

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

#rodinyvkrajích

EVALUACE PROJEKTU KRAJSKÁ RODINNÁ POLITIKA ZÁVĚREČNÁ EVALUAČNÍ ZPRÁVA

EVALUACE PROJEKTU KRAJSKÁ RODINNÁ POLITIKA

ZÁVĚREČNÁ EVALUAČNÍ ZPRÁVA

ŘÍJEN 2021

Evaluační zpráva vznikla v rámci projektu Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů, reg. č. (CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233). Tento projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

ZADAVATEL:

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Odbor řízení projektů

Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

#rodinyvkrajích

ZPRACOVATEL:

INESAN (Institut evaluací a sociálních analýz)

Sokolovská 351/25, 186 00 Praha 8

Tel: +420 220 190 597

E-mail: info@inesan.eu

Web: www.inesan.eu

OBSAH

MANAŽERSKÉ SHRNUÍ	2
1. ÚVOD	7
1.1 Předmět zakázky	7
1.1.1 Charakteristika projektu	7
1.2 Cíle evaluace	11
1.2.1 Evaluační otázky	12
2. METODOLOGIE	14
2.1 Evaluační přístup	14
2.1.1 Procesní evaluace	14
2.1.2 Dopadová (výsledková) evaluace	14
2.2 Metody a techniky evaluace	14
2.2.1 Komparativní případová studie	15
2.2.2 Analýza stakeholderů	15
2.2.3 Satisfakční výzkum	16
2.2.4 Sémantický diferenciál	16
2.3 Techniky sběru dat	17
2.3.1 Desk research	17
2.3.2 Polostrukturované rozhovory	19
2.3.3 Dotazníkové šetření (CAWI)	24
3. VYHODNOCENÍ EVALUAČNÍCH OTÁZEK	35
EO 3.1.1 BYLY DLE VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ (PROJEKTOVÝ TÝM) SROZUMITELNĚ A DOSTATEČNĚ DEFINOVÁNY CÍLE PROJEKTU NA POČÁTKU REALIZACE PROJEKTU?	35
EO 3.1.2 BYLA DLE VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ SROZUMITELNĚ A DOSTATEČNĚ STANOVENA PRAVIDLA SPOLUPRÁCE A KOMUNIKACE?	40
EO 3.2.1 JAKÁ BYLA OČEKÁVÁNÍ, S NIMIŽ SE VYBRANÍ KLÍČOVÉ AKTÉŘI ZAPOJILI DO PROJEKTU? BYLA TATO OČEKÁVÁNÍ V ZÁVĚRU REALIZACE PROJEKTU NAPLNĚNA?	50
EO 3.2.2 JAKÁ BYLA OČEKÁVÁNÍ VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ VŮČI ČINNOSTI KRAJSKÝCH PORADCŮ? BYLA TATO OČEKÁVÁNÍ V ZÁVĚRU REALIZACE PROJEKTU NAPLNĚNA?	55
EO 3.2.3 JAKÉ BYLY PŘÍNOSY A SLABINY ČINNOSTI KRAJSKÝCH PORADCŮ Z POHLEDU VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ?	58
EO 3.3.1 JAKÉ NEGATIVNÍ I POZITIVNÍ FAKTORY OVLIVNILY SPOLUPRÁCI MEZI VYBRANÝMI KLÍČOVÝMI AKTÉŘY? JAK BYLO REAGOVÁNO NA VLIV NEGATIVNÍCH FAKTORŮ?	60
EO 3.3.2 JAKÝ JE VLIV REGIONÁLNÍCH PLATFORM NA NAVAZOVÁNÍ A ROZVOJ SPOLUPRÁCE MEZI KLÍČOVÝMI AKTÉŘY V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH?	69
EO 3.3.3 JAKÝ JE VLIV CELOREPUBLIKOVÉ PLATFORMY NA NAVAZOVÁNÍ A ROZVOJ SPOLUPRÁCE MEZI MPSV A ZÁSTUPCI JEDNOTLIVÝCH KRAJŮ?	72
EO 3.3.4 JAKÝM ZPŮSOBEM A DO JAKÉ MÍRY SE PODAŘILO NASTAVIT SPOLUPRÁCI MEZI KRAJSKÝMI PORADCI A SAMOSPRÁVOU?	75
EO 3.3.5 VYSKYTLY SE BĚHEM REALIZACE PROJEKTU NĚJAKÉ PROBLÉMY, S NIMIŽ SE MUSELI VYBRANÍ KLÍČOVÍ AKTÉŘI POTÝKAT?	82
EO 3.4.1 JAKÉ JSOU PŘÍNOSY VYBRANÝCH AKTIVIT DLE NÁZORU VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ PROJEKTU?	89
EO 3.4.2 JAKÉ AKTIVITY BYLY/JSOU Z POHLEDU VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ NEJVÍCE UŽITEČNÉ PRO ROZVOJ RODINNÉ POLITIKY NA KRAJSKÉ A MÍSTNÍ ÚROVNI?	96
EO 3.5.1 JAKÉ JSOU PŘÍNOSY VYBRANÝCH VÝSTUPŮ DLE NÁZORU VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ PROJEKTU?	97

EO 3.5.2 JAKÉ VÝSTUPY BYLY/JSOU Z POHLEDU VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ NEJVÍCE UŽITEČNÉ PRO ROZVOJ RODINNÉ POLITIKY NA KRAJSKÉ A MÍSTNÍ ÚROVNI?	114
EO 3.6.1 JAKÁ JE MÍRA UDRŽITELNOSTI VYBRANÝCH AKTIVIT A VÝSTUPŮ PROJEKTU I PO JEHO SKONČENÍ?	116
EO 3.6.2 JAKÝM ZPŮSOBEM BUDE PERSONÁLNĚ ZAJIŠŤOVÁNA AGENDA RODINNÉ POLITIKY NA KRAJSKÉ ÚROVNI PO SKONČENÍ PROJEKTU?	124
4. PŘÍPADOVÉ STUDIE	126
4.1 Hlavní město Praha	126
4.2 Jihočeský kraj	128
4.3 Jihomoravský kraj	130
4.4 Karlovarský kraj	133
4.5 Kraj Vysočina	135
4.6 Královéhradecký kraj	137
4.7 Liberecký kraj	139
4.8 Moravskoslezský kraj	141
4.9 Olomoucký kraj	143
4.10 Pardubický kraj	145
4.11 Plzeňský kraj	147
4.12 Středočeský kraj	149
4.13 Ústecký kraj	151
4.14 Zlínský kraj	153
4.15 Srovnání krajů	155
5. ZÁVĚRY	161
6. DOPORUČENÍ	169
7. POUŽITÁ LITERATURA	172
8. PŘÍLOHY	173
8.1 Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy	173

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Klíčové aktivity relevantní pro evaluaci	11
Tabulka 2: Přehled realizovaných rozhovorů – realizační tým, 1. rozhovor	22
Tabulka 3: Přehled realizovaných rozhovorů – realizační tým, 2. rozhovor	22
Tabulka 4: Přehled realizovaných rozhovorů – krajští poradci	22
Tabulka 5: Přehled realizovaných rozhovorů – zástupci samospráv	23
Tabulka 6: Klíčové aktéři pro CAWI – aktivity	26
Tabulka 7: Klíčové aktéři pro CAWI – výstupy	26
Tabulka 8: Jaký pracovník měl v rámci Vašeho úřadu na starosti rodinnou politiku před zapojením do projektu? Kdo bude mít ve Vašem úřadě na starosti agendu rodinné politiky po skončení projektu?	33
Tabulka 9: Stav personálního zajištění agendy rodinné politiky na krajské úrovni v jednotlivých krajích	125
Tabulka 10: Hodnocení přínosu projektu a udržitelnosti aktivit v krajích	160

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Místo realizace a dopadu projektu	9
Obrázek 2: Region	30
Obrázek 3: Do jaké míry jste se rodinnou politikou zabýval/a před zapojením do projektu?	31
Obrázek 4: Spolupráce aktérů projektu na různých úrovních	41
Obrázek 5: Jak intenzivně jste spolupracoval/a s krajským poradcem?	43
Obrázek 6: Co především jste od zapojení do projektu očekával/a?	51
Obrázek 7: Co vnímáte jako největší přínos činnosti krajského poradce? / Co vnímáte jako slabinu činnosti krajského poradce?	59
Obrázek 8: Jaký význam měla regionální platforma pro rozvoj spolupráce mezi klíčovými aktéry v jednotlivých krajích?	72
Obrázek 9: Jaký význam měla celorepublikové platforma pro rozvoj spolupráce mezi MPSV a zástupci krajů?	75
Obrázek 10: Jak intenzivně jste spolupracoval/a s krajským poradcem?	81
Obrázek 11: Do jaké míry tyto problémy ovlivnily realizaci projektových činností?	88
Obrázek 12: Do jaké míry tyto problémy ovlivnily realizaci projektových činností?	89
Obrázek 13: Leták typu I. (Pardubický kraj)	98
Obrázek 14: Leták typu II. (Hl. m. Praha)	99
Obrázek 15: Leták pro zaměstnavatele (Pardubický kraj)	103
Obrázek 16: Screenshot z videospotu zaměřeného na zaměstnavatele	107
Obrázek 17: Doporučené umístění videospotů	110
Obrázek 18: Obálka Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích	111
Obrázek 19: V jaké míře jste spolupracovala na rozvoji rodinné politiky ve Vašem kraji v průběhu projektu?	119
Obrázek 20: Do jaké míry je podle Vás potřeba propagovat téma rodinné politiky ve Vašem kraji?	123
Obrázek 21: Co je podle Vás tím nejvíce důležitým tématem v oblasti rodinné politiky ve Vašem kraji?	124

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Jak dlouho se účastníte aktivit projektu Krajská rodinná politika?	30
Graf 2: Byl/a či stále jste členem regionální platformy?	30
Graf 3: Byl/a či stále jste členem celorepublikové platformy?	31
Graf 4: Jakou z následujících skupin především zastupujete ve spolupráci v rámci projektu Krajská rodinná politika?	31
Graf 5: Jaká je Vaše pozice v rámci Vašeho úřadu?	32
Graf 6: Měli jste před zapojením do projektu vypracovanou koncepci rodinné politiky?	32
Graf 7: Jakým způsobem přispěla realizace projektu ke koncepční činnosti v oblasti rodinné politiky na Vašem pracovišti?	32
Graf 8: Na jakou hlavní oblast se zaměřuje činnost Vaší organizace?	33
Graf 9: Jaký typ je organizace, kterou v projektu zastupujete?	34
Graf 10: Jak velký je podnik, který v projektu zastupujete (podle počtu zaměstnanců)?	34
Graf 11: Byl/a jste seznámen/a s cíli projektu? Byly pro Vás cíle projektu srozumitelné?	40
Graf 12: Jak často jste spolupracoval/a s krajským poradcem?	42
Graf 13: Jak jste celkově spokojen/a s činností krajského poradce?	43
Graf 14: Jak jste spokojen/a s následujícími aspekty činnosti krajského poradce?	44
Graf 15: Měla spolupráce s krajským poradcem následující charakteristiky?	44

Graf 16: Jak jste celkově spokojen/a s činností regionální platformy?	45
Graf 17: Měla spolupráce v rámci regionální platformy následující charakteristiky?	46
Graf 18: Jak jste celkově spokojen/a s činností celorepublikové platformy?	48
Graf 19: Měla spolupráce v rámci celorepublikové platformy následující charakteristiky?	49
Graf 20: Byla splněna Vaše očekávání?	52
Graf 21: Byla splněna Vaše očekávání?	52
Graf 22: Co jste očekával/a od činnosti krajského poradce? (podle typu respondenta)	56
Graf 23: Byla splněna Vaše očekávání týkající se činnosti krajského poradce?	56
Graf 24: Byla splněna Vaše očekávání týkající se činnosti krajského poradce? (podle typu respondenta)	57
Graf 25: Jak často jste spolupracoval/a s krajským poradcem?	81
Graf 26: Jak jste celkově spokojen/a s činností krajského poradce?	81
Graf 27: Jak jste spokojen/a s následujícími aspekty činnosti krajského poradce?	82
Graf 28: Měla spolupráce s krajským poradcem následující charakteristiky?	82
Graf 29: S jakými problémy jste se při dosavadním fungování regionální platformy setkal/a?	87
Graf 30: S jakými problémy jste se při dosavadním fungování celorepublikové platformy setkal/a?	88
Graf 31: Do jaké míry podle Vás byla přínosná činnost regionální platformy pro rozvoj rodinné politiky ve Vašem kraji? Co vnímáte jako největší přínos činnosti regionální platformy?	92
Graf 32: Do jaké míry podle Vás byla přínosná činnost regionální platformy pro rozvoj rodinné politiky ve Vašem kraji? Co vnímáte jako největší přínos činnosti regionální platformy?	92
Graf 33: Jakým způsobem byste byl/a ochoten/na spolupracovat v rámci regionální platformy, pokud by pokračovala i po skončení projektu?	93
Graf 34: Do jaké míry podle Vás byla přínosná činnost celorepublikové platformy pro rozvoj rodinné politiky ve Vašem kraji? Co vnímáte jako největší přínos činnosti celorepublikové platformy?	95
Graf 35: Do jaké míry podle Vás byla přínosná činnost celorepublikové platformy pro rozvoj rodinné politiky ve Vašem kraji? Co vnímáte jako největší přínos činnosti celorepublikové platformy?	95
Graf 36: Viděl/a jste letáky zaměřené na rozvoj rodinné politiky v kraji vytvořené v rámci projektu Krajská rodinná politika? / Z jakého důvodu jste tyto letáky neviděl/a?	100
Graf 37: Jak jste se o letácích dozvěděl/a?	100
Graf 38: Charakteristika letáků	101
Graf 39: Viděl/a jste leták pro zaměstnavatele vytvořený v projektu Krajská rodinná politika? / Z jakého důvodu jste tento leták neviděl/a?	104
Graf 40: Jak jste se o tomto letáku dozvěděl/a?	105
Graf 41: Charakteristika letáků	105
Graf 42: Zhlédl/a jste videospoty zaměřené na rozvoj rodinné politiky v kraji vytvořené v rámci projektu Krajská rodinná politika? / Z jakého důvodu jste tyto videospoty nezhlédl/a?	108
Graf 43: Jak jste se o videospotech dozvěděl/a?	108
Graf 44: Charakteristika videospotů	109
Graf 45: Viděl/a jste Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích? / Z jakého důvodu jste Sborník dobré praxe neviděl/a?	111
Graf 46: Jak jste se o Sborníku dobré praxe dozvěděl/a?	112
Graf 47: Charakteristika Sborníku dobré praxe	112
Graf 48: Který z výstupů je podle Vás pro rozvoj rodinné politiky na úrovni krajů nejvíce užitečný?	114
Graf 49: Který z výstupů je podle Vás pro rozvoj rodinné politiky na úrovni krajů nejvíce užitečný? (podle typu respondenta)	114
Graf 50: Jak aktivně byste chtěl/a spolupracovat na rozvoji rodinné politiky i po skončení projektu?	119
Graf 51: Co v následujícím období může reálně zeslabit Vaši spolupráci na rozvoji rodinné politiky ve Vašem kraji? ..	120
Graf 52: Co v následujícím období může reálně zeslabit Vaši spolupráci na rozvoji rodinné politiky ve Vašem kraji? (podle typu respondenta)	120

SEZNAM ZKRATEK

CAWI	Computer Assisted Web Interviewing (Dotazování pomocí webového formuláře)
CP	Celorepubliková platforma
CS	Cílová skupina
ČR	Česká republika
DPČ	Dohoda o pracovní činnosti
DPP	Dohoda o provedení práce
DR	Desk research
EO	Evaluační otázka
EU	Evropská unie
KA	Klíčová aktivita
KRP	projekt Krajská rodinná politika, celý název: Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů
KÚ	Krajská úřad
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MÚ	Městský úřad
NO	Nezisková organizace
OPZ	Operační program Zaměstnanost
ORP	Obec s rozšířenou působností
RP	Regionální platforma
RT	Realizační tým
ÚMČ	Úřad městské části
ÚP	Úřad práce České republiky

MANAŽERSKÉ SHRnutí

Závěrečná evaluační zpráva *Evaluační zpráva projektu Krajská rodinná politika* prezentuje výsledky evaluace projektu *Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů*, dále jen KRP (reg. č. CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233). Zpráva obsahuje (1) úvod, (2) detailní popis metodologie řešení evaluace, (3) vyhodnocení evaluačních otázek, (4) případové studie jednotlivých krajů, (5) závěry, (6) doporučení, (7) použitou literaturu a (8) přílohu závěrečné evaluační zprávy. Jednotlivé aspekty realizace a výstupů projektu KRP byly hodnoceny perspektivou různých klíčových aktérů, mezi které patřili členové realizačního týmu, krajské poradce a zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. zástupci celorepublikové a regionální platformy. Pro vyhodnocení evaluačních otázek pro závěrečnou evaluační zprávu byla použita kombinace kvalitativních a kvantitativních metod, a to rešerše dokumentů, dotazníkové šetření a polostrukturované rozhovory.¹ Závěrečná evaluační zpráva dále obsahuje samostatnou technickou přílohu s metodologií, nástroji sběru dat a doplňkovými analýzami.

Jak bylo již zjištěno ve vstupní evaluační zprávě, projekt byl celkově **dobře personálně zajištěn**. Větší potíže představovala **fluktuace pracovníků na pozicích krajských poradců**. V souvislosti s pandemií COVID-19 bylo potřeba celou komunikaci v rámci projektu převést do **on-line prostředí**. Žádné z těchto problémů neměly podle realizátorů projektu významný negativní vliv na realizaci aktivit a tvorbu výstupů. Z hlediska nastavení realizace aktivit vzhledem k dosažení očekávaných výsledků byly **aktivity nastaveny vhodně**. Dílčí cíle projektu a výstupy projektu odpovídaly hlavnímu cíli projektu a byly provázány s problémy a potřebami, které byly identifikované na základě předcházející zkušenosti s realizací rodinné politiky jak na úrovni centrální, tak regionální. Realizace aktivit byla přitom dále průběžně nastavována tak, aby zajistila očekávané výstupy. Významnou změnou v nastavení projektu bylo zařazení další CS projektu², a to zástupců zaměstnavatelů, což vedlo k navýšení počtu výstupů projektu.

V rámci evaluace byly hodnoceny podmínky pro přenos dobré praxe. Celkově lze konstatovat, že **všechny podmínky pro přenos dobré praxe byly do velké míry splněny**. Přenos příkladů dobré praxe byl personálně dobře zabezpečen, činnosti byly rovnoměrně delegovány, byly určeny kompetence a zodpovědnost za dílčí aktivity přenosu, při realizaci byla významným prvkem vnitřní diskuze vedení týmu nad výstupy, zapojení CS a aktérů přímo z praxe prostřednictvím regionálních platform a na základě síťování. Při určování dobré praxe vycházeli realizátoři přímo ze zkušenosti aktérů a jimi definované dobré praxe.

Zvolené **formy prezentace byly přístupné pro CS**, avšak nebylo vždy vhodně řešené zacílení na adresáta výstupu, resp. sdělení bylo příliš obecné. Příklady dobré praxe byly šířeny společně s ostatními výstupy projektu prostřednictvím různých komunikačních kanálů. Díky kombinaci tištěné i elektronické formy a

¹ Skladba respondentů i způsob získávání dat relevantní pro zodpovězení evaluačních otázek jsou vždy uvedeny na počátku vyhodnocení příslušné evaluační otázky.

² Mezi původní CS projektu patřili zástupci samospráv, zástupci neziskového sektoru a pečující, resp. rodiny.

skladbě komunikačních kanálů (web, e-mail, prezenční a on-line akce; sociální síť – Facebook, populární server pro sdílení videosouborů – YouTube) doplněné o osobní komunikaci krajských poradců, **měly výstupy potenciál se dostat k CS**, kterými byli především zástupci samospráv, neziskových organizací a zaměstnavatelů.

Evaluace se v průběžné zprávě zaměřila na **hodnocení workshopů pro zaměstnavatele**, které také obsahovaly příklady dobré praxe. Workshopy měly být původně realizovány prezenčně, nicméně z důvodu mimořádného nařízení vlády v rámci pandemických opatření v boji proti COVID-19 se konaly on-line. **Workshopy odpovídaly očekávání velké většině respondentů**, kteří byli spokojeni se srozumitelností přednášejících i s on-line vysíláním. Méně byli respondenti spokojeni s délkou workshopu. Za **nejzajímavější téma považovali dětské skupiny**, které však zároveň představovalo téma, které respondenti vyhodnotili jako nejméně zajímavé. Za největší přínos respondenti považovali sdílení příkladů dobré praxe. Mezi zaměstnavateli je velký zájem o další workshop zaměřený na téma sladování rodinného a pracovního života. Překážkou pro účast je především nedostatek času a upřednostnění jiných aktivit.

Krajští poradci se shodují na tom, že se workshop snažili v rámci daných možností propagovat všemi dostupnými způsoby. Z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli vyplývá, že **nejčastějším zdrojem informací o konání workshopu byl krajský poradce**, od něhož se o konání dozvědělo 71 % zaměstnavatelů. Podle krajských poradců se zaměstnavatelé účastnili workshopů proto, že vnímali témata jako zajímavá a užitečná, dále také proto, že workshopy byly prakticky zaměřené a že přednášejícími byly osoby mající odbornost, renomé nebo zkušenosti z praxe. Mezi další důvody patřilo zaangažování zaměstnavatele do projektu nebo pozitivní vztah k organizátorům a státní správě. Zaměstnavatelé měli možnost zhlédnout záznam workshopu později, což učinila většina osob, která workshop zhlédla.

Cíle projektu byly srozumitelně a dostatečně definovány až na cíl zvyšování informovanosti cílových skupin. Splnění tohoto cíle je proto také obtížné vyhodnotit. Pravidla spolupráce a komunikace s krajskými poradci byla dle vybraných klíčových aktérů srozumitelně a dostatečně stanovena. Respondenti, kteří spolupracovali s krajským poradcem, byli s jeho činností celkově spokojeni. **Pravidla spolupráce a komunikace v rámci regionálních platforem byla dle vybraných klíčových aktérů srozumitelně a dostatečně stanovena.** Účastníci regionální platformy byli s činností platformy ve velké míře spokojeni. **Pravidla spolupráce a komunikace v rámci celorepublikové platformy byla dle vybraných klíčových aktérů srozumitelně a dostatečně stanovena.** Účastníci celorepublikové platformy byli s činností platformy ve velké míře spokojeni.

Mezi **faktory, které v některých případech negativně ovlivnily spolupráci mezi vybranými klíčovými aktéry**, patřily personální změny na samosprávách v důsledku změny politického vedení, personální změny na pozici krajského poradce, nedostatek finančních a personálních zdrojů samospráv a jejich zaměření na aktuální problémy, nedostatečný zájem důležitých aktérů kraje na spolupráci v rámci projektu, pozdní zpracování *Analýzy úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného*

života v krajích ČR, samostatnost měst a obcí v rozhodování, obavy samospráv ze zasahování státu do věcí samosprávy, obavy samospráv z nastavování norem týkající se podoby rodiny ze strany státu, neochota samospráv věnovat se rodinné politice, pandemická situace a velké množství subjektů v cílové skupině samospráv.

K faktorům pozitivně ovlivňujícím spolupráci mezi vybranými klíčovými aktéry patřilo memorandum o spolupráci uzavírané mezi MPSV a jednotlivými kraji na počátku projektu, aktivní a informovaný přístup krajského poradce, zájem důležitých zástupců samospráv o rodinnou politiku, stabilní financování neziskových organizací krajem, propojení projektu KRP s dalšími projekty realizovanými MPSV, prezentace příkladů dobré praxe, oslovování samospráv prostřednictvím kraje, oslovování zaměstnavatelů přes organizace zastřešující zaměstnavatele, možnost využívat při navazování spolupráce výstupy projektu a osobní kontakty krajských poradců.

Očekávání od projektu byla u většiny respondentů splněna (85 %). Největší počet respondentů napříč cílovými skupinami očekával, že je krajský poradce bude informovat o výstupech a akcích realizovaných v projektu. Zástupci samospráv očekávali poradenství při návrhu koncepce rodinné politiky, ostatní skupiny respondentů pak propojování s dalšími aktéry v regionu. **Očekávání** se z části lišila podle cílové skupiny.

Očekávání týkající se přímo činnosti krajského poradce většiny respondentů byla splněna (91 %). Jako největší **přínos činnosti krajského poradce** vnímali respondenti spolupráci a propojování s dalšími aktéry a poskytování informací. Jako **největší slabinu činnosti krajského poradce** vnímali aktéři především omezené možnosti a pravomoci, dále omezenou kapacitu krajského poradce, neudržitelnost či problematickou udržitelnost pozice krajského poradce po ukončení projektu a personální změny na pozici krajského poradce v průběhu projektu.

Spolupráce krajských poradců se zástupci samospráv byla velmi individuální v závislosti na osobnosti krajského poradce, proto se také velmi lišila skladba jednotlivých činností mezi kraji. Spolupráce se samosprávami měla podle rozhovorů s krajskými poradci a zástupci samospráv následující aspekty: spolupráce na koncepčních dokumentech, spolupráce na ostatních výstupech projektu, spolupráce na akcích, pasivní účast na akcích a informování o výstupech a akcích projektu. Největší počet respondentů (43 %) spolupracoval s krajským poradcem méně než jednou za měsíc. Respondenti z řad samospráv spolupracovali s krajským poradcem středně intenzivně. Respondenti míru intenzity hodnotili jako průměrnou.

Co se týče **vlivu regionální platformy** na navazování a rozvoj spolupráce mezi klíčovými aktéry v jednotlivých krajích, podle respondentů měla spíše větší význam. Regionální platforma hrála roli při poskytování kontaktů na aktéry nebo přímo při jejich kontaktování členy regionální platformy s cílem navázat spolupráci nebo zvýšit informovanost cílové skupiny, při přenosu důležitých informací a při přenosu dobré praxe. Podle zástupců samospráv docházelo díky platformě zvláště k propojení aktérů z různých

oblastí a odborností, k nalézání efektivních řešení nových výzev v oblasti rodinné politiky a k pojmenovávání problémů, s nimiž se samosprávy v krajích potýkají.

Činnost regionální platformy pro rozvoj rodinné politiky v kraji hodnotí jako přínosnou jak členové regionálních platforem, tak členové celorepublikové platformy. Mezi největší přínosy platformy respondenti řadí spolupráci různých aktérů, organizačních struktur a organizací, propojení a spolupráci napříč oblastmi nebo sektory, dále přípravu, vytvoření či rozšíření koncepce, propojování aktérů, získávání kontaktů, artikulaci strategie rodinné politiky, stanovení cílů a priorit, a zmapování situace v kraji a informování.

Podle členů realizačního týmu a celorepublikové platformy **měla celorepubliková platforma velký význam** pro rozvoj spolupráce mezi MPSV a zástupci krajů. Umožnila také nastavit a zlepšit spolupráci MPSV s kraji a dalšími aktéry v regionu, dále získat MPSV zpětnou vazbu od krajů, předávat informace od MPSV směrem ke krajům, např. informace týkající se dalšího rozvoje rodinné politiky. Možnost pravidelného setkávání aktérů s MPSV a se zástupci ostatních krajů patřila mezi hlavní přínosy celorepublikové platformy, mezi další přínosy patřilo předávání informací o rodinné politice na centrální úrovni. V rámci celorepublikové platformy vznikl také dokument *Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky*, který obsahuje různé možnosti další spolupráce MPSV a krajů a jehož cílem je řešení problémů rodinné politiky jak na regionální, tak celostátní úrovni.

Činnost celorepublikové platformy pro rozvoj rodinné politiky v kraji hodnotí jako spíše přínosnou členové regionálních platforem i celorepublikové platformy. Mezi největší přínosy podle nich patří především sdílení příkladů dobré praxe z jednotlivých krajů na celorepublikové úrovni a sdílení zkušeností mezi kraji, dále koordinace platformy, nastavení agendy, aktivita MPSV, zvýšení informovanosti a předávání informací a identifikaci priorit rodinné politiky v krajích a stanovení cílů a priorit rodinné politiky pro návrh krajských koncepcí.

Udržení aktivit, které byly v rámci projektu zajištěny pozicí krajského poradce a regionální platformou, závisí podle respondentů především na ochotě jednotlivých krajských samospráv, která je v krajích na různé úrovni. Udržení celorepublikové platformy závisí na zájmu MPSV. Podle ředitelky odboru 25 se však nepředpokládá vytvoření speciální skupiny, která by na činnost navazovala celorepublikové platformy. Velká většina respondentů (83 %) by po skončení projektu byla ochotna nadále spolupracovat na rozvoji rodinné politiky.

Během realizace projektu se vyskytly **problémy, s nimiž se museli aktéři potýkat**. Patřilo mezi ně omezení v důsledku pandemie COVID-19, různé chápání rodinné politiky zástupců samospráv, personální změny na pozicích krajských poradců, potřeba zapojit cílovou skupinu zaměstnavatelé, zpoždění projektových činností a analýzy rodinné politiky v krajích, vymezení poradenské činnosti krajských poradců a nejasnosti ohledně role krajských poradců ze strany krajů.

Evaluace se dále zaměřila na hodnocení propagace rodinné politiky. **Letákovou kampaň, leták zaměřený na zaměstnavatele, videospoty i Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích** (dále jen Sborník) hodnotili respondenti ve velké míře kladně a jako užitečné. Ze všech výstupů byl nejlépe hodnocen Sborník, a to také z hlediska jeho další využitelnosti. Videospoty a Sborník budou i po skončení dostupné na webu projektu KRP a bude je možné i nadále využívat. Podle respondentů je potřeba propagace tématu rodinné politiky v jejich kraji nadále velmi vysoká.

Mezi kraje, v rámci kterých měl projekt **vyšší přínos projektu ke strategickému řízení rodinné politiky v kraji i pravděpodobnost udržitelnosti aktivit**, patřily Hlavní město Praha, Jihočeský kraj, Karlovarský kraj, Kraj Vysočina, Královéhradecký kraj, Olomoucký kraj, Pardubický kraj, Plzeňský kraj a Ústecký kraj. Mezi kraje, v rámci kterých měl projekt **vyšší přínos projektu ke strategickému řízení rodinné politiky v kraji nebo pravděpodobnost udržitelnosti aktivit**, patřily Jihomoravský kraj, Středočeský kraj a Zlínský kraj. V Moravskoslezském kraji projekt vykazuje nižší přínos ke strategickému řízení rodinné politiky v kraji i nižší pravděpodobnost udržitelnosti aktivit. V případě Libereckého kraje byl přínos projektu nižší a pravděpodobnost udržitelnosti aktivit vyhodnocena jako diskutabilní.

Z analýzy vyplývá, že přínos projektu v jednotlivých regionech byl ovlivněn dosavadním nastavením strategického řízení rodinné politiky v kraji, ochotou dalších subjektů ke spolupráci (např. soukromý sektor), a zvláště pak ochotou kraje k užší spolupráci s MPSV. **Největší přínos projektu** lze spatřovat u krajů s původně koncepčně nerozvinutou rodinnou politikou, kde byl identifikován vyšší jak přínos projektu k nastavení koncepční činnosti rodinné politiky, tak i pravděpodobnost udržení aktivit vykonávaných krajskými poradci a regionální platformou ze strany kraje. Podle zjištění evaluačního týmu se jedná o **Karlovarský a Pardubický kraj**.

V rámci evaluace bylo formulováno celkem 16 následujících **doporučení**:

1. Zlepšení organizace práce krajských poradců
2. Nastavení pravidel pro komunikaci v on-line prostředí již v návrhu projektu
3. Nastavení alternativního formátu výstupů typu workshop či poradenství již v návrhu projektu
4. Provedení důkladné analýzy klíčových stakeholderů před návrhem projektu
5. Zapojení pracovníka majícího zkušenost se sociálním marketingem a sociálními kampaněmi
6. Posílení konceptualizace a strukturování příkladů dobré praxe
7. Posílení distribuce výstupů
8. Nastavení hodnocení osvětové kampaně
9. Zprostředkování prezenčního workshopu on-line
10. Přesnější specifikování cílových skupin a jejich návaznosti na aktivity a cíle projektu
11. Zaměření na specifické potřeby v oblasti rodinné politiky v kraji a ochotu aktérů spolupracovat
12. Přesnější specifikování cíle zaměřeného na zvýšení informovanosti a nastavení způsobu ověření dosažení cíle
13. Přesnější specifikování poradenské činnosti krajských poradců
14. Posílení organizace při předávání agendy krajských poradců
15. Zařazení expertního panelu do platformy
16. Lepší načasování tvorby klíčových dokumentů

1. ÚVOD

1.1 PŘEDMĚT ZAKÁZKY

Předmětem plnění této veřejné zakázky je standardní evaluace projektu **Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů**, dále jen KRP (reg. č. CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233).³

1.1.1 CHARAKTERISTIKA PROJEKTU

Problém řešený projektem

V České republice není dostatečně rozvinuta praxe vytváření regionálních a lokálních programů podpory rodin. Ačkoli kraje a obce realizují opatření ve prospěch rodin, často jim chybí zkušenosti, jak potřeby rodin zabezpečit komplexně. Každý region přistupuje k problematice péče o rodiny rozdílně, zároveň jsou to právě kraje a obce, které znají nejlépe potřeby svých obyvatel. Rodiny potřebují kromě materiální a příjmové výpomoci také podporu ve svých funkcích, která bude reagovat na místní podmínky, v nichž rodiny žijí.

Cíle projektu

Hlavní cíl

Cílem projektu je zlepšit koordinaci místních a celostátních politik na podporu rodin a sladování rodinného a pracovního života, a tím podpořit či vytvořit na regionální (lokální) úrovni příznivé podmínky pro fungování rodin s přihlédnutím k jejich konkrétním potřebám, a to společenským, ekonomickým i sociálním. Snahou projektu je zaměřit systematickou pozornost na potřeby rodin při plánování aktivit krajů.

Dílčí cíle

Dosažení hlavního cíle napomohou níže uvedené dílčí cíle:

- Vytvořit pozice krajských poradců (KA 02) v každém kraji se záměrem rozvinout prostřednictvím jejich činnosti implementaci prorodinných opatření na regionální úrovni a zvýšit informovanost CS o možnostech její podpory na regionální úrovni prostřednictvím poskytovaného poradenství;
- Ustavit 14 regionálních platforem tvořených zástupci relevantních subjektů z oblasti podpory rodin pro systémové řešení rodinné politiky v krajích (KA 03). Složení regionálních platforem mají tvořit zejména zástupci následujících subjektů:
 - územní samospráva (kraje, obce),
 - neziskový sektor,
 - zaměstnavatelé,
 - Úřad práce ČR,

³ Zdroj informací o projektu projektová dokumentace, MPSV.

- poskytovatelé služeb pro rodiny;
- Ustavit celorepublikovou platformu tvořenou zástupci jednotlivých krajů pro systémové řešení rodinné politiky a rozvoj spolupráce mezi MPSV a kraji (KA 03);
- Vytvořit komplexní *Metodiku rodinné politiky na krajské a místní úrovni* (KA 04) za účelem zlepšit a zjednodušit rozvoj plánování a implementace prorodinných opatření na regionální úrovni a napomoci ke sjednocení přístupu krajů k plánování a implementaci rodinné politiky na regionální úrovni;
- Vypracovat návrhy regionálních koncepcí pro jednotlivé kraje či rozšíření stávajících koncepcí rodinné politiky (KA 05), a tím podpořit nastavení komplexního systému tvorby strategií rodinné politiky na krajské a místní úrovni, včetně monitoringu potřeb rodin v dané oblasti;
- Vytvořit návrhy implementace konkrétních prorodinných opatření pro jednotlivé kraje, a tím podpořit implementaci prorodinných opatření na úrovni krajů (KA 05);
- Provést *Analýzu úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR* (KA 05);
- Vytvořit *Srovnávací studii rodinné politiky v krajích ČR* (KA 05);
- Vytvořit *Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky* (KA 05);
- Vytvořit *Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích* (KA 06);
- Zvýšit informovanost cílové skupiny zaměstnavatelů o možnostech tvorby rodinné politiky na regionální a místní úrovni a jejích pozitivních dopadech se záměrem změnit postoj této cílové skupiny k možnostem využívání flexibilních forem práce, a to prostřednictvím vzdělávacích a osvětových akcí, skrze přehledový leták i *Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích* (KA 06);
- Zvýšit informovanost cílové skupiny o možnostech regionální podpory rodin (včetně primární prevence) a změnit postoj cílové skupiny k této problematice, a to díky poradenské činnosti krajských poradců a vzdělávacím a osvětovým akcím projektu (KA 06).

Cílové skupiny projektu

Cílové skupiny projektu jsou znázorněny na následujícím schématu.

Schéma 1: Cílové skupiny projektu

Zdroj: Projektová dokumentace, vlastní zpracování.

Očekávané přínosy projektu

V důsledku realizace projektu jsou očekávány následující pozitivní dopady:

- zlepšení nabídky služeb pro rodiny a následně zlepšení kvality života českých rodin,
- efektivnější spolupráce na připravovaných opatřeních, která budou lépe odpovídat potřebám rodin,
- lepší koordinace místních a celostátních politik v oblasti podpory rodin prostřednictvím zavedení systému monitoringu potřeb rodin,
- sjednocení přístupu krajů k podpoře rodin v daném regionu, což povede k odstranění rozdílů v dostupnosti, nabídce i kvalitě služeb pro rodiny i dalších aktivit na podporu rodin v regionech,
- rozvoj implementace prorodinných opatření na regionální úrovni,
- vyšší informovanost rodin o možnostech regionální podpory a změna jejich postoje k problematice rodinné politiky.

Místo realizace a dopadu

Místem realizace projektu a jeho dopadu je 14 krajů ČR; projekt má tedy celorepublikový dopad.

Obrázek 1: Místo realizace a dopadu projektu

Zdroj: Projektová dokumentace, vlastní zpracování.

Klíčové aktivity projektu (KA)

- KA 01 Navazování spolupráce a metodické vedení projektu
- KA 02 Vytvoření pozic krajských poradců a poradenská činnost
- KA 03 Tvorba platforem a jejich využití
- KA 04 Vytvoření Metodiky rodinné politiky na krajské a místní úrovni
- KA 05 Zpracování analýzy, studie, návrhu koncepce a návrhu implementace opatření v regionu
- KA 06 Osvětové a vzdělávací akce, diseminace výstupů
- KA 07 Evaluace procesu a výsledků projektu

- KA 08 Řízení a administrace projektu

Období realizace

1. 1. 2017 - 31. 12. 2021

V rámci projektu byla ve 3. kvartálu roku 2021 podána žádost o prodloužení projektu o 6 měsíců, tj. do 30. 6. 2022. Tato změna souvisí s potřebou zaměřit pozornost na téma primární prevence, sdílení příkladů dobré praxe a zvýšení informovanosti zaměstnavatelů ohledně aktuálních prorodinných opatření a opatření spojených s dopady pandemie COVID-19.

Realizační tým projektu

Vedení projektu

- Věcný garant projektu (projektový zaměstnanec)
- Odborný poradce pro komunikaci s CS (projektový zaměstnanec)
- Vedoucí oddělení 216 (nulová pozice)
- Ředitel odboru 25 (nulová pozice)
- Odborný garant věcné sekce (nulová pozice)
- Projektový manažer (projektový zaměstnanec)
- Finanční manažer (projektový zaměstnanec)

Další členové týmu

- Specialista věcného útvaru (projektový zaměstnanec, DPČ)
- Odborný garant KA 04 a KA 05 (projektový zaměstnanec)
- Odborný gestor KA 05 (nulová pozice)
- Diseminátor věcných výstupů (projektový zaměstnanec)
- Manažer kvality I. (nulová pozice)
- Manažer kvality II. (nulová pozice)
- Metodik projektového řízení (nulová pozice)
- Metodik finančního řízení (nulová pozice)
- Specialista projektu na MPSV (projektový zaměstnanec, DPČ)
- Krajský poradce (14x), (projektový zaměstnanec)
- Členové celorepublikové platformy (14x), (projektový zaměstnanec, DPP)
- Členové regionální platformy (14x12),⁴ (projektový zaměstnanec, DPP)
- Lektor (specialista), (projektový zaměstnanec)
- Oponenti metodických materiálů, (projektový zaměstnanec, DPP)

⁴ V počátku projektu bylo v každé regionální platformě 6 členů. V průběhu realizace docházelo v některých krajích ke změně počtu členů. Aktuálně je v jednotlivých regionálních platformách 6-12 členů.

1.2 CÍLE EVALUACE

Cílem evaluace bylo vyhodnotit vybrané projektové aktivity, a to zejména z hlediska míry zapojení klíčových aktérů a úspěšnosti jejich vzájemné spolupráce při realizaci aktivit. Evaluace se zaměřila zvláště na oblast spolupráce a koordinace klíčových aktérů. Pro potřeby evaluace výsledků projektu byly Zadavatelem vybrány ty KA, které jsou pro tuto oblast nejpodstatnější, viz následující tabulka.

Tabulka 1: Klíčové aktivity relevantní pro evaluaci

Aktivita		Dílčí činnosti
KA 01	Nastavení spolupráce státní správy (MPSV) s kraji	■ podepsání memorand o spolupráci
KA 02	Ustavení pozic krajských poradců a poradenská činnost	■ podpora komunikace mezi státní správou a kraji prostřednictvím celorepublikové platformy ■ vytvoření podmínek pro podporu informovanosti cílové skupiny
KA 03	Tvorba a činnost 14 regionálních platforem (RP) a 1 celorepublikové platformy (CP)	Regionální platformy ■ návrh koncepce rodinné politiky v kraji či návrh na rozšíření stávající koncepce ■ sdílení dobré praxe a know-how v oblasti rodinné politiky ■ sdílení zkušenosti při implementaci opatření ■ spolupráce na výstupech projektu ■ poskytování odborných konzultací při přípravě osvětové kampaně ■ poskytnutí kontaktů na další relevantní aktéry Celorepubliková platforma ■ příprava <i>Návrhu postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky</i> ■ komunikace s RP ■ spolupráce na výstupech projektu ■ poskytování odborných konzultací při přípravě osvětové kampaně
KA 06	Osvětové a vzdělávací akce, diseminace výstupů	■ zvýšení informovanosti cílové skupiny o možnostech podpory rodin na regionální úrovni ■ změna postojů cílové skupiny k proaktivní tvorbě opatření na podporu rodin v regionech ■ úvodní a závěrečné semináře, workshopy pro cílovou skupinu a pro zaměstnavatele, kulaté stoly ■ celorepubliková osvětová kampaň ■ závěrečná odborná konference ■ tvorba webových stránek ■ vytvoření přehledového letáku pro zaměstnavatele ■ osvětová příručka <i>Bude nás víc – aneb nejsme na to sami</i> ■ tvorba <i>Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích</i>

Evaluace byla rozdělena do několika evaluačních úkolů. Řešení části úkolů bylo prezentováno ve vstupní a průběžné evaluační zprávě. Vstupní evaluační zpráva se zaměřila především na zhodnocení personálního zajištění realizace projektu, na zhodnocení nastavení aktivit z hlediska dosažení očekávaných výsledků projektu a na zhodnocení podmínek pro přenos dobré praxe. Průběžná evaluační zpráva se zaměřila na zhodnocení workshopů pro zaměstnavatele.

Evaluace předkládaná v závěrečné zprávě je rozdělena na procesní a dopadovou část. Procesní část se zaměřuje na ověření vhodného nastavení projektu, zhodnocení naplnění očekávání klíčových aktérů a vyhodnocení spolupráce klíčových aktérů. Dopadová část se zaměří na vyhodnocení vybraných aktivit a výstupů projektu a porovnání jejich užitečnosti, a dále identifikaci možných způsobů realizace rozvoje rodinné politiky na úrovni krajů a obcí po skončení projektu.

Součástí evaluace jsou také případové studie jednotlivých krajů, které se zaměřují na klíčové aktéry spolupráce, dále na stav rodinné politiky na úrovni krajů, resp. Hl. města Prahy před vstupem do projektu, hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na úrovni krajů, resp. hlavního města Prahy a zhodnocení pravděpodobnosti zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu.

1.2.1 EVALUAČNÍ OTÁZKY

Evaluační otázky vyhodnocené v závěrečné evaluační zprávě jsou následující:

3.1 Ověření vhodného nastavení projektu

3.1.1 Byly dle vybraných klíčových aktérů srozumitelně a dostatečně definovány cíle projektu na počátku realizace projektu?

3.1.2 Byla dle vybraných klíčových aktérů srozumitelně a dostatečně stanovena pravidla spolupráce a komunikace?

3.2 Naplnění očekávání klíčových aktérů

3.2.1 Jaká byla očekávání, s nimiž se vybraní klíčové aktéři zapojili do projektu? Byla tato očekávání v závěru realizace projektu naplněna?

3.2.2 Jaká byla očekávání vybraných klíčových aktérů vůči činnosti krajských poradců? Byla tato očekávání v závěru realizace projektu naplněna?

3.2.3 Jaké byly přínosy a slabiny činnosti krajských poradců z pohledu vybraných klíčových aktérů?

3.3 Spolupráce klíčových aktérů

3.3.1 Jaké negativní i pozitivní faktory ovlivnily spolupráci mezi vybranými klíčovými aktéry? Jak bylo reagováno na vliv negativních faktorů?

3.3.2 Jaký je vliv regionálních platforem na navazování a rozvoj spolupráce mezi klíčovými aktéry v jednotlivých krajích?

3.3.3 Jaký je vliv celorepublikové platformy na navazování a rozvoj spolupráce mezi MPSV a zástupci jednotlivých krajů?

3.3.4 Jakým způsobem a do jaké míry se podařilo nastavit spolupráci mezi krajskými poradci a samosprávou?

3.3.5 Vyskytly se během realizace projektu nějaké problémy, s nimiž se museli vybraní klíčoví aktéři potýkat?

3.4 Vyhodnocení vybraných aktivit projektu a porovnání jejich užitečnosti

3.4.1 Jaké jsou přínosy vybraných aktivit dle názoru vybraných klíčových aktérů projektu?

3.4.2 Jaké aktivity byly/jsou z pohledu vybraných klíčových aktérů nejvíce užitečné pro rozvoj rodinné politiky na krajské a místní úrovni?

3.5 Vyhodnocení vybraných výstupů projektu a porovnání jejich užitečnosti

3.5.1 Jaké jsou přínosy vybraných výstupů dle názoru vybraných klíčových aktérů projektu?

3.5.2 Jaké výstupy byly/jsou z pohledu vybraných klíčových aktérů nejvíce užitečné pro rozvoj rodinné politiky na krajské a místní úrovni?

3.6 Identifikace možných způsobů realizace rozvoje rodinné politiky na úrovni krajů a obcí po skončení projektu

3.6.1 Jaká je míra udržitelnosti vybraných aktivit a výstupů projektu i po jeho skončení?

3.6.2 Jakým způsobem bude personálně zajišťována agenda rodinné politiky na krajské úrovni po skončení projektu?

2. METODOLOGIE

2.1 EVALUAČNÍ PŘÍSTUP

Evaluace je rozdělena na procesní a dopadovou (výsledkovou) část.

2.1.1 PROCESNÍ EVALUACE

Účelem procesní evaluace je získání informací o průběhu projektu a zaměření na způsob realizace jednotlivých klíčových aktivit, dále na vybrané okolnosti implementace dílčích opatření a také na hlavní problémy, které se v průběhu realizace projektu vyskytly. Pomocí procesní evaluace lze také identifikovat, do jaké míry byly konkrétní činnosti prováděné během realizace projektu funkční, resp. zdali a v jaké míře přispěly k celkovému výsledku posuzovaného projektu.

Procesní evaluace pro průběžnou zprávu se zaměřila na následující:

- ověření vhodného nastavení projektu,
- naplnění očekávání klíčových aktérů,
- spolupráce klíčových aktérů.

2.1.2 DOPADOVÁ (VÝSLEDKOVÁ) EVALUACE

Dopadová (výsledkovou) evaluace se zaměřila zejména na posouzení toho, v jakém rozsahu byly dosaženy zamýšlené výsledky či dopady (efektivnost).

Dopadová (výsledková) evaluace pro průběžnou zprávu se zaměřila na následující:

- vyhodnocení vybraných aktivit projektu a porovnání jejich užitečnosti,
- vyhodnocení vybraných výstupů projektu a porovnání jejich užitečnosti,
- identifikace možných způsobů realizace rozvoje rodinné politiky na úrovni krajů a obcí po skončení projektu.

K evaluaci byla využita kombinace kvalitativních a kvantitativních metod. Celkově metodologický přístup kombinoval práci s existujícími daty a informacemi obsažených v dokumentech (desk research) se sběrem primárních dat pro specifické účely této veřejné zakázky.

2.2 METODY A TECHNIKY EVALUACE

K řešení evaluace byly využity následující metody, resp. techniky:

- komparativní případová studie,
- analýza stakeholderů,

- satisfakční výzkum,
- sémantický diferenciál.

Evaluace byla založena na relevantních empirických datech a naplňuje tak apel vědy založené na důkazech (Hendl, Remr, 2017; Donaldson, Christie, Mark, 2009). Z tohoto důvodu byl realizován nejen desk research, ale také kvalitativní a kvantitativní výzkum mezi zástupci CS.

2.2.1 KOMPARATIVNÍ PŘÍPADOVÁ STUDIE

Výzkum pomocí případové studie se zaměřuje na podrobný popis a rozbor jednoho nebo několika málo případů. Základní výzkumnou otázkou je, jaké jsou charakteristiky daného případu nebo skupiny porovnávaných případů (Hendl, 2012). Metoda využívá různé druhy sběru dat i kombinaci analytických postupů za účelem poskytnout zjištění, která daný případ dobře popisují. Komparativní případová studie pak zkoumá dva nebo několik případů a provádí jejich srovnávací analýzu. V souvislosti s touto evaluací umožňuje metoda komparativní případové studie sledovat předmět evaluace s ohledem na význam specifické konstelace stakeholderů a v rámci kontextu, ve kterém se daná konstelace nachází.

Jednotlivé kraje byly v rámci tohoto přístupu považovány za jednotlivé případy. Cílem případových studií bylo zhodnocení navazování spolupráce s ostatními aktéry (analýzy stakeholderů), zhodnocení hlavních přínosů projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni a zhodnocení pravděpodobnosti zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu. Celkem bylo vytvořeno 14 případových studií, v jejichž rámci byly řešeny vybrané evaluační otázky (EO 3.4.1, 3.6.1, 3.6.2). Jednotlivé případy byly následně porovnány, přičemž byly identifikovány klíčové determinanty spolupráce a úspěšnosti nastavení plánování rodinné politiky.

Studie se budou opírat o data z následujících sběrů dat:

- rozhovory s krajskými poradci,
- rozhovory se zástupci samospráv,
- desk research.

2.2.2 ANALÝZA STAKEHOLDERŮ

Analýza stakeholderů je evaluační kvalitativní metodou, díky které je možné důkladně a systematicky odkrýt zainteresované strany v řešeném tématu (resp. pilotním projektu), jejich různorodé role, význam a moc (Garay, 2016). Analýza stakeholderů byla realizována v rámci případových studií a zaměřila se jak na klíčové aktéry, kteří byli zapojeni do projektových činností, tak také na ty klíčové aktéry, kteří se projektových činností neúčastnili. Co se týče zapojených aktérů, byla dále hodnocena míra jejich zapojení, v případě nezapojených aktérů pak byly od krajských poradců zjišťovány důvody jejich

nezapojení. Analýza klíčových aktérů je součástí případových studií, které obsahují charakteristiku jednotlivých krajů z hlediska rozvoje jejich krajské rodinné politiky, přínosu projektu k tomuto rozvoji a pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu.

Pro analýzu stakeholderů byl důležitý rozhovor s krajským poradcem, který má přehled o fungování regionální platformy a jednotlivých zainteresovaných stranách. Krajsští poradci dále poskytli seznam aktérů, s nimiž úzce spolupracovali (jejich přehled s popisem způsobu spolupráce je uveden v Technické příloze Závěrečné evaluační zprávy). Významnost byla v případě samospráv určována z hlediska tvorby krajské koncepce a sledování zde byli především zástupci krajů. V případě zaměstnavatelů jsme především sledovali, zda organizace patřila mezi největší zaměstnavatele a v případě neziskových organizací jsme buď vycházeli z rozhovoru s krajským poradcem, pokud tuto informaci obsahoval, nebo ze všeobecného vnímání instituce jako významné (např. Národní centrum pro rodinu).

Takto pojatá analýza stakeholderů má omezení, především se může jednat o získání nekompletních nebo zkreslených informací, které může plynout ze subjektivní perspektivy krajského poradce. Analýza byla proto doplněna o analýzu dat získaných z rozhovorů se zástupci samospráv, které poskytly další perspektivu týkající se udržitelnosti spolupráce zaměřené na rozvoj rodinné politiky. Zde bylo však zase omezením skutečnost, že ne vždy byly pro rozhovor realizátory projektu vybrány z hlediska tvorby koncepce důležité osoby. Data byla sbírána polostrukturovanými rozhovory, což s sebou nese metodologická omezení spojená s těmito metodami sběru dat (viz metody sběru dat).

2.2.3 SATISFAKČNÍ VÝZKUM

V této evaluaci byl satisfakční výzkum využit při hodnocení spokojenosti aktérů s činností celorepublikové a regionální platformy a dále s činností krajských poradců. Byla zjišťována očekávání aktérů vzhledem k jejich činnosti a dále naplnění jejich očekávání. Data byla sbírána pomocí polostrukturovaných rozhovorů se zástupci samospráv a pomocí dotazníkového šetření se zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, což s sebou nese metodologická omezení spojená s těmito metodami sběru dat (viz metody sběru dat).

2.2.4 SÉMANTICKÝ DIFERENCIÁL

Sémantický diferenciál je baterií stejně orientovaných škál, s jejichž pomocí se hodnotí různé vlastnosti osob či objektů (Machková, 2009). Jedná se o techniku pro měření konotativního významu posuzovaných objektů (Ferjenčík, 2000), která se využívá se v případech, kdy je třeba standardizovaným způsobem zachytit, jakým způsobem dotazovaní vnímají jednotlivé objekty, a jak hodnotí jejich klíčové charakteristiky. Podstatou je, že k nějakému hodnocení objektu (pojmu, osobě) je zadán seznam dvojic

adjektiv s hodnotícími významy (např. silný – slabý, užitečný – neužitečný), mezi nimiž je zavedena nejčastěji sedmibodová škála (Průcha, Veteška, 2012). Škály bývají vyjádřeny v grafické formě a respondenti mohou např. zakroužkovat na každé škále bod, který odpovídá jejich hodnocení příslušné vlastnosti. Respondentům jsou postupně předkládána antonyma (významově opačné charakteristiky), která se vztahují k posuzovaným objektům, a které jako celek vytvářejí adekvátní sémantický prostor. Respondenti v daném případě postupně umísťují své odpovědi na stupnici mezi dvěma předloženými antonymy. Použití sémantického diferenciálu umožňuje získat výstižné a snadno srovnatelné údaje týkající se hodnoceného předmětu.

Sémantický diferenciál byl použit v dotazníkovém šetření (CAWI) k hodnocení výstupů projektu, konkrétně k hodnocení letáků projektu, letáků pro zaměstnavatele, videospotů a *Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích*.

Původně se předpokládalo, že bude sémantický diferenciál využit pro hodnocení jednotlivých skupin stakeholderů (samospráv, zaměstnavatelů, neziskových organizací) ostatními zainteresovanými stranami. Od toho bylo upuštěno, a to na základě zjištění, že podoby této spolupráce byly velmi individuální a dále na základě informací od krajských poradců, kteří zdůrazňovali, že konkrétní podoba spolupráce závisela na individuálním přístupu ke spolupráci. Od krajských poradců nicméně byly obecně zjišťovány rozdíly ve spolupráci se zaměstnavateli a neziskovými organizacemi, jako dvou hlavních skupin, které se krajské poradci snažili propojit se samosprávami.

2.3 TECHNIKY SBĚRU DAT

K řešení evaluace byly využity následující metody sběru dat:

- desk research,
- polostrukturované rozhovory,
- dotazníkové šetření pomocí on-line dotazníku (CAWI).

2.3.1 DESK RESEARCH

Popis metody

Desk research neboli „výzkum od stolu“ znamená vyhledání, sesbírání, zpracování a vyhodnocení již existujících dat. Desk research je založen především na obsahové analýze relevantních dokumentů a na sekundární analýze dostupných dat. V rámci metody se pracuje s daty, která již byla dříve vytvořena a uspořádána za jiným účelem (Birn, 2008). Realizace tohoto typu výzkum je v kontextu realizované evaluace opodstatněná vzhledem k potřebě získat kontextové informace (Babbie, 1995; Neuendorf, 2002).

Zásadní výhodou této metody je získání velkého množství informací ze stávajících informačních pramenů. Desk research umožňuje připravit vhodné a adekvátně zacílené nástroje sběru dat, které zvyšují epistemologický potenciál prováděné evaluace (Pawson 1989; Kerlinger, Lee 2000). Desk research dále umožňuje eliminovat riziko sběru údajů, které jsou již dostupné, umožní tak věnovat větší úsilí na jejich ověření, doplnění a další elaboraci. Nevýhodou desk research je omezení dané rozsahem a dostupností stávajících pramenů.

Předmět šetření

Rešerše se zaměřila na následující témata:

- nastavení projektu,
- změny v nastavení projektu,
- realizace aktivit,
- výstupy KA 06.

Zdroje dat

K rešerši byly využity následující zdroje a dokumenty:

- Žádost o podporu. Název projektu: Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů. Žadatel/příjemce: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2. 3. 2017, 75 s.⁵;
- Rozhodnutí č. 2. o změně Podmínek použití podpory z Operačního programu Zaměstnanost. Název projektu: Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů. Žadatel/příjemce: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 15. 1. 2017, 15 s.;
- Přílohy návrhu projektu se změnami, nedatováno (Příloha č. 4 - Anotace a popis projektu, Příloha č. 2 - Klíčové aktivity projektu, Příloha č. 3 - Realizační tým projektu, Příloha č. 3 - Harmonogram projektu, Příloha č. 8 - Rizika projektu);
- *Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR*. [Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí]: 2021, 165 s. (dále jen Analýza)
- Indikátory projektu Krajská rodinná politika, nedatováno;
- Monitorovací zprávy z období leden 2017 – prosinec 2020;
- *Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích*. [Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí], nedatováno, 79 s., ISBN 978-80-7421-175-1.;
- Videospoty zaměřené na sdílení dobré praxe;⁶
- Webové stránky projektu;⁷

⁵ Zdrojem projektových dokumentů je MPSV.

⁶ Zdroj: <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/dokumenty-ke-stazeni/dokumenty-ke-stazeni-3/dokumenty-ke-stazeni-10>

⁷ <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/>

- Facebookové stránky projektu;⁸
- YouTube kanál projektu.⁹

Sběr dat

Pro účely zodpovězení evaluačních otázek 3.1.1 až 3.6.2 byla v průběhu července provedena rešerše. Nejprve byly zajištěny od realizačního týmu jednotlivé dokumenty, následně byly stanoveny okruhy informací, které jsou relevantní k zodpovězení evaluačních otázek pro vstupní evaluační zprávu. Jednotlivé informace byly v uvedených dokumentech vyhledány a zaznamenány.

Zpracování dat

Zjištění plynoucí z desk research poskytla informace pro vyhodnocení jednotlivých evaluačních otázek. Zjištění byla využita také pro nastavení dalších výzkumných šetření, a to pro scénáře polostrukturovaných rozhovorů (vedení týmu, krajští poradci, zástupci samospráv).

2.3.2 POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY

Popis metody

Polostrukturovaný rozhovor je kvalitativní metodou sběru dat spočívající ve vedení rozhovoru podle scénáře, který obsahuje předem připravené otázky/podněty k diskusi. Polostrukturované rozhovory jsou flexibilnější a volnější než strukturované, ale jsou organizovanější a systematičtější než nestrukturované rozhovory (Wildemuth, 2009). Cílem rozhovoru je rekonstrukce předmětu výzkumu ze subjektivní perspektivy jednotlivých respondentů a získání souhrnu jejich zkušeností. Ačkoliv celkové zaměření jednotlivých rozhovorů sleduje identický cíl definovaný na začátku, jsou jednotlivým respondentům poskytnuty rozsáhlé příležitosti ke sdílení svých zkušeností. Při polostrukturovaných rozhovorech se používají otevřené a teoreticky odvozené otázky.

Výhoda této metody spočívá v jeho konverzační povaze, která tazateli umožňuje zohledňovat a vnímat individuální rozdíly a změny situace (Hendl, 2012). Metoda poskytuje vysokou flexibilitu během sběru dat – znění otázek i jejich pořadí lze během interview přizpůsobovat konkrétním podmínkám a také lze doplňovat dodatečné otázky, které se z hlediska zkoumaného jevu ukážou jako významné. Omezením této metody je, že informace takto získané jsou nepřímé a filtrované informantem. Je potřeba tedy brát v úvahu, že informace jsou podávány ze subjektivní perspektivy a svoji roli může hrát paměť nebo

⁸ <https://www.facebook.com/rodinyvkrajich/posts/392629638016046/>

⁹ <https://www.youtube.com/channel/UC3qKEYcuqJ84bTcWm7LUDDQ>

aktuální nastavení a situace informanta; přítomnost výzkumníka může dále vést ke zkreslení (Hendl, 2012).

Respondenti

Pro řešení evaluačních otázek pro závěrečnou zprávu byly využity polostrukturované rozhovory, které byly realizovány se třemi následujícími skupinami respondentů:

- krajští poradci (celkem 14),
- zástupci samospráv (celkem 28),
- realizační tým (celkem 6).

Předmět šetření

Rozhovory s **krajskými poradci** se zaměřily na následující oblasti:

- srozumitelnost cílů projektu,
- nastavení spolupráce,
- nastavení a fungování spolupráce,
- zhodnocení spolupráce a činnosti regionální platformy,
- zhodnocení spolupráce a činnosti celorepublikové platformy,
- zhodnocení přínosu regionální platformy,
- zhodnocení navázání a průběhu spolupráce se samosprávami, zaměstnavateli a neziskovým sektorem,
- tvorba obsahu a propagace workshopu,
- účast a neúčast zaměstnavatelů na workshopu,
- negativní a pozitivní faktory ovlivňující spolupráci,
- problémy vyskytující se v průběhu realizace projektu,
- přínos výstupů a aktivit projektu a jejich udržitelnost,
- personální zajištění agendy rodinné politiky na krajské úrovni po skončení projektu.

Rozhovory se **zástupci samospráv** se zaměřily na následující oblasti:

- srozumitelnost cílů projektu,
- nastavení spolupráce,
- očekávání zástupců samospráv (vůči projektu a vůči činnosti krajských poradců) a jejich naplnění,
- zhodnocení spolupráce a činnosti regionální platformy (pouze členové RP),
- zhodnocení přínosu regionální platformy (pouze členové RP a CP),
- zhodnocení spolupráce a činnosti celorepublikové platformy (pouze členové CP),
- zhodnocení přínosu celorepublikové platformy (pouze členové RP a CP),

- zhodnocení spolupráce a činnosti krajského poradce,
- negativní a pozitivní faktory ovlivňující spolupráci,
- problémy vyskytující se v průběhu realizace projektu,
- přínos výstupů a aktivit projektu a jejich udržitelnost,
- personální zajištění agendy rodinné politiky na krajské úrovni po skončení projektu.

Rozhovory s **realizačním týmem** se zaměřily na následující oblasti:

- přínos výstupů a aktivit projektu a jejich udržitelnost.

Pro realizaci rozhovorů byly vytvořeny zvláštní scénáře podle dílčích dotazovaných skupin respondentů. Celkem byly vytvořeny 3 scénáře, které jsou přílohou technické přílohy závěrečné evaluační zprávy. Nástroje prošly peer review v rámci týmu Zpracovatele a v rámci týmu Zadavatele. V průběhu dotazování byly některé otázky doplněny, přičemž se jednalo o rozvíjející otázky, které dále upřesňovaly již dané hlavní otázky.

Sběr dat

Kontakty na respondenty poskytl Zadavatel. Kontakty na zástupce samosprávy vybrali členové projektu KRP na základě změrného nepravděpodobnostního výběru. V každém kraji byli zvoleni dva aktéři, kteří projevovali konstantní zájem o rodinnou politiku a projekt samotný a kteří se aktivně účastnili aktivit projektu, jimiž jsou např. krajské regionální platformy, workshopy a semináře. Tito aktéři proaktivně spolupracovali s dalšími subjekty zapojenými do rodinné politiky na krajské a obecní úrovni a sbližovali je. Jedná se tedy o výběr těch osob, které vykazovaly v rámci spolupráce s projektem nejvyšší míru zapojení a aktivit. Výběr kontaktů pro kvalitativní rozhovor probíhal ve všech krajích shodně.

Rozhovory se uskutečnily podle časových potřeb respondentů. K realizaci rozhovorů bylo využito technické platformy pro dálkovou komunikaci (Skype). Respondenti byli nejprve telefonicky kontaktováni a byl s nimi domluven rozhovor formou videohovoru. Poté jim byl zaslán informační e-mail, ve kterém byl odkaz na Skypový link schůzky.

Rozhovory vedli členové evaluačního týmu. Na začátku rozhovoru byli respondenti uvítáni a proběhlo představení tazatele. Respondentům byl vysvětlen účel rozhovoru, resp. evaluace. Před provedením rozhovorů byl zajištěn informovaný souhlas respondentů s pořízením videozáznamu, ve kterém byli respondenti poučeni o způsobu nakládání s daty získanými z rozhovoru. Rozhovory trvaly různou dobu v souvislosti s pozicí osoby v rámci projektu (viz následující tabulky).

Celkem bylo na konci května a na počátku června realizováno 9 rozhovorů se **členy realizačního týmu**. Délka rozhovorů se pohybovala v rozmezí od 13 min. do 87 min., jejich přehled je uveden v následující tabulce.

Tabulka 2: Přehled realizovaných rozhovorů – realizační tým, 1. rozhovor

Kód	Respondent	Způsob zapojení do projektu	Délka rozhovoru	Datum konání rozhovoru
VG	věcná garantka projektu	projektový zaměstnanec	1 hodina 27 minut	25. 5. 2021
OP	odborná poradkyně pro CS	projektový zaměstnanec	1 hodina 14 minut	24. 5. 2021
VO	vedoucí oddělení 216	nulová pozice	32 minut	24. 5. 2021
ŘO	ředitelka odboru 25	nulová pozice	40 minut	2. 6. 2021
PM	projektová manažerka	projektový zaměstnanec	32 minut	24. 5. 2021
FM	finanční manažer	projektový zaměstnanec	13 minut	25. 5. 2021
OG	odborná garantka věcné sekce	nulová pozice	31 minut	25. 5. 2021
OG45	odborný garant KA 04 a KA 05	projektový zaměstnanec	13 minut	25. 5. 2021
DV	diseminátorka věcných výstupů	projektový zaměstnanec	42 minut	25. 5. 2021

Na konci července a na počátku srpna byla realizována 2. vlna rozhovorů se **členy realizačního týmu**, celkem bylo realizováno 6 rozhovorů. Délka rozhovorů se pohybovala v rozmezí od 10 do 33 minut, jejich přehled je uveden v následující tabulce.

Tabulka 3: Přehled realizovaných rozhovorů – realizační tým, 2. rozhovor

Kód	Respondent	Způsob zapojení do projektu	Délka rozhovoru	Datum konání rozhovoru
VG2	věcná garantka projektu	projektový zaměstnanec	33 min.	30. 7. 2021
OP2	odborná poradkyně pro CS	projektový zaměstnanec	29 min.	2. 8. 2021
VO2	vedoucí oddělení 216	nulová pozice	10 min.	10. 8. 2021
ŘO2	ředitelka odboru 25	nulová pozice	9 min.	30. 8. 2021
OG2	odborná garantka věcné sekce	nulová pozice	12 min.	2. 8. 2021
DV2	diseminátorka věcných výstupů	projektový zaměstnanec	14 min.	2. 8. 2021

Celkem bylo v průběhu července realizováno 14 rozhovorů s **krajskými poradci**. Délka rozhovorů se pohybovala v rozmezí od 52 do 118 minut, jejich přehled je uveden v následující tabulce.

Tabulka 4: Přehled realizovaných rozhovorů – krajské poradce

	Kraj	Kód	Způsob zapojení do projektu	Délka rozhovoru	Datum konání rozhovoru
1	Hl. m. Praha	KP-PR	projektový zaměstnanec	1 hod. 58 min.	8. 7. 2021
2	Jihočeský kraj	KP-JIČ	projektový zaměstnanec	1 hod. 27 min.	12. 7. 2021
3	Jihomoravský kraj	KP-JIM	projektový zaměstnanec	1 hod. 6 min.	20. 7. 2021
4	Karlovarský kraj	KP-KA	projektový zaměstnanec	1 hod. 27 min.	13. 7. 2021
5	Kraj Vysočina	KP-VY	projektový zaměstnanec	1 hod. 20 min.	9. 7. 2021
6	Královéhradecký kraj	KP-KR	projektový zaměstnanec	1 hod. 29 min.	13. 7. 2021

7	Liberecký kraj	KP-LI	projektový zaměstnanec	1 hod. 46 min.	14. 7. 2021
8	Moravskoslezský kraj	KP-MO	projektový zaměstnanec	1 hod. 27 min.	15. 7. 2021
9	Olomoucký kraj	KP-OL	projektový zaměstnanec	1 hod. 14 min.	19. 7. 2021
10	Pardubický kraj	KP-PA	projektový zaměstnanec	1 hod. 35 min.	12. 7. 2021
11	Plzeňský kraj	KP-PL	projektový zaměstnanec	1 hod. 8 min.	13. 7. 2021
12	Středočeský kraj	KP-ST	projektový zaměstnanec	1 hod. 39 min.	9. 7. 2021
13	Ústecký kraj	KP-ÚS	projektový zaměstnanec	0 hod. 52 min.	15. 7. 2021
14	Zlínský kraj	KP-ZL	projektový zaměstnanec	1 hod. 38 min.	14. 7. 2021

Celkem bylo v průběhu července a na počátku srpna realizováno 28 rozhovorů se **zástupci samospráv**. Délka rozhovorů se pohybovala v rozmezí od 13 do 54 minut, jejich přehled je uveden v následující tabulce.

Tabulka 5: Přehled realizovaných rozhovorů – zástupci samospráv

Kód	Pozice	Kraj	Délka rozhovoru	Datum konání rozhovoru
ZS1	metodička sociálně právní ochrany dětí na MHMP, host RP	Hl. m. Praha	44 min.	20. 7. 2021
ZS2	ředitelka Odboru sociální péče na ÚMČ Praha, neúčastní se platform	Hl. m. Praha	38 min.	23. 7. 2021
ZS3	zastupitelka města ve Středočeském kraji, člen RP	Středočeský	54 min.	22. 7. 2021
ZS4	starostka města ve Středočeském kraji, zastupitelka Středočeského kraje, dříve člen, nyní host RP	Středočeský	19 min.	3. 8. 2021
ZS5	vedoucí Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MÚ města v Jihočeském kraji, zastupitel města v Jihočeském kraji, člen RP	Jihočeský	28 min.	23. 7. 2021
ZS6	koordinátorka plánování sociálních služeb a rodinné politiky (Odbor sociálních věcí, Oddělení sociální pomoci) na MÚ města v Jihočeském kraji, host RP	Jihočeský	25 min.	20. 7. 2021
ZS7	vedoucí odboru sociálních věcí a prevence MÚ města v Jihočeském kraji, člen RP	Jihomoravský	41 min.	22. 7. 2021
ZS8	referentka rodinné politiky Odboru sociálních věcí KÚ Jihomoravského kraje, člen RP a CP	Jihomoravský	40 min.	28. 7. 2021
ZS9	místostarosta městského obvodu města Plzeň, host RP	Plzeňský	44 min.	22. 7. 2021
ZS10	referentka Odboru sociálních věcí KÚ Plzeňského kraje, členka RP ¹⁰	Plzeňský	45 min.	30. 7. 2021
ZS11	referentka Oddělení sociální ochrany, KÚ Moravskoslezského kraje, člen RP	Moravskoslezský	48 min.	26. 7. 2021
ZS12	tisková mluvčí, vedoucí odboru personálního řízení diakonie v Moravskoslezském kraji, člen RP	Moravskoslezský	25 min.	12. 8. 2021
ZS13	referentka Oddělení sociální práce, prevence a registrace soc. služeb KÚ Královéhradeckého kraje, člen RP	Královéhradecký	38 min.	23. 7. 2021
ZS14	zastupitelka města a ředitelka kontaktního pracoviště ÚP v Královéhradeckém kraji; člen RP	Královéhradecký	33 min.	26. 7. 2021
ZS15	starostka města v Libereckém kraji, host RP	Liberecký	24 min.	28. 7. 2021
ZS16	koordinátorka rodinné politiky při KÚ Libereckého kraje, ¹¹ člen CP ¹²	Liberecký	37 min.	22. 7. 2021

¹⁰ V průběhu rozhovoru se připojil vedoucí úseku a odpovídal na některé otázky.

¹¹ Pozice je financována z evropského projektu *Systémová podpora práce s rodinou v Libereckém kraji*.

¹² Respondentka uvedla, že se setkala jednoho nebo dvou on-line setkání.

ZS17	starosta města v Pardubickém kraji, host RP	Pardubický	13 min.	22. 7. 2021
ZS18	radní Pardubického kraje zodpovědný za sociální péči a neziskový sektor, člen RP	Pardubický	42 min.	26. 7. 2021
ZS19	pracovnice Odboru sociálních věcí MÚ města v Ústeckém kraji, host RP	Ústecký	50 min.	22. 7. 2021
ZS20	pracovnice mající na starost agendu rodinné politiky na KÚ Ústeckého kraje, člen RP a CP	Ústecký	42 min.	23. 7. 2021
ZS21	pracovnice mající na starost agendu rodinné politiky a seniorskou agendu (Odbor sociálních věcí, Oddělení sociálně právní ochrany dětí) na KÚ Olomouckého kraje, člen RP	Olomoucký	44 min.	30. 7. 2021
ZS22	starosta obce v Olomouckém kraji, člen RP	Olomoucký	24 min.	23. 7. 2021
ZS23	vedoucí Odboru sociálních věcí na KÚ Karlovarského kraje, člen RP	Karlovarský	28 min.	22. 7. 2021
ZS24	referentka Odboru sociálních věcí (Oddělení sociálně-právní ochrany dětí) na KÚ Karlovarského kraje, člen RP	Karlovarský	36 min.	19. 7. 2021
ZS25	koordinátor komunitního plánování a rodinných služeb, MÚ města v kraji Vysočina, člen RP	Vysočina	28 min.	23. 7. 2021
ZS26	koordinátorka prarodinných aktivit, zastupitel obce v kraji Vysočina, člen RP	Vysočina	24 min.	19. 7. 2021
ZS27	zastupitelka Zlínského kraje, v době realizace projektu radní Zlínského kraje pro oblast sociálních záležitostí, neziskového sektoru a rodinnou politiku, člen RP	Zlínský	38 min.	21. 7. 2021
ZS28	místostarostka města ve Zlínském kraji, člen RP	Zlínský	40 min.	21. 7. 2021

Citace rozhovorů jsou vždy v textu označeny kódem rozhovoru, pod kterým je rozhovor také uveden v souboru přepsaných rozhovorů.

Zpracování dat

Videozáznamy byly po skončení rozhovoru přepsány do textové podoby, vyčištěny a připraveny pro analýzu. Následně bylo provedeno kódování a byly identifikovány klíčové informace pro zodpovězení zpracovávaných evaluačních otázek. Vybrané části rozhovorů pak byly použity v závěrečné evaluační zprávě, přičemž byly drobně upraveny s cílem zvýšit srozumitelnost výpovědi. U každé citace je vždy uveden kód rozhovoru, pod kterým je rozhovor uveden v souboru obsahujícím přepisy. Anonymizované přepisy jednotlivých rozhovorů ve formě „.docx“ jsou součástí technické přílohy závěrečné evaluační zprávy.

2.3.3 Dotazníkové šetření (CAWI)

Popis metody

Ke sběru kvantitativních dat bylo využito dotazníkové šetření metodou CAWI (*Computer Assisted Web Interviewing*), která představuje způsob sběru dat prostřednictvím webového rozhraní. Základem je vypracovaný dotazník obsahující především uzavřené otázky. Dotazník může mít také kvalitativní složku v podobě otevřených otázek. Jedná se o standardizovanou metodu, což umožňuje získaná data analyzovat kvantitativními analytickými metodami.

Výhodou kvantitativního dotazování je, že se lze dotázat velkého množství respondentů a se získanými daty lze kvantitativně nakládat a souhrnně vyhodnocovat. Výhodou elektronické verze je, že respondenti mohou vyplnit dotazník na místě a v čase, který jim vyhovuje. Nevýhodou metody je menší množství získaných informací a omezená možnost validovat relevantnost a pravdivost odpovědí. Je zde např. riziko nepochopení dotazu bez možnosti klást upřesňující otázky; dále také nižší ochota věnovat otázkám pozornost. Stejně jako u rozhovorů je zde nutné poukázat na skutečnost, že výpovědi takto získané mají subjektivní charakter a jsou ovlivněny aktuální situací a nastavením respondenta. Zjištění se vztahují pouze k těm účastníkům, kteří byli ochotni odpovědět, což může mít vliv na výsledné odpovědi, mezi kterými chybí ty od těch účastníků, kteří nebyli ochotni odpovědět.

Respondenti

Dotazníkové šetření bylo provedeno mezi třemi následujícími skupinami respondentů:

- zástupci samospráv,
- zástupci zaměstnavatelů,
- zástupci neziskových organizací.

Předmět šetření

Dotazníkové šetření bylo využito k získání dat o spolupráci vybraných aktérů, o jejich očekáváních, problémech a přínosech a o udržitelnosti vybraných výstupů a aktivit projektu. Zaměřilo na následující témata:

- srozumitelnost cílů projektu,
- nastavení a fungování spolupráce,
- očekávání aktérů (vůči projektu a vůči činnosti krajských poradců) a jejich naplnění,
- zhodnocení spolupráce a činnosti krajského poradce,
- zhodnocení spolupráce a činnosti regionální platformy (pouze u členů RP),
- zhodnocení přínosu regionální platformy (pouze u členů RP a CP),
- zhodnocení spolupráce a činnosti celorepublikové platformy (pouze u členů CP),
- zhodnocení přínosu celorepublikové platformy (pouze u členů RP a CP),
- negativní a pozitivní faktory ovlivňující spolupráci,
- problémy vyskytující se v průběhu realizace projektu,
- účast a neúčast zaměstnavatelů na workshopu,
- personální zajištění agendy rodinné politiky na krajské úrovni po skončení projektu,
- přínos vybraných výstupů a aktivit projektu a jejich udržitelnost.

Šetření se zaměřilo na následující vybrané výstupy projektu:

- letáky (o odborných výstupech a aktivitách projektu, pro zaměstnavatele),

- videospoty, zaměřené na následující témata:
 - primární prevence v rámci rodinné politiky,
 - zaměstnavatelé, a to z pohledu podpory rodin ze strany zaměstnavatelů (příklady dobré praxe),
 - význam podpory rodinné politiky ze strany samospráv (příklady dobré praxe),
 - hodnota a smysl, význam rodiny a její nezastupitelná funkce,
- *Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích*¹³.

Šetření se zaměřilo na následující vybrané aktivity projektu:

- vznik a fungování regionální platformy,
- vznik a fungování celorepublikové platformy,
- činnost krajských poradců.

Tabulka 6: Klíčoví aktéři pro CAWI – aktivity

Klíčoví aktéři	Vybrané aktivity projektu		
	Vznik a fungování regionální platformy	Vznik a fungování celorepublikové platformy	Činnost krajských poradců
Vedení projektu	X	X	X
Krajští poradci	X	X	
Členové regionálních platform	X	X	X
Členové celorepublikové platformy	X	X	
Zástupci krajů a obcí	X	X	X
Zástupci neziskového sektoru	X		X
Zaměstnavatelé			X

Pozn.: X – je zjišťováno hodnocení dané aktivity.¹⁴

Tabulka 7: Klíčoví aktéři pro CAWI – výstupy

Klíčoví aktéři	Vybrané výstupy projektu			
	Letáková kampaň	Videospoty	Leták pro zaměstnavatele	Sborník dobré praxe
Vedení projektu	X	X	X	X
Krajští poradci	X	X	X	X
Členové regionálních platform	X	X	X	X
Členové celorepublikové platformy		X		X
Zástupci krajů a obcí	X	X	X	X
Zástupci neziskového sektoru	X	X	X	X
Zaměstnavatelé	X	X	X	X

Pozn.: X – je zjišťováno hodnocení dané aktivity.

¹³ Sborník byl po diskusi se Zadavatelem přidán mezi výstupy, na které se šetření zaměřilo.

¹⁴ Po dohodě se Zadavatelem byly dotazy týkající se fungování RP směřovány na ty zástupce krajů a obcí a neziskového sektoru, kteří byli členy RP a mohli tak zhodnotit platformy. Podobně také byly po dohodě se Zadavatelem dotazy týkající se fungování CP směřovány na ty zástupce krajů a obcí a neziskového sektoru, kteří byli členy CP a mohli tak zhodnotit aktivitu platformy. Krajští poradci pak v případě CP hodnotili pouze jejich přínos.

V rámci zde realizované evaluace byl dále přínos hodnocen pomocí sémantického diferenciálu v rámci dotazníkového šetření, ve kterém byly zjišťovány následující charakteristiky:

- informativnost
- užitečnost
- zpracování
- srozumitelnost
- přesvědčivost
- schopnost zaujmout
- profesionalita
- inspirativnost
- zacílenost

Dotazníkové šetření dále zjišťovalo, kolik respondentů si daný výstup prohlédlo, jakým způsobem se o tomto výstupu respondenti dozvěděli, případně z jakého důvodu si daný výstup neprohlédli.

Sběr dat

Pro realizaci šetření byl vytvořen dotazník. Použity byly zvláště uzavřené otázky, dílem však také otázky otevřené, které umožnily získat takové informace, které nejsou zkresleny výzkumným nástrojem, nebo takové, které neplynou z již dosaženého poznání. Následně dotazník prošel peer review v rámci týmu Zpracovatele a v rámci týmu Zadavatele, kdy byla ověřena srozumitelnost jednotlivých otázek, adekvátnost navržených alternativ a vhodnost konkrétního typu otázek. Po finalizaci byl dotazník vypracován v elektronické podobě a testován v rámci týmu Zpracovatele.

Sběr primárních dat byl proveden v ČR na konci července a začátku srpna 2021 prostřednictvím platformy pro realizaci elektronických šetření (www.click4survey.cz). Dotazník byl distribuován na vybrané e-mailové adresy. Kontakty na respondenty poskytl Zadavatel, který provedl výběr kontaktů v rámci zástupců samosprávy (kraje a obce), zaměstnavatelů a neziskového sektoru. Tito aktéři byli vybráni na základě záměrného nepravděpodobnostního výběru. Konkrétní postup byl zvolen na základě účelového výběru, a to samotnými členy projektu KRP. Jedná se o výběr těch osob, které vykazovaly v rámci spolupráce s projektem nejvyšší míru zapojení a aktivit a jsou kompetentní odpovídat na otázky dotazníku a posuzovat přínos vybraných výstupů. V každém kraji byli zvoleni ti aktéři, kteří projevovali konstantní zájem o rodinnou politiku a projekt samotný a kteří se aktivně účastnili aktivit projektu, jimiž jsou např. krajské regionální platformy, workshopy a semináře. Zúžení vzorku respondentů představuje omezení evaluace, která se zaměřuje pouze na aktivní členy zapojené do projektu a ponechává stranou aktéry, kteří nebyli z různých důvodů ochotni se zapojit do spolupráce v rámci projektu.

Respondentům byla 30. 7. 2021 prostřednictvím e-mailu odeslána výzva k vyplnění dotazníku obsahující odkaz na dotazník. Respondenti společně s pozvánkou k vyplnění dotazníku obdrželi také oficiální dopis (v elektronické podobě) podepsaný Zadavatelem, který potvrzoval legitimitu šetření a zároveň zdůraznil důležitost výzkumu pro danou evaluaci. Kromě úvodní výzvy k zapojení do výzkumu byla pasivním respondentům zaslána dne 4. 8. a 9. 8. opakovaná výzva k participaci na výzkumu, která napomohla ke zvýšení návratnosti dotazníků.

Žádost o vyplnění dotazníku byla odeslána na celkem 873 kontaktů, z toho se však 63 zpráv vrátilo (nefunkční kontakty). Dotazník otevřelo 406 respondentů, vyplnilo jej celkem 191, ostatní oslovení dotazník buď nedokončili, nebo vůbec nezačali vyplňovat. Žádný dotazník nebyl vyřazen z dotazníků na základě jeho neúplnosti či chybného vyplnění. Zpracování dat a jejich analýza tak byla provedena na 191 případech.

Míra návratnosti (*response rate*) byla v rámci provedeného výzkumného šetření kalkulována dle následujícího vzorce:

$$RR = (n/F) * 100$$

ve kterém n znamená počet respondentů, s nimiž byl dotazník vyplněn (včetně případů, kdy byl vyplněn jen částečně) a F je celkový počet oslovených subjektů vyhovujících definici cílové skupiny. Míra návratnosti v tomto případě činila 23,6 %.

Zpracování dat

Po získání dat od respondentů bylo provedeno několik kroků v rámci následného zpracování dat s cílem vytvořit datový soubor vhodný k provedení analýzy. Data byla nejprve stažena z platformy pro elektronické dotazování a následně byla v softwaru pro statistické zpracování dat SPSS vytvořena datová matice. Z důvodu zajištění celkové kvality zpracovávaných dat byla realizována opatření, zaměřená jednak na přenos dat do datové matice a jednak na celkovou kvalitu dat. Filtry a logické návaznosti byly zabezpečeny v rámci on-line aplikace použité k dotazování; v datové formě byly zkontrolovány a upraveny formulace odpovědí a zkontrolována a opravena odlehlá pozorování.

Analýza dat byla provedena statistickými metodami pomocí softwaru pro statistické zpracování dat SPSS. Základním způsobem zpracování byla zvláště deskripce s cílem popsat, sumarizovat a přehledně uspořádat data z výběrového souboru. Prvky souboru byly tříděny do skupin podle předem určených znaků. Zvláště byla využita frekvenční analýza, kdy byla zjišťována jak absolutní, tak relativní četnost. Součet relativních četností (procent) a řádkových procent se může vzhledem k zaokrouhlování pohybovat od 99 do 101.

Charakteristika vzorku

Největší podíl respondentů pocházel z Jihočeského kraje (12 %), dále z Hl. města Prahy (9 %) a z Pardubického kraje (9 %). Nejčastěji se respondenti projektu účastnili v délce mezi 20 až 30 měsíci. Celkem 53 % respondentů bylo nebo stále je členem regionální platformy, v případě celorepublikové platformy se jednalo o 12 osob ze 191 respondentů. Respondenti svoji aktivitu v průměru hodnotili známkou 4,53, což je lehce nadprůměrná hodnota pohybující se při horní hranici druhé třetiny míry aktivity.

Respondenti byli nejčastěji zástupci neziskových organizací (44 %), dále pak zástupci zaměstnavatelů (29 %) a zástupci samospráv (27 %). Pokud jde o zástupce samospráv, respondent byl nejčastěji pracovník odboru zaměřeného na sociální oblast na obecním¹⁵ úřadu (33 %) nebo zastupitel obce (24 %). Přibližně polovina zástupců samospráv uvedla, že jejich úřad neměl vypracovanou koncepci rodinné politiky, 26 % pak uvedlo, že měli vhodně nastavenou koncepci i akční plán.

Celkem 31 % zástupců samospráv pak uvedlo, že v důsledku projektu byla nová koncepce vytvořena, 18 % uvedlo, že vznikl akční plán, 10 % že byla rozšířena původní koncepce. Realizace projektu přispěla ke koncepční činnosti v oblasti rodinné politiky také k jiným než výslovně uvedeným způsobům, a to k následujícím:

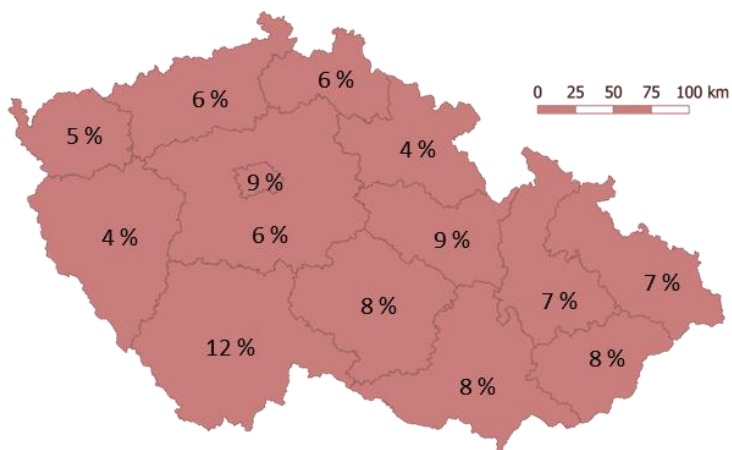
- zahrnutí rodinné politiky do strategického plánu (6 odpovědí);
- komunitního plánu, plánu sociálních služeb či zdravotního plánu, příprava koncepce (4 odpovědi);
- vznik návrhu na rozšíření stávající koncepce (1 odpověď);
- aktualizace akčního plánu (1 odpověď);
- spoluúčast na přípravě koncepce (1 odpověď).

V jednom případě realizace projektu ke koncepční činnosti v oblasti rodinné politiky na pracovišti respondenta žádným způsobem nepřispěla.

Zástupci neziskových organizací nejčastěji zastupovali organizace zaměřené na poradenství v oblasti mateřství a rodiny (56 %) a vzdělávání a školení (42 %). V případě zástupců zaměstnavatelů se většinou jednalo o zástupce státní správy (33 %), dále pak o zástupce komerčních subjektů (29 %) a dále o zástupce škol (22 %). Z hlediska počtu zaměstnanců se jednalo především o velké podniky s 250 a více zaměstnanci (47 %) a dále o podniky malé s 10 až 49 zaměstnanci (22 %).

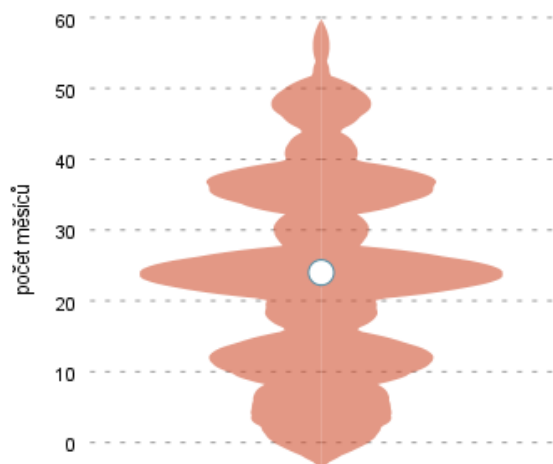
¹⁵ Obecním úřadem se myslí také městský úřad, úřad městské části či magistrát, resp. obcí se myslí obec, město, statutární město, hl. m. Praha.

Obrázek 2: Region

Zdroj: INESAN (2021, N=191)

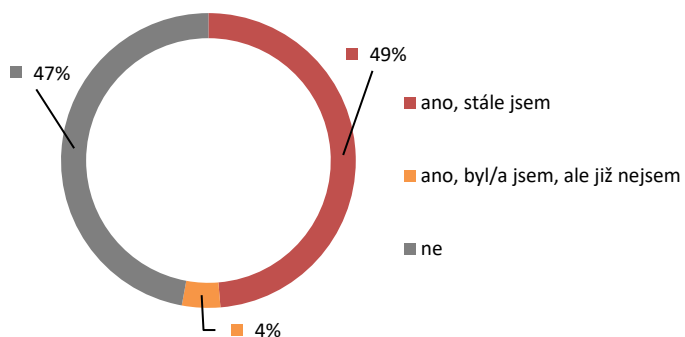
Graf 1: Jak dlouho se účastníte aktivit projektu Krajská rodinná politika?

Zdroj: INESAN (2021, N=185)

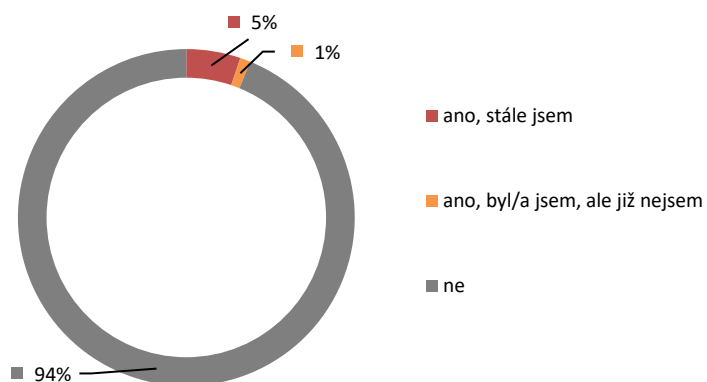
Pozn.: značka vyjadřuje medián (24); dolní kvartil = 12, průměr = 24, horní kvartil = 36

Graf 2: Byl/a či stále jste členem regionální platformy?

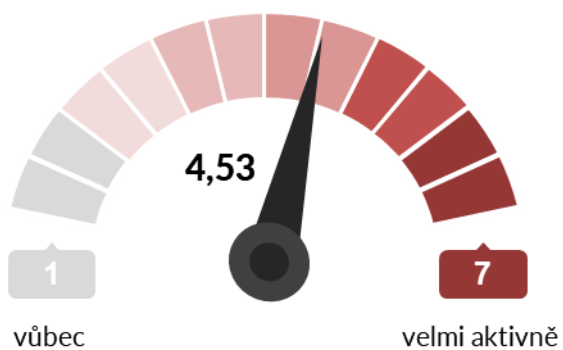
Zdroj: INESAN (2021, N=191)

Graf 3: Byl/a či stále jste členem celorepublikové platformy?

Zdroj: INESAN (2021, N=191)

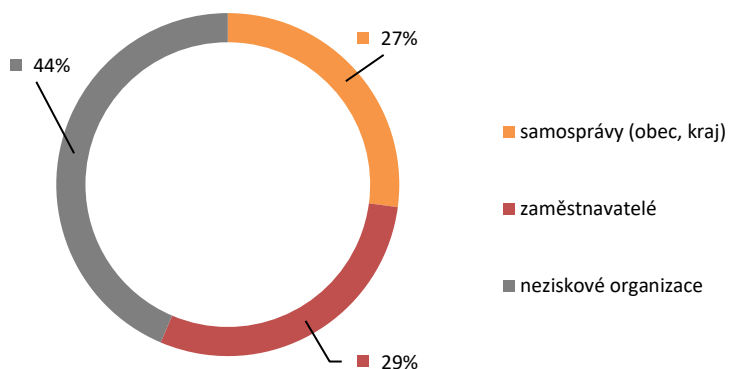
Obrázek 3: Do jaké míry jste se rodinnou politikou zabýval/a před zapojením do projektu?

Zdroj: INESAN (2021, N=191)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1=vůbec, 7=velmi aktivně; medián=5,0.

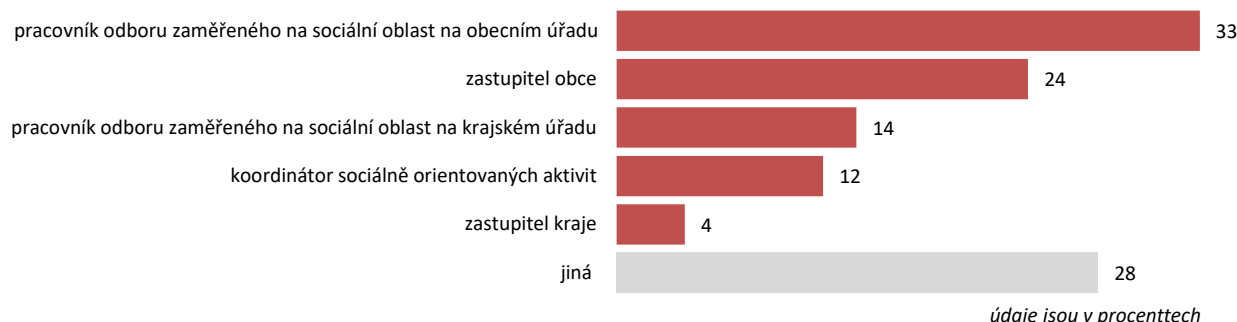
Graf 4: Jakou z následujících skupin především zastupujete ve spolupráci v rámci projektu Krajská rodinná politika?

Zdroj: INESAN (2021, N=188)

SAMOSPRÁVA

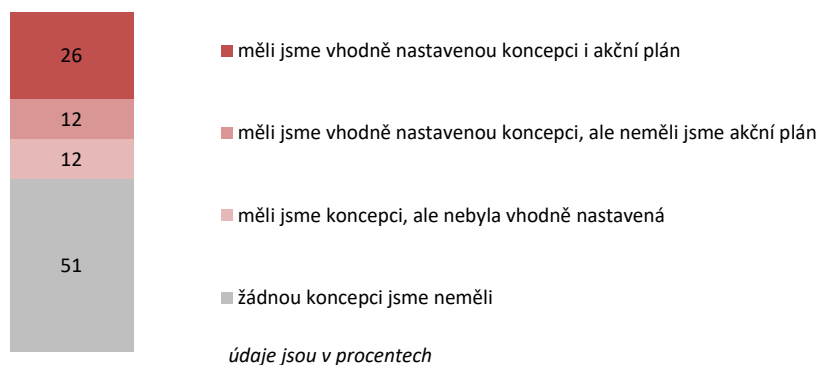
Graf 5: Jaká je Vaše pozice v rámci Vašeho úřadu?

Zdroj: INESAN (2021, N=51)

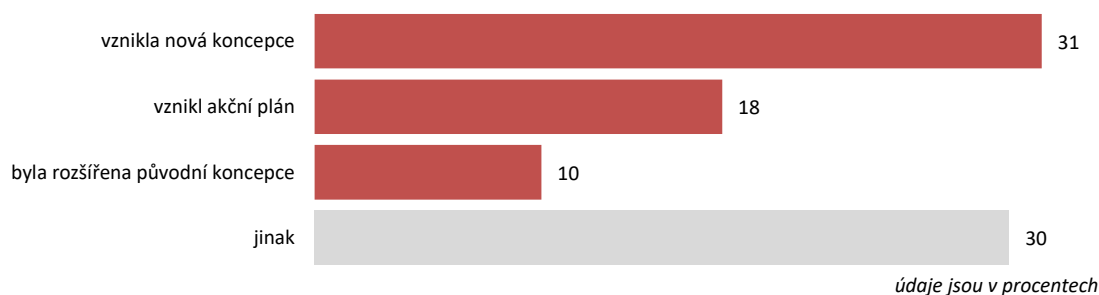
Pozn.: Respondenti mohli vybírat z více odpovědí. Mezi respondenty, kteří zastávali jinou než explicitně uvedenou pozici, bylo 6 pracovníků úřadu zaměřeného na jinou než sociální oblast (kulturní oblast, neziskový sektor, školství, kultura a sport, strategický rozvoj participace), z toho byli 3 vedoucí pracovníci, dále byly mezi respondenty 2 starostové, 2 pracovníci komunitního plánování pro rodinnou politiku, místostarosta, koordinátor rodinné politiky a nezávislý expert.

Graf 6: Měli jste před zapojením do projektu vypracovanou koncepci rodinné politiky?

Zdroj: INESAN (2021, N=51)

Graf 7: Jakým způsobem přispěla realizace projektu ke koncepční činnosti v oblasti rodinné politiky na Vašem pracovišti?

Zdroj: INESAN (2021, N=51)

Pozn.: Respondenti mohli vybírat z více odpovědí.

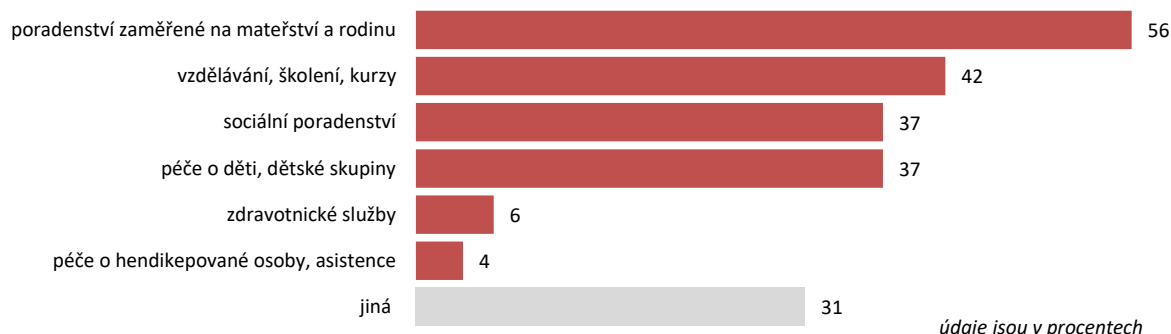
Tabulka 8: Jaký pracovník měl v rámci Vašeho úřadu na starosti rodinnou politiku před zapojením do projektu? Kdo bude mít ve Vašem úřadě na starosti agendu rodinné politiky po skončení projektu?

		pracovník, který bude mít na úřadě na starosti agendu rodinné politiky po skončení projektu			
		nespecializovaný pracovník odboru zaměřeného na sociální oblast	specializovaný pracovník odboru zaměřeného na sociální oblast	pracovník oddělení specializovaného na rodinnou politiku	někdo jiný
pracovník, který měl v rámci úřadu na starosti rodinnou politiku před zapojením do projektu	nespecializovaný pracovník odboru zaměřeného na sociální oblast	18 %	2 %	4 %	2 %
	specializovaný pracovník odboru zaměřeného na sociální oblast	4 %	16 %	0 %	2 %
	pracovník oddělení specializovaného na rodinnou politiku	0 %	0 %	12 %	2 %
	někdo jiný	0 %	2 %	0 %	37 %
	CELKEM	22 %	20 %	16 %	43 %
CELKEM		22 %	20 %	16 %	43 %

Zdroj: INESAN (2021, N=51). Pozn.: $\Sigma = 100 \%$

NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Graf 8: Na jakou hlavní oblast se zaměřuje činnost Vaší organizace?

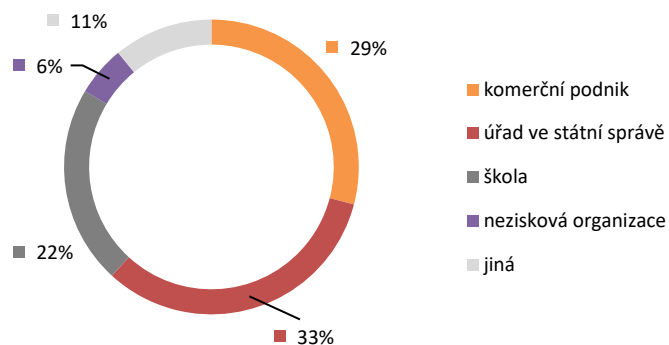

Zdroj: INESAN (2021, N=82)

Pozn.: Respondenti mohli vybírat z více odpovědí. Organizace, které respondenti zastupovali, se zaměřovaly také na jiné, než výslovně uvedené oblasti, a to na následující: dotační programy (2 odpovědi), péče o rodinu a aktivity pro rodiny (2 odpovědi), komunitní a strategické plánování (2 odpovědi), zaměstnanost, pracovní zákonodárství (2 odpovědi), aktivity pro seniory, dobrovolnictví, komunitní centrum, podpora podnikání, poruchy příjmu potravy, regionální rozvoj, sociální prevence, sociální služba, ochrana dětí, volnočasové aktivity, a zastřešování mateřských a rodinných center (vše 1 odpověď).

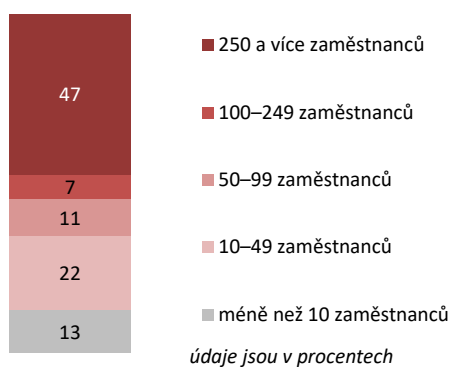
ZAMĚSTNAVATELÉ

Graf 9: Jaký typ je organizace, kterou v projektu zastupujete?

Zdroj: INESAN (2021, N=55)

Graf 10: Jak velký je podnik, který v projektu zastupujete (podle počtu zaměstnanců)?

Zdroj: INESAN (2021, N=55)

3. VYHODNOCENÍ EVALUAČNÍCH OTÁZEK

EO 3.1.1 BYLY DLE VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ (PROJEKTOVÝ TÝM) SROZUMITELNĚ A DOSTATEČNĚ DEFINOVÁNY CÍLE PROJEKTU NA POČÁTKU REALIZACE PROJEKTU?

Zjištění uvedená v odpovědi na evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s vedením realizačního týmu, krajskými poradci a zástupci samospráv, resp. zástupci CP nebo RP z řad zástupců samospráv, a dále z dat získaných dotazníkovým šetřením realizovaným mezi zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. zástupci CP nebo RP z řad zástupců samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací.

VÝCHODISKA NÁVRHU PROJEKTU

Podle vedoucí oddělení koncepce rodinné politiky a služeb péče o děti (dále jen oddělení 216) byl projekt navrhován na základě **dosavadních zkušeností s realizací rodinné politiky v ČR**, přičemž hlavním problémem bylo chybějící provázání realizace rodinné politiky směrem k regionům. Přibližně od roku 2009 byly v regionech při samosprávách zřizovány pracovní skupiny pro rodinnou politiku. Tento přístup k řešení rodinné politiky v krajích však podle vedoucí oddělení 216 přestal fungovat. Z tohoto důvodu bylo potřeba provázat rodinnou politiku realizovanou MPSV na centrální úrovni s regionální krajskou politikou, ta však byla z hlediska podpory rodin v krajích a strategického řízení na různé úrovni. Podle vedoucí oddělení 216 nebyla rodinná politika nahlížena v rámci ČR komplexně, z centra však bylo obtížné tento pohled na rodinnou politiku prosazovat. Proto projekt přišel s komplexním řešením rodinné politiky a zaměřil se na úroveň regionů. Sjednocení rozdílných krajských úrovní mělo být dosaženo přenesením informací z celostátní úrovně na regionální a motivací regionů k rozvoji rodinné politiky.

Projekt **nenavazoval na žádný podobně zaměřený projekt**. Podle vedoucí oddělení 216 se jedná o první velký a zatím ojedinělý počín realizovaný v této oblasti směrem k regionální úrovni. Projekt byl **realizován současně s dalším projektem MPSV *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň***, který byl zaměřený na **rozvoj politiky stárnutí na regionální úrovni**. Vzhledem ke skutečnosti, že oblast rodinné politiky a oblasti politiky stárnutí spolu úzce souvisí, byly projektové aktivity v obou projektech podobně nastavené.

Při návrhu vycházela vedoucí oddělení 216 z dosavadní činnosti MPSV, z vytvořené koncepce rodinné politiky a z metodických doporučení pro obce a kraje. Dále čerpala ze zkušeností s dotačním programem

Rodina, který podporuje neziskové organizace zajišťující služby pro pečující a rodiny.¹⁶ Realizace tohoto programu poukázala na význam regionálních aktérů pro identifikaci potřeb v oblasti služeb pro rodiny. Podle odborné garantky věcné sekce zaměření projektu KRP respektuje samostatnost krajských samospráv a jejich kompetence. MPSV prostřednictvím projektu přichází s metodickou podporou, samotná aktivita při realizaci politik však spočívá na samosprávách.

Podle vedoucí oddělení 216 bylo hlavním záměrem projektu KRP přinést regionálním aktérům informace a ukázat jim, že rodinná politika je záležitost, kterou je potřeba řešit komplexně a v návaznosti na demografický vývoj, složení obyvatelstva, zaměstnanost atp. Dalším záměrem bylo navázání kontaktů s klíčovými aktéry s cílem zvýšit jejich povědomí o tom, jaké organizace v daném kraji působí a jaké služby jsou poskytovány. Právě „síťování“ je mechanismus, který se již uplatňuje v oblasti sociálně právní ochrany dětí, kde se tvůrci projektu KRP inspirovali.

NASTAVENÍ CÍLŮ

Za **hlavní zaměření projektu** lze považovat institucionalizaci a koordinaci procesů tvorby rodinné politiky na centrální a regionální (krajské) úrovni. Hlavním cílem projektu je zlepšit koordinaci místních a celostátních politik v oblasti podpory rodin a sladování rodinného a pracovního života, a tím podpořit či vytvořit na regionální (lokální) úrovni příznivé podmínky pro fungování rodin s přihlédnutím k jejich společenským, ekonomickým a sociálním potřebám.

V rámci projektu byly stanoveny následující tři typy **dílčích cílů**:

- vytvoření pozic poradců, regionálních platforem a celorepublikové platformy a zajištění jejich činnosti,
- vytvoření konkrétních dokumentů,
- zvýšení informovanosti a změna postojů CS.¹⁷

Dílčí cíle projektu byly podle realizátorů projektu navrženy tak, aby vedly k naplnění hlavního cíle. Zároveň byly nastaveny komplexně a zaměřily se na všechny CS, tj. zástupce samospráv, neziskové organizace, zaměstnavatele a rodiny, resp. pečující. K naplnění hlavního cíle vedla podle věcné garantky projektu zvláště metodika zaměřená na tvorbu rodinné politiky na krajské a místní úrovni a návrhy konkrétních koncepcí rodinné politiky pro jednotlivé kraje. Všechny cíle podle členů realizačního týmu (věcné garantky projektu, odborné poradkyně pro komunikaci s CS a odborné garantky projektu) vedly k vytvoření účinné spolupráce mezi klíčovými aktéry. Podle realizátorů projektu byly nastavené cíle, až na

¹⁶ Jedná se o každoročně vypisovaný dotační titul MPSV.

¹⁷ Viz blíže oddíl Cíle projektu obsažený v oddíle Úvod, Charakteristika projektu.

dílčí záležitosti, celkově dostatečně konkrétní, jednoznačné, srozumitelné a splnitelné. Věcná garantka projektu (VG) shrnuje: „*Cíle byly dobře stanovené, dařilo se je naplňovat, dařilo se spolupracovat a daří se i nadále tu spolupráci prohlubovat se všemi aktéry v rámci regionu. (...) Za projektem vidím obrovské výsledky.*“

V průběhu realizace přesto došlo k dílčí úpravě návrhu projektu. Významnou změnou bylo to, že projekt byl **rozšířen o CS zástupci zaměstnavatelů**, kteří v původním návrhu nefigurovali. Potřeba zařadit tuto CS vyplynula podle vedení realizačního týmu z jednání regionálních platforem a zjišťováním potřeb klíčových aktérů např. v rámci kulatých stolů nebo osvětových akcí. V návaznosti na rozšíření CS o zaměstnavatele byl přidán cíl **zvýšit informovanost CS zaměstnavatelů** o možnostech tvorby rodinné politiky na regionální a místní úrovni a jejich pozitivních dopadech se záměrem změnit postoj této CS k možnostem využívání flexibilních forem práce. Této změny mělo být dosaženo prostřednictvím vzdělávacích a osvětových akcí, přehledového letáku a *Sborníku příkladů dobré praxe rodinné politiky v krajích* (KA 06), jehož vytvoření se stalo dalším dílčím cílem projektu.

Z hlediska zapojení CS byl projekt nastaven velice široce, což je podle odborné garantky projektu důsledkem toho, že rodinná politika je průřezová a dotýká se mnoha odvětví. Co se týče splnitelnosti a ověření dosažení stanovených cílů, v případě **vytvoření pozic poradců a platforem** a zajištění jejich činnosti hodnotili realizátoři shodně jako bezproblémové. Tyto cíle byly splněny již na počátku projektu.

V případě **pozic krajských poradců** se v průběhu realizace projektu ukázalo, že je potřeba nově vymezit, resp. zúžit množství činností poradců a přizpůsobit je jejich pracovní kapacitě. Hlavní rysy pracovní náplně krajských poradců navržené v projektu zůstaly zachovány, nicméně na základě zkušenosti z realizace projektových aktivit bylo potřeba činnost více specifikovat. To souviselo také s krajskými odlišnostmi a různou zkušeností samospráv s realizací rodinné politiky, specifickou skladbou aktérů v regionu, poskytovaných služeb pro pečující osoby atp. Např. se v průběhu realizace nově specifikovala povaha poradenství, neboť se zjistilo, že krajští poradci podle zákona o sociálních službách nemohou poskytovat odborné poradenství. V návrhu projektu pak není zcela jasně vymezeno, jaké konkrétní CS krajští poradci mají poskytovat poradenství. I přes tyto okolnosti lze poměrně dobře doložit, že cíl projektu byl naplněn.

Jako splnitelné i ověřitelné hodnotili realizátoři také **vytvoření dokumentů**. Na základě rešerše lze poukázat, že **podoba některých dokumentů**, jako např. Sborníku, byla stanovena poměrně málo konkrétně, a tak tvůrci měli možnost uzpůsobit podobu výstupu na základě potřeb a zkušeností z realizace projektových aktivit. Sborník vznikl jak ve formě klasické tištěné, tak i elektronické, která umožňuje průběžné doplňování dalších příspěvků.

V případě **zvýšení informovanosti a postojů CS** není podle členů realizačního týmu v některých případech možné dostatečně ověřit dosažení tohoto cíle, protože se podle nich jedná o jev, který se obecně špatně měří. Jak dále ukázala rešerše projektových dokumentů, ověřitelnost cíle zaměřeného na zvýšení informovanosti CS o možnostech regionální podpory rodin a změnu postoje k této problematice je obtížné také vzhledem k tomu, že v projektové žádosti nebyla cílová skupina jednoznačně určena (vyjma zástupců zaměstnavatelů, kteří byli přidáni dodatečně v průběhu realizace projektu). Z tohoto pohledu lze tento cíl chápat jako málo konkrétní a nejednoznačný a jako problematický z hlediska ověření jeho dosažení.

V případě **CS zástupci samospráv** jde podle realizátorů poměrně dobře doložit naplnění cíle. Na zvýšení informovanosti zástupců samospráv byl podle odborné garantky projektu kladen větší důraz, neboť právě jejich aktivita je pro vytváření podmínek pro podporu rodin klíčová. Tato skupina byla oslokována krajskými poradci a na jejich pracovištích byly distribuovány informace o probíhajícím projektu jak formou prezentací, tak formou informačních letáků. Změnu postojů této CS lze pak podle realizátorů projektu sledovat obecně na posunu v přístupu samospráv k rodinné politice, na revizi pojmů, jako je „rodinná politika“, a na ochotě vytvářet strategické dokumenty a konkrétní koncepce regionální rodinné politiky. Naplnění cíle lze dále sledovat přijetím těchto návrhů a realizací dané rodinné politiky v jednotlivých krajích.

V případě **CS zaměstnavatelé** byly také informace poskytovány přímo, a to prostřednictvím zapojení CS do regionálních platforem a dále prostřednictvím workshopů a informačních letáků. Sledována byla také spokojenost zaměstnavatelů s realizovaným workshopem. Změna postojů zaměstnavatelů k rodinné politice nebyla nijak systematicky sledována, a proto je obtížné určit, do jaké míry došlo u této CS ke změně. Podobně tomu je také u **CS zástupci neziskových organizací**.

Samostatnou kapitolou je **CS rodiny a pečující osoby**, která v rámci projektu zaměřeného především na institucionální ukotvení rodinné politiky v regionech, představuje spíše okrajovou skupinu. Tato CS byla velice široce nastavena, což vyplývalo podle vedoucí oddělení 216 z charakteru problematiky rodinné politiky, která se zaměřuje obecně na rodiny. Široké a zároveň nediferencované uchopení této CS hodnotíme jako problematické jak pro realizaci projektu (osvětových akcí, informační kampaně), tak pro ověřitelnost dosažení cílů. Skupina byla oslokována nepřímo prostřednictvím neziskových organizací, dále prostřednictvím osvětové kampaně (videospoty a letáky) a na osvětových vzdělávacích akcích.

Podle vedoucí oddělení 216 došlo realizací projektu ke zvýšení informovanosti této CS, neboť tyto osoby jsou nyní více informované o tom, jaké služby jsou dostupné nebo kam se obrátit pro více informací. Ověřitelnost **změny postojů** CS rodiny a pečující osoby však další realizátoři projektu hodnotili jako velmi obtížnou. Odborná garantka projektu např. uvažovala o využití dotazníkového šetření, které by pomohlo

tuto změnu v postojích CS ověřit, nicméně tyto jevy vnímá spíše jako těžko uchopitelné. Aktuálně odhaduje změnu postojů na základě zpětné vazby a z vlastního pozorování zvýšeného zájmu o rodinnou politiku u zástupců neziskových organizací, akademické půdy i obcí. Zpětná vazba přichází podle odborné poradkyně pro komunikaci s CS také přes regionální platformy a poradce, kteří tuto CS kontaktují; podle věcné garantky projektu také z osvětových akcí.

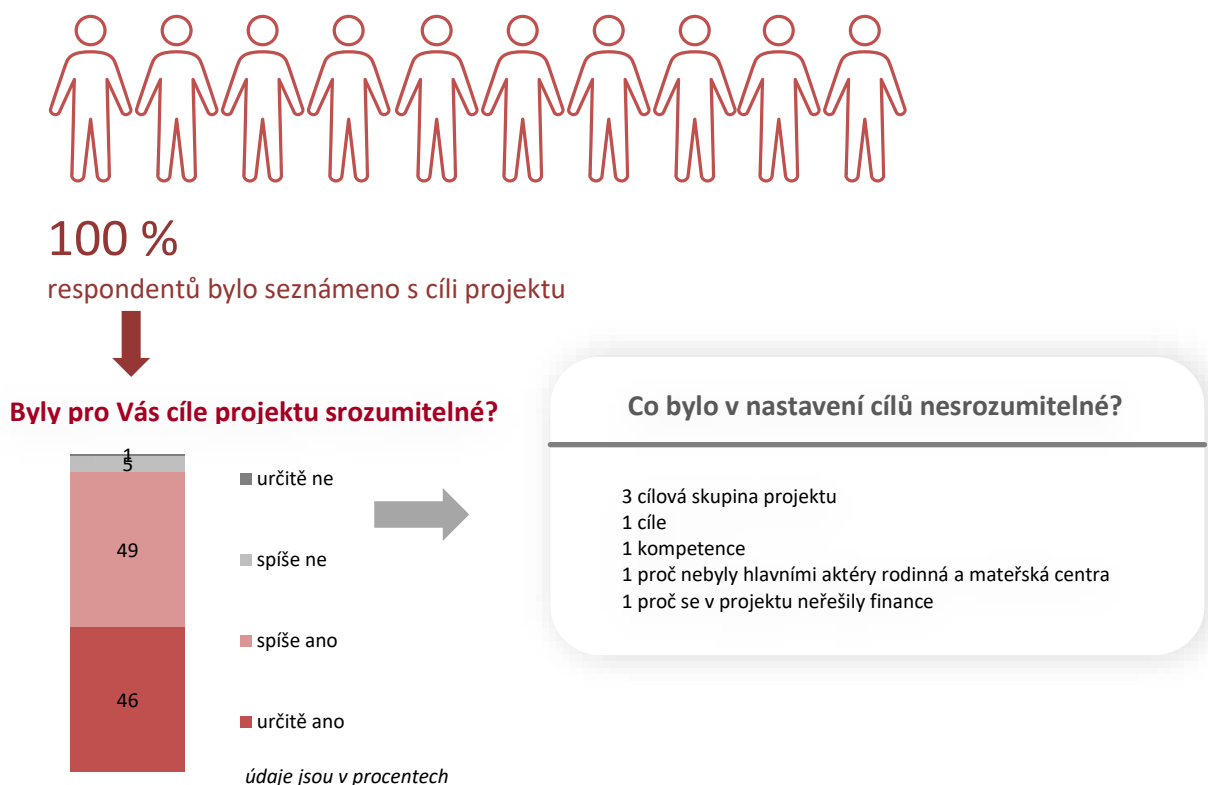
Obecně pak realizátoři projektu sledují celkově zvýšený zájem o problematiku rodinné politiky a pozorují snahu různých aktérů sdílet informace, např. zveřejňování programů a pozvánek na kulaté stoly nebo workshopy prostřednictvím webových stránek obcí a krajů, nebo Hospodářské komory a neziskových organizací.

Z hlediska zapojení klíčových aktérů v regionu hodnotíme jako problematickou absenci samostatné **CS zástupci vzdělávacích institucí**, kteří v problematice sladění soukromého a pracovního života rodin hrají významnou úlohu. V rámci projektu tato skupina spadala pod CS zaměstnavatelé a neziskové organizace. Také někteří členové realizačního týmu podporují zahrnutí této skupiny do projektu, poukazují však na s tím související potřebu vymezit kompetence MPSV s kompetencemi MŠMT.

Podle respondentů rozhovorů z řad **zástupců samospráv** byly cíle projektu nastaveny jako srozumitelné, dostatečné a splnitelné. Nastavení cílů negativně hodnotila starostka města v Libereckém kraji a host RP (ZS15), která soudila, že nebyl stanoven cíl při spolupráci s krajem: *„Já se trochu obávám, že my jsme vlastně vůbec žádný cíl v té spolupráci, v tom krajském tématu vůbec nenastavili. Já si to teď neumím všechno dát do souvislostí, vím, že tehdy jsem se účastnila nějakého kulatého stolu a za mě to byl tak vyplývaný čas.“* Podle dané respondentky nemá projekt v dané formě smysl. Podle vedoucího Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MÚ města v Jihočeském kraji, zastupitele města v Jihočeském kraji a člena RP (ZS5) by byl cíl projektu smysluplný a splnitelný tehdy, pokud by se podařilo aktivitu v rámci projektu propojit s aktivitou kraje, což se v rámci projektu podle něho nepodařilo a finanční prostředky byly na projekt zbytečně vynaložené.

Podle dotazníkového šetření mezi zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskového sektoru byli s cíli projektu seznámeni všichni dotazovaní. Pro většinu z nich (95 %) byly tyto cíle srozumitelné. Celkem 5 % vnímalo cíle jako nesrozumitelné, přičemž mezi hlavní důvody patřil nejasný účel cílů (z jakého důvodu, s jakým záměrem a pro koho jsou cíle nastavené), dále skutečnost, že cíle neřešily financování a že mateřská a rodinná centra nebyla stanovena jako hlavní aktéři.

Graf 11: Byl/a jste seznámen/a s cíli projektu? Byly pro Vás cíle projektu srozumitelné?

Zdroj: INESAN (2021, N=191/191/7)

Pozn.: údaje vyjadřují absolutní četnost odpovědí

EO 3.1.2 BYLA DLE VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ SROZUMITELNĚ A DOSTATEČNĚ STANOVENA PRAVIDLA SPOLUPRÁCE A KOMUNIKACE?

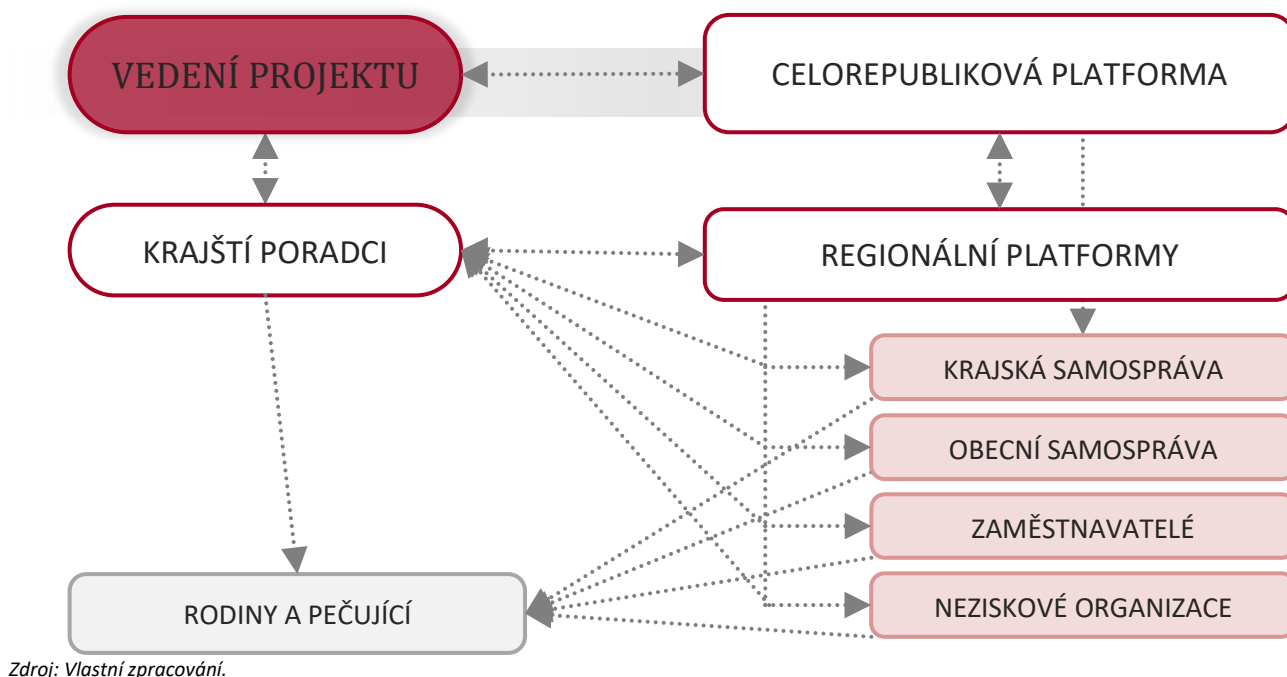
Zjištění uvedená v odpovědi na evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s vedením realizačního týmu, krajskými poradci a zástupci samospráv, resp. zástupci CP nebo RP z řad zástupců samospráv, a dále z dat získaných dotazníkovým šetřením realizovaným mezi zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. zástupci CP nebo RP z řad zástupců samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací.

Evaluace se zaměřila na následující vybrané aktivity projektu:

- činnost krajských poradců,
- činnost regionálních platforem,
- činnost celorepublikové platformy.

Spolupráci jednotlivých aktérů v rámci projektu znázorňuje následující schéma.

Obrázek 4: Spolupráce aktérů projektu na různých úrovních

Zdroj: Vlastní zpracování.

Činnost krajských poradců

V každém kraji byl ustaven krajský poradce. Mezi hlavní činnosti poradce týkající se navázané spolupráce se zástupci CS podle projektové dokumentace patřilo:

- poskytování všeobecného poradenství a metodické podpory cílovým skupinám v regionu, a to jak v poradenské kanceláři, tak v podobě osobních návštěv přímo u cílové skupiny;
- vytvoření regionální platformy a společně s ní odborná spolupráce na klíčových aktivitách projektu;
- odborné vedení regionální platformy;
- vytipovávání a vyhledávání zaměstnavatelů (či zaměstnavatelských organizací) s cílem zapojit je do projektu;
- zpracování návrhu regionální koncepce rodinné politiky či formulace systémových doporučení pro koncepční činnost v následujícím období ve spolupráci s členy regionální platformy;
- zpracování návrhu implementace opatření rodinné politiky v daném regionu ve spolupráci se členy regionální a celorepublikové platformy;
- přímá komunikace se zástupci cílové skupiny prostřednictvím vystoupení na seminářích, kulatých stůlů, workshopu či konferenci;
- spolupráce na odborném zajištění a účast na realizovaných setkáních s cílovými skupinami v rámci projektu k vybraným tématům – úvodní a závěrečné semináře, workshopy, kulaté stoly, konference.

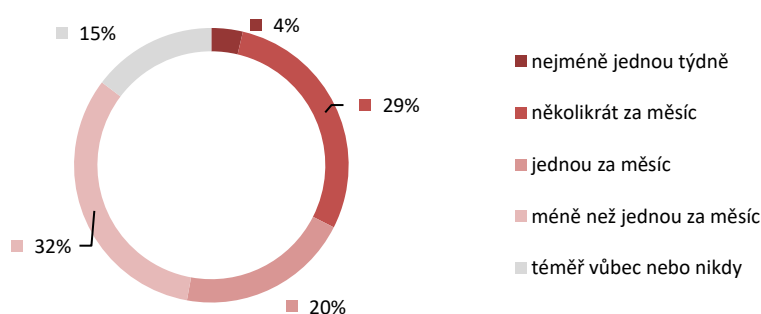
Krajští poradci navazovali v rámci daného kraje spolupráci s CS, a to jak zapojováním zástupců CS do platform, které vytvořili a odborně vedou, tak kontaktováním dalších aktérů v kraji z řad CS, kterým

poskytovali poradenství v oblasti rodinné politiky a sladování rodinného a pracovního života. V rámci regionální platformy pak podle projektové dokumentace měli poradci za úkol odborně spolupracovat na přípravě *Metodiky rodinné politiky na krajské a místní úrovni*, na návrhu či rozšíření koncepce rodinné politiky v každém kraji a dále na návrhu implementace opatření rodinné politiky v krajích. Zároveň měli za úkol shromažďovat příklady dobré praxe z krajů pro *Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích*. Krajsští poradci ve svém kraji dále uspořádali workshop pro zaměstnavatele a další workshopy a osvětové akce, jako byly úvodní semináře a kulaté stoly.

Obsah činnosti krajských poradců byl dán pouze rámcově. Parametry spolupráce a poradenské činnosti krajských poradců s dalšími zástupci CS byly ustavovány až v průběhu navazování spolupráce a individuálně. Podle vedení, krajských poradců i zástupců samospráv dotazovaných v rozhovorech byla komunikace a spolupráce nastavena jasně a srozumitelně. Určitou výjimku podle věcné garantky projektu tvořila poradenská činnost krajských poradců, která byla původně nastavena jako odborně poradenská, což však v rámci projektu nemohlo být podle zákona o sociálních službách realizováno. Zástupci samospráv dotazovaní v rámci polostrukturovaných rozhovorů shodně uváděli, že způsob spolupráce i komunikace byl pro ně srozumitelný, a vnímali jej jako dostatečný.

Co se týče respondentů dotazníkového šetření (zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskového sektoru), celkem 4 % respondentů spolupracovalo s krajským poradcem nejméně než jednou týdně a 29 % několikrát za měsíc. S krajským poradcem tedy několikrát do měsíce s spolupracovalo celkem 33 % respondentů, alespoň jednou za měsíc pak dalších 20 %. Zhruba polovina respondentů tak s krajským poradcem spolupracovala alespoň jednou měsíčně. Okolo třetiny respondentů pak spolupracovalo s krajským poradcem méně než jednou za měsíc. Celkem 15 % respondentů s krajským poradcem téměř vůbec nebo nikdy nespupracovalo.

Graf 12: Jak často jste spolupracoval/a s krajským poradcem?

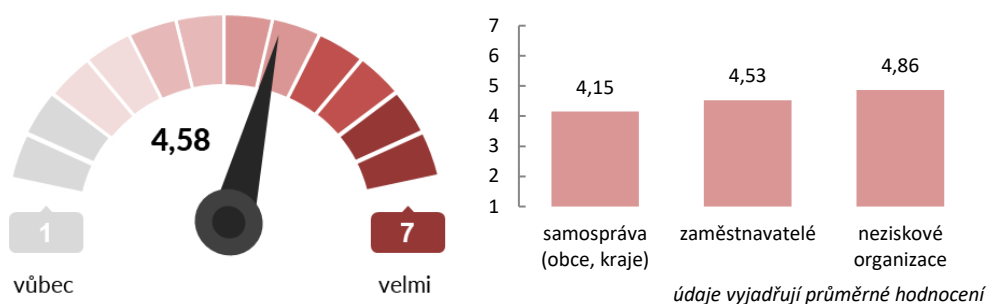

Zdroj: INESAN (2021, N=191)

Respondenti s krajským poradcem spolupracovali středně intenzivně. Respondenti míru intenzity spolupráce v průměru hodnotili známkou 4,58, což je lehce nadprůměrná hodnota pohybující se při

horní hranici druhé třetiny míry závažnosti. Jednotlivé cílové skupiny se lišily v intenzitě spolupráce. Nejintenzivněji s krajskými poradci spolupracovaly neziskové organizace, nejméně intenzivně samosprávy.

Obrázek 5: Jak intenzivně jste spolupracoval/a s krajským poradcem?

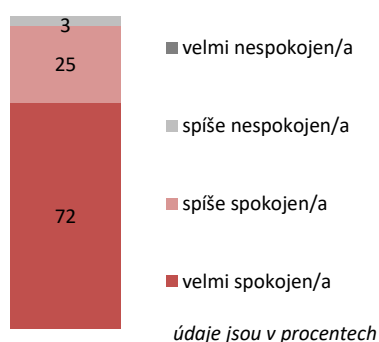

Zdroj: INESAN (2021, N=163)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1=vůbec, 7=velmi; medián=5,0.

Respondenti, kteří spolupracovali s krajským poradcem, byli s jeho činností celkově spokojeni, 72 % respondentů bylo dokonce velmi spokojeno.

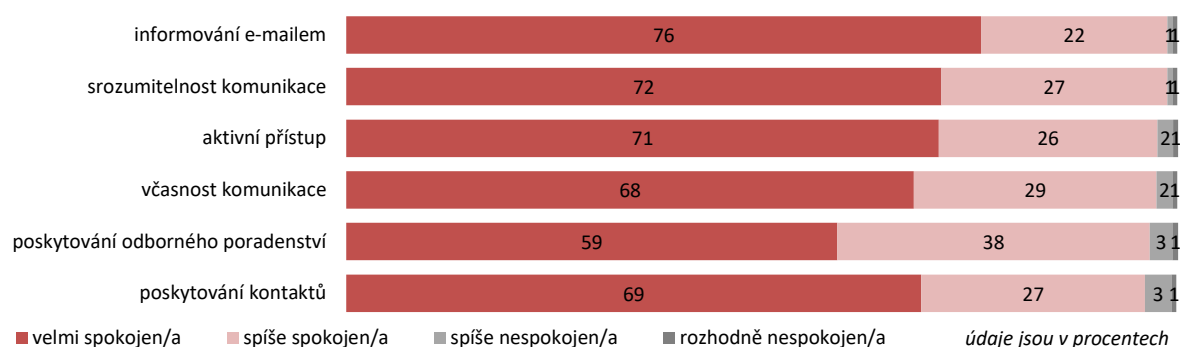
Graf 13: Jak jste celkově spokojen/a s činností krajského poradce?

Zdroj: INESAN (2021, N=163)

Se všemi sledovanými aspekty činnosti krajského poradce (informování e-mailem, srozumitelnost komunikace, aktivní přístup, včasnost komunikace, poskytování odborného poradenství, poskytování kontaktů) byli respondenti spokojeni.

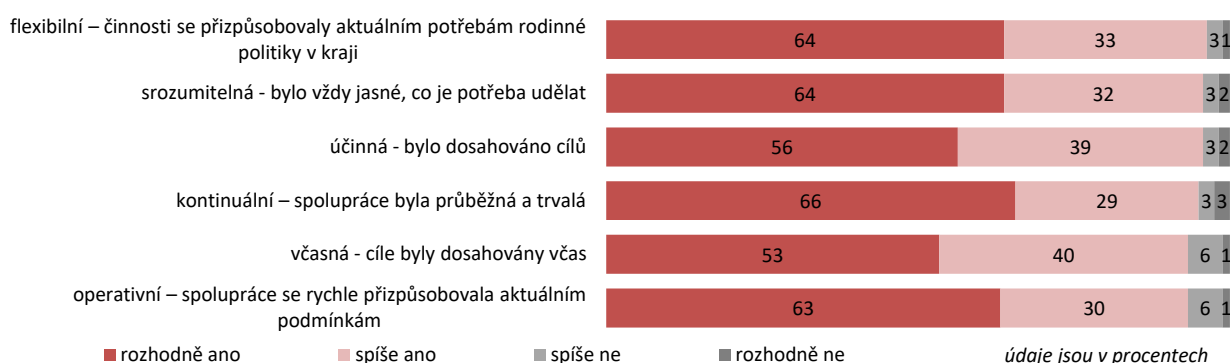
Graf 14: Jak jste spokojen/a s následujícími aspekty činnosti krajského poradce?

Zdroj: INESAN (2021, N=161/162/160/161/149/156)

Respondenti spolupráci s krajským poradcem hodnotí jako flexibilní (97 %), srozumitelnou (96 %), účinnou (95 %), kontinuální (95 %), včasnou (93 %) a operativní (93 %).

Graf 15: Měla spolupráce s krajským poradcem následující charakteristiky?

Zdroj: INESAN (2021, N=163)

Činnost regionálních platforem

V každém kraji byla krajským poradcem zřízena regionální platforma, která byla tvořena zástupci CS z daného kraje a byla koordinována krajským poradcem. V projektové dokumentaci byl specifikován obsah činnosti platformy, dále bylo stanoveno, že platforma se bude setkávat třikrát ročně.

Mezi hlavní úkoly regionální platformy podle projektové dokumentace patřilo:

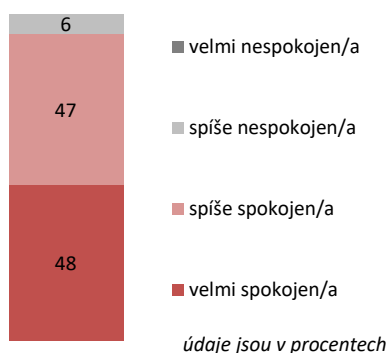
- sdílení příkladů dobré praxe a know-how z oblasti rodinné politiky;
- sdílení problematických bodů při implementaci prorodinných opatření na regionální úrovni;
- komunikace a spolupráce s CP;
- vzájemná komunikace a spolupráce regionálních platforem;
- odborná spolupráce na přípravě *Metodiky rodinné politiky na krajské a místní úrovni*;
- příprava návrhu koncepce rodinné politiky v každém kraji či rozšíření stávající místní koncepce;
- příprava návrhu implementace opatření rodinné politiky v krajích;

- odborná spolupráce při přípravě *Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích* a osvětové příručky pro rodiny plánující/očekávající potomka *Bude nás víc – aneb nejsme na to sami*;
- poskytování odborných konzultací při přípravě akcí (semináře, workshopy, kulaté stoly a konference) s CS k vybraným tématům v daném regionu;
- poskytování kontaktů na další relevantní aktéry, kteří by se mohli těchto setkání účastnit,
- účast na daných akcích.

V počátku projektu bylo v každé regionální platformě 6 členů, aktuálně je v jednotlivých regionálních platformách 6-12 členů.¹⁸ Podle krajských poradců složení platforem vždy pokrývalo všechny CS projektu, hůře se však dařilo zapojovat firmy z komerční sféry.

Účastníci regionální platformy byli s činností regionální platformy ve velké míře spokojeni, uvedlo to 95 % z nich.

Graf 16: Jak jste celkově spokojen/a s činností regionální platformy?

Zdroj: INESAN (2021, N=101)

Velká část respondentů spolupráci v rámci regionální platformy hodnotí jako kontinuální (94 %), flexibilní (94 %), účinnou (92 %), včasnou (91 %), operativní (89 %) a srozumitelnou, kterou takto hodnotí 88 %. Nejméně rozhodného souhlasu je však v případě včasnosti.

¹⁸ Informace se vztahuje k červenci 2021.

Graf 17: Měla spolupráce v rámci regionální platformy následující charakteristiky?

Zdroj: INESAN (2021, N=101)

Zástupci samospráv dotazovaní v rámci polostrukturovaných rozhovorů shodně uváděli, že způsob spolupráce i komunikace v rámci platformy jim byl srozumitelný a vnímali jej jako dostatečný.

Z rozhovorů s krajskými poradci vyplynulo, že některé **platformy se scházely častěji než třikrát ročně, resp. byly vytvářeny pracovní skupiny**, díky kterým bylo možné pracovat více operativně, intenzivně a flexibilně. Nastavení komunikace a spolupráce v Jihočeském kraji popisuje krajská poradkyně (KP-JIČ) následovně: „Projekt určoval, že by se platforma měla scházet třikrát do roka (...). V rámci Jihočeského kraje jsme se scházeli víckrát nad rámec toho, co určoval projekt.“ Krajská poradkyně pro Jihomoravský kraj (KP-JIM) popisuje vytvoření užších pracovních skupin členů platformy, kteří byli intenzivněji zainteresováni na spolupráci na návrhu rozšíření koncepce rodinné politiky: „Naše platforma se pravidelně schází. V projektu je napsáno třikrát ročně, ovšem při nějaké spolupráci na výstupech projektu se s vybranými členy platformy setkávám i mimo tady to jednání. Pokud se jedná o nějaký materiál nebo dokument, ke kterému se nemá jak vyjádřit třeba veřejný ochránce práv, tak se sejdu jenom s členy platformy, kterých se toto týká, kteří podávají podněty a vyjadřují se k různým návrhům.“ Užší pracovní skupina zaměřená na tvorbu koncepce vznikla podle zástupců samospráv také v Královéhradeckém kraji, Pardubickém kraji nebo Ústeckém kraji.

Podle koordinátora komunitního plánování a rodinných služeb MÚ města v kraji Vysočina a člena RP (ZS25) byla na počátku spolupráce v rámci platformy slabší, ale po obměně koordinátorů vše fungovalo dobře: „Ono to mělo svůj vývoj (...). Tam došlo k výměně koordinátorů, ono to z počátku ještě moc nefungovalo, ale musím říct, že s příchodem [nové koordinátorky], která to dělá nejdelší dobu, tak práce v rámci projektu nabrala nějaký směr a byla ještě lépe řízena a lépe byly předávány informace a prostě s ní to začalo fungovat.“ Referentka rodinné politiky Odboru sociálních věcí na KÚ Jihomoravského kraje a členka RP a CP (ZS8) poukázala na neformální prvek spolupráce v regionální platformě, oproti spolupráci v celorepublikové platformě, který považuje za přínosný pro vzájemnou spolupráci: „To naopak bylo

neformální, že se tam nebáli říct svůj názor nebo že se to komunikovalo přátelsky. Tam nevnímám nějaké problémy.“

Vedoucí Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MÚ města v Jihočeském kraji, zastupitel města v Jihočeském kraji a člen RP (ZS5) se k průběhu spolupráce vyjádřil kriticky. Podle něho nebylo na počátku zcela jasné, jaký je úkol platformy, a i posléze vnímal činnost platformy za spíše neúčelnou: „*Já si třeba sám nejsem vědom toho, že by to mělo nějaký reálný přínos. Už když jsme si měli vysvětlit, co tam máme opravdu dělat, tak k tomu jsme úplně nedospěli. Potom to měla být teda nějaká koncepce a ministerstvo každý rok přicházelo s jinou variantou, přičemž na kraji to v podstatě vůbec nerespektovali a jeli si úplně svoje. Pár věcí, které jsme mu jako doporučili, tak to vůbec nebral. A nejvíce mi přišlo směšné, že nejdřív jsme [koncept] vytvořili, a pak přišly nějaké analýzy,¹⁹ ale přitom to má být obráceně: nejdřív mají být analýzy a pak se to má vytvořit. Takže jsme to vytvořili, pak jsme dostali ty analýzy, které byly strašně drahé a v podstatě nic neříkající, takže za mě ten projekt byl úplně zbytečný. (...) Sto padesátkrát jsme připomínkovali něco, co už jsem potom přestal dělat, protože už jsem měl pocit, že to vidím po čtvrté, a to mi nedávalo úplně smysl.“*

Z důvodu mimořádného nařízení vlády v rámci pandemických opatření v boji proti COVID-19 bylo v průběhu realizace projektu potřeba **převést komunikaci a spolupráci do on-line prostoru**. K realizaci se začala využívat platforma Skype nebo YouTube, což s sebou neslo technické potíže související s připojením k internetu, technickým vybavením nebo počítačovou gramotností.

Ačkoli on-line prostředí podle ředitelky kontaktního pracoviště ÚP ČR v Královéhradeckém kraji a členky RP (ZS14) oslabovalo vzájemnou komunikaci, nastavení komunikace hodnotí pozitivně: „*Tak chtěla bych poděkovat tvůrcům toho programu a i způsobu, jak ta platforma probíhala, protože to byly fajn setkání, které dokud mohly, tak fungovaly. To setkávání po tom Skypu, už pak nebylo ono, už to není takové, jako když se člověk může setkat přímo. Ale i tak klobouk dolů, že všechno zvládali a myslím, že zvládali dobře.“*

Činnost celorepublikových platforem

Celorepubliková platforma byla tvořena 14 členy (za každý kraj 1 člen). Členy do celorepublikové platformy navrhl zástupce každého kraje, a to na základě osobního jednání každého krajského poradce se zástupcem kraje, v rámci kterého byla specifikována pracovní činnost členů celorepublikové platformy. Následně byl seznam nominantů do celorepublikové platformy předložen ke schválení na úrovni MPSV. Po schválení seznamu byly všem nominantům celorepublikové platformy rozeslány dopisy s informací, že se na základě nominace ze strany kraje stávají členem celorepublikové platformy.

¹⁹ Respondent má na mysli Analýzu úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR.

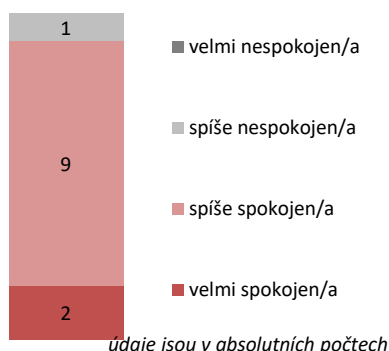
Celorepubliková platforma byla koordinována členem realizačního týmu, resp. specialistou věcného útvaru MPSV. Krajští poradci byli informováni o činnosti celorepublikové platformy formou zápisu z jednání. V projektové dokumentaci byl specifikován obsah činnosti platformy a bylo stanoveno, že platforma se bude setkávat třikrát ročně. Podle zpráv o realizaci projektových činností proběhlo do současnosti²⁰ celkem 6 setkání, přičemž první proběhlo až v roce 2019, a to po navržení členů kraji a schválení členů platformy. Další setkání je naplánováno na 6. 10. 2021.

Mezi hlavní úkoly celorepublikové platformy podle projektové dokumentace patří:

- rozvoj spolupráce mezi věcným odborem MPSV a kraji České republiky v oblasti rodinné politiky;
- vypracování *Návrhu postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky*;
- odborná konzultace a připomínkování finální verze *Metodiky rodinné politiky na krajské a místní úrovni*, finální verze návrhů koncepcí rodinné politiky či rozšíření stávajících koncepcí v krajích a finální verze *Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích*;
- aktualizace *Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích*;
- odborná konzultace a připomínkování návrhů implementace opatření rodinné politiky v krajích během celého procesu jejich tvorby, včetně finalizace, a to především formou zpětné vazby založené na zkušenostech z působení na regionálních úřadech;
- spolupráce s regionálními platformami;
- poskytování odborné konzultace během přípravy osvětové kampaně (včetně přípravy video-spotů), při přípravě setkání s cílovými skupinami v rámci projektu k vybraným tématům (semináře, workshopy, kulaté stoly, konference) a účast na daných akcích dle potřeby.

Účastníci celorepublikové platformy byli s činností platformy spokojeni, uvedlo to 11 respondentů z 12, většinou však byli účastníci spíše spokojeni (9 respondentů).

Graf 18: Jak jste celkově spokojen/a s činností celorepublikové platformy?

Zdroj: INESAN (2021, N=12)

²⁰ Informace platná k září 2021.

Respondenti spolupráci v rámci celorepublikové platformy hodnotí jako včasnou (11 respondentů), účinnou (11 respondentů) a kontinuální (11 respondentů). O něco méně respondentů ji hodnotí také jako flexibilní (10 respondentů), operativní (10 respondentů) a srozumitelnou (10 respondentů). Nejméně rozhodného souhlasu je stejně jako u hodnocení regionální platformy v případě včasnosti.

Graf 19: Měla spolupráce v rámci celorepublikové platformy následující charakteristiky?

Zdroj: INESAN (2021, N=12)

Zástupci krajských samospráv dotazovaní v rámci polostrukturovaných rozhovorů shodně uváděli, že způsob spolupráce i komunikace v rámci platformy byl pro ně srozumitelný a vnímali jej jako dostatečný. Pracovnice mající na starost agendu rodinné politiky na KÚ Ústeckého kraje a členka RP a CP (ZS20) hodnotí komunikaci s pracovníky projektu následovně: „Vedení projektu se snažilo být v komunikaci jasné, vše jsme věděli včas. Konflikt jsme žádný neřešili.“ Podle zastupitelky Zlínského kraje, která působila v době projektu jako radní pro oblast sociálních záležitostí, neziskového sektoru a rodinnou politiku, a členky RP (ZS27) probíhala komunikace běžným způsobem a měla systém; respondentka nezaznamenala žádné nedostatky.

Také podle referentky rodinné politiky Odboru sociálních věcí na KÚ Jihomoravského kraje a členky RP a CP (ZS8) bylo vše srozumitelné: „Koordinaci nemám co vytknout. Věděli jsme ty informace, co jsme potřebovali, pak to mělo nějaký řád, takže to bylo v pohodě.“ Způsob komunikace však daná respondentka vnímala jako spíše formální a nastínila, jakou formu by považovala za vhodnější: „Více formou diskusí, více formou příkladů. Tam se hodně opakovalo, co se v rámci projektu povedlo, co se dělá, což my jsme věděli z těch lokálních platforem, protože nám to předávali koordinátoři, takže tohle stačilo úplně jednoduše. Ale spíš se tam více baví nad jednotlivými tématy. (...) Víc debatovat o tom, co ty kraje mohou dělat, co nemohou, v čem může pomoci ministerstvo, víc debatu rozvinout.“

Podle ředitelky odboru 25 (odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí MPSV) by mohla být komunikace v rámci celorepublikové platformy lépe uchopena. Celostátní platforma by mohla být nastavena na nějaký specifický vlastní cíl a v užším režimu, který by umožňoval větší diskusi členů platformy. Měli by

se tam podle ní sejít jak odborníci, tak vybraní zástupci z daného kraje, a společně diskutovat o krajských specifikách, resp., o prioritách a potřebách jednotlivých krajů.

EO 3.2.1 JAKÁ BYLA OČEKÁVÁNÍ, S NIMIŽ SE VYBRANÍ KLÍČOVÉ AKTÉŘI ZAPOJILI DO PROJEKTU? BYLA TATO OČEKÁVÁNÍ V ZÁVĚRU REALIZACE PROJEKTU NAPLNĚNA?

Zjištění uvedená v odpovědi na evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory se zástupci samospráv, resp. zástupci RP z řad zástupců samospráv, a dále z dat získaných dotazníkovým šetřením realizovaným mezi zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. zástupců RP z řad zástupců samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací. Očekávání zástupců samosprávy, zaměstnavatelů a neziskového sektoru byla zjišťována prostřednictvím dotazníkového šetření.

Respondenti z řad zástupců samosprávy očekávali od zapojení do projektu především následující:

- **informace, přenos zkušeností, získávání podnětů pro zlepšení své činnosti (18 odpovědí);**
- **metodická podpora / metodická podpora při zpracování koncepce rodinné politiky (17 odpovědí);**
- navázání a rozvoj spolupráce s dalšími aktéry či resorty (8 odpovědí);
- sladění či propojení krajské a obecní úrovně, přenos informací mezi úrovněmi (8 odpovědí);
- sdílení příkladů dobré praxe (7 odpovědí);
- zpracování koncepce rodinné politiky (6 odpovědí);
- nastavení priorit rodinné politiky (4 odpovědi);
- nastavení spolupráce mezi MPSV a kraji, propojení s krajskou a státní rodinnou politikou (3 odpovědi).

Respondenti z řad zástupců zaměstnavatelů očekávali od zapojení do projektu především následující:

- **informace o rodinné politice (27 odpovědí);**
- **podílení se na nastavování rodinné politiky v kraji, diskuze s politickou reprezentací, propojení politiky a podnikatelského sektoru (15 odpovědí);**
- **sdílení informací, zkušeností, dobré praxe (15 odpovědí);**
- síťování, nové kontakty (12 odpovědí);
- zapojení se do aktivit rodinné politiky v kraji (4 odpovědi).

Respondenti z řad zástupců neziskových organizací očekávali od zapojení do projektu především následující:

- **spolupráce aktérů (26 odpovědí);**
- **informace o rodinné politice (22 odpovědí);**

- sdílení informací, zkušeností, dobré praxe (17 odpovědí);
- síťování, nové kontakty (17 odpovědí);
- nastavení a koordinace aktivit rodinné politiky (17 odpovědí);
- inspirace, zkušenosti, podněty (13 odpovědí).

Výčet všech důvodů ukazuje následující schéma.

Obrázek 6: Co především jste od zapojení do projektu očekával/a?

Očekávání od zapojení do projektu (TOP 10)

SAMOSPRÁVA

- 18 informace, přenos zkušeností, získávání podnětů pro zlepšení
- 17 metodická podpora / metodická podpora při zpracování koncepce rodinné politiky
- 8 navázání a rozvoj spolupráce s dalšími aktéry či resorty
- 8 sladění či propojení krajské a obecní úrovně, přenos informací mezi úrovněmi
- 7 sdílení příkladů dobré praxe
- 6 zpracování koncepce rodinné politiky
- 4 nastavení priorit rodinné politiky
- 3 nastavení spolupráce mezi MPSV a Kraji, propojení s krajskou a státní rodinnou politikou
- 2 definování rodinné politiky
- 2 propojení s politikou stárnutí

ZAMĚSTNAVATELÉ

- 27 informace o rodinné politice
- 15 podílení se na nastavování rodinné politiky v kraji, diskuze s politickou reprezentací, propojení politiky a podnikatelského sektoru
- 15 sdílení informací, zkušeností, dobré praxe
- 12 síťování, nové kontakty
- 4 zapojení se do aktivit rodinné politiky v kraji
- 3 nastavení cílů a priorit rodinné politiky v kraji
- 3 metodické podklady pro zabezpečení rodinné politiky
- 3 podpora rodin
- 2 sladění rodinného a pracovního života
- 1 vytvoření krajské koncepce
- 1 informace o možnostech v oblasti bydlení

NEZISKOVÉ ORGANIZACE

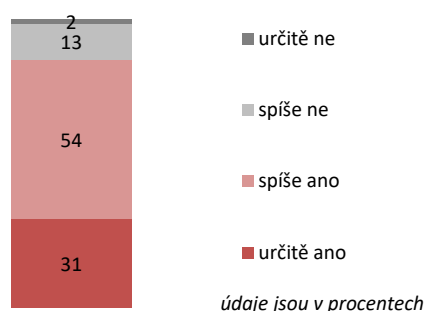
- 26 spolupráce aktérů
- 22 informace o rodinné politice
- 17 sdílení informací, zkušeností, dobré praxe
- 17 síťování, nové kontakty
- 17 nastavení a koordinace aktivit rodinné politiky
- 13 inspirace, zkušenosti, podněty
- 9 vytvoření koncepce rodinné politiky
- 8 zvýšení informovanosti o rodinné politice
- 7 podílení se na nastavování rodinné politiky v kraji
- 7 podpora rodin

Zdroj: INESAN (2021)

Pozn.: Údaje vyjadřují absolutní četnost odpovědí.

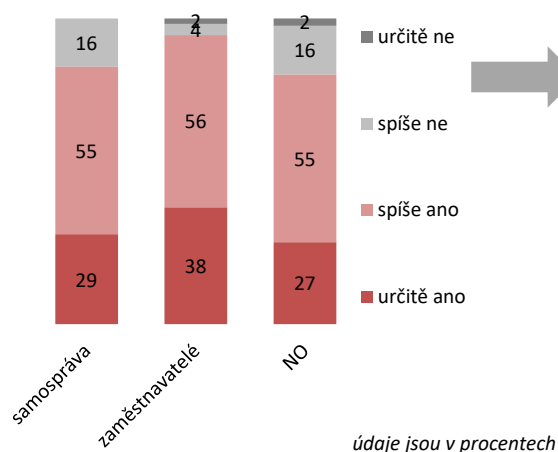
Očekávání většiny respondentů (85 %), která se týkala celkově projektu, byla splněna. Nejčastěji byla splněna očekávání zaměstnavatelů, z nichž bylo spokojeno 94 %. Výčet všech důvodů ukazuje následující schéma.

Graf 20: Byla splněna Vaše očekávání?

Zdroj: INESAN (2021, N=191)

Graf 21: Byla splněna Vaše očekávání?

Důvody nesplnění očekávání

SAMOSPRÁVA

- 1 předkládána nerealizovatelná opatření a témata
- 1 debata pouze na radě kraje
- 1 rodinná politika je okrajová agenda
- 1 chyběla spolupráce se školstvím
- 1 nesystémovost řízení
- 1 pomalé vytváření koncepce
- 1 nevyřešení a prohloubení problému
- 1 žádná finanční pomoc od státu

ZAMĚSTNAVATELÉ

- 1 chyběly návody a postupy
- 1 prezentovány pouze zkušenosti jiných
- 1 povrchní informace
- 1 zatím neexistuje dostatečná podpora

NEZISKOVÉ ORGANIZACE

- 4 omezení v důsledku COVID-19
- 2 neochota politické reprezentace kraje
- 1 aktivity projektu odtržené od praxe
- 1 povrchní cíle, nešlo se k podstatě věci
- 1 pouze v rovině plánů
- 1 koncepce je příliš optimistická
- 1 malý zájem o propojování
- 1 málo diskusí
- 1 realizátoři neměli představu o tom, jaká opatření by bylo možné realizovat
- 1 nejasnost toho, co se bude dít dál s metodikou
- 1 chyběly inspirativní podněty
- 1 projekt byl cílen na zaměstnavatele, což nepřineslo reálné výsledky, cílení na pečující osoby či na veřejnost je efektivnější a relevantnější
- 1 přílišná formalizace
- 1 chybí udržitelnost a návaznost
- 1 není efektivní utratit spoustu peněz za letáky, brožury, katalogy apod.
- 1 vlastní vyhoření nad tématem
- 1 výběr účastníků
- 1 zaměření především na sloučení práce matky a péči o rodinu
- 1 výsledky nejsou změřitelné

Zdroj: INESAN (2021, N=51/55/83)

Pozn.: Údaje ve schématu vyjadřují absolutní četnost odpovědí.

Vybraná očekávání zástupců samospráv doplňují následující odpovědi z polostrukturovaných rozhovorů.

Podle vedoucí Odboru sociálních věcí KÚ Karlovarského kraje očekával kraj **pomoc se zpracováním návrhu koncepce rodinné politiky a s rozvinutím tématu rodinné politiky a prorodinných opatření v kraji**, což se v průběhu realizace projektu také splnilo. Podle metodičky sociálně právní ochrany dětí z Oddělení rodiny a sociální práce na MHMP, byla pro jejich pracoviště stěžejní návaznost projektu na návrh **rozšíření koncepce rodinné politiky** pro hl. m. Prahu, který byl v průběhu projektu také vypracován.

Podle zastupitelky města ve Středočeském kraji a členky RP (ZS3) mělo být cílem vytvořit **návrh prorodinných opatření, která by byla realizovatelná**: „*My jsme věděli, aby to mělo naději na úspěch, (...) že ta opatření musí být jasně zformulovaná a nesmí být finančně mimo realitu.*“ Podle respondentky je však otázkou, jakým způsobem se bude s navrženými opatřeními zacházet, přičemž jako předpoklad vnímá pokračování regionální platformy, která by podpořila další spolupráci osob, které mají zájem v kraji rodinnou politiku dále rozvíjet.

Koordinátorka plánování sociálních služeb a rodinné politiky Odboru sociálních věcí při Oddělení sociální pomoci na MÚ města v Jihočeském kraji (ZS6) očekávala, že dojde k **propojení obecní, resp. městské a krajské úrovně**, neboť politika se na těchto úrovních liší, což má podle ní důsledky pro realizovatelnost opatření. Ale k tomu podle dané respondentky zcela nedošlo, a to jednak z důvodu pandemie COVID-19 a jednak podle ní nebyla dobře nastavená spolupráce mezi realizátory projektu a kraje: „*Na těch pracovních schůzkách jsem měla takový pocit, že kraj si začal dělat něco sám a ministerský projekt si jel také sám.*“

Podle pracovnice oddělení sociálně-právní ochrany dětí Odboru sociálních věcí na KÚ Karlovarského kraje jejich pracoviště očekávalo vedle sdílení dobré praxe zvláště **získání dalších informací o prorodinné politice**, což se také naplnilo. Vedoucí odboru sociálních věcí a prevence MÚ města v Jihočeském kraji a členka RP (ZS7) očekávala **posílení informovanosti směrem od obcí ke KÚ**, který by jim pak mohl pomoci lépe financovat jejich aktivity: „*Aby i on měl pro politická vyjednávání lepší platformu, aby prosazoval některé své věci, které se zase odráží k nám, abychom i finančně dosáhli na některé ty věci, protože v některých těch věcech jsme závislí na dotačních titulech anebo si musíme vypomocť sami, ale důležité je, aby ty procesy nějak nastartovaly.*“ Informovanost směrem zespoda ke kraji se podle respondentky v průběhu projektu posílila.

Koordinátorka rodinné politiky při KÚ Libereckého kraje a členka CP (ZS16) očekávala především **předávání informací mezi kraji, odborné poradenství a získání kontaktů na další aktéry v rámci kraje**, přičemž její očekávání byla naplněna: „*Splnilo to mé očekávání, protože jsem se tam dozvěděla, jak k*

tomu přistupují jiné kraje, zároveň tam mluvili odborníci z ministerstva práce, zároveň tam byli někteří ještě z Úřadu práce a představovali různou problematiku, která se týká rodinné politiky, a představovali to do hloubky, abychom o tom více věděli a moje očekávání to splnilo.“

Podle pracovnice Odboru sociálních věcí MÚ města v Ústeckém kraji a hosta RP (ZS19) bylo v jejich případě potřeba **hledat řešení pro rodiny na úrovni města**, což se podařilo. Podle respondentky to bylo dobré právě v tom, že bylo možné sdílet informace o situaci v kraji, a to z různých perspektiv. Starosta obce v Olomouckém kraji a člen RP očekával, že bude větší pozornost věnována **rodinné politice na venkově**, který je v tomto ohledu svébytný, což se také naplnilo.

V případě krajů zde byly rozdíly v očekávání podle úrovně rozvoje krajské rodinné politiky. V případě Jihomoravského kraje vstupoval kraj do projektu s tím, že bude **šířit dobrou praxi mezi ostatní kraje**. Kraj již dříve rodinnou politiku vybudoval a samosprávám v kraji pomohl zřídit místa koordinátorů rodinné politiky. Očekávání byla také naplněna, neboť dobrou praxi sdílel prostřednictvím celorepublikové platformy a krajského poradce, který ji dále šířil mezi kraje prostřednictvím spolupráce s dalšími regionálními platformami. Vedoucí Odboru sociálních věcí na KÚ Karlovarského kraje a členka RP očekávala, že obdrží **návrhy pro realizaci různých prorodinných opatření** a budou se **moci inspirovat již úspěšnými realizacemi v praxi**, což se také naplnilo.

Byli také zástupci samospráv, kteří neměli **žádná konkrétní očekávání**, ačkoli projekt vnímají jako smysluplný. Např. referentka na úseku sociálních věcí KÚ Plzeňského kraje a členka RP (ZS10) k tomu poznamenává: *„Já nemůžu úplně říct, jaké očekávání jsem měla. Myslím si, že určitě nějaký smysl to má, určitě je fajn se setkávat s těmi ostatními kraji a zjišťovat, jak to funguje. Za mě alespoň tohle je velké plus.“*

Některá očekávání naplněna pak nebyla, což v případě místostarosty městského obvodu města Plzeň a hosta RP (ZS9) bylo dobře, protože jeho očekávání byla spíše v negativní rovině. Očekával, že bude projekt méně odborně vedený a bude více ideologicky zaměřený. To se podle něho nicméně nenaplnilo a **realizaci projektu hodnotí jako profesionální**: *„Tady mi to přišlo mnohem profesionálnější, protože evidentně ty lidé [v regionální platformě] za to nejsou placení, jako jsou udělané nějaké trafiky pro politiky, kteří si to tam přišli odsedět, a přišlo mi, že těm lidem na tom záleží.“*

Vedoucí odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství města v Jihočeském kraji a zastupitel města v Jihočeském kraji (ZS6) očekával, že se bude **podílet na nastavení krajské rodinné politiky**. Jeho očekávání však nebyla naplněna: *„Vzhledem k tomu, že samotný kraj to nikterak nereflektoval, mám pocit, že to bral jako konkurenci, mám pocit, že se tam furt kolem dokola dělalo to samý. Já jsem se v tom zhruba před dvěma rokama začal úplně ztrácet.“* Respondent dále očekával, že se v rámci projektu

bude **nastavovat rodinná politika v obcích**, k tomu však podle něj také nedošlo. Nastavování rodinné politiky v obcích však zároveň nebylo cílem projektu KRP.

Očekávání nedokázala zhodnotit starostka města v Libereckém kraji a host RP (ZS15), podle které **projekt tak, jak byl nastavený, nedával smysl**: „*Takže neumím Vám odpovědět, jaké jsem měla očekávání. Kdybych si sama vyhodnotila, že to dává smysl, tak bych v té práci pokračovala, ale jak říkám, já prostě mám velký problém s tím, když někdo, kdo nezná problematiku malých měst, malých obcí a toho, jak se ty obce řídí, jak široký záběr spektra musí starosta řešit.*“ Starostka města v Libereckém kraji a host RP (ZS15) považuje **platformu i projekt za nefunkční, protože se neshoduje s potřebami obcí**: „*Já jsem se té regionální platformy účastnila na začátku, ale protože jsem pochopila, že stejně zaměstnanci MPSV, kteří nejsou z těch regionů, tak vůbec nechápou, co my potřebujeme v území řešit, tak mi to přišlo, jako naprostá ztráta času.*“

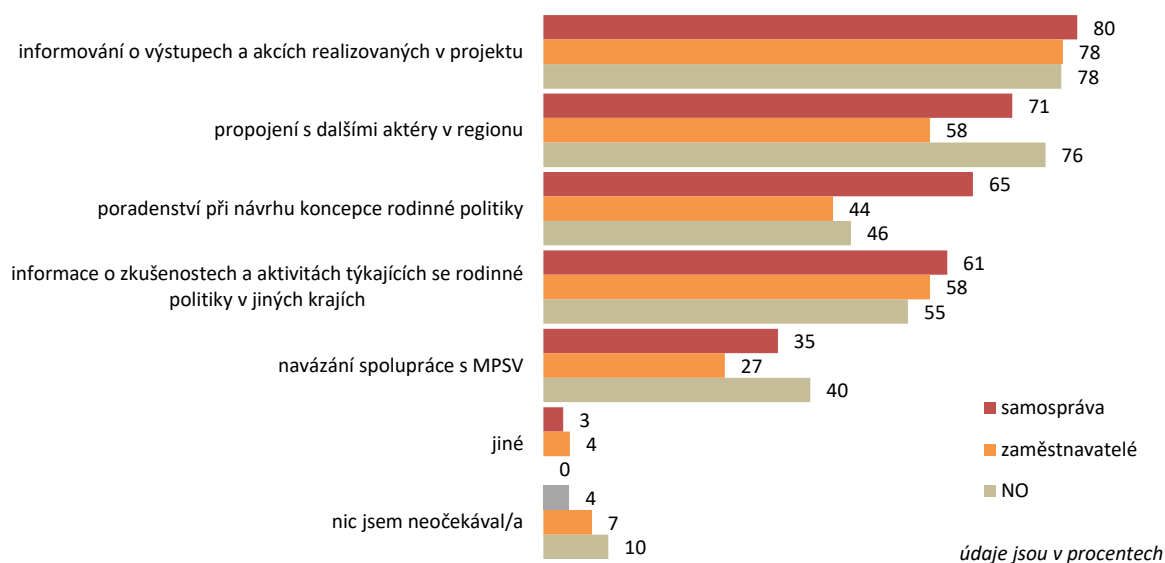
EO 3.2.2 JAKÁ BYLA OČEKÁVÁNÍ VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ VŮČI ČINNOSTI KRAJSKÝCH PORADCŮ? BYLA TATO OČEKÁVÁNÍ V ZÁVĚRU REALIZACE PROJEKTU NAPLNĚNA?

Zjištění uvedená v odpovědi na evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory se zástupci samospráv, resp. zástupci RP z řad zástupců samospráv, a dále z dat získaných dotazníkovým šetřením realizovaným mezi zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. zástupců RP z řad zástupců samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací.

Prostřednictvím dotazníkového šetření byla zjišťována očekávání zástupců samospráv, zaměstnavatelů a neziskového sektoru, dále byla zjišťována také v rámci polostrukturovaných rozhovorů se zástupci samospráv.

Největší počet respondentů očekávalo, že je krajský poradce bude informovat o výstupech a akcích realizovaných v projektu (80 % zástupců samospráv, 78 % zástupců zaměstnavatelů a 78 % zástupců neziskových organizací). Velká část respondentů očekávala propojení s dalšími aktéry v regionu, především to byli zástupci neziskových organizací (76 %) a zástupci samospráv (71 %), méně pak zástupci zaměstnavatelů (58 %). Poradenství při návrhu koncepce rodinné politiky očekávali především zástupci samospráv (65 %). Kolem poloviny respondentů z řad samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací očekávalo poskytování informací o zkušenostech a aktivitách týkajících se rodinné politiky v kraji. Celkem 40 % zástupců neziskových organizací, 35 % zástupců samospráv a 27 % zástupců zaměstnavatelů očekávalo navázání spolupráce s MPSV. Žádná očekávání nemělo 10 % zástupců neziskových organizací, 7 % zástupců zaměstnavatelů a 4 % zástupců samospráv.

Graf 22: Co jste očekával/a od činnosti krajského poradce? (podle typu respondenta)

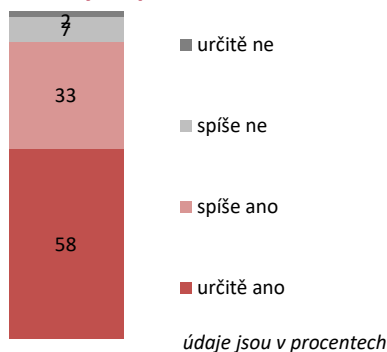
Zdroj: INESAN (2021, N=51/55/82)

Pozn.: Respondenti mohli vybírat z více odpovědí.

Respondenti dále v menší míře očekávali také něco jiného, než výslovně uvedené, a to následující: finance na rodinnou politiku, informace o tom, jak lépe ve firmě sladit rodinný a pracovní život zaměstnanců, odbornost a schopnost řízení a spolupráci v rámci politiky stárnutí (vše 1 odpověď).

Očekávání týkající se činnosti krajského poradce většiny respondentů byla určitě nebo spíše splněna (91 %). Celkem 9 % respondentů uvedlo, že jejich očekávání naplněna nebyla.

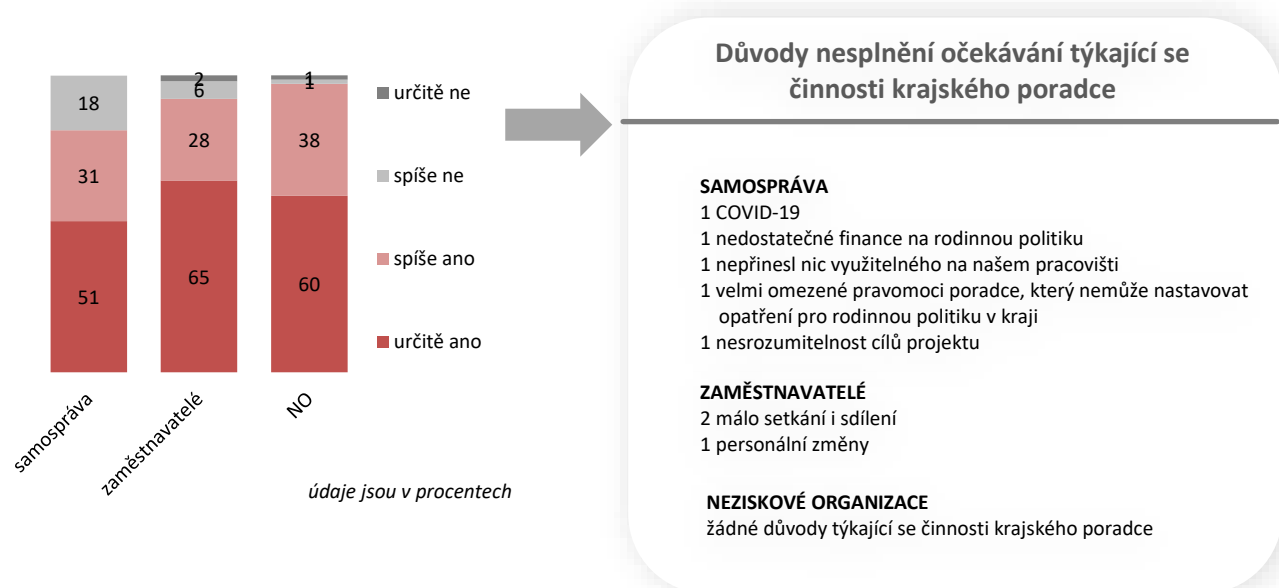
Graf 23: Byla splněna Vaše očekávání týkající se činnosti krajského poradce?

Zdroj: INESAN (2021, N=176)

Následující obrázek obsahuje výčet očekávání zjištěných z obou šetření, tříděných podle typu zástupce.

Graf 24: Byla splněna Vaše očekávání týkající se činnosti krajského poradce? (podle typu respondenta)

Zdroj: INESAN (2021, N=49/51/74)

Pozn.: Hodnoty ve schématu vyjadřují absolutní počet odpovědí.

Z rozhovorů se zástupci samospráv vyplývá, že pokud zástupci měli nějaká očekávání vůči činnosti krajského poradce, pak byla tato očekávání naplněna. Práce krajských poradců byla shodně velmi pozitivně hodnocena (viz EO 3.1.2).

Odpovědi z dotazníkového šetření doplňují následující odpovědi z polostrukturovaných rozhovorů se zástupci samospráv.

Metodička sociálně právní ochrany dětí Oddělení rodiny a sociální práce na MHMP (ZS1) očekávala **informování a zpětnou vazbu o projektových činnostech**: „*Určitě zpětná vazba, s jakými informacemi, které jsou pro kraj stěžejní, krajský koordinátor [tj. krajský poradce] pracuje, na jaká témata se budeme na dalším setkání věnovat, jaká témata můžeme my v rámci naší profese, v rámci našich pozic nějakým způsobem podpořit směrem k tomu projektu. (...) Mě spíš zajímaly příklady dobré praxe, co se dá ještě podpořit, co se dá aplikovat na území hlavního města a tak.*“

Podle radního Pardubického kraje zodpovědného za sociální péči a neziskový sektor a člena RP (ZS18) v rámci jejich pracoviště žádná očekávání neměli, podstatné pro něho bylo sledovat s krajským poradcem stejný cíl, což se naplnilo. O práci s krajským poradcem se vyjadřuje následovně: „*Musím říct, že oba koordinátoři k tomu přistoupili velmi aktivně, s těmi vlastními nápady i způsobu sběru dat v rámci zpracování akčního plánu a vytvoření databáze, [realizace] podpůrných aktivit. Každý k tomu přidal něco svého, jak některé věci vylepšit, propojit. Na koordinátory jsme měli štěstí.*“

EO 3.2.3 JAKÉ BYLY PŘÍNOSY A SLABINY ČINNOSTI KRAJSKÝCH PORADCŮ Z POHLEDU VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ?

Zjištění uvedená v odpovědi na evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory se zástupci samospráv, resp. zástupci RP z řad zástupců samospráv, a dále z dat získaných dotazníkovým šetřením realizovaným mezi zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. zástupců RP z řad zástupců samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací.

Respondenti celkově uváděli přínosy krajských poradců ve větší míře než jejich slabiny.

Přínosy činnosti krajských poradců

Jako největší přínos činnosti krajského poradce vnímali **zástupci samospráv** především následující:

- spolupráce s dalšími aktéry a propojování (12 odpovědí);
- poskytování informací (9 odpovědí).

Jako největší přínos činnosti krajského poradce vnímali **zástupci zaměstnavatelů** především následující:

- poskytování informací (14 odpovědí);
- komunikace (8 odpovědí).

Jako největší přínos činnosti krajského poradce vnímali **zástupci neziskových organizací** především následující:

- propojování a spolupráce s dalšími aktéry (17 odpovědí);
- osobní přístup (11 odpovědí).

Výčet ostatních přínosů je uveden v následujícím schématu.

Slabiny činnosti krajských poradců

Jako největší slabinu činnosti krajského poradce vnímali **zástupci samospráv** především následující:

- omezené možnosti a pravomoci, nemožnost ovlivnit politiky nebo financování (3 odpovědi);
- omezená kapacita poradce, příliš široká oblast, velký rozptyl potřeb CS (3 odpovědi);
- neudržitelnost či problematická udržitelnost pozice krajského poradce po ukončení projektu (3 odpovědi).

Jako největší slabinu činnosti krajského poradce vnímali **zástupci zaměstnavatelů** především následující:

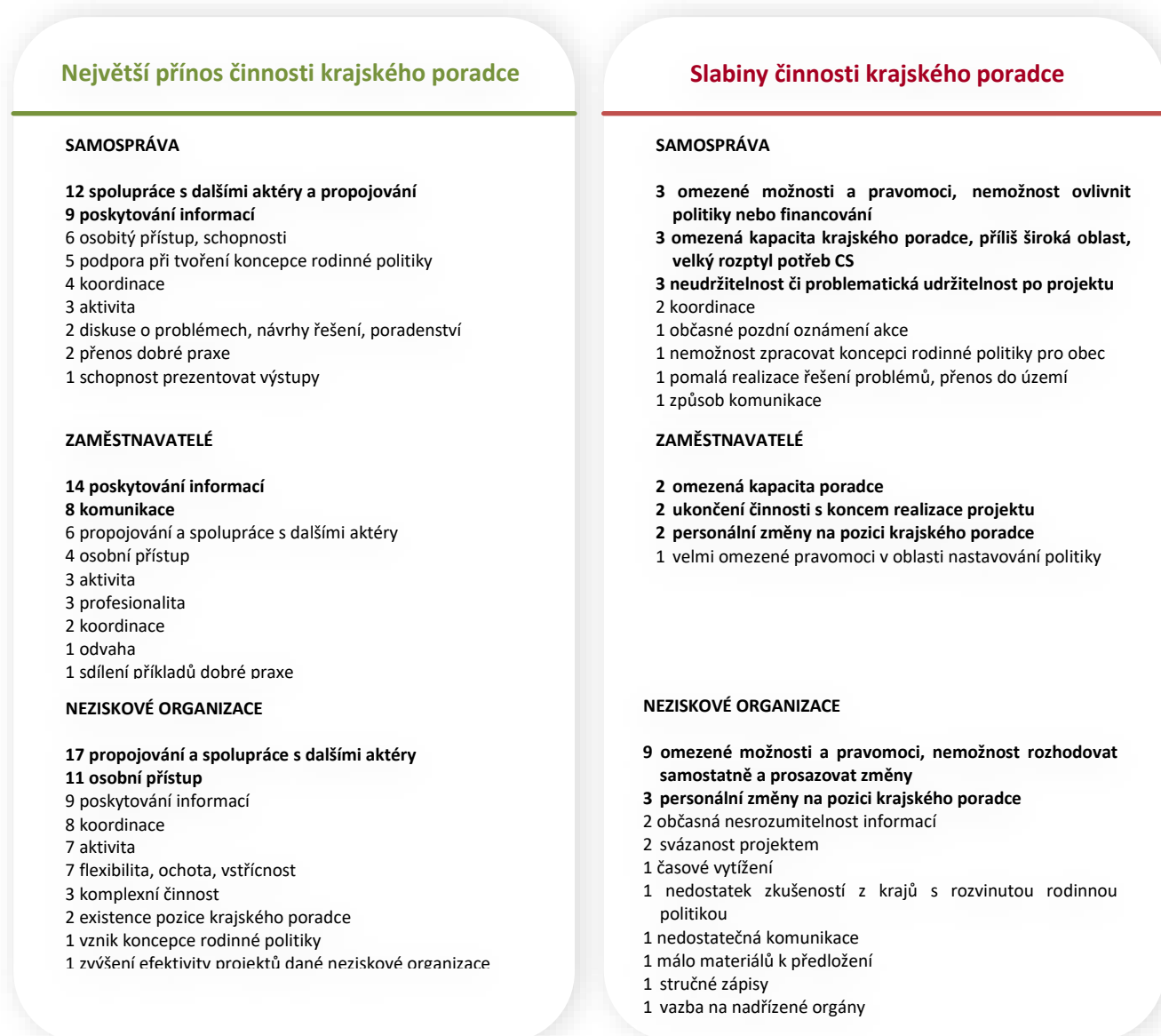
- omezená kapacita krajského poradce (2 odpovědi);
- ukončení činnosti s koncem realizace projektu (2 odpovědi);
- personální změny na pozici krajského poradce (2 odpovědi).

Jako největší slabinu činnosti krajského poradce vnímali **zástupci neziskových organizací** především následující:

- omezené možnosti a pravomoci, nemožnost rozhodovat samostatně a prosazovat změny (9 odpovědí);
- personální změny na pozici krajského poradce (3 odpovědi).

Výčet ostatních slabin je uveden v následujícím schématu.

Obrázek 7: Co vnímáte jako největší přínos činnosti krajského poradce? / Co vnímáte jako slabinu činnosti krajského poradce?

Zdroj: INESAN (2021)

Pozn.: Hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí.

EO 3.3.1 JAKÉ NEGATIVNÍ I POZITIVNÍ FAKTORY OVLIVNILY SPOLUPRÁCI MEZI VYBRANÝMI KLÍČOVÝMI AKTÉRY? JAK BYLO REAGOVÁNO NA VLIV NEGATIVNÍCH FAKTORŮ?

Zjištění uvedená v odpovědi na evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s krajskými poradci a zástupci samospráv, resp. zástupci CP nebo RP z řad zástupců samospráv, a dále z dat získaných dotazníkovým šetřením realizovaným mezi zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. zástupci CP nebo RP z řad zástupců samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací.

Na základě rozhovorů s krajskými poradci a členy regionálních nebo celorepublikových platforem z řad zástupců samospráv byly identifikovány faktory, které negativně a pozitivně ovlivnily spolupráci mezi klíčovými aktéry.

NEGATIVNÍ FAKTORY

Byly identifikovány následující faktory, které negativně ovlivnily spolupráci mezi vybranými klíčovými aktéry:

- personální změny na samosprávách v důsledku politické změny;
- personální změny na pozici krajského poradce;
- nedostatek finančních a personálních kapacit samospráv a jejich zaměření na aktuální problémy;
- nedostatečný zájem důležitých aktérů kraje na spolupráci v rámci projektu
- pozdní zpracování *Analýzy úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR*;
- samostatnost měst a obcí v rozhodování;
- obavy samospráv ze zasahování státu do věcí samosprávy;
- obavy samospráv z nastavování norem týkajících se podoby rodiny ze strany státu;
- odlišné priority samospráv;
- pandemická situace;
- velké množství subjektů v cílové skupině samosprávy.

Personální změny na samosprávách v důsledku politické změny

Jako velký problém byly krajskými poradci vnímány změny ve vedení samospráv, zvláště pak krajů. V průběhu realizace projektu proběhly volby do zastupitelstev obcí (2018) a volby do zastupitelstev krajů

(2020), které ve většině případů znamenaly změnu ve vedení samospráv,²¹ a měly dopad na další směřování rodinné politiky dané samosprávou. Podle krajských poradců je však směřování rodinné politiky dané prioritami jednotlivých politiků a jejich vnímáním důležitosti rodinné politiky, než jejich politickou orientací. V případě personálních změn se vždy jednalo o narušení kontinuity, kdy bylo potřeba spolupráci s novým vedením samospráv znovu vyjednat. V případě zástupců samospráv s menším zájmem o rodinnou politiku, pak bylo potřeba vysvětlit přínosy rodinné politiky.

Podle krajské poradkyně pro Středočeský kraj měly personální výměny v rámci vedení kraje značný vliv. Krajská poradkyně (KP-ST) poukazuje na možnost komunikaci nastavit více systémově a centrálně a situaci popisuje následovně: *„Informovanost začne na jedné straně, obměnění se politické vedení a začíná to znovu. Za moji dobu se lidé střídali, takže my jsme se kolikrát nepotkávali s těmi lidmi. Ta informovanost může být vždycky i lepší nebo může být řízená komplexně, může se tam udělat nějaký systémový z vrchu vedení.“* Krajská poradkyně pro Jihočeský kraj (KP-JIČ) vnímala jako velký zásah do spolupráce zrušení pozice referentky na KÚ; předtím s referentkou aktivně spolupracovala a navazovala s její pomocí další spolupráce: *„Nevěděla jsem, na koho se mám na kraji obracet, s kým mám komunikovat.“*

Personální změny na pozici krajského poradce

K častějšímu střídání docházelo ve Středočeském kraji, kde se na pozici krajského poradce vystřídal tři osoby. Podle aktuální krajské poradkyně pro Středočeský kraj měly personální změny na pozici krajského poradce velmi významný vliv na spolupráci v daném kraji. Spolupracující aktéři v důsledku narušování kontinuity ztráceli motivaci k aktivní spolupráci, což krajská poradkyně (KP-ST) řešila zvýšeným úsilím zaměřeným na opětovné zaangažování aktérů do spolupráce na projektu: *„Bylo to o tom, jaké má [krajský poradce] přesvědčovací schopnosti, jak věří tomu, jak dokáže strhnout ty lidi na svoji stranu, že to má smysl, že on v tom vidí smysl, popřípadě zapojit nějakého kolegu, který je v projektu od začátku. (...) Najít tu společnou cestu. Tím, že se hodně měnili krajsští poradci, tak tam byla až stagnace těch lidí. Já jsem se opravdu tou cestou change managementu snažila nastavit komunikaci na úroveň, která je dneska. Nebylo to stoprocentně jednoduché, ale myslím, že se nám to podařilo, že cíle byly dosaženy, v platformách taky spolupracovali a ti, co se chtěli zapojit, tak se opravdu zapojili.“*

Nedostatek finančních a personálních zdrojů samospráv a jejich zaměření na aktuální problémy

Podle krajského poradce pro Liberecký kraj bylo bariérou pro spolupráci s obcemi to, že obce řeší řadu jiných aktuálních problémů a nemají personální, ani finanční zdroje na řešení rodinné politiky. Tato

²¹ Bližší informace o vývoji politického vedení jednotlivých krajů viz technická příloha závěrečné evaluační zprávy.

bariéra není podle něho v rámci projektu řešitelná. Také krajská poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST) poukázala, vedle nedostatku finančních zdrojů, na zaměření pozornosti starostů obcí na jejich aktuální problémy, které vnímali jako prioritní: *„Oni potřebovali peníze, řešily se sociální byty. (...) Oni řešili reálnou situaci. V Kladně (...) vyhořel nějaký dům, takže oni se starali o to, aby měli kam dát ty lidi. (...) Byli i zástupci, kteří řekli, hele nemáme na to kapacitu momentálně.“* V takovém případě se krajská poradkyně snažila alespoň o propojení těchto obcí a zvýšení jejich informovanosti v oblasti rodinné politiky a projektových aktivit.

Nedostatečný zájem důležitých aktérů kraje na spolupráci v rámci projektu

Do některých regionálních platforem nebo celorepublikové platformy nebyli kraji nominováni aktéři, mající významný vliv na formulaci rodinné politiky v kraji. Podle zastupitele a vedoucího Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MÚ města v Jihočeském kraji a člena RP (ZS5) mělo MPSV primárně oslovit kraje a předložit jim benefity, jaké pro ně zapojení do projektu bude mít. Kraj pak podle respondenta měl do regionální platformy zapojit klíčové aktéry, kteří budou mít vliv na podobu koncepčních dokumentů krajské rodinné politiky, nikoli pouze úředníka bez pravomocí. Respondent k tomu dále poznamenává: *„Pak by to smysl mělo. Ne tak, že MPSV si něco vymyslí, kraj mu to jen tak jako hodí a paralelně poběží dvě věci, které spolu jako nekomunikují, to mi připadá dost zcestný.“*

Pozdní zpracování Analýzy úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR

Na spolupráci a na přípravě koncepcí rodinné politiky se podle některých respondentů negativně odrazila skutečnost, že *Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR* (2021) byla zpracovávána až po návrhu koncepce rodinné politiky. Podle krajské poradkyně pro Jihočeský kraj vznikala analýza v rámci projektu v Jihočeském kraji později, přičemž na začátku neměli k dispozici žádná data a nebyly zmapované potřeby rodin. Jihočeský kraj si proto nechal mimo projekt zpracovat vlastní analýzu potřeb rodin v Jihočeském kraji, na jejímž základě byl vytvořen návrh koncepce rodinné politiky, kterou kraj propojil s koncepcí seniorské politiky do jednotného dokumentu na období 2021-2025. Z tohoto důvodu také zastupitel a vedoucí Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MÚ města v Jihočeském kraji a člen RP (ZS5) považuje projekt za nesmyslný a neúměrně nákladný.

Také podle pracovnice mající na starost agendu rodinné politiky na KÚ Ústeckého kraje a členky RP a CP (ZS20) se předpokládalo, že koncepce bude založena na analýze stavu v kraji, kterou mělo zpracovávat MPSV. Došlo však ke zpoždění vypracování dané analýzy a kraj vypracoval ve spolupráci s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně vlastní analýzu.

Samostatnost měst a obcí v rozhodování

Podle krajského poradce pro Liberecký kraj (KP-LI) je bariérou pro spolupráci s obcemi jejich samostatnost, přičemž zde zároveň existuje samospráva kraje a státní správa, což podle něho ztěžovalo možnost obce zaangažovat: „*Obce jsou samostatný, samostatně působící, zároveň jsou v kraji, který má vedení a ten kraj existuje ve státě, který má taky vedení. Vy nemůžete (...) do těch obcí nakráčēt, aniž byste s tím krajem udělali nějakou kooperaci a bylo to v nějaký spolupráci, protože pak to je jako nekoncepční. (...)*“ Tento poradce (KP-LI) vnímal jako nesmyslné snažit se angažovat obce bez vědomí kraje, který již má strategický dokument vytvořený. Krajský poradce zkoušel do kontaktování obcí zapojit kraj, ale ani to ke spolupráci s obcemi nevedlo: „*Když překonáte bariéru na kraji, tak pak zkoušíte překonat bariéru s tím krajem, ale to se v těch obcích prostě nepovedlo. Kraj nebyl úplně spolupracující v tomhle směru, protože taky nevěděl jak do toho.*“

Podle starostky města v Libereckém kraji a hosta RP (ZS15) je samospráva zkrátka nezávislý orgán, a pokud starosta malé obce musí řešit veškerou obecní agendu, tak pak je rodinná politika okrajovým tématem: „*Pouze ten, který k tomu má ze své podstaty blízko, tak jako třeba já, já jsem se do té politiky dostala přes mateřské centrum, tak pak se tomu věnuje. Ale nikdy je k tomu žádný úředník z ministerstva jako nepřítlačí, pokud sami nebudeme chtít, nebo pokud nebudeme vidět, že to pro nás dává smysl. (...)* Pokud starosta není ten, koho ta rodinná politika zajímá, tak není vůbec šance ho do toho nějakou silou dotlačit, to se může na tom ministerstvu vytvářēt pracovních skupin 20 tisíc a stejně to nikomu nepomůže.“

Obavy samospráv ze zasahování státu do věcí samosprávy

Podle věcné garantky projektu byly na počátku realizace projektu kraje, které byly velmi rezervované ke spolupráci na projektu realizovaným MPSV. Vyjednáváním se zástupci kraje a vysvětlováním záměru projektu se obavy ze spolupráce podařilo podle věcné garantky (VG) odstranit: „*Zpočátku to vyjednávání bylo náročné, bylo těžké, ale nakonec, když pochopili, že je nebudeme kontrolovat, nebudeme je hodnotit, a opravdu jim nabízíme spolupráci, která může být v rámci regionu prospěšná, tak nakonec mají schválenou koncepci rodinné politiky, která je z 99 % výsledkem krajského poradce regionální platformy.*“

V Jihočeském kraji bylo podle krajské poradkyně pro Jihočeský kraj (KP-JIČ) potřeba neustále vyjasňovat pozici regionální platformy a vznikajících dokumentů vůči Jihočeskému kraji a sociální odboru: „*Šlo o pozici MPSV a Jihočeského kraje. Vyjasňovalo se to, že ten projekt je tu pro ně, mají možnost si říci a nastavit, co chtějí. Bylo to obtížnější, protože přesto, že jsme se snažili vysvětlovat, že ten projekt je tu pro*

ně, že ho mohou využít, bylo tam pořád cítit, že ministerstvo nemůže zasahovat do činnosti kraje, když jsem se snažila spolupráci opakovaně nastavovat.“

Obavy samospráv z nastavování normy týkajících se podoby rodiny ze strany státu

Krajský poradce pro Liberecký kraj (KP-LI) vnímal jako bariéru ve spolupráci se samosprávami jejich obavu z nabourávání jejich tradičního pohledu na rodinu ze strany státu, potažmo Evropské unie: *„Zde jsou lidé z velké části v náhledu na rodinu konzervativní, že prostě rodina jsou muž, žena, děti atd. Ten trend je dneska trošku v jiným směru. (...) Takže jejich největší obava je, že přijdete a budete jim tady jako věrozvěst chodící po kraji hlásat jedinou možnou pravdu, která pochází z centra republiky, příp. z centra evropského společenství.“* Dlouho pak podle krajského poradce trvalo, než zástupci samospráv na základě informací o projektu pochopili, že tímto směrem projekt zaměřen není. I tak jich podle poradce mnoho odmítlo spolupracovat.

Odišné priority samospráv

Krajští poradci často uváděli, že někteří zástupci samospráv se nechtěli zapojit proto, že rodinná politika pro ně nebyla v rámci jejich nastavené politiky prioritou. Krajská poradkyně pro Ústecký kraj (KP-ÚS) poukazuje na dobrovolnost jejich zapojení do projektu: *„U těch obcí, kde ten zájem nebyl až takový, tak těžko je člověk může nutit do něčeho, co nechtějí dělat.“* Krajská poradkyně (KP-ÚS) zkoušela tyto obce motivovat, což fungovalo především u menších obcí, zvláště přínosné zde byly příklady dobré praxe rodinné politiky: *„Kdy člověk dává příklady dobré praxe a oni vidí, že i malá obec, která v podstatě dělá strašnou spoustu věcí, dokáže se účastnit soutěží a vyhrávat ty soutěže, tak to bylo takový hodně motivační. Podívejte se, oni to dokážou, vy určitě taky, to byl takový hlavní trik. Příklady dobré praxe prostě táhnou.“*

Zásadní vliv na spolupráci v rámci projektu měla podle krajské poradkyně pro Kraj Vysočina (KP-VY) politická reprezentace a její vztah k rodinné politice: *„Samozřejmě politická reprezentace hraje všude roli na takových postech. Myslím si, že ve větších městech hrála ještě větší roli.“* Daná krajská poradkyně (KP-VY) se v případě obcí, kde nebyla rodinná politika prioritou, více připravovala z hlediska informací a argumentů: *„Tím, že víte, že jedete do obce, kde ta rodinná politika není a priori, tak víte, že se na to musíte více připravit, získat si více informací a více argumentů. Protože některé obce mají prioritu udělat kanalizaci, protože ji nemají. Udělat síť silniční, nemají osvětlení. Je to obec od obce a nastavení priorit obcí.“*

Podle krajské poradkyně pro Moravskoslezský kraj (KP-MO) byla v případě některých samospráv problémem neochota zástupců samospráv plynoucí z vnímání rodinné politiky jako nedůležité: *„Co se týče spolupráce se samosprávami, problémem bylo vždy se vůbec dostat na nějaký kontakt, zajistit, kdo*

s vámi vůbec z té dané samosprávami komunikovat, protože nikdo navíc nic nechtěl dělat. (...) Pokud se nevěnovali rodinné politice, tak na to neslyšeli.“ Podle dané krajské poradkyně (KP-MO) měly v tomto ohledu přínos kulaté stoly, v rámci kterých byla rodinná politika samosprávám představena a ukázána její důležitost: *„Tak samozřejmě některým to otevřelo oči, někteří se posunuli dál, získali více informací, ale někteří si jedou pořád svoje a tu rodinnou politiku nejdou dnes a denně.“*

Pandemická situace

Z důvodu mimořádného nařízení vlády v rámci pandemických opatření v boji proti COVID-19 bylo ukončeno osobní setkávání a spolupráce přešla do on-line prostředí. V nové situaci museli krajští poradci posílit on-line komunikaci. Vzhledem k tomu, že osobní setkávání podle krajských poradců podporuje spolupráci mezi aktéry více než distanční setkávání, ovlivnila tato skutečnost další spolupráci a došlo k oslabení dosud navázaných vztahů. Krajská poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST) vnímala opatření v souvislosti s pandemií COVID-19 jako velký zásah do spolupráce, která byla poznamenána také časovou vytížeností aktérů v důsledku nové situace: *„To byla taková strašná změna, najednou byly jiné priority. Najednou bylo důležité se vměstnat do toho časového okamžiku, kdy se ty lidé starali o rodiny, o prarodiče, a ještě byli doma na home office, a ještě měli vytvářet nějaký návrh koncepce, tak to bylo úplně hardcore.“*

Pandemie COVID-19 ovlivnila významným způsobem také ochotu samospráv ke spolupráci. V důsledku nové situace se v regionální politice objevily nové priority, jak také ukazuje zkušenost krajského poradce pro Pardubický kraj (KP-PA): *„Rodinná politika v posledních sedmi měsících přirozeně nebyla prioritou, byť několik mých lidí to využilo právě proto, že měly útlum, tak se věnovali koncepční otázce. U většiny šla rodinná politika na druhou kolej vlivem COVIDu.“*

Velké množství subjektů v cílové skupině samosprávy

Krajský poradce pro Plzeňský kraj poukázal na velké množství samospráv v kraji, což podle něho vedlo k potřebě omezit se pouze na vybrané subjekty, pokud má být spolupráce účinná. Zvláště bylo podle něho (KP-PL) vhodné zapojit ty zástupce, kteří měli největší vliv na podobu rodinné politiky v kraji: *„Určitě by bylo poškozuující fungování projektu, kdyby tam nebyla ta spolupráce s Plzeňským krajem, ale to se podařilo. Magistrát spolupracoval také průběžně. Potom se zapojovali i další [zástupci samospráv], kteří měli zájem. Asi by bylo hezké, kdyby se zapojily všechny obce s rozšířenou působností, ale těch už je prostě v kraji hodně. To si myslím, že by nebylo ani moc realizovatelné. Tam chodily ty pozvánky. My jsme komunikovali se zástupci samosprávy, kteří jsou rozhodující.“*

POZITIVNÍ FAKTORY

Byly identifikovány následující faktory, které pozitivně ovlivnily spolupráci mezi vybranými klíčovými aktéry:

- memorandum o spolupráci podepsané kraji na počátku projektu;
- aktivní a informovaný přístup krajského poradce;
- zájem důležitých zástupců samospráv o rodinnou politiku;
- stabilní financování neziskových organizací krajem;
- propojení projektu KRP s dalšími projekty realizovanými MPSV;
- prezentace příkladů dobré praxe;
- oslovování samospráv prostřednictvím kraje;
- oslovování zaměstnavatelů přes organizace zastřešující zaměstnavatele;
- možnost využívat při navazování spolupráce výstupy projektu;
- osobní kontakty krajských poradců.

Memorandum o spolupráci podepsané kraji na počátku projektu

MPSV připravilo jednotné znění memoranda, které bylo v září 2016 před zahájením projektu zasláno všem krajům. Memoranda o spolupráci podepsaly všechny kraje, přičemž většina krajů tak učinila během podzimu 2016, v případě Moravskoslezského kraje došlo k podpisu během roku 2017 a v případě Středočeského a Zlínského kraje v roce 2018. Memorandum o spolupráci obsahovalo popis projektu, jeho cílů a aktivit a významně připravilo podmínky pro následnou spolupráci. Na základě memoranda byla spolupráce s kraji do určité míry nastavena předem a podle krajského poradce pro Plzeňský kraj tím byla také ustavena na kraji kontaktní osoba, se kterou krajský poradce nadále komunikoval. Podle krajské poradkyně pro Jihočeský kraj byla podepsáním memoranda komunikace s kraji otevřena.

Aktivní a informovaný přístup krajského poradce

Významným faktorem byl přístup krajského poradce, který hrál hlavní roli při navazování spolupráce s dalšími aktéry v kraji. Aktivita krajského poradce měla zásadní dopad na výslednou podobu spolupráce, a to také vzhledem k tomu, že krajský poradce zároveň kontaktoval obce, vyjednával spolupráci se všemi zástupci CS a koordinoval regionální platformu.

Krajská poradkyně pro Jihočeský kraj (KP-JIČ) vyzdvihla důležitost osobnosti krajského poradce a jeho komunikativnosti a dále také vytvoření důvěry ve vztahu krajského poradce a dalších aktérů: „*Je o tom krajském koordinátorovi a jeho osobnosti. Když je schopný koordinátor, tak prostě ty lidi přesvědčí, i když to zrovna není jednoduché. A jestli je komunikativní. (...) Já si myslím, že v průběhu toho projektu ta role krajského koordinátora byla hodně důležitá, protože je ten styčný důstojník, a také byla důležitá jeho*

práce, jeho komunikace s platformou. Když potom platforma krajského koordinátora znala, tak se na něj ve spoustě věcí mohla obrátit. I ta vzájemná důvěra tam hraje roli. Určitě ten koordinátor byl stěžejní.“ Krajská poradkyně pro Kraj Vysočina pak zdůraznila význam informovanosti krajského poradce. Ke spolupráci ji pomohl kompletní přehled o rodinné politice v kraji a o jednotlivých organizacích a kontaktech.

Zájem důležitých zástupců samospráv o rodinnou politiku

Krajský poradce pro Plzeňský kraj (KP-PL) poukázal na to, že spolupráce se navazovala snadněji, pokud v rámci samosprávy působil někdo, kdo byl v rámci vedení města nebo obce a měl zároveň v gesci sociální věci: *„Když je tam někdo, kdo je místostarosta pro sociální věci a má o to zájem, tak tam se dařilo tu spolupráci nějak navázat.“*

Stabilní financování neziskových organizací krajem

Podle krajského poradce Pardubického kraje se velmi dobře dařilo spolupracovat s organizacemi z neziskového sektoru a to podle něho zvláště proto, že tyto organizace měly dobře nastavené vztahy s krajem, který jim zajišťoval stabilní financování. Krajský poradce k předpokladům navazování kontaktů s důležitými aktéry říká: *„Jednou z těch věcí je i, že v rámci COVIDových opatření v mateřských centrech se neseřezaly peníze. Běží tady rodinná politika, o těch lidech se ví, při velkých škrtáních, která se na krajích dělala, tak se jim ty peníze udržely, protože to mohlo být pro ně likvidační.“*

Propojení projektu KRP s dalšími projekty realizovanými MPSV

V některých krajích (např. Jihomoravský kraj, Kraj Vysočina, Královéhradecký kraj, Zlínský kraj) byly činnost krajského poradce a aktivity propojeny s projektem *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň*²² a/nebo s projektem *Podpora implementace dětských skupin*.²³ Podle krajské poradkyně pro Kraj Vysočina a poradkyně pro Královéhradecký kraj byla spolupráce s koordinátory těchto projektů velmi užitečná při navazování spolupráce se samosprávami. Krajská poradkyně pro Jihomoravský kraj pak uvádí, že mezi projekty docházelo k realizaci společných aktivit.

Prezentace příkladů dobré praxe

Podle realizačního týmu, krajských poradců i zástupců samospráv velmi spolupráci napomáhalo sdílení příkladů dobré praxe. Podle krajské poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST) se tím podařilo angažovat

²² Hlavním cílem projektu je začlenit agendu přípravy na stárnutí do stávajících strategických a rozvojových dokumentů krajů a zároveň napomáhat plnění; období realizace: 1. 1. 2017 - 30. 6. 2022 (<https://seniorivkrajich.mpsv.cz>).

²³ Hlavním cílem projektu je podpořit poskytovatele dětských skupin, zvýšit povědomí o službě a nastavit systém kvality dětských skupin; období realizace: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2022 (<http://www.dsmpsv.cz/cs/o-projektu>).

aktéry v kraji: „Hodně přínosné bylo sdílení dobré praxe v rámci regionu a krajů. (...) To bylo hodně důležité, protože když jsme se o něčem bavili, tak oni tím že znali tu situaci v kraji, tak řekli, podívejte se, my jsme ty samé problémy řešili na začátku. Je to úplně normální, ano jste na začátku. Zase tam mohl být přínos, kdy řekl, hele, my jsme tam byli také, ale už jsme trošku dál a takto se to dá dělat také. Tím pádem tomu byl i ten kraj otevřený. Tohle je hodně přínosné to sdílení v rámci těch regionů.“

Oslovování samospráv prostřednictvím kraje

Podle krajské poradkyně pro Královéhradecký kraj (KP-KR) se osvědčilo oslovování samospráv prostřednictvím kraje, které tak bylo efektivnější, neboť samosprávy mají blíže ke kraji než k MPSV: „Postupně jsme s krajem došli k tomu (...), že ideální pozice je, když se budou oslovovat obce přes kraj. Zjistili jsme, že je to efektivnější, protože oni spíš reagují na věci, které přijdou z KÚ než na to, že si tady nějaký člověk z MPSV jako krajský poradce usmyslí, že jim něco zašle.“

Oslovování zaměstnavatelů přes organizace zastřešující zaměstnavatele

Krajským poradcům se osvědčilo oslovovat zaměstnavatele přes různé organizace, které zaměstnavatele zastitují, jako byla Hospodářská komora, resp. její pobočky v krajích, nebo CzechInvest. Dále to byly také odborové svazy nebo Úřad práce ČR. Pokud pak taková organizace také realizovala projekt zaměřený na sladování rodinného a pracovního života, bylo to výhodou. Podle krajské poradkyně pro Jihočeský kraj (KP-JIČ) bylo oslovování přes organizace více efektivní, než oslovovat zaměstnavatele napřímo: „Na začátku jsem oslovila prostřednictvím e-mailů řadu firem v Jihočeském kraji, ale nejvíce se mně osvědčila spolupráce přes Hospodářskou komoru Jihočeského kraje, kde jsme měli zástupkyni regionální platformy. Měla jsem kontakty na CzechInvest. Dále Úřad práce a už delší dobu jsme spolupracovali s odborovým svazem, který měl podobný projekt, který se zabýval sladováním rodinného a pracovního života. Nejvíce se dařilo oslovit zaměstnavatele přes organizace.“

Možnost využívat při navazování spolupráce výstupy projektu

Podle krajské poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST) bylo při navazování spolupráce výhodou moci představit již hotové výstupy projektu: „Já jsem tam přišla a tím, že jsem měla v ruce Sborník dobré praxe, leták pro zaměstnavatele, dokonce za mě byla vydaná Metodika, tak (...) viděli, že vytváříme nějaké výstupy, které jsou hmatatelné a že jsou použitelné, tak viděli, že něco je, že ten projekt existuje. (...) Spoustu lidí nevědělo, že ten projekt běží, protože běžel dva roky nebo dva a půl roku a vůbec o něm nevěděli.“

Osobní kontakty krajských poradců

Navazování a následná komunikace a spolupráce byla usnadněná a bez bariér v těch regionech, kde měli krajské poradci navázané osobní kontakty se zástupci samospráv, především tedy s těmi zaměřenými na oblast sociálních věcí (Plzeňský kraj, Jihomoravský kraj). Krajský poradce pro Plzeňský kraj (KP-PL) vnímá pozitivní přínos kontaktů, které navázal jakožto zastupitel města: „Zároveň musím říct, že pomohly třeba, v rámci toho, že jsem zastupitel, i moje osobní kontakty, aby se podařilo navázat spolupráci s představiteli samospráv, hlavně místní samosprávy.“

EO 3.3.2 JAKÝ JE VLIV REGIONÁLNÍCH PLATFORM NA NAVAZOVÁNÍ A ROZVOJ SPOLUPRÁCE MEZI KLÍČOVÝMI AKTÉRY V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH?

Zjištění uvedená v odpovědi na evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s krajskými poradci a zástupci samospráv, resp. zástupci RP z řad zástupců samospráv, a dále z dat získaných dotazníkovým šetřením realizovaným mezi zástupci samospráv a neziskových organizací, resp. zástupci RP z řad zástupců samospráv a neziskových organizací.

Perspektiva krajských poradců

Z rozhovorů s krajskými poradci vyplývá, že regionální platformy měly významnou úlohu při navazování a rozvoji spolupráce s dalšími klíčovými aktéry v daném kraji. V jedné rovině se jednalo o **poskytování kontaktů na aktéry nebo přímo jejich kontaktování členy regionální platformy**. Dobrou zkušenost v tomto směru má krajská poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST), podle které platforma v tomto ohledu fungovala optimálně: „My jsme se snažili navazovat a provazovat a síťovat ty naše kontakty (...). My jsme se propojovali navzájem, nebyla jsem to jenom já, ale snažili se opravdu všichni propojovat. (...) Díky tomu, že tam byli zahrnuti i zástupci ze samospráv, tak oni měli také dobré kontakty a tím pádem se to šířilo. (...) Sdílely se tam ty kontakty. (...) To síťování bylo ze všech stran, jak vertikální, tak horizontální.“ Existence platformy a odkaz na ní při navazování nových kontaktů měly vliv na to, že potenciální aktéři měli větší ochotu se zapojovat.

Platformy také sloužily jako **styčné body pro přenos důležitých informací týkajících se rodinné politiky mezi významnými aktéry v regionu**. Krajská poradkyně pro Kraj Vysočina (KP-VY) zdůraznila vliv platformy na zvýšení informovanosti o konkrétních regionálních potřebách: „Tím, že se přenášely informace a sdílela se praxe, tak mohli v jednotlivých regionech dále informace a praxi, spolupráci rozvíjet. Věděli, jakým to jde směrem. Věděli informace z KÚ, věděli od nás informace, i síťování, obracíme se na sebe navzájem, pokud potřebujeme nějakou podporu v rámci rodinné politiky a rozvoji.“

Specifickým případem přenosu informací prostřednictvím regionální platformy byl **přenos dobré praxe**. Aktéři v regionu byli členy regionální platformy kontaktováni za účelem sběru příkladů dobré praxe, jak v rozhovoru poukázala diseminátorka věcných výstupů. Poradkyně pro Prahu (KP-PR) zdůraznila individuální přístup jednotlivých platformistů ke sběru příkladů dobré praxe s tím, že sběr příkladů dobré praxe byl především její úkol: *„Členové regionální platformy byli z mé strany opakovaně vyzýváni, že hledáme příklady dobré praxe. Bylo to individuální. (...) Byli informováni o tom, čeho se to týká a jakou to má strukturu, aby poslali případně návrhy na příklady dobré praxe, takže někteří vybraní členové regionální platformy zaslali. (...) Někteří jsou velmi časově vytíženi. (...) Je to hlavně moje práce.“* V případě Kraje Vysočina (KP-VY) poskytovali členové platformy kontakty na aktéry v regionu a pomáhali také při zpracování příkladů: *„Každý člen věděl ve svém městě nebo ORP o organizacích, které fungují výborně, které dělají nějaké výborné věci. Na základě toho je oslovil, předal kontakt na mě, a následně jsme pak zpracovávali příklady dobré praxe do Sborníku.“*

Perspektiva zástupců samospráv

Zástupci samospráv vliv regionální platformy vnímají různě. Jedním z hlavních dopadů regionálních platforem, který lze pozorovat napříč jednotlivými kraji, bylo **propojení aktérů z různých oblastí a odborností**. Zastupitelka města a ředitelka kontaktního pracoviště ÚP v Královéhradeckém kraji a členka RP (ZS14) ocenila v tomto ohledu ochotu aktérů ke spolupráci: *„Mě se opravdu líbilo, že jsou lidi schopní se na sebe nasíťovat, zkontaktovat se, vyměnit si názory. I s těmi, se kterými jsme se již znali, tak se v průběhu spolupráce dále prohloubila.“*

Podle zastupitelky města ve Středočeském kraji a členky RP (ZS3) byl vliv na rozvoj spolupráce značný, přičemž jako důležité vnímala zvláště **možnost propojení různých hledisek a efektivního řešení nových výzev v oblasti rodinné politiky**: *„Všichni platformisté měli možnost seznámit se s odlišným úhlem pohledu. Těch úhlů pohledu na to, co rodina potřebuje a co by mohlo pomoci, je opravdu mnoho. To nebyl jenom brainstorming. Snažili jsme se snést to nejlepší ze svých zkušeností. (...) Čím déle jsme spolu spolupracovali, tím víc jsme si uvědomovali, jak by bylo důležité, aby ta platforma v dynamické formě zůstala. (...) My vlastně netušíme, jaké výzvy nás mohou čekat, proto je důležité, aby nějakým způsobem v nějaké formě trvala ta skupina lidí, kteří jsou připraveni se nad výzvami zamýšlet.“*

Starostka obce a zastupitelka Středočeského kraje, dříve členka, nyní host regionální platformy (ZS4) vnímala, že v rámci platformy **bylo možné dobře pojmenovávat problémy**, které je v kraji trápí. Z jejího pohledu však již nedocházelo k návrhům řešení: *„Vše to bylo z mého pohledu na doporučující nebo teoretické úrovni.“*

Podle vedoucí odboru sociálních věcí a prevence MÚ obce v Jihomoravském kraji a členky RP (ZS7) došlo díky regionální platformě **ke zvýšení informovanosti o potřebách městské samosprávy směrem k vyšší úrovni reprezentované KÚ**, což pak z jejího pohledu může do budoucna zlepšit jejich pozici při získávání dotačních titulů.

Podle vedoucí úseku sociálních věcí KÚ Plzeňského kraje a členky regionální platformy (ZS10) platforma **umožnila reflektovat původní omezení koncepce rodinné politiky** (byla zaměřená pouze na rodiny v krizi) a **rozšířit záběr krajské rodinné politiky a spolupráci na tvorbě nové koncepce o aktéry různých odborných oblastí**: „Když to tak řeknu, tak ta platforma nám otevřela oči, protože my jsme to takto před tím nevnímali. Je to x let zpátky, takže ta původní koncepce vznikala v jiném časovém kontextu a uvědomili jsme si díky platformě tu skutečnost. Navíc tím, že do té platformy chodili lidé z různých oblastí, tak byla možnost se seznámit s těmi jinými oblastmi. (...) V rámci platformy jsme si rozdělili po odbornostech různá témata, ta se zpracovávala a my dneska některá z těch zpracování využíváme při tvorbě té nové koncepce. V každém případě ta platforma nás navázala třeba na Západočeskou univerzitu v Plzni, protože tam chodili zástupci z katedry sociologie. My jsme potom využili té naší osobní znalosti k tomu, že teď lépe probíhá ta příprava té koncepce, protože Západočeská univerzita nám s tím významně pomáhá, v podstatě tvoří ten základ té koncepce.“

V rámci regionálních platforem došlo podle rozhovorů s krajskými poradci a podle poskytnutých seznamů aktivních aktérů také k **navázání spolupráce s vysokými školami**: v Jihočeském kraji s Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, v Jihomoravském kraji s Masarykovou univerzitou, v Kraji Vysočina s Vysokou školou polytechnickou Jihlava, v Královéhradeckém kraji s Univerzitou Hradec Králové, v Libereckém kraji s Technickou univerzitou v Liberci, v Moravskoslezském kraji s Vysokou školou báňskou - Technickou univerzitou Ostrava, v Olomouckém kraji s Univerzitou Palackého v Olomouci, v Pardubickém kraji s Univerzitou Pardubice, v Karlovarském a Plzeňském kraji se Západočeskou univerzitou v Plzni, v Ústeckém kraji s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a ve Zlínském kraji se Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně. Zástupci univerzit měli často na základě své odbornosti velký zájem na spolupráci na koncepčních materiálech, jak tomu bylo podle krajského poradce (KP-OL) také v Olomouckém kraji: „Za můj kraj, bych zdůraznil skvělou a hojnou spolupráci s Palackého univerzitou. Do platformy jsem přivedl doktorku z univerzity, která pomáhala při tvorbě koncepce rodinné politiky. Projekt jsme rozšiřovali o dobrovolnictví, tak se i hodilo, že paní doktorka vyučuje na univerzitě obor zaměřený na dobrovolnictví.“

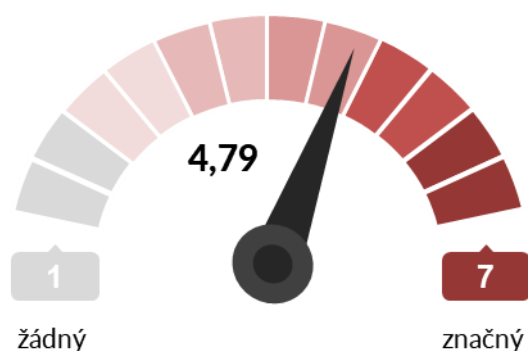
Místostarosta městského obvodu města Plzeň a host RP (ZS9) zdůraznil skutečnost, že v rámci regionální platformy měli **možnost se potkávat s řadou dalších aktérů, kteří přinášeli řadu zajímavých nápadů a podnětů, jak věci konkrétně řešit**. Regionální platforma byla v tomto případě tedy nejen místem, kde lze

identifikovat problémy, ale také je řešit. Radní Pardubického kraje zodpovědný za sociální péči a neziskový sektor a člen RP (ZS18) zdůraznil, že regionální platforma pomohla **nastavit úzkou spolupráci v rámci týmu**, která může pokračovat i nadále bez podpory projektu: „*Není to tým jenom pro projekt, dovedu si představit, že bude moci fungovat i dál. (...) Myslím si, že platforma může fungovat bez projektu. To jsme si schopni z kraje koordinovat sami.*“

Platforma pak měla **minimální vliv v případě, že úzká spolupráce již byla nastavena**. Koordinátorka plánování sociálních služeb a rodinné politiky Odboru sociálních věcí, oddělení sociální pomoci Magistrátu města České Budějovice, která působila jako host RP a pravidelně se zúčastňovala jednání platformy (ZS6), vnímá vliv regionální platformy na spolupráci s krajem i s dalšími členy platformy jako minimální: „*Co se týká nějaké spolupráce s krajem, to my ji máme nějakým způsobem nastavenou a myslím, že i docela dobře, takže to by fungovalo i bez platformy. A my s těmi účastníky platformy jsme se skoro všichni znali, takže, že by to pro mě byli nějaká nová partnerství nebo kontakty, to asi ne.*“

Podle zástupců samospráv a neziskového sektoru měla regionální platforma pro rozvoj spolupráce mezi klíčovými aktéry v jednotlivých krajích spíše větší význam. Respondenti tento význam v průměru hodnotili známkou 4,79, což je lehce nadprůměrná hodnota pohybující se při horní hranici druhé třetiny míry významnosti.

Obrázek 8: Jaký význam měla regionální platforma pro rozvoj spolupráce mezi klíčovými aktéry v jednotlivých krajích?

Zdroj: INESAN (2021, N=75)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1=žádný, 7=značný; medián=5,0. Výsledky se vztahují jen k zástupcům samosprávy a NO.

EO 3.3.3 JAKÝ JE VLIV CELOREPUBLIKOVÉ PLATFORMY NA NAVAZOVÁNÍ A ROZVOJ SPOLUPRÁCE MEZI MPSV A ZÁSTUPCI JEDNOTLIVÝCH KRAJŮ?

Zjištění uvedená v odpovědi na evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s vedením realizačního týmu a zástupci samospráv, resp. zástupci CP z řad zástupců krajských

samospráv, a dále z dat získaných dotazníkovým šetřením realizovaným mezi zástupci samospráv, resp. zástupci CP z řad zástupců samospráv.

Ustavením celorepublikové platformy došlo k vytvoření spolupráce mezi MPSV a zástupci jednotlivých krajů v rámci projektu. Podle odborné garantky věcné sekce se velmi dobře podařilo využít šanci, kterou projekt přinesl. Prostřednictvím celorepublikové platformy podle ní došlo k **nastavení a zlepšení spolupráce MPSV s kraji a dalšími aktéry v regionu**. MPSV tak podle odborné garantky věcné sekce **získalo přístup do krajů prostřednictvím aktérů přímo z praxe**, nikoli pouze prostřednictvím úředníků. Odborná garantka věcné sekce (OG2) dále popisuje klíčovou roli krajů při nastavování rodinné politiky a spolupráci s MPSV: „Co se týče veřejné správy, pro ministerstvo je kraj první instance, se kterou má spolupracovat. Takže celorepubliková platforma, kterou tvořili zástupci z každého kraje (...), byla skvělým prostředkem právě pro tu komunikaci a spolupráci mezi MPSV a těmi kraji.“

Celorepubliková platforma podle odborné poradkyně pro CS (OP2) poskytla MPSV **možnost získat zpětnou vazbu od krajů**: „Kraje kolikrát řeší spoustu věcí, mají s něčím problém. Takto se to ministerstvo dozví, co chybí, například dobrá praxe. (...) Je to obrovské množství informací z krajů“. Na základě této zpětné vazby z krajů došlo také k dodatečnému zařazení zaměstnavatelů mezi CS projektu.

Podle odborné poradkyně pro CS (OP2) působila celorepubliková platforma i jako „informační platforma“, pomocí které docházelo k **předávání informací od MPSV směrem ke krajům**: „Dozvěděli se, co se děje na ministerstvu, v rámci EU, jaké je směřování rodinné politiky, což pro ně bylo někdy překvapení, co se děje a na co budou muset v budoucnu reagovat. Důležité je, aby rodinnou politiku vzali jako důležitou. Aby byl tlak na kraje, aby v tom pokračovali dál, což se děje, vytváří se strategické dokumenty, ale je to na politické reprezentaci.“ Referentka rodinné politiky Odboru sociálních věcí na KÚ Jihomoravského kraje a členka RP a CP ocenila, že docházelo k **předávání informací mezi kraji a MPSV**, vnímala však také, že se na celorepublikové platformě opakují informace, které již byly známe z regionální platformy a od krajských poradců, přičemž by více uvítala mimo jiné také informace týkající se toho, jak by mohlo při řešení problémů v krajích pomoci MPSV. Koordinátorka rodinné politiky při KÚ Libereckého kraje a členka CP ocenila zvláště **tok informací z centrální úrovně směrem ke krajům**.

Pracovnice mající na starost agendu rodinné politiky na KÚ Ústeckého kraje a členka RP a CP pozitivně vnímala **možnost získat informace od MPSV týkající se dalšího rozvoje rodinné politiky**, které z jiných zdrojů není možné získat. Podle respondentky je **pro MPSV výhodné navázat komunikaci s kraji, protože jsou pro ministerstvo bližší partner než jednotlivé obce**, kterých je navíc mnoho. Daná respondentka (ZS20) také uvítala, že je možné v rámci celorepublikové platformy **získat informace z ostatních krajů**, což se promítlo do jejich aktuální praxe: „Řešili jsme náš dotační program v této oblasti, nakonec jsme se rozhodli, že půjdeme úplně jinou cestou než doted'. Měli jsme kontakt na

Jihomoravský kraj, měla jsem možnost je zkontaktovat a poradit se o věcech, které jsem potřebovala vědět. Co se týče toho propojení, to je skvělé.“

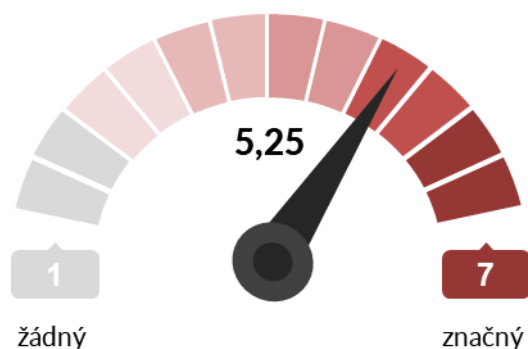
Věcná garantka projektu (VG) zdůrazňuje **úspěšné navázání spolupráce a komunikace mezi MPSV a kraji** a motivaci krajů na spolupráci: „*Kraje s MPSV komunikují a obráceně taky. To propojování si myslím povedlo. (...) Kraje jsou rozhodně rády za setkání, za příklady dobré praxe a za to, že se mohou podílet na přípravě strategických dokumentů. (...) Zástupci kraje pak samozřejmě přenášejí informace svým vedoucím nebo spolupracovníkům na kraji, příspěvkovými organizacím.*“ Podle věcné garantky projektu (VG) **mají kraje zájem na další spolupráci s MPSV**: „*Kraje by chtěly udržet pravidelná setkání se zástupci MPSV, chtěly by nějakým způsobem nastavit zpravodaj Rodina, aby byla pravidelná informovanost o tématu rodinné politiky. (...) Chtěly by být více součástí připomínkových řízení, více jako pracovní odborná skupina, která by měla být součástí přípravy těch dokumentů.*“²⁴ Zájem krajů na další spolupráci potvrdila také referentka rodinné politiky Odboru sociálních věcí na KÚ Jihomoravského kraje a členka RP a CP (ZS8): „*Za nás za všechny kraje tam [v celorepublikové platformě] v podstatě zaznělo, že by o to měly zájem.*“ Podle dalších anýz je však postoj jednotlivých krajů ke spolupráci různý. Problematické bylo navázání a udržování spolupráce např. s Libereckým, Jihočeským a Středočeským krajem (viz případové studie).

V rámci celorepublikové platformy **vznikl dokument *Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky***, který obsahuje různé možnosti další spolupráce MPSV a krajů. Cílem dokumentu je podle Odborné poradkyně pro CS navázání systematické spolupráce MPSV a krajů s cílem řešit problémy rodinné politiky jak na regionální, tak celostátní úrovni.

Podle respondentů z řad členů celorepublikové platformy měla celorepubliková platforma pro rozvoj spolupráce mezi MPSV a zástupci krajů velký význam. Respondenti význam v průměru hodnotili známkou 5,25, což je nadprůměrná hodnota pohybující se při spodní hranici třetí třetiny míry významnosti. Možnost pravidelného setkávání aktérů s MPSV a se zástupci ostatních krajů byla uvedena také jedním členem celorepublikové platformy jako hlavní přínos celorepublikové platformy. Jiný respondent ocenil, že celorepubliková platforma umožňuje předávání informací o rodinné politice na centrální úrovni.

²⁴ Zpravodaj Rodina je již vydáván.

Obrazek 9: Jaký význam měla celorepublikové platforma pro rozvoj spolupráce mezi MPSV a zástupci krajů?

Zdroj: INESAN (2021, N=12)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1=žádný, 7=značný; medián=5,0.

EO 3.3.4 JAKÝM ZPŮSOBEM A DO JAKÉ MÍRY SE PODAŘILO NASTAVIT SPOLUPRÁCI MEZI KRAJSKÝMI PORADCI A SAMOSPRÁVOU?

Zjištění uvedená v odpovědi na evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s krajskými poradci a zástupci samospráv, a dále z dat získaných dotazníkovým šetřením realizovaným mezi zástupci samospráv.

Navázání spolupráce krajského poradce se samosprávami

V projektu docházelo k nastavením spolupráce jednak na úrovni krajů, resp. Hl. m. Prahy a jednak na úrovni měst a obcí. Nastavení spolupráce mezi krajskými poradci a kraji předcházelo navázání spolupráce mezi kraji a realizačním týmem projektu. Podle zprávy o realizaci projektu nastavila věcná garantka ve spolupráci s odborným poradcem pro komunikaci s CS na počátku projektu spolupráci s kraji, a to na základě podepsaných memorand o spolupráci. Při navazování komunikace krajského poradce a kraje již byla spolupráce formálně uzavřena a kraj byl informován o cílech projektu. Jak plyne z rozhovorů s krajskými poradci, v rámci kraje byla následně ustavena kontaktní osoba, která s daným krajským poradcem úžeji spolupracovala.

Podle zpráv o realizaci projektový tým na počátku oslovil Svaz měst a obcí České republiky a Sdružení místních samospráv s nabídkou spolupráce. Ve všech krajích byly podle zprávy o realizaci v druhé polovině roku 2017 ustanoveny regionální platformy. V rámci těchto platforem, které koordinovali krajští poradci, docházelo ke spolupráci s kraji zapojováním pracovníků z krajských úřadů. Na počátku projektu se s cílem navázat spolupráci konaly úvodní semináře, na kterých byl projekt představen.

Podle krajských poradců se spolupráci se samosprávami podařilo navázat v dostatečné míře. Zástupci samospráv v kraji byli krajskými poradci **oslovováni pomocí e-mailu**, který umožňoval kontaktovat najednou velké množství aktérů z databáze kontaktů, kterou si krajští poradci vytvářeli. Krajský poradce

pro Královéhradecký kraj využil tento způsob na počátku projektu **při prvním oslovení**, kdy bylo podle něho obesláno celkem 450 obcí, přičemž přibližně polovina na e-mail zareagovala. S krajem se však následně dohodli, že místní samosprávy budou oslovovány přímo krajem, který má k dispozici aktualizovanou databázi kontaktů.

Velký přínos měla **osobní setkání se zástupci samospráv**. Po prvotním kontaktování využívali krajští poradci osobních schůzek, které byly podle krajské poradkyně za Jihočeský kraj (KP-JIČ) nejvíce efektivní: *„Při spolupráci se samosprávou to bylo tak, že jsem měla nějaké kontakty, ale s kolegyní z projektu Implementace stárnutí jsme objížděly města a obce v Jihočeském kraji, domlouvaly jsme si schůzky, představily náš projekt, nejvíce udělaly osobní schůzky.“* Poradkyně pro Prahu osobně navštívila všech 54 městských částí a zjišťovala jejich potřeby, což pak pomáhalo i při další spolupráci.

Krajská poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST) popisuje **kombinování různých způsobů kontaktování zástupců samospráv**, mezi kterými bylo také **doporučení významným zástupcem samosprávy**: *„Bud' se rozesílaly maily nebo telefonicky, nebo na doporučení od paní [jméno], která byla zástupcem a tím, že dělala před tím v politice, tak jsme se domlouvali, a vlastně se šířila ta rodinná politika v rámci těch kontaktů. Pak se jezdilo, mapovaly se ORP, oslovovali se vedoucí sociálního odboru. Prostřednictvím jedné paní vedoucí se kontaktovali různí zástupci. Bylo to hodně různé, něco bylo o schůzkách, něco bylo o kontaktech.“*

Pro navázání spolupráce s obcemi byla také **důležitá spolupráce s dalšími organizacemi**. Poradkyně pro Prahu (KP-PR) spolupracovala s Národní sítí zdravých měst: *„Snažila [jsem se] aktivně propagovat a prezentovat projekt a spolupráci s jedním významným aktérem, a to je Národní síť zdravých měst, kdy jsem se s panem ředitelem domluvila, a bylo mi umožněno, že jsem vystoupila na jednom setkání Národní sítě zdravých měst, kde jsem představila projekt a jeho projektové výstupy.“* Tato poradkyně se dále také zúčastnila jednání Svazu městských částí hlavního města Prahy, kde představila projekt a jeho připravované výstupy. **Porady zástupců samospráv** využila také krajská poradkyně pro Jihomoravský kraj, která zástupce samospráv oslovila v rámci porady vedoucích odborů sociálních věcí městských úřadů a porady koordinátorů rodinné politiky. Podle krajské poradkyně pro Kraj Vysočina byla při navazování spolupráce velmi užitečná **setkání zástupců samosprávních celků v rámci ORP a mikroregionů**, kde měli možnost prezentovat projekty, a dále také **spolupráce s projekty Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň a Podpora implementace dětských skupin**, které v krajích také MPSV realizuje.

Velmi **záviselo na aktivitě daného poradce**, jak vyplývá z rozhovoru s krajskou poradkyní pro Moravskoslezský kraj a s krajskou poradkyní pro Středočeský kraj. Významným prvkem pro navazování spolupráce byly také již vytvořené vztahy. Navazování spolupráce probíhalo snadněji tam, kde krajský

poradce měl s aktéry navázané **vztahy ze svého dřívějšího profesního působení**, jako v případě krajské poradkyně pro Jihomoravský kraj. Krajská poradkyně pro Moravskoslezský kraj zdůrazňuje také **ochotu samospráv ke spolupráci** jako druhou stranu úspěchu navazování spolupráce: *„Záleželo na tom daném vedení samosprávy, jestli se chtělo nebo nechtělo zapojit. Je to neodbytnost toho koordinátora, bombardovat je informacemi, neustále posílat veškeré informace, které jim můžeme poskytnout, tady tím způsobem je neustále kontaktovat a zasílat jim veškeré věci, které v tom projektu byly, tak jim je dávat na vědomí, že můžou se podívat na naše webové stránky. (...) Samozřejmě s některými ta spolupráce byla jednodušší, daný pracovník měl tu vůli a chtěl to vedení přesvědčit.“* V Jihomoravském kraji bylo podle krajské poradkyně navazování zcela bez problémů, protože zde je rodinná politika institucionálně velmi rozvinutá a další spolupráce byla vítána.

Poradkyně pro Prahu (KP-PR) zdůraznila **potřebu vysvětlit přínosy projektu politické reprezentaci** na úrovni městských částí: *„Ta role krajského poradce byla velmi specifická v tom, že bylo potřeba to vysvětlit i politické reprezentaci na úrovni vedení městských částí. I s ohledem na to jsme začínali komunikaci nejprve na úrovni vedoucích odborů, posléze, pokud tam byla vůle a vedoucí sociálního odboru nás odkázal nebo tajemník nás odkázal, tak teprve poté jsme přecházeli na tu politickou reprezentaci.“* Jak vyplývá z rozhovorů s krajskými poradci a dále také se členy užšího realizačního týmu, bylo samosprávám také potřeba **vyjasnit povahu konceptu „rodinná politika“**. Podle krajské poradkyně pro Zlínský kraj (KP-ZL) bylo velmi rozšířené vnímání rodiny jako té, která nic nepotřebuje: *„Řada lidí opravdu nevidí, proč by měli něco rodinám nabízet, oni to nepotřebují.“* V případě krajů pak bylo potřeba vymezit **roli MPSV a kraje v rámci projektu** (viz následující EO).

Krajská poradkyně za Jihočeský kraj (KP-JIČ) zdůraznila význam **kulatých stolů** pro představení rodinné politiky a ukázání její důležitosti: *„Udělal jsem kulatý stůl a měli jsme 40 účastníků zástupců měst a obcí, přičemž někteří už rodinnou politiku realizovali, takže sdíleli dobrou praxi. Někteří teprve poslechli, co projekt v Jihočeském kraji dělá, co konkrétně se realizuje a jak mohou projekt využít pro tvorbu svých koncepcí. Potom se na mě obracely obce a města (...) při tvorbě jejich dokumentů.“*

Krajská poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST) vyzdvihla **význam projektových výstupů**, které napomáhaly navázat spolupráci: *„Měla jsem v ruce Sborník dobré praxe, měla jsem v ruce leták pro zaměstnavatele, dokonce za mě byla vydaná metodika, tak jsem to nosila s sebou. Oni viděli, že vytváříme nějaké výstupy, které jsou hmatatelné a že jsou použitelné.“*

Krajská poradkyně pro Jihočeský kraj (KP-JIČ) dále poukázala na **soutěž Obec přátelská rodině**, která pomáhala navázat spolupráci: *„Díky těm výstupům, které vznikaly, teď myslím konkrétně metodiku rodinné politiky na krajské a místní úrovni a díky tomu, že MPSV vyhláší soutěž Obec přátelská rodině, tak tam se komunikace dařila, tím, že byli motivovaní, že se mohou soutěže zúčastnit a mohou pro*

tvorbu těch strategií využít naši metodiku, tam byl o to zájem.“ Stejně tak i krajská poradkyně pro Moravskoslezský kraj (KP-MO), která se setkávala i s neochotou některých zástupců samospráv vykonávat činnosti nad rámec pracovních úkolů, vnímá kulaté stoly jako přínosné pro změnu postojů: „Některým to otevřelo oči, někteří se posunuli dál, získali více informací.“

Průběh spolupráce krajského poradce se samosprávami

Spolupráce se samosprávami měla podle rozhovorů s krajskými poradci a zástupci samospráv následující aspekty:

- spolupráce na koncepčních dokumentech,
- spolupráce na ostatních výstupech projektu (např. Sborník, videospoty, další dokumenty),
- spolupráce na akcích (workshopy, kulaté stoly, semináře),
- pasivní účast na akcích (workshopy, kulaté stoly, semináře),
- informování o výstupech a akcích projektu.

Podle krajské poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST) byl přístup zástupců samospráv ke spolupráci různý, závisel zvláště na **prioritách obcí ve vztahu k rodinné politice**: „Samozřejmě byly obce, které se samy hlásily, protože samy v té rodinné politice dělají hodně věcí. Byly obce, kde se spíš soustřeďují opravdu na problémové rodiny a ty rodiny zdravé pro ně nejsou úplně cílová skupina. Tam jsme se snažili je přesvědčit, že je to potřeba. A samozřejmě s některými obcemi spolupráce skvělá a s některými v podstatě žádná, třeba nereagují na různá pozvání, schůzky a podobně. Hodně se to změnilo u některých obcí - jsou volby, změni se politické vedení, vymění se lidé na úřadě, takže třeba dojde i k přerušení té komunikace.“

Povaha spolupráce byla podle krajské poradkyně pro Kraj Vysočina (KP-VY) závislá na tom, jakým **způsobem měly samosprávy nastavenou rodinnou politiku**: „Záleželo na tom, jak to mají ty samosprávy nastavené, zda mají někoho, kdo se přímo na místní úrovni věnuje rodinné politice. Hodně to bylo různorodé, nebylo to jednotné. Bylo to o personální zajištěnosti jednotlivých samospráv a určité osvícenosti o tom, že se vyplatí určitým způsobem rodinnou politiku podporovat na místní úrovni.“ Podle krajského poradce pro Liberecký kraj spolupráci usnadňovala **existence krajského koordinátora rodinné politiky**.

Krajská poradkyně pro Ústecký kraj (KP-ÚS) dále poukázala vedle důležitosti **zájmu kraje na rozvoji rodinné politiky** také na **důležitost poptávky po rodinné politice v kraji ze strany dalších organizací**: „S krajem spolupráce výborná, protože se shodou okolností sešel i určitý tlak z místních organizací, co se týče rodinné politiky. Chtěly vytvořit koncepci, takže jsme měli stejný cíl ve stejnou chvíli (...). Samozřejmě je dáno politickým vedením kam se to bude ubírat.“ Podle této poradkyně (KP-ÚS) se podařilo naplnit cíle

spolupráce, zdůraznila však také **dobrovolnost spolupráce a ochotu samospráv ke spolupráci jako základní předpoklad**: „*Já si myslím, že ano, u těch obcí, které opravdu měly zájem tak ano. U těch obcí, kde ten zájem nebyl až takový, tak těžko je člověk může nutit do něčeho, co nechtějí dělat.*“

Podle krajského poradce v Pardubickém kraji (KP-PA) se pak účinná spolupráce dařila zvláště proto, že se **v aktivitách projektu významně angažoval klíčový aktér mající významný vliv na podobu rodinné politiky v kraji**, ačkoli to nebylo na počátku projektu jisté a bylo potřeba přesvědčování ze strany krajského poradce: „*[Spolupráce] byla na úrovni nejlepší možné, protože si to vzal do rukou radní zodpovědný za sociální obraz Pardubického kraje. (...) Trvalo to dlouho, než se o tom nechal přesvědčit, když byl přesvědčen, tak si to vzal za své.*“ Krajský poradce dále přiblížil formu jeho spolupráce se zástupci samospráv. Jednalo se o malou pracovní skupinu, ve které byli také zástupci kraje; navíc intenzivně spolupracoval s několika městy, většinou se starosty těchto měst. Ve Zlínském kraji se pak podle krajského poradce podařilo do regionální platformy zapojit předsedu Sdružení místních samospráv, které vystupuje směrem k obcím jako autorita.

V Olomouckém kraji byla podle krajského poradce (KP-OL) spolupráce nadstandardní a **zástupci samospráv aktivně vyžadovali informace**: „*Myslím si, že informovanost probíhala nadstandardně, protože skoro každý měsíc se samosprávy, nebo úřady ptaly, jak to vypadá, jak co funguje, či nefunguje. Jak to vypadá s COVIDem, se setkáváním. Vyptávali se sami, aniž bych je musel sám kontaktovat.*“

Krajští poradci v průběhu realizace projektu rozesílali zástupcům samospráv, s nimiž navázali kontakt, **informační e-maily obsahující informace o průběhu projektu a o výstupech**, jako byla *Metodika rodinné politiky na krajské a místní úrovni, Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR, Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích a výstupy osvětové kampaně*, tj. letáky a videospoty.

Poradkyně pro Prahu (KP-PR) **osobně navštívila všech 54 městských částí a zjišťovala jejich potřeby**, což pak pomáhalo při další spolupráci: „*A když mě znali, tak potom jsem jim postupně představovala ty výstupy, představovala jim ty konkrétní osvětové aktivity.*“ V Hl. městě Praha se podle Krajské poradkyně podařilo navázat spolupráci jak s magistrátem Hl. města Prahy, tak dalšími městskými částmi: „*Některé městské části začaly uvažovat o tom, že by si svoji koncepci rodinné politiky nebo jiný strategický dokument vytvořily.*“

Se zástupci samospráv, s nimiž byla navazována užší spolupráce, docházelo podle zástupců samospráv v rámci platformy k vytváření užších pracovních skupin (Jihočeský kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Ústecký kraj). S těmito pracovníky byla **realizována spolupráce na koncepčních dokumentech**. V Moravskoslezském kraji byly podle krajské poradkyně do přípravy koncepce zapojeny formou

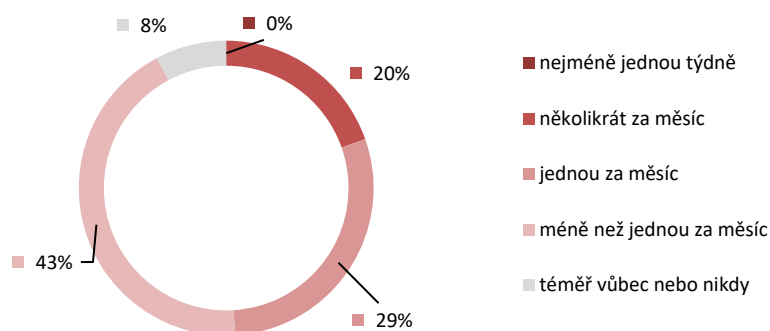
dotazníkového šetření také obce s rozšířenou působností, ale i další obce. Spolupráce s pracovníky kraje, resp. krajských úřadů byla prostřednictvím platformy nastavena ve všech krajích, v některých případech však byla více či méně problematická (viz případové studie).

Podle krajských poradců byla spolupráce s městy a obcemi navázána dostatečně. V menší míře se podařilo navázat spolupráci se zástupci samosprávy **v Libereckém kraji**. Podle krajského poradce pro Liberecký kraj se podařilo spolupracovat pouze s těmi zástupci samosprávy, kteří byli zapojeni prostřednictvím platformy. Podle jeho vyjádření ostatní samosprávy komunikovat nechtěly a poradce se je ani aktivně nesnažil angažovat, a to jednak proto, že kraj si to podle něho nepřál, a jednak proto, že obce nechtěly spolupracovat s krajem. Krajský poradce pro Plzeňský kraj (KP-PL) zapojení obcí v daném kraji hodnotí pozitivně, přičemž poukazuje na limity, které plynou z toho, že **obcí je velké množství a všechny zapojit nelze**: *„Samozřejmě se nezapojily všechny obce, to je nerealistické. Ale byly zapojené obce různé velikosti i z různých částí kraje Plzeňsko, Plzeňská aglomerace, tak i prostě okrajové části, periferní kraje a byl hlavně zapojen Plzeňský kraj. Já to vnímám, že spolupráce se samosprávou byla dobrá a že se podařilo ty cíle naplnit.“*

Zástupci samospráv hodnotili spolupráci s krajskými poradci velmi kladně, řada z nich vyjadřovala k práci krajských poradců obdiv. Také ve Středočeském kraji, kde pozici krajského poradce v průběhu projektu zastávalo několik osob, hodnotí zastupitelka města ve Středočeském kraji a členka RP (ZS3) velice kladně: *„Já musím říct, že jsem je nesmírně obdivovala. Já sama jsem tam zažila tři poradce. Oni všichni dokázali v sobě zmobilizovat takovou pracovní lidskou kvalitu. Neřekli, teď to všechno zahodíme, co bylo před námi, a začneme znova, ačkoliv museli správně zachytit, v jaké fázi celý ten projekt je. Ty platformisté se trochu obměňovali, někteří tu platformu opouštěli a zůstala nás tam skupina, tak jsem obdivovala, že i když byl nový poradce, tak se mohl obrátit na toho poradce, který byl před ním. (...) Mně se zdálo, že to samo byl příklad dobré praxe, jak jde spolupracovat a jak se snažit tu kontinuitu neopustit, nerozpustit.“*

Z hlediska intenzity spolupráce zástupců samospráv s krajským poradcem dotazníkové šetření ukázalo, že žádný z dotazovaných zástupců samospráv nespolupracoval s krajským poradcem alespoň jednou týdně. S krajským poradcem 20 % dotázaných spolupracovalo několikrát za měsíc a 29 % jednou měsíčně. Největší počet respondentů (43 %) pak spolupracoval s krajským poradcem méně než jednou za měsíc. Celkem 8 % respondentů s krajským poradcem téměř vůbec nebo nikdy nespolupracovalo.

Graf 25: Jak často jste spolupracoval/a s krajským radcem?

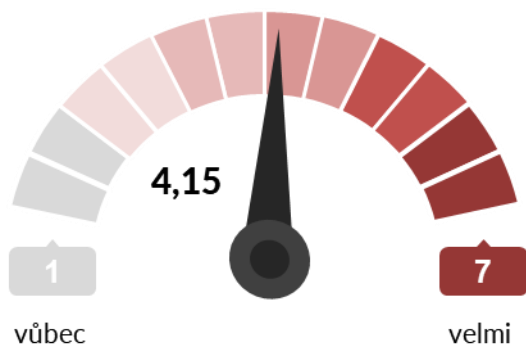

Zdroj: INESAN (2021, N=51)

Pozn.: Údaje se vztahují jen k zástupcům samosprávy.

Respondenti z řad samospráv spolupracovali s krajským radcem středně intenzivně. Respondenti míru intenzity spolupráce v průměru hodnotili známkou 4,15, což je průměrná hodnota míry intenzity.

Obrázek 10: Jak intenzivně jste spolupracoval/a s krajským radcem?

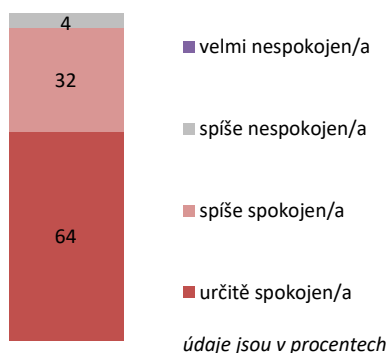

Zdroj: INESAN (2021, N=47)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1=vůbec, 7=velmi; medián=4,0. Údaje se vztahují jen k zástupcům samosprávy.

Respondenti z řad samosprávy, kteří spolupracovali s krajským radcem, byli s jeho činností celkově spokojeni (96 %). Celkem 64 % respondentů bylo dokonce velmi spokojeno.

Graf 26: Jak jste celkově spokojen/a s činností krajského radce?

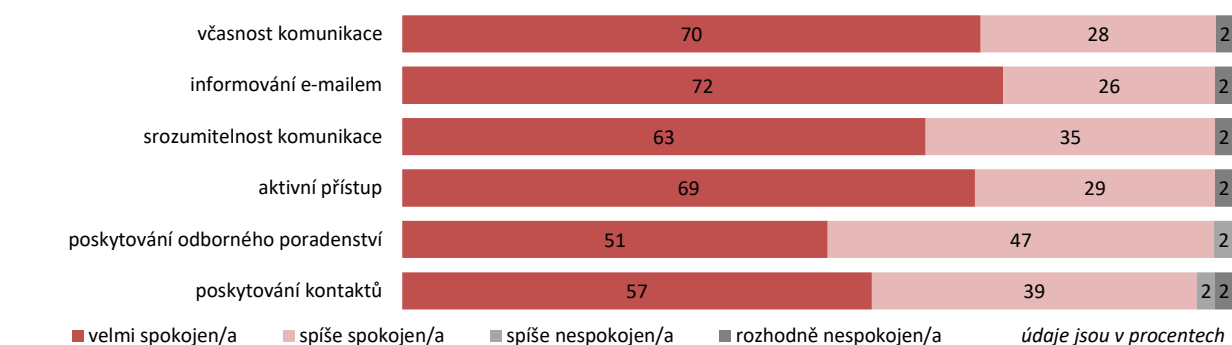

Zdroj: INESAN (2021, N=47)

Pozn.: Údaje se vztahují jen k zástupcům samosprávy.

Se všemi sledovanými aspekty činnosti krajského poradce (informování e-mailem, srozumitelnost komunikace, aktivní přístup, včasnost komunikace, poskytování odborného poradenství, poskytování kontaktů) byli respondenti spokojeni.

Graf 27: Jak jste spokojen/a s následujícími aspekty činností krajského poradce?

Zdroj: INESAN (2021, N=46/47/46/45/43/46)

Pozn.: Údaje se vztahují jen k zástupcům samosprávy.

Respondenti činnost krajského poradce hodnotili jako účinnou (96 %), kontinuální (96 %), srozumitelnou (96 %), včasnou (94 %), flexibilní (94 %), operativní (92 %). Z hlediska účinnosti a kontinuity a srozumitelnosti spolupráce hodnotili zástupci samospráv krajské poradce lépe než zaměstnavatelé a zástupci neziskových organizací.

Graf 28: Měla spolupráce s krajským radcem následující charakteristiky?

Zdroj: INESAN (2021, N=47)

Pozn.: Údaje se vztahují jen k zástupcům samosprávy.

EO 3.3.5 VYSKYTLY SE BĚHEM REALIZACE PROJEKTU NĚJAKÉ PROBLÉMY, S NIMIŽ SE MUSELI VYBRANÍ KLÍČOVÍ AKTÉŘI POTÝKAT?

Zjištění uvedená v odpovědi na evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s vedením realizačního týmu, odborným garantem KA 04 a KA 05, diseminátorkou věcných výstupů a krajskými poradci, a dále z dat získaných dotazníkovým šetřením realizovaným mezi členy regionálních platforem.

Na základě rozhovorů byly identifikovány následující problémy, s nimiž se museli vybraní aktéři potýkat:

- omezení v důsledku pandemie COVID-19,
- různé chápání rodinné politiky zástupci samospráv,
- personální změny na pozicích krajských poradců,
- potřeba zapojit CS zaměstnavatelé do projektu,
- zpoždění projektových činností,
- nevhodné vymezení poradenské činnosti krajských poradců,
- nejasnost ohledně role krajských poradců ze strany krajů.

Omezení v důsledku pandemie COVID-19

Patrně nejvíce do realizace projektu zasáhla pandemie COVID-19, v důsledku které přešla veškerá komunikace jak mezi členy realizačního týmu, tak s aktéry v regionech do on-line prostředí. Pracovníci projektu museli zajistit technické podmínky pro komunikaci s aktéry, v případě regionálních platform také podporu pro ty její členy, kteří měli s používáním elektronických nástrojů problémy.

Poradkyně pro Prahu (KP-PR) popisuje rozsáhlé změny, kterými museli operativně reagovat na nově vzniklou situaci, mimo jiné také ty, které se týkaly realizace workshopů: *„Významný dopad měla situace v souvislosti s výskytem COVID-19, kdy jsme měli naše workshopy a závěrečný seminář naplánovaný prezenční formou, ale vzhledem k té aktuální situaci a všem těm epidemiologickým opatřením jsme museli jarní workshop přeplánovat. Uskutečnil se později a veškeré ty osvětové akce byly přesunuty do online vysílání. V listopadu jsme realizovali jak workshop pro zaměstnavatele, tak potom i workshop v oblasti primární prevence. Udělali jsme je během jednoho měsíce a museli jsme přizpůsobit těmto novým podmínkám.“*

Podle poradkyně pro Prahu (KP-PR) byla nastalá situace složitá také z hlediska organizace činnosti regionální platformy: *„V tomto směru jsme se museli přizpůsobit, i co se týká jednání regionální platformy Praha. Tam byla jasně nastavena pravidla, že jednání regionální platformy se koná pravidelně třikrát do roka. Tato jednání se po vyhlášení vládních opatření přesunula do online prostoru, jednání regionální platformy jsme realizovali online přes aplikaci Skype. Vždycky jsem tam musela udělat printscreeny, musela jsem tam udělat prezenční listinu atd.“*

Věcná garantka projektu (VG) pak poukazuje na skutečnost, že situace byla složitá pro všechny zúčastněné aktéry: *„Ten negativní aspekt byl ten, že jsme to museli dělat online. Myslím si, že to bylo těžší, náročnější. Ne, že by ti lidé nechtěli, to vůbec ne, myslím si, že tím, jak ty děti byly doma a tak dále, že na to už vůbec neměli kapacitu.“* Také krajská poradkyně pro Středočeský kraj v podobném duchu vyzdvihla náročnost nové situace pro všechny zúčastněné aktéry, kteří museli skloubit péči o rodinu a

práci z domova v době, kdy byly omezeny kontakty mezi lidmi a vše se realizovalo výlučně on-line formou.

Různé chápání rodinné politiky zástupci samospráv

Podle věcné garantky projektu bylo na počátku projektu jedním z hlavních problémů vymezení pojmu „rodinná politika“ a různé chápání rodinné politiky zástupci samospráv. Před realizací projektu se většina krajů zabývala rodinou pouze ve chvíli, kdy se ukazovala jako nefunkční. Tyto problémy pak byly řešeny v rámci gesce sociálních odborů či oddělení, resp. sociálně právní ochrany dětí. Projekt však cílil na nastavení rodinné politiky, která se zaměřuje na rodinu jako celek a zahrnuje také funkční rodiny. Cílem bylo ukázat, že také funkční rodiny je potřeba podporovat jakožto preventivní činnost zaměřenou na rozvoj rodin.

Věcná garantka projektu (VG) popisuje těžkosti, s nimiž se na počátku projektu při vymezování rodinné politiky zástupcům samospráv potýkali: *„Oni nevěděli, co rodinná politika obsahuje, co od nás mohou očekávat, neuměli si ty témata představit. Na začátku to opravdu bylo o tom osobním setkání, o tom vyjednávání, o tom vysvětlování, o tom že je potřeba to nějak koncepčně uchopit, protože je to důležité pro všechny lidi v regionu, nejen pro jisté skupiny v rámci některých zákonů. Takže zpočátku to bylo hodně zajímavé.“*

Metodička sociálně právní ochrany dětí Oddělení rodiny a sociální práce na MHMP (ZS1) pak tento problém prakticky vnímala jako členka RP pro Hl. m. Prahu, kde bylo v důsledku nejasností týkajících se toho, co je rodinná politika a jaký je její vztah k sociální politice, problematické vytyčení témat, kterým by se měli v rámci projektu věnovat: *„Trvalo dlouhou dobu, než došlo k vytyčení těch témat. Furt tam bylo nepochopení z naší strany, nepochopení ze strany kolegů z ministerstva, protože naše oddělení sociálně právní ochrana dětí se specializuje primárně na nefunkční rodiny. Kdežto projekt, který je pod kolegy z MPSV, tak se zabývá nejen těmi nefunkčními rodinami, ale i těmi funkčními. Tam bylo potřeba spolupracovat s námi a ještě na úrovni specialisty rodinné politiky.“*

Personální změny na pozicích krajských poradců

Personální změny na pozici krajského poradce narušovaly kontinuitu realizovaných činností, ale přinášely také další problémy. Poradkyně pro Prahu (KP-PA) poukázala na personální změny celkově v rámci projektu a na problematické předávání podkladů, které jí komplikovalo vykonávání projektových činností: *„V době, kdy jsem nastoupila na projekt, tak byla ta situace taková (...) trochu nešťastná. (...) Tři měsíce potom, co jsem nastoupila na projekt, tak jsem zůstala tady v kanceláři sama. Už tady nebyla bývalá vedoucí projektu, nebyla tady krajská poradkyně, respektive krajská poradkyně pro hlavní město Prahu, tak ta skončila ještě před mým nástupem, takže ta situace byla komplikovanější, co se týká*

předávání podkladů. Ale na neformální bázi jsme se s bývalou krajskou poradkyní domluvily, takže mi předala flashdisk s nějakými soubory. Spolupracovala jsem s bývalou krajskou poradkyní pro Středočeský kraj, protože jsme spolu seděly v jedné kanceláři. Během těch tří měsíců, co jsem tady byla na projektu, tak skončila i ta bývalá krajská poradkyně pro Středočeský kraj. Pak nastoupila nová, ta taky odešla. Pak odešli kolegové z vedlejší kanceláře, kteří měli na starosti analýzu a další výstupy. Já jsem tady po třech měsících byla sama.“ Poté se však již situace zlepšila, čemuž přispělo, že vedoucí pozice projektu byly opět obsazeny.

Problémy při předávání podkladů popisuje také krajský poradce pro Královéhradecký kraj (KP-KR), kde svoji roli sehrála také počítačová technika: *„Předávání bylo složité v tom, že my jsme si to nepředali z ruky do ruky, ale předali jsme si to zprostředkovaně, přes kolegu, který byl za Královéhradecký kraj (...). Ten mně zprostředkovaně předal všechny informace. Problém byl v tom, když jsem potom převzal počítač a techniku k tomu, tak ta data v počítači nebyly. Naštěstí ten můj kolega, který to přebíral od něho a dával to mně, tak naštěstí, některé věci zazálohoval si u sebe, takže jsem je získal k dispozici, ale byly některé věci, které jsem si musel nějakým způsobem poshánět. Naštěstí něco už mělo ministerstvo, protože posíláme svým vedoucím naše podklady a věci, takže jsem si musel opět postahovat některé věci ze shora dolů, některé věci mně předal on na disku nebo na flashce, a zbytek jsem si samozřejmě musel poshánět sám.“*

K personálním změnám došlo podle krajských poradců v následujících regionech:

- Hl. m. Praha,
- Královéhradecký kraj,
- Liberecký kraj,
- Středočeském kraji,
- Olomoucký kraj,
- Pardubický kraj,
- Plzeňský kraj.

Potřeba zapojit CS zaměstnavatelé do projektu

Při realizaci projektu se ukázalo, že je mezi CS potřeba zařadit také zaměstnavatele, kteří představují klíčovou skupinu při realizaci rodinné politiky, především disponují možností zavádět opatření pro sladování pracovního a soukromého života v rámci provozu zaměstnávající organizace. Po dvou letech projektu proto byla na základě zkušeností z regionálních platforem zařazena do projektu další CS zaměstnavatelé, dále byly přidány workshopy pro zaměstnavatele a leták pro zaměstnavatele.

Zpoždění projektových činností

V některých případech docházelo ke zpoždění projektových činností. Ke zpoždění docházelo při podpisu memorand v rámci některých krajů (podle zpráv o realizaci později podepsal Středočeský a Zlínský kraj). Podle ředitelky odboru 25 měly k memorandu některé kraje připomínky, čímž se podepsání posunulo. Některé posuny činností popisuje věcná garantka projektu (VG) následovně: *„Ty regionální platformy se také v podstatě ustanovily trošku jako s větším časovým rozestupem, když už byl ten tým regionální platformy nabraný.“* Také ředitelka odboru 25 vytyčuje různé dílčí problémy, které vedly k opoždění činností. Jednalo se především o problém s obsazováním týmu, s podepisováním memorand, problém najít vhodné termíny pro setkávání celostátních platform, problém s administrací veřejných zakázek, a o politické změny na MPSV. Podle ředitelky odboru 25 se jednalo o běžné záležitosti, nikoliv o zásadní problémy.

Zpožděna byla také významná projektová aktivita, a to tvorba *Analýzy úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR*, což mělo negativní vliv na spolupráci aktérů na koncepčních dokumentech. V důsledku pandemie COVID-19 byla opožděna realizace workshopů. Ve Středočeském kraji docházelo ke zpoždění činností v důsledku předávání agendy, jak popisuje krajská poradkyně pro daný kraj (KP-ST): *„Jak jsem nastoupila, tak my jsme hnedka začali pracovat na návrhu koncepce rodinné politiky. My jsme měli strašně velký skluz. Tam strašně rychle chtělo vykomunikovat priority a hodně rychle sestavit tu skupinu [pro práci na koncepci].“*

Nevhodné vymezení poradenské činnosti krajských poradců

Při poradenské činnosti krajských poradců se realizátoři projektu potýkali s tím, že ačkoli měl krajský poradce vykonávat poradenskou činnost směrem k pečujícím osobám, krajský poradce nemohl podle zákona o sociálních službách poskytovat sociální poradenství. Podle věcné garantky projektu by bylo vhodné lépe specifikovat poradenskou činnost poradců.

Nejasnost ohledně role krajských poradců ze strany krajů

Odborná poradkyně pro komunikaci s CS (OP) poukázala na složitost situace krajských poradců, kteří jsou v důsledku své role styčným kamenem mezi se MPSV a zástupci samospráv: *„Je tu dvojitá tlak, dělají na projektu, který je pod MPSV, ale zároveň musí komunikovat se zástupci kraje a někdy je problém najít společnou řeč, hledat kompromis, umět vysvětlit, je dost těžký.“* Podle věcné garantky projektu pak bylo potřeba krajům vyjasnit, že krajští poradci nejsou zaměstnanci kraje a musí plnit úkoly, zadání a výstupy projektu a nejsou povinni plnit zadání ze strany kraje, k čemuž v některých případech docházelo. Podle

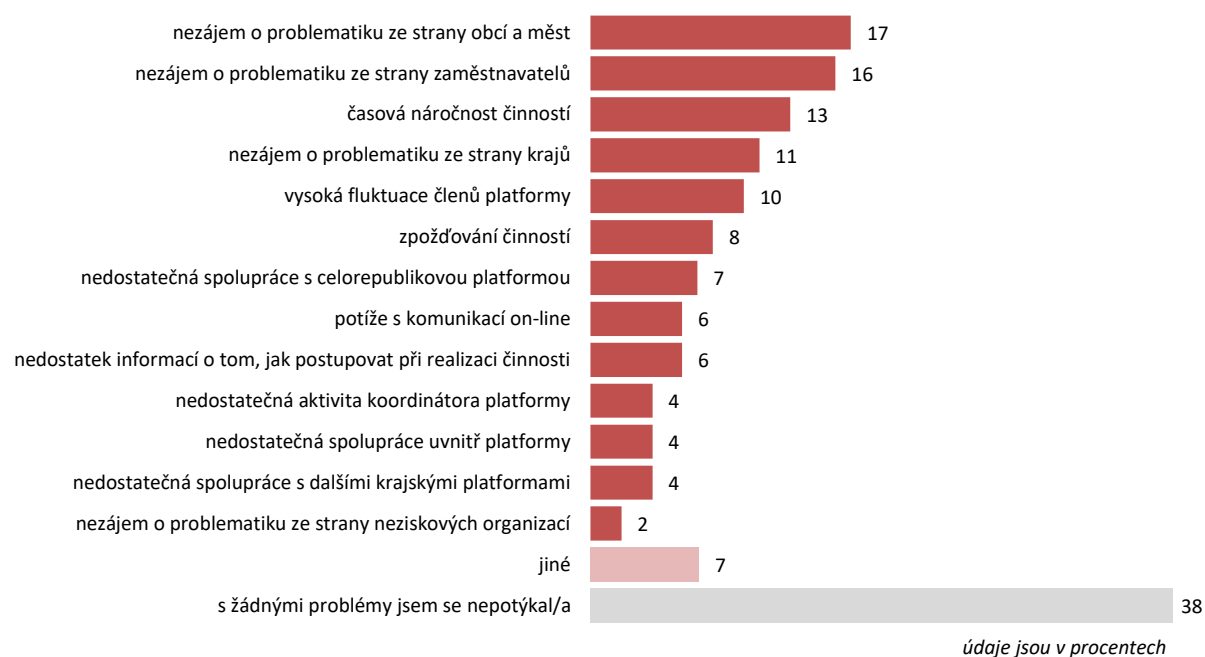
věcné garantky projektu se však spolupráci vyjednáváním a osobními schůzkami podařilo optimálně nastavit a vše fungovalo dobře.

Problémy vyskytující se při fungování platformy uvedené členy regionální platformy a celorepublikové platformy

Mezi nejčastějšími problémy, se kterými se účastníci regionálních platform setkávali, byl nezájem o problematiku rodinné politiky ze strany obcí a měst (17 %) a nezájem o danou problematiku ze strany zaměstnavatelů (16 %). Celkem 13 % respondentů se pak potýkalo s časovou náročností činností a 11 % s nezájmem o problematiku rodinné politiky ze strany kraje. Fluktuaci členů platformy vnímalo jako problém 10 % respondentů.

Jen v nepatrné míře se respondenti setkávali s nezájmem o danou problematiku ze strany neziskových organizací, s nedostatečnou spoluprací s dalšími krajskými platformami, nedostatečnou spoluprací uvnitř platformy nebo s nedostačenou aktivitou koordinátora platformy. Celkem 38 % dotázaných platformistů se nepotýkalo s žádnými problémy. Další problémy, které respondenti uváděli v menší míře, jsou uvedeny v následujícím grafu.

Graf 29: S jakými problémy jste se při dosavadním fungování regionální platformy setkal/a?

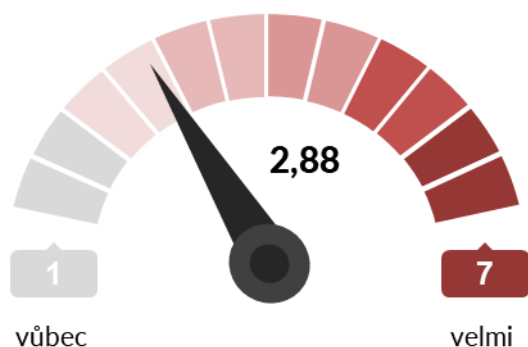

Zdroj: INESAN (2021, N=101)

Pozn.: Respondenti mohli vybírat z více odpovědí. Respondenti se při fungování regionální platformy se v menší míře setkávali také s jinými, než výslovně uvedenými problémy, a to s následujícími: problémy související s pandemií COVID-19 (3 odpovědi), neakceptování stanovených cílů platformy krajem, ne zcela zřejmý dopad přijímaných opatření do praxe, nekonzistence ze strany MPSV při zpětné vazbě na návrh implementace KRP z důvodu personálních změn a chybějící podpora státu, resp. nedostatečné zákony (vše 1 odpověď).

Zmíněné problémy ovlivnily podle těchto respondentů realizaci projektových činností spíše v menší míře. Respondenti míru dopadu v průměru hodnotili známkou 2,88, což je podprůměrná hodnota pohybující se při horní hranici první třetiny míry závažnosti.

Obrázek 11: Do jaké míry tyto problémy ovlivnily realizaci projektových činností?

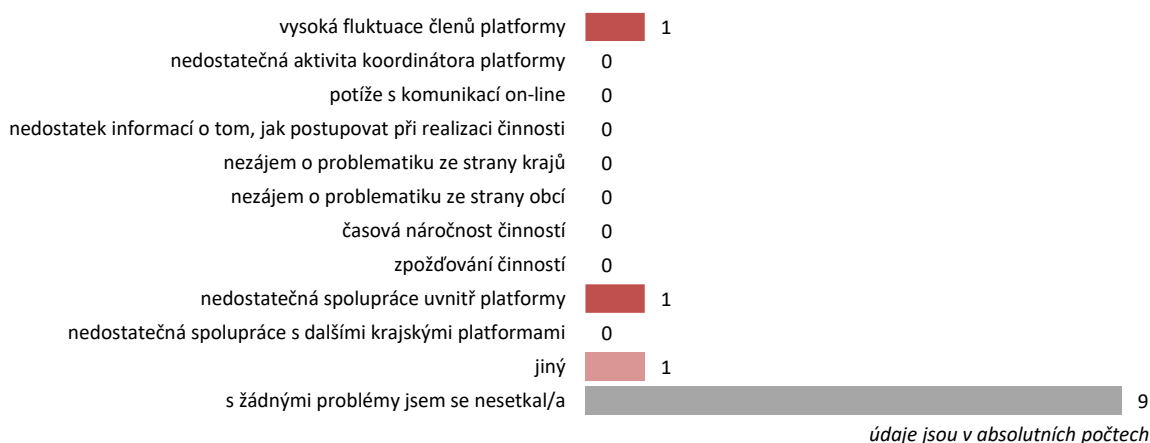

Zdroj: INESAN (2021, N=37)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1=vůbec, 7=velmi; medián=3,0.

Mezi problémy, které uvedli 2 dotázaní účastníci celorepublikové platformy, byla vysoká fluktuace členů a nedostatečná spolupráce uvnitř platformy. Další respondent využil možnost „jiný“, přičemž uvedl, že celostátní platformy byly podle něho stále stejné, že šlo pouze o představování aktivit jednotlivých krajů, avšak že ze strany MPSV žádné nové podněty nepřišly.

Graf 30: S jakými problémy jste se při dosavadním fungování celorepublikové platformy setkal/a?

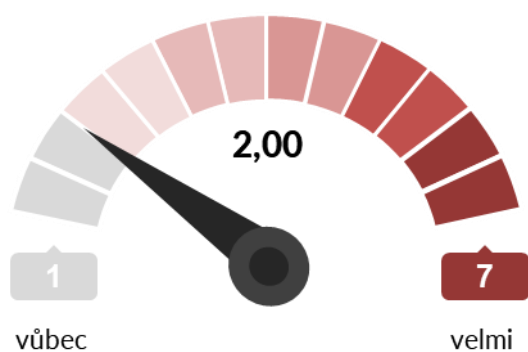

Zdroj: INESAN (2021, N=12)

Pozn.: Respondenti mohli vybírat z více odpovědí.

Zmíněné problémy ovlivnily podle respondentů realizaci projektových činností ve velmi malé míře. Respondenti míru dopadu v průměru hodnotili známkou 2, což je podprůměrná hodnota pohybující se při spodní hranici míry závažnosti.

Obrázek 12: Do jaké míry tyto problémy ovlivnily realizaci projektových činností?

Zdroj: INESAN (2021, N=4)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1=vůbec, 7=velmi; medián=1,5.

EO 3.4.1 JAKÉ JSOU PŘÍNOSY VYBRANÝCH AKTIVIT DLE NÁZORU VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ PROJEKTU?

Zjištění uvedená v odpovědi na tuto evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s vedením realizačního týmu, krajskými poradci a zástupci samospráv, a dále získaných dotazníkovým šetřením se zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. členů CP a RP. Vybrané aktivity hodnotily osoby, které měly povědomí o těchto činnostech. Činnost krajských poradců hodnotili všichni, kteří měli zkušenost s krajskými poradci, kromě členů celorepublikové platformy. Činnost regionální platformy hodnotili členové regionálních platform. Činnost celorepublikové platformy hodnotili členové celorepublikové platformy. Přínos obou typů platform hodnotili členové regionálních platform i celorepublikové platformy.

Evaluace se zaměřila na následující vybrané aktivity projektu:

- činnost krajských poradců,
- činnost regionálních platform,
- činnost celorepublikové platformy.

Činnost krajských poradců

Činnost krajských poradců byla respondenty rozhovorů (zástupci samospráv) hodnocena shodně velmi pozitivně. Tito respondenti identifikovali následující přínosy krajských poradců:

- možnost být v přímém kontaktu s regionálními aktéry,
- možnost diskutovat potřeby aktérů přímo s vedením krajů a obcí,
- poskytování poradenství v oblasti rodinné politiky,
- podpora oblasti rodinné politiky a dodávání motivace a pocitu smysluplnosti činnosti zaměřené na rozvoj rodinné politiky,
- možnost pomoci rodinám v kraji,

- propojování aktérů v obcích a kraji,
- přenos informací mezi jednotlivými aktéry v kraji a informování o akcích a dalších činnostech realizovaných různými aktéry v kraji,

Realizační tým vytyčil následující přínosy činnosti krajských poradců:

- vnímání rodinné politiky jako důležitého tématu,
- vyjednávání a komunikace tématu rodinné politiky se samosprávami, které ještě rodinnou politiku nerozvinuly,
- přijímání rodinné politiky samosprávami, které ještě rodinnou politiku nerozvinuly,
- oslovování různých aktérů,
- zapojování aktérů do platform,
- motivování aktérů k vytváření koncepčních materiálů,
- zaštitění všech projektových aktivit v kraji,
- organizace platform a dalších akcí realizovaných v rámci projektu,
- předávání informací, požadavků, příkladů dobré praxe směrem k vedení realizačního týmu,
- pomoc při vytváření strategických dokumentů,
- propagační činnost.

Další zjištění týkající se hodnocení přínosů krajských poradců, a to hodnocení zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, jsou obsažena v EO 3.2.3.

Činnost regionálních platform

Činnost regionálních platform byla respondenty rozhovorů hodnocena téměř vždy pozitivně. Tito respondenti identifikovali následující přínosy regionálních platform:

- spolupráce různých aktérů a odborníků z řad nástupců samospráv, zaměstnavatelů a neziskového sektoru,
- spolupráce členů RP na konkrétních oblastech rodinné politiky,
- pomoc při síťování subjektů a zvyšování jejich ochoty ke spolupráci,
- přenos informací týkajících se rodinné politiky a souvisejících témat mezi jednotlivými aktéry,
- vytvoření návrhu koncepce rodinné politiky nebo jejího rozšíření,
- šíření příkladů dobré praxe,
- definování pojmu „rodinná politika“, vnímání tématu rodinné politiky jako průřezového,
- možnost prezentovat názor aktéra z praxe, který se potýká s konkrétními problémy týkající se péče a slaďování pracovního a soukromého života,
- síťování kontaktů,
- poskytování kontaktů na další aktéry v regionu.

Návrh koncepce byl podle velké většiny respondentů rozhovoru (samosprávy) tím hlavním úkolem platforem. Jinak tomu bylo v případě Jihomoravského kraje, kde již koncepci měli a kde byl vypracován návrh na rozšíření koncepce. Koordinátor komunitního plánování a rodinných služeb MÚ města v kraji Vysočina a člen RP (ZS25) zasazuje největší přínos platforem do kontextu dalších výstupů, které se v rámci platforem vytvořily: „Z mého pohledu jsou to ty dvě stěžejní věci, tzn. návrh té koncepce a druhá věc vytvoření metodiky. Ty ostatní věci jsou spíše, že zpestřují ty aktivity. Třeba příklady dobré praxe jsou taky dobré, že když se chce někdo tím zabývat, může se inspirovat jinde, jak a co dělají ostatní. Ty ostatní analýzy, co tam byly, a videospoty, to už jsou věci, které jsou dobré, ale nemyslím, že ze zkušeností projektu, kterých jsem se v minulosti účastnil, že by tohle někdo výrazně sledoval.“

Realizační tým vytyčil následující přínosy činnosti regionálních platforem:

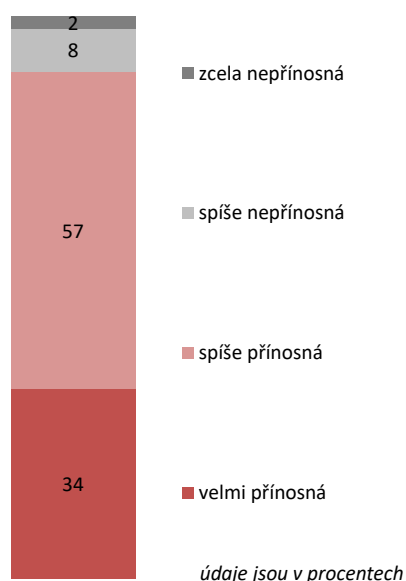
- zajištění odborníků,
- diskutování konkrétních témat, problémů a hledání jejich řešení,
- příprava koncepcí nebo jejich rozšíření a dále implementační plány těchto dokumentů,
- propojení různých oblastí, které před tím byly vnímány odděleně,
- prosazení tématu rodinné politiky jako potřebné a průřezové oblasti,
- sběr podkladů pro výstupy projektu (letáky, videospoty, Sborník atp.),
- poskytování zpětné vazby k výstupům projektu (letáky, videospoty, Sborník atp.),
- informování o tom, co se děje v kraji a jaké jsou potřeby v kraji.

Celkem 34 % respondentů z řad členů regionálních platforem hodnotí činnost regionální platformy pro rozvoj rodinné politiky v kraji jako velmi přínosnou. Větší část respondentů (57 %) ji shledává jako spíše přínosnou. Celkem 10 % respondentů ji vnímá jako nepřínosnou. Mezi největší přínos platformy respondenti řadí především následující:

- spolupráce různých aktérů, organizačních struktur a organizací, propojení a spolupráce napříč oblastmi nebo sektory (33 odpovědí);
- příprava, vytvoření či rozšíření koncepce, resp. strategických materiálů (20 odpovědí);
- propojování aktérů, kontakty (12 odpovědí);
- artikulace strategie rodinné politiky, stanovení cílů a priorit, zmapování situace v kraji (12 odpovědí);
- získávání a předávání informací, zvýšení informovanosti (11 odpovědí).

Výčet dalších přínosů uvedených dotazovanými platformisty je uveden v následujícím schématu.

Graf 31: Do jaké míry podle Vás byla přínosná činnost regionální platformy pro rozvoj rodinné politiky ve Vašem kraji? Co vnímáte jako největší přínos činnosti regionální platformy?

Největší přínos činnosti regionální platformy

- 33 spolupráce různých aktérů, organizačních struktur a organizací, propojení a spolupráce napříč oblastmi nebo sektory
- 20 příprava, vytvoření či rozšíření koncepce, resp. strategických materiálů
- 12 propojování aktérů, kontakty
- 12 artikulace strategie rodinné politiky, stanovení cílů a priorit, zmapování situace v kraji
- 11 získávání a předávání informací, zvýšení informovanosti
- 8 sdílení příkladů dobré praxe, zkušeností
- 7 rozvoj regionální politiky, zvýraznění téma rodinné politiky směrem k veřejnosti
- 6 prosazení koncepce na kraji, spolupráce s krajem
- 5 vytvoření Sborníku dobré praxe, příruček nebo vzdělávacích materiálů; konference, workshopy
- 2 poradenství rodinám
- 2 poznání zajímavých lidí
- 2 identifikace problémů
- 2 propojování a rozšiřování témat
- 1 motivace k činnosti
- 1 jasně definované cíle

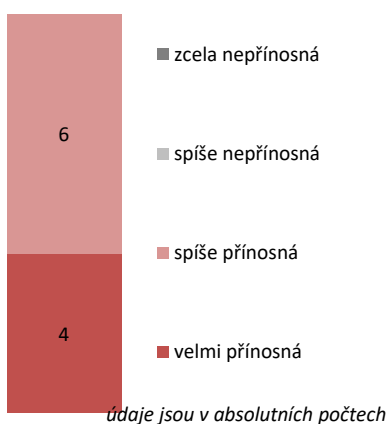
Zdroj: INESAN (2021, N=92)

Pozn.: Hodnoty ve schématu vyjadřují absolutní počet odpovědí.

Všichni respondenti z řad členů celorepublikových platforem hodnotí činnost regionální platformy pro rozvoj rodinné politiky v kraji jako přínosnou. Jako velmi přínosnou ji shledávají 4 respondenti. Mezi největší přínos platformy respondenti řadí především větší propojení aktérů regionální rodinné politiky (3 odpovědi), rozvíjení kontaktů (3 odpovědi) a sdílení informací, předávání zkušeností (3 odpovědi).

Výčet dalších přínosů uvedených dotazovanými platformisty je uveden v následujícím schématu.

Graf 32: Do jaké míry podle Vás byla přínosná činnost regionální platformy pro rozvoj rodinné politiky ve Vašem kraji? Co vnímáte jako největší přínos činnosti regionální platformy?

Největší přínos činnosti regionální platformy

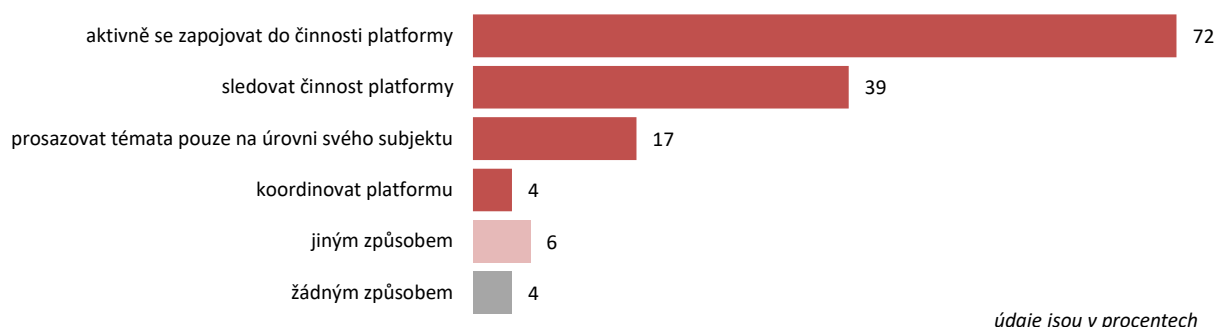
- 3 větší propojení aktérů regionální rodinné politiky, rozvíjení kontaktů
- 3 sdílení informací, předávání zkušeností
- 2 příprava, resp. vypracování nové koncepce
- 1 informace o možnostech pro rodiny s dětmi
- 1 koncepčnost, stanovení priorit a cílů
- 1 zviditelnění tématu ve společnosti, možnost dělat opatření pro rodiny
- 1 spolupráce jednotlivých členů
- 1 spolupráce s organizacemi pracujícími s rodinami a podílející se na realizaci rodinné politiky v kraji

Zdroj: INESAN (2021, N=10)

Pozn.: Hodnoty ve schématu vyjadřují absolutní počet odpovědí.

V rámci dotazníkového šetření bylo zjišťováno, jakým způsobem by respondenti byli ochotni spolupracovat v rámci regionální platformy, pokud by pokračovala i po skončení projektu. Celkem 72 % dotázaných platformistů by se rádo dále aktivně zapojovalo do činnosti platformy, dalších 39 % by rádo nadále alespoň sledovalo činnost platformy. Celkem 17 % by témata rodinné politiky nadále prosazovalo pouze na úrovni svého subjektu. Nepatrné množství platformistů (4 %) by se již nechtělo zapojovat žádným způsobem.

Graf 33: Jakým způsobem byste byl/a ochoten/na spolupracovat v rámci regionální platformy, pokud by pokračovala i po skončení projektu?

Zdroj: INESAN (2021, N=101)

Pozn.: Respondenti mohli vybírat z více odpovědí. Respondenti byli v menší míře ochotni v rámci RP spolupracovat také jinými, než výslovně uvedenými způsoby, s to následujícími: implementace návrhů platformy na Místní akční skupinu a obce, iniciace projektů a koordinace synergií (zejména na úrovni integrovaných územních investic), poskytování dat, propojování v rámci dalších oblastí (např. školství, kultura, sport, cestovní ruch, bezbariérovost, památky) a poskytnutí zkušeností se zaváděním nových metod v organizaci (vše 1 odpověď).

Činnost celorepublikové platformy

Činnost regionálních platforem byla respondenty polostrukturovaných rozhovorů (krajští poradci a zástupci samospráv, kteří byli členy celorepublikových platforem) hodnocena shodně velmi pozitivně.²⁵

Tito respondenti identifikovali následující přínosy celorepublikové platformy:

- možnost propojit se s dalšími aktéry, které jsou v rodinné politice zaangažovaní,
- jediná možnost setkat se s aktéry z dalších krajů,
- možnost téma rodiny více rozvíjet,
- sdílení zkušeností a dobré praxe krajů, které mají rodinnou politiku velmi rozvinutou (typicky Jihomoravský kraj),
- přenos příkladů dobré praxe napříč kraji,
- možnost soustředit informace ze všech krajů na centrální úrovni,
- možnost shlédnout variabilitu problémů krajů,
- možnost zareagovat na variabilitu problémů krajů a nalézt řešení vzájemnou spoluprací.

²⁵ Krajští poradci uváděli, že o fungování celorepublikové platformy nemají příliš přehled a necítily se kompetentní k hodnocení přínosů platformy. Někteří pak tlumočili přínosy, které zmiňovali zástupci samospráv. Zařazeny byly pouze odpovědi těch, kteří měli povědomí o fungování celorepublikové platformy.

Realizační tým vytyčil následující přínosy celorepublikové platformy:

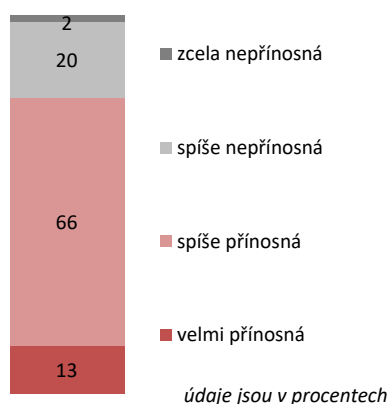
- informování o dění a potřebách v krajích,
- zajištění obousměrné komunikace mezi MPSV a kraji,
- poskytnutí zástupcům krajů zpětné vazby a srovnání s ostatními kraji,
- výměna zkušeností mezi kraji,
- vytvoření a peer review *Návrhu postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky*,
- vytvoření *Metodiky rodinné politiky na krajské a místní úrovni*,
- motivování krajů k realizaci rodinné politiky,
- informování o dotačních programech na podporu rodin a o dalších záměrech MPSV,
- informování o směřování rodinné politiky na národní i evropské úrovni, o směřování rodinné politiky MPSV,
- sjednocení postupu krajů v oblasti rodinné politiky,
- zpětná vazba pro MPSV o situaci, potřebách a aktivitách v kraji,
- informování o možných zlepšeních v krajích v oblasti rodinné politiky.

Celkem 80 % respondentů z řad členů regionální platformy hodnotí celorepublikovou platformu jako přínosnou, 20 % pak jako nepřínosnou. Mezi největší přínosy podle nich patří především následující:

- sdílení příkladů dobré praxe z jednotlivých krajů na celorepublikové úrovni, sdílení zkušeností mezi kraji (13 odpovědí);
- koordinace, nastavení agendy, aktivita MPSV (9 odpovědí);
- zvýšení informovanosti, předávání informací (7 odpovědí);
- identifikace priorit rodinné politiky v krajích, nastolování témat, resp. stanovení cílů a priorit rodinné politiky pro návrh krajských koncepcí (6 odpovědí).

Další přínosy jsou uvedeny v následujícím schématu.

Graf 34: Do jaké míry podle Vás byla přínosná činnost celorepublikové platformy pro rozvoj rodinné politiky ve Vašem kraji? Co vnímáte jako největší přínos činnosti celorepublikové platformy?

Největší přínos činnosti celorepublikové platformy

- 13 sdílení příkladů dobré praxe z jednotlivých krajů na celorepublikové úrovni, sdílení zkušeností mezi kraji
- 9 koordinace, nastavení agendy, aktivita MPSV
- 7 zvýšení informovanosti, předávání informací
- 6 identifikace priorit rodinné politiky v krajích, nastolování témat, resp. stanovení cílů a priorit rodinné politiky pro návrh krajských koncepcí
- 4 propagace rodinné politiky
- 4 konference, příručky, metodické materiály
- 2 pomoc rodinám, sladění pracovního a soukromého života do příznivé formy, aktivity pro rodiny
- 2 přenos informací do krajů, spolupráce s kraji
- 2 identifikace problémů a možností řešení
- 2 vzájemná motivace, společné zacílení na podporu rodin, podpora
- 1 propojení a kontakty na celorepublikové úrovni
- 1 přenos informací o specifikách v jednotlivých krajích směrem k řídicím orgánům
- 1 celkový monitoring situace v krajích
- 1 spolupráce
- 1 zapojení obcí

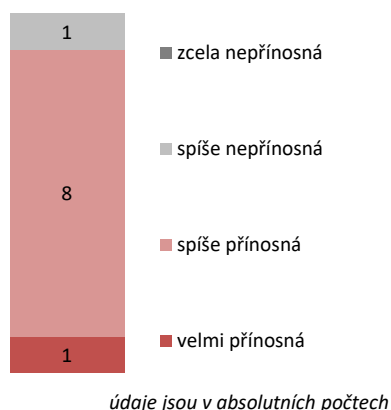
Zdroj: INESAN (2021, N=64)

Pozn.: Hodnoty ve schématu vyjadřují absolutní počet odpovědí.

Celkem 9 respondentů z řad členů celorepublikové platformy hodnotí celorepublikovou platformu jako přínosnou, 8 z nich ji hodnotí přitom jako spíše přínosnou. Zbývající 1 respondent pak jako nepřínosnou. Mezi největší přínosy celorepublikové platformy patří podle platformistů zvláště sdílení zkušeností, informací a příkladů dobré praxe v oblasti rodinné politiky mezi kraji (4 odpovědi).

Další přínosy jsou uvedeny v následujícím schématu.

Graf 35: Do jaké míry podle Vás byla přínosná činnost celorepublikové platformy pro rozvoj rodinné politiky ve Vašem kraji? Co vnímáte jako největší přínos činnosti celorepublikové platformy?

Největší přínos činnosti celorepublikové platformy

- 4 sdílení zkušeností, informací a příkladů dobré praxe v oblasti rodinné politiky mezi kraji
- 1 možnost pravidelného setkávání aktérů s MPSV a ostatními kraji
- 1 předávání informací o rodinné politice na centrální úrovni
- 1 rozšíření tématu rodinné politiky na celorepublikovou úroveň
- 1 informování o možnostech pro rodiny s dětmi
- 1 prosazování podpory zdravé a fungující rodiny
- 1 získání kontaktů
- 1 koncepčnost
- 1 koordinace

Zdroj: INESAN (2021, N=10)

Pozn.: Hodnoty ve schématu vyjadřují absolutní počet odpovědí.

EO 3.4.2 JAKÉ AKTIVITY BYLY/JSOU Z POHLEDU VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ NEJVÍCE UŽITEČNÉ PRO ROZVOJ RODINNÉ POLITIKY NA KRAJSKÉ A MÍSTNÍ ÚROVNI?

Zjištění uvedená v odpovědi na tuto evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s vedením realizačního týmu, krajskými poradci a zástupci samospráv, a dále získaných dotazníkovým šetřením se zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. členů CP a RP.

Pro aktéry bylo problematické určit, které aktivity vnímají jako nejvíce užitečné pro rozvoj rodinné politiky na krajské a místní úrovni. Prvním problémem zde byla skutečnost, že málokterý aktér mohl posoudit všechny tři vybrané aktivity zároveň. Pokud již respondent srovnání měl, pak jednotlivé aktivity vnímal tak, že se funkčně doplňují, a tedy bylo pro něho obtížné určit jednu aktivitu, kterou by vnímal jako nejvíce užitečnou. Nejčastěji však byly zmiňovány **regionální platformy**, které propojovaly klíčové aktéry v regionu a vytvářely podmínky pro jejich užší spolupráci při nastavování krajské rodinné politiky.

Krajský poradce pro Karlovarský kraj (KP-KA) vztah celorepublikové a regionální platformy popsal následovně: *„Důležité je to souběžné působení platforem, protože na té celorepublikové je to tematicky trochu laděné jinak. Už jenom tím, že se dělá v prostorech MPSV, tak pro zástupce z krajů to má trochu jiný background, ale dozví se tam zase věci z MPSV. Ta regionální je taková akčnější. Já jsem přesvědčený, že bez té regionální platformy by ten projekt ztratil smysl, protože ta je opravdu důležitou perličkou a takovým prvkem, který sehrál v projektu zásadní roli v regionu.“*

Krajský poradce pro Královéhradecký kraj (KP-KR) jako klíčovou vidí jednoznačně regionální platformu, která podle něho umožňuje zajistit informace o konkrétních problémech v daném kraji a rozvinout tak více krajskou politiku: *„Samozřejmě krajská, ta je klíčová, jednoznačně. Když se věci dříve řídily z ministerstva, ta rodinná politika nebyla na těch krajích takovýmto způsobem rozjetá. V Praze nevěděli, že nějaký kraj má problém se zaměstnaností, jiný s bydlením, každý má něco jiného. To až teď se vedení díky nám zprostředkovaně dozvídá. Myslím si, že je to klíčová věc.“*

Krajská poradkyně pro Moravskoslezský kraj (KP-MO) zdůraznila přínos regionální platformy pro region a celorepublikové pro přenos příkladů dobré praxe napříč kraji: *„Určitě v rámci kraje je větším přínosem ta regionální. Ta celorepubliková, jsou to zase příklady dobré praxe. Ten dotyčný zjistí, jakým způsobem to funguje v jiných krajích a ty informace předává zase do toho našeho kraje, což je také super.“*

EO 3.5.1 JAKÉ JSOU PŘÍNOSY VYBRANÝCH VÝSTUPŮ DLE NÁZORU VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ PROJEKTU?

Zjištění uvedená v odpovědi na tuto evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s vedením realizačního týmu, krajskými poradci a zástupci samospráv, a dále získaných dotazníkovým šetřením se zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. členů CP a RP. Vybrané výstupy hodnotily osoby, které měly povědomí o podobě těchto výstupů. Dopady jednotlivých výstupů nebyly členy realizačního týmu ani krajskými koordinátory nijak systematicky sledovány.

Evaluace se zaměřila na následující vybrané výstupy projektu:

- letáková kampaň zaměřená obecně na rozvoj rodinné politiky,
- leták pro zaměstnavatele,
- videospoty,
- *Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích.*

Letáková kampaň

V rámci kampaně byly vytvořeny dva typy letáků, které byly dále specifické pro každý kraj.

Obrázek 13: Leták typu I. (Pardubický kraj)

Období rodičovství NENÍ „dovolená“.

Sladění rodinného
a pracovního života je možné.
Stačí se dohodnout a využít
všech dostupných služeb.

Podpora sladění pracovního a rodinného života pomáhá udržovat pracovní příjmy rodin a předcházet tak sociálnímu vyloučení.

Významnou část péče o děti, osoby závislé na péči, starší členy rodiny i domácnost v naší zemi vykonávají ženy. Tato péče je jednou z hlavních příčin platové nerovnosti mezi ženami a muži.

Rozdíl v příjmech na území hl. m. Prahy dosahuje přibližně 25 % v neprospěch žen. Výpadek v příjmech po dobu péče se promítá do výše důchodů a je jedním z důvodů chudoby ve stáří.

Stát usiluje o změnu, a to z velké části právě projekty Evropské unie realizovanými na Ministerstvu práce a sociálních věcí, mezi něž patří právě projekt Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů.

Potřebujete se poradit o své situaci?

**Máte zkušenosti se sladováním
práce a rodiny?**

Podělte se o ně s ostatními, mohou se vašim
příběhem inspirovat.

Napište nám!

Kontaktní osoba:

František Moudr, DiS.

Krajská kancelář – Pardubický kraj

Masarykovo náměstí 1484,
530 02 Pardubice

tel.: +420 770 116 572

e-mail: frantisek.moudr@mpsv.cz

Konzultační hodiny:

po–pá: 10.00–14.00

V případě zájmu o konzultaci je vhodnější
využít možnost předchozí telefonické domluvy.

Projekt Koordinace opatření na podporu sladění
pracovního a rodinného života na úrovni krajů
(zkráceně též Krajská rodinná politika) je v letech 2017
až 2019 realizován Ministerstvem práce a sociálních
věcí České republiky.

Krajská rodinná politika usiluje o zlepšení koordinace
celostátních a regionálních porodních politik
a vytvoření příznivých podmínek pro fungování rodin
na regionální úrovni.

Plánované výstupy projektu a vzdělávací aktivity:

- Návrh koncepce rodinné politiky pro kraje
bez schválené koncepce
- Návrhy implementace opatření rodinné politiky,
rozšíření či aktualizace koncepcí v krajích s již
schválenou koncepcí
- Metodika rodinné politiky na krajské a místní úrovni
- Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti
rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného
života v krajích ČR
- Srovnávací studie rodinné politiky v krajích
- Osvětová příručka pro rodiny plánující/čekávající
potomka „Bude nás víc – aneb nejsme na to sami“
- Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích
- Semináře, kulaté stoly a workshopy konané
v každém kraji
- Závěrečná odborná konference, vzdělávací
a osvětové kampaně

Webové stránky projektu:
www.rodinyvkrajich.mpsv.cz

Facebook:
facebook.com/rodinyvkrajich/

Projekt Koordinace opatření na podporu sladění
pracovního a rodinného života na úrovni krajů
(CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233) je financován
z Operačního programu Zaměstnanost a ze státního
rozpočtu ČR.

**Ve školce nebylo pro vaše dítě
místo?**

**Máte problém najít hlídání pro své
nejmladší?**

Řešením pro vás mohou být mikrojesele
či jedna z více než 800 dětských skupin.

**Chybí vám prostor pro sdílení
vašich zkušeností, pocitů, radostí
i strastí běžného života?**

Navštivte mateřské, rodinné či
komunitní centrum. Na území hlavního
města je jich nespočet.

Mezi další alternativy patří: firemní
školy, dětské kluby, organizace
nabízející další vzdělávání pro ženy
vracející se na trh práce, různé možnosti
rekvalifikace, možnosti podnikání
pro ženy, podpora mezigenerační
spolupráce a mnoho jiných.

Sladování práce a péče
je možné – domluvte se v rodině tak,
aby to vyhovovalo všem!

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Krajská rodinná politika

Autentické výroky rodičů:

„...Vadí mi, že se nemůžu na výchově svých
dětí podílet více, ale mám pocit, že bych měl
rodinu především zabezpečit finančně...“

„...Díky zaměstnavateli, pružné pracovní
době a možnosti práce z domova mohu být
se svými dětmi a pomáhat manželce...“

„...Mám špatný pocit z toho,
že by se platila chuť proto, abych
šla na kávu nebo ke kadeřnici...“

A jak to vnímáte vy?

www.rodinyvkrajich.mpsv.cz

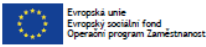
Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

#rodinyvkrajich

Zdroj: MPSV

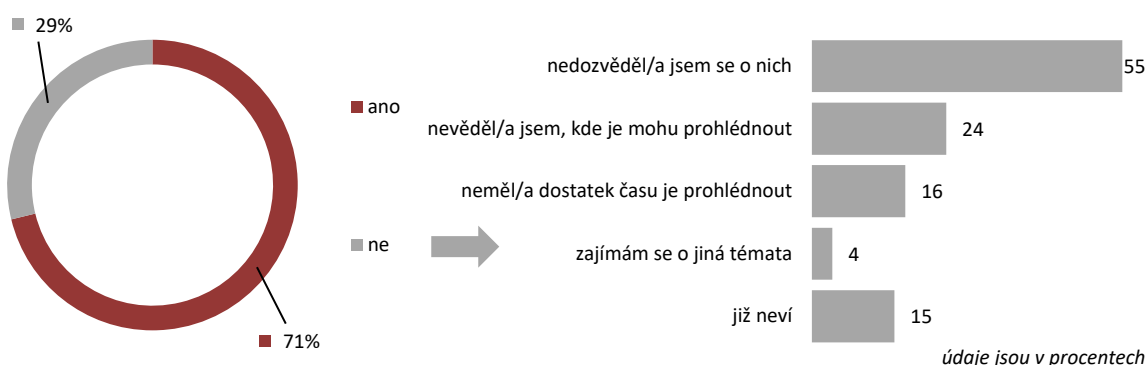
Obrázek 14: Leták typu II. (Hl. m. Praha)

Potřebujete se poradit o své situaci? Máte zkušenosti se sladováním práce a rodiny? Podělte se o ně s ostatními, mohou se vašim příběhem inspirovat. Napište nám: Co je podle vás pro rodiny v Praze důležité? S jakými životními situacemi a případnými problémy se vaše rodina v Praze v dané městské části potýká? V čem vám může pomoci stát, kraj nebo obec? Kontaktní osoba: Jitka Chrtková Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR Krajská kancelář – Hlavní město Praha Na Maninách 876/7 170 00 Praha 7 – Holešovice Tel.: +420 778 455 788 E-mail: jitka.chrtkova@mpsv.cz Konzultační hodiny: PO–PÁ 9.00–13.00 hod. V případě zájmu o konzultaci či registraci na workshopy kontaktujte předem telefonicky krajskou poradkyni.	Projekt Koordinace opatření na podporu sládní pracovního a rodinného života na úrovni krajů (zkráceně též Krajská rodinná politika) je v letech 2017 až 2021 realizován Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky. Krajská rodinná politika usiluje o zlepšení koordinace celostátních a regionálních prorodinných politik a vytvoření příznivých podmínek pro fungování rodin na regionální úrovni. Plánované výstupy projektu a vzdělávací aktivity: - Návrh koncepce rodinné politiky pro kraje bez schválené koncepce - Návrh implementace opatření rodinné politiky, rozšíření či aktualizace koncepcí v krajích s již schválenou koncepcí - Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky - Metodika rodinné politiky na krajské a místní úrovni - Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sládní pracovního a rodinného života v krajích ČR - Srovnávací studie rodinné politiky v krajích - Ověřovací příručka pro rodiny plánující/očekávající potomka „Bude nás víc – aneb nejsme na to sami“ - Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích - Semináře a workshopy zaměřené na důležitost primární prevence a navázání spolupráce se zaměstnavateli, které se konají v každém kraji (aktivity jsou určeny jak pro odbornou, tak pro širokou veřejnost) - Závěrečná odborná konference, vzdělávací a osvětová kampaň Webové stránky projektu: www.rodinyvkrajich.mpsv.cz Facebook: facebook.com/rodinyvkrajich/ Projekt Koordinace opatření na podporu sládní pracovního a rodinného života na úrovni krajů (CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233) je financován z Operačního programu Zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.	 KRAJSKÁ RODINNÁ POLITIKA „Je super mít rodinu. I když to někdy hodně stojí... čas, práce, úsilí, finance.“ „Zdravá rodina je zárukou výchovy zdravých a emocionálně stabilních dětí.“ „Nejdůležitějším vztahem v rodině je vztah mezi partnery.“ #rodinyvkrajich
Období rodičovství NENÍ „dovolená“. Věděli jste, že...? Soudržná rodina je nejlepší ochranou před životními problémy. Rodina je hodnotou, která má nezpochybnitelný a klíčový význam v životě každého člověka. Úroveň života v rodinách se přímo odráží i na úrovni života společnosti, v níž rodiny žijí. Proto je pozitivní působení na rodiny ve svém důsledku i pozitivním působením na stav společnosti.	Co je rodinná politika, proč se jí věnovat a aktuální trendy: - Rodinná politika je souhrn aktivit (státu, samospráv a dalších aktérů) za účelem podpory rodiny. Opatření směřem k funkčním rodinám specifikuje vládou schválená Koncepce rodinné politiky (2017). - Aktuální evropský trend je věnovat se rodinné politice už na regionální a lokální úrovni. Rodina, otcovství a mateřství si zaslouží být společností vysoce oceněny. Když se daří rodině, daří se státu. Bez soudržné rodiny není soudržná společnost ani stát. Podpora sládní pracovního a rodinného života pomáhá udržovat pracovní příjmy rodin a předcházet tak sociálnímu vyloučení. Regionální platforma projektu Krajská rodinná politika připravuje ve spolupráci s Magistrátem hl. m. Prahy Návrh na rozšíření koncepce rodinné politiky hl. m. Prahy, do které budou promítnuty výsledky mapování potřeb rodin na území hl. města Prahy. Z šetření vyplynula tato stěžejní témata: - aktivita na podporu sládní rodinného a pracovního života, - podpora komunity, - prestíž a ocenění hodnoty rodiny, - podpora mezigeneračního soužití, - primární prevence se zaměřením na rodiny, - podpora neformální rodinné péče. Více informací o rodinné politice hl. m. Prahy a aktuálních možnostech podpory naleznete zde: http://socialni.praha.eu/jnp/cz/rodina/index.html	Ačkoliv prochází česká společnost řadou demografických i společenských změn, hodnota rodiny jako takové přetrvává. Fungující či trvalé partnerství je stále jednou z nejdůležitějších hodnot a životních cílů obyvatel České republiky. Sníží se množství času, který rodina tráví společně, a rodinné vazby nezdravějí. Přitom právě partnerské a mezigenerační vztahy jsou velmi důležité pro zachování stability rodiny. V ČR je stále vysoká míra rozvodovosti, zhruba polovina manželství končí rozvodem. Nezletilé děti se nacházejí ve více než polovině rozvádějících se rodin. Z výzkumů vyplývá vyšší riziko rozvodu v dospělosti právě u dětí z rozvedených rodin. Neúplné rodiny se rovněž potýkají s vyšší mírou rizika ohrožení chudobou. Rada manželských a partnerských konfliktů je však zvládnutelná a řešitelná. Důležité je včasné řešení, které zabrání prohloubení krize. Víte, kde hledat pomoc ve svém okolí? Pro udržení stabilní rodiny je nezbytné o vztahy pečovat. Jak pečujete o své vztahy vy?

Zdroj: MPSV

Co se týče respondentů dotázaných v dotazníkovém šetření, letáky zhlédlo 71 % dotázaných osob. Pokud respondent letáky nezhlédl (29 %), pak to bylo nejčastěji proto, že se o letácích nedověděl (55 % respondentů, kteří letáky nezhlédli). Celkem 24 % respondentů nevědělo, kde by si mohli leták prohlédnout, a 16 % respondentů nemělo na zhlédnutí letáků dostatek času.

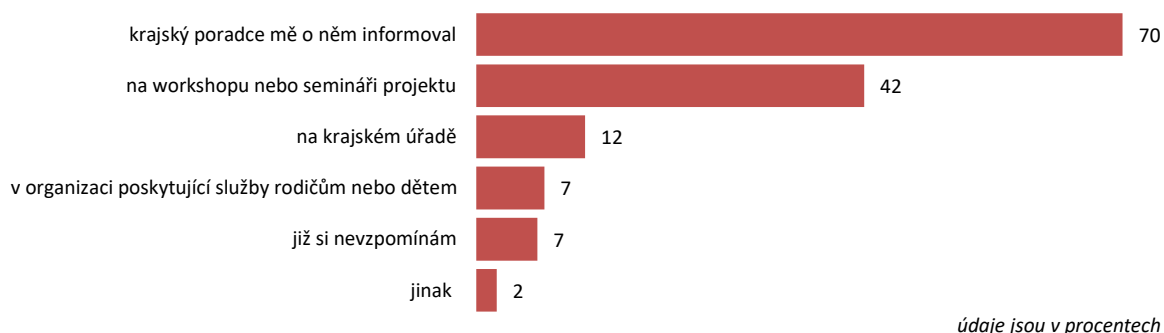
Graf 36: Viděl/a jste letáky zaměřené na rozvoj rodinné politiky v kraji vytvořené v rámci projektu Krajská rodinná politika? / Z jakého důvodu jste tyto letáky neviděl/a?

Zdroj: INESAN (2021, N=191/55)

Respondenti, kteří letáky zhlédli, se o nich nejčastěji dověděli od krajského poradce (70 %), celkem 45 % respondentů letáky vidělo na workshopu nebo semináři v rámci projektu a 12 % respondentů vidělo letáky na KÚ.

Graf 37: Jak jste se o letácích dozvěděl/a?

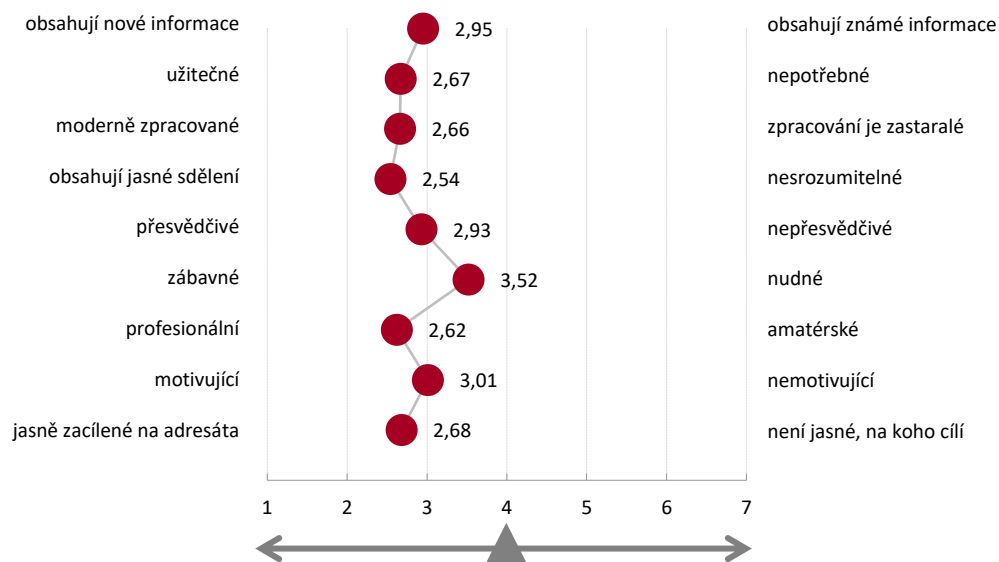
Zdroj: INESAN (2021, N=136)

Pozn.: Údaje se vztahují jen k respondentům, kteří letáky viděli. Respondenti mohli vybírat z více odpovědí. Respondenti se o letácích dozvěděli také jinak, než výslovně uvedenými způsoby, a to následovně: e-mail (2 odpovědi) a výlepková plocha (1 odpověď).

Letáky byly respondenty hodnocené spíše jako obsahující jasné sdělení (průměrná známka 2,54), profesionální (průměrná známka 2,62), jasné zacílené na adresáta (průměrná známka 2,68), moderně zpracované (průměrná známka 2,66), užitečné (průměrná známka 2,67), přesvědčivé (průměrná známka 2,93) a obsahující nové informace (průměrná známka 2,95). Nejméně byli respondenti přesvědčeni o tom, že letáky jsou motivující (průměrná známka 3,01) a zábavné (průměrná známka 3,52), ačkoli i

z hlediska těchto charakteristik je respondenti hodnotili opět spíše kladně. Celková známka byla 2,84, což se blíží horní hranici průměrnému hodnocení.

Graf 38: Charakteristika letáků

Zdroj: INESAN (2021, N=164)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1 = letáky jsou ve všech případech hodnoceny první vlastností (například užitečné); 4 = letáky nejsou hodnoceny výrazněji ani první, ani druhou vlastností; 7 = letáky jsou ve všech případech hodnoceny druhou vlastností (například nepotřebné). Údaje se vztahují jen k respondentům, kteří letáky viděli.

Letákovou kampaň zaměřenou obecně na rozvoj rodinné politiky v kraji hodnotili respondenti dotazovaní v rozhovorech většinou jako přínosnou. Na základě rozhovorů byly identifikovány následující přínosy letákové kampaně:

- využití při propagaci projektu při různých aktivitách projektu (workshopy, kulaté stoly, platformy, navazování spolupráce se všemi CS) a získání informací o projektu (zvláště cíle projektu),
- zvýšení informovanosti zástupců samospráv a pečujících osob v oblasti rodinné politiky;
- získání informací o krajském poradci (popis činnosti a kontakt),
- představení oblasti rodinné politiky a sladování pracovního a rodinného života jako jednoho tématu,
- informování o zájmu MPSV rozvíjet rodinnou politiku v krajích a propojovat jednotlivé úrovně realizace politik,
- informování o pomoci s problematikou COVID-19,
- možnost zanechat hmatatelný výstup s informacemi při osobním kontaktu,
- šíření informací i bez nutnosti osobního setkání,
- snadné poskytování základních informací,
- možnost zasáhnout velký rozsah CS.

Podle odborné garantky KA 04 a KA 05 a poradkyně pro Prahu pak bylo výhodné, že letáky byly dostupné na místech, kam chodí rodiče a pečující a proto se k nim informace mohly dostat, aniž by je sami museli

vyhledávat. Referentka Oddělení sociální ochrany KÚ Moravskoslezského kraje (ZS11) vnímá přínos letáků jako informativní, nikoli že by měly nějaký dopad na reálný stav rodinné politiky: „*Považuji za důležitý leták, kde jsou jasné informace o tom, když mám problém, zajdu tam a bude to a to řešení. Rodinná politika tímto směrem nefunguje. Tvrdím to už mnoho let, ale pokud chceme změnit veřejné mínění, musíme jít cestou umění. (...) Touto cestou to jde lépe, budí emoce, nutí lidi přemýšlet a jde to podprahově. Ve chvíli, kdy uděláme nějakou strojenou kampaň, může fungovat, když je ryze informativní, ale ne, že by něco měnila. V tomto směru asi 90 procent letáků, které jsem kdy viděla, tak jsou k ničemu.*“

Zastupitel a vedoucí Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MÚ města v Jihočeském kraji a člen RP (ZS5) zdůraznil, že je potřeba, aby distribuci letáků vždy doprovázel osobní kontakt: „*Domnívám se, že ty letáky dávají smysl, když si zatím lidé mohou představit nějakou tvář. Dám příklad: My třeba vytváříme letáky na sociálně-právní ochranu dětí a já tady s těma letákama jdu do školy, s těma žákama mluvím, v rámci toho, že musíme hledat potenciální ohrožené děti, s těmi dětmi mluvím o určitých věcech, už když tam jdu, tak se připravím, jak s těmi dětmi budu mluvit. A v rámci toho, jim dám ten leták, v podstatě něco jako kontakt, kde se můžou dozvědět víc než na malé vizitce. Ale letáky, které jsou v podstatě anonymní, všude jich je spousta a letáky všude lezou i ušima, nemají z mého hlediska význam. Možná kdyby [realizátoři projektu] rozjeli nějakou smysluplnou kampaň v rámci obcí, ale zase tam se musí říkat i ty bonusy.*“

Slabší přínos letáků vnímá vedoucí odboru sociálních věcí a prevence MÚ města v Jihočeském kraji a členka RP (ZS7), která letáky považuje pouze za základní pomůcku pro orientaci: „*Já nevím, já jsem ty letáky měla k dispozici. Na tom letáku nemáte to hlavní. On nevyhmátne tu hlavní podstatu. Orientačně ano, ale my jsme hlavně na ty brožurky, letáky zvyklí a hodně pro klienty to využíváme.*“

O omezeném dopadu letáků hovořil také místostarosta městského obvodu města Plzeň a host RP (ZS9): „*Otázka je, jestli ty letáky jsou to pravé. To já si myslím, že skoro nejsou. Já si myslím, že je to opravdu o tom, vypíchnout ty příklady dobré praxe, udělat pro to reklamu, dát o tom vědět.*“ Malý přínos vidí také starostka města v Libereckém kraji a host RP (ZS15): „*Když si aktivně nikdo po těch informacích nejde a nevyhledává si je, tak já si myslím, že nemá šanci se k nim dostat. Že ano, oni v tom projektu vznikly, je to asi nějaký cíl naplněný toho projektu, nějaký splněný indikátor, ale jako když to mám zhodnotit úplně natvrdo, tak prostě vznikly nějaký papíry a já nevím, jestli prostě někomu někdy k něčemu budou.*“

Podle radního Pardubického kraje zodpovědného za sociální péči a neziskový sektor a člena RP (ZS18) letáky velký přínos spíše nemají: „*Co jsem viděl všechny ty letáčky, projektově to je asi správně, ale nikomu to vůbec nic neřekne, ve druhé větě to každého odradí a už to dál nečte. Mně se to úplně nelíbí. Prezentovat projekt je jedna věc, ale pokud se má prezentovat nějaká myšlenka na podporu rodinného života, tak to má vypadat trochu jinak. Řekl bych, že z 99 % je to projektové, je tam pár hesel, ale že by to*

někoho omráčilo a zamyslel se nad tématem rodiny a zdravých partnerských vztahů, tak to si úplně nemyslím. (...) Letáky byly hodně, projektové - když už do letáku napíšete název projektu a číslo rozhodnutí, tak každého odradí na první dobrou.“

Leták pro zaměstnavatele

V rámci projektu byl vytvořen leták pro zaměstnavatele, který byl dále specifický pro každý kraj. Leták pro zaměstnavatele byl jako výstup nad rámec návrhu projektu zařazen až po zařazení CS zaměstnavatelé do realizace projektu. Podoba letáku pro zaměstnavatele čerpala podle projektové manažerky z workshopů v jednotlivých krajích.

Obrázek 15: Leták pro zaměstnavatele (Pardubický kraj)

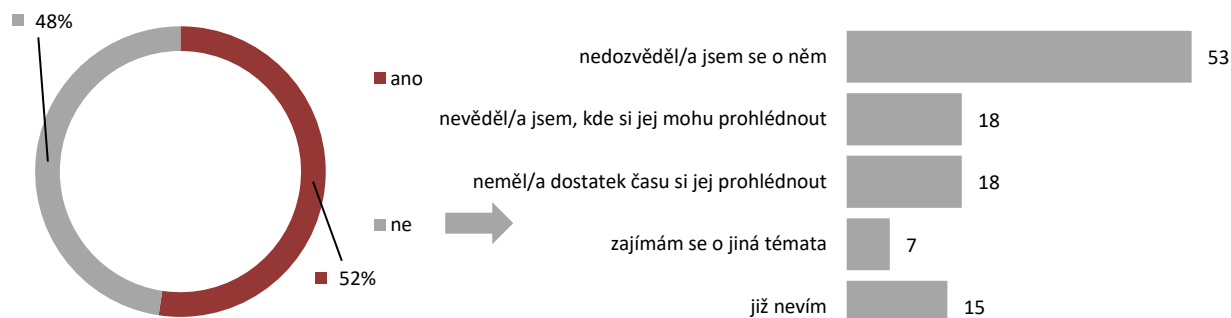
Máte ve vaší firmě zkušenosti se sladováním práce a rodiny? Podělte se o ně s ostatními, inspiруйте je. Chcete znát opatření v oblasti sladování práce a rodiny, která je možná zavádět ve firmách? Napište nám! Kontaktní osoba: Ing. Karel DIBlíK Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR Krajská kancelář – Pardubický kraj Masarykovo náměstí 1484, 530 02 Pardubice ☎ Tel.: +420 770 116 572 ✉ E-mail: karel.diblik@mpsv.cz 🕒 Konzultační hodiny: Pa–Pá: 10.00–14.00 hod. V případě zájmu o konzultaci kontaktujte předem telefonicky krajského poradce.	Projekt Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů (zkráceně též Krajská rodinná politika) je v letech 2017 až 2021 realizován Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky. Krajská rodinná politika usiluje o zlepšení koordinace celostátních a regionálních prorodinných politik a vytvoření příznivých podmínek pro fungování rodin na regionální úrovni. Zrealizované výstupy projektu a vzdělávací aktivity: - Návrh koncepce rodinné politiky pro kraje bez schválené koncepce - Návrhy implementace opatření rodinné politiky, rozšíření či aktualizace koncepcí v krajích s již schválenou koncepcí - Metodika rodinné politiky na krajské a místní úrovni „dlouhá“ i „zkrácená“ verze - Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR - Osvětová příručka pro rodiny plánující/čekávající potomka „Buďte nás víc – aneb nejsme na to sami“ - Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích - Videospoty - Workshopy zaměřené pro zaměstnavatele a na téma primární prevence – realizované v každém kraji - Závěrečné semináře – realizované v každém kraji Plánované výstupy projektu: - Srovnávací studie rodinné politiky v krajích - Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky - Závěrečná odborná konference. Webové stránky projektu: www.rodinyvkrajich.mpsv.cz Facebook: facebook.com/rodinyvkrajich/ Projekt Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů (CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233) je financován z Operačního programu Zaměstnanost a z evropského rozpočtu ČR.	 Evropská unie Evropský sociální fond Operační program Zaměstnanost KRAJSKÁ RODINNÁ POLITIKA „Zjistil jsem toliko, že velký závod vybudovat lze nejlépe, když podnikatel vytváří si za cíl sloužit zákazníkům a zaměstnancům, protože jen tak lze dosáhnout, aby zákazníci a zaměstnanci sloužili jemu, tj. jeho věci, jeho myšlence.“ Tomáš Bata MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ #rodinyvkrajich
---	--	---

 Pardubický kraj schválil v září 2020 Koncepci rodinné politiky Pardubického kraje. Jedním z jejích cílů je podpora zaměstnavatelů v regionu a nastavení vzájemné spolupráce. Tento dokument a výsledky výzkumu Univerzity Pardubice ke sladování pracovního a rodinného života i další naleznete na www.krajprorodinu.cz. Sladění rodinného a pracovního života má potenciál synergií přinést užitek všem zúčastněným. Pro prorodinné orientaci podniků je potřeba, aby zaměstnavatelům se zaměřením na prorodinná opatření vrátili v podobě lepšího pracovního výkonu zaměstnanců, jejich loajalitu, ale i zlepšením vztahů na pracovištích. Zaměstnanci dobře ukotvení v rodině jsou připravenější na zvládnutí zátěžových situací. 	Co mohou zaměstnavatelé v Pardubickém kraji využít? Úřad práce ČR je zde pro zaměstnance, zaměstnavatele i nezaměstnané. Zprostředkovává zaměstnání, poskytuje nejrozsáhlejší formy podpory (např. formou dotací, poradenství aj.) směřujících ke stabilizaci trhu práce a různých cílových skupin v regionu a vyplácí různé dávky včetně těch rodinných a sociálních. S úřadem se pravidelně setkává osobně nebo online formou každý osmý občan Pardubického kraje. Přehled všech služeb lze najít na Portálu MPSV www.uradprace.cz. Krajská hospodářská komora Pardubického kraje realizuje řadu aktivit, kterými přispívá jak přímo k rozvoji inovačních aktivit ve firmách, tak i k posilování jejich inovačního potenciálu prostřednictvím projektů rozvoje lidských zdrojů či rozvoje spolupráce mezi firmami a znalostními institucemi. Jedná se například o další vzdělávání zaměstnanců členů KHK Pardubického kraje. Více informací na www.hkpcr.cz. Koalice nevládek Pardubicka, která pod záštitou radního Pardubického kraje pro sociální služby a neziskový sektor a senátorky zastřešuje nevládní subjekty v kraji, pravidelně oceňuje dobrovolníky, neziskové organizace a společensky odpovědné firmy v kraji. Více informací na www.nevlady.cz/nominace-oceneni. Agenitura CzechInvest naplňuje klíčovou úlohu v oblasti podpory podnikání a investic v její komplexní podobě. Regionální kanceláře CzechInvestu fungují především jako konzultační místo podpory podnikatelů ze strany státu. Více informací na www.czechinvest.org/cz. Agrární komora ČR se snaží řešit problematiku nedostatku kvalifikovaných lidských zdrojů v zemědělství, způsobenou mimo jiné i nízkým zájmem o studijní obory na zemědělských středních školách. Více informací na www.akcr.cz. Další zajímavé aktivity pro zaměstnavatele: Dětská skupina usnadňuje sladování rodinného a pracovního života zaměstnanců, více informací naleznete zde: www.dsmprv.cz Operační program Zaměstnanost je jeden z nástrojů pro rozvoj zaměstnavatelů v oblasti rovných příležitostí, více informací o dalších projektech na www.esfcr.cz Logib je sebestavovací nástroj k analýze odměňování žen a mužů určený pro zaměstnavatele v soukromé i veřejné sféře. Více informací na http://www.rovnadomena.cz/.	Projekt Krajská rodinná politika spolupracuje se zaměstnavateli? Zaměstnavatelé hrají zásadní roli při sladování pracovního a rodinného života, tedy i v životě rodin v České republice. Projekt Krajská rodinná politika se zaměstnavateli intenzivně spolupracuje v rámci regionálních platform, osvětových akcí a dále do všech krajů šíří příklady dobré praxe a know-how těch zaměstnavatelů, kteří již opatření na podporu sladování rodinného a pracovního života zahrnuli do své firemní kultury. Proč je potřeba vycházet vstříc sladování? Zaměstnavatelům se, i přes různá počáteční úskalí, prorodinná politika vrátí, a to zejména vyšší loajalitou a produktivitou zaměstnanců, ale i nižšími náklady na zaškolování či hledání zaměstnanců nových. Zaměstnanci dnes již očekávají přátelskou firemní kulturu a prorodinný přístup. Je to benefit, který může zamezit fluktuaci zaměstnanců a přispěje k dobrému jménu a prestiži firmy. Zaměstnavatel tak může být díky prorodinnému přístupu konkurenceschopnější. V České republice se stále plyná potenciálem například žen na mateřské a rodičovské dovolené i dalších pečujících osob. Směrem ke zlepšování sladování osobního a pracovního života se ubírá i legislativa v rámci Evropské unie i České republiky. Příkladem je i novela zákoníku práce¹, v níž je nově zakotvené sdílené pracovní místo či Směrnice EU o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob.² Prátelská firemní kultura je součástí lidských práv a je to i cesta dnešní společnosti. 1. Zákon č. 235/2020 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další související zákony. Odstupně z: https://www.zbierkaopisov.cz/cz/235-2020-06 2. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob.
---	--	--

Zdroj: MPSV

Podle dotazníkového šetření zhlédlo leták pro zaměstnavatele 52 % dotázaných osob. Pokud respondent leták nezhlédl (48 %), pak to bylo nejčastěji proto, že se o letáku nedověděl (53 % respondentů, kteří leták nezhlédli). Celkem 18 % respondentů nevědělo, kde by si mohli leták prohlédnout, a 18 % respondentů nemělo na zhlédnutí letáku dostatek času.

Graf 39: Viděl/a jste leták pro zaměstnavatele vytvořený v projektu Krajská rodinná politika? / Z jakého důvodu jste tento leták neviděl/a?

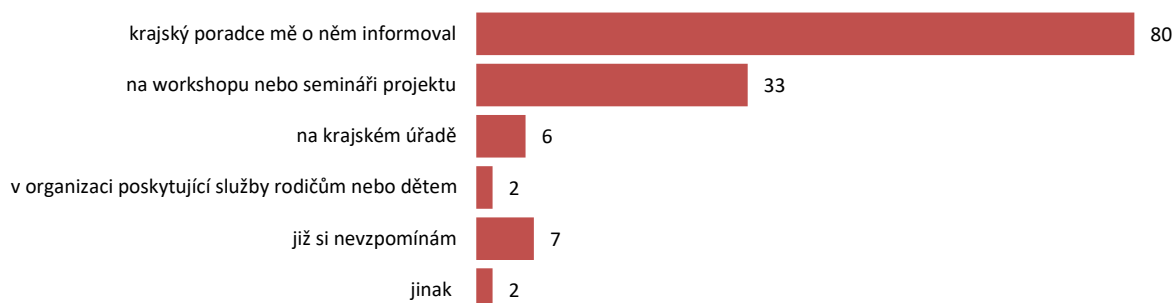

Zdroj: INESAN (2021, N=191/91)

údaje jsou v procentech

Respondenti, kteří leták pro zaměstnavatele zhlédli, se o něm nejčastěji dověděli od krajského poradce (80 %), celkem 33 % respondentů leták vidělo na workshopu nebo semináři realizovaném v rámci projektu a 6 % respondentů leták vidělo na KÚ.

Graf 40: Jak jste se o tomto letáku dozvěděl/a?

údaje jsou v procentech

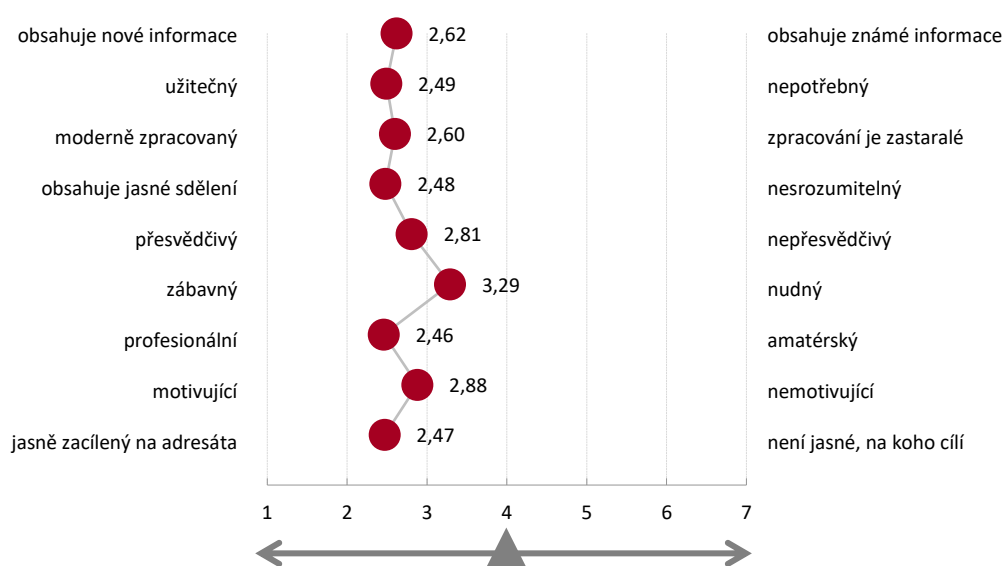
Zdroj: INESAN (2021, N=100)

Pozn.: Údaje se vztahují jen k respondentům, kteří leták viděli. Respondenti mohli vybírat z více odpovědí. Respondenti mohli vybírat z více odpovědí. Respondenti se o letáku dozvěděli také jinak, než výslovně uvedenými způsoby, a to následovně: e-mail (1 odpověď) a webové stránky Hospodářské komory (1 odpověď).

Leták pro zaměstnavatele byl respondenty hodnocen spíše jako profesionální (průměrná známka 2,46), jasně zacílený na adresáta (průměrná známka 2,47), obsahující jasné sdělení (průměrná známka 2,48), užitečný (průměrná známka 2,49), moderně zpracovaný (průměrná známka 2,60), obsahující nové informace (průměrná známka 2,62) a přesvědčivý (průměrná známka 2,81).

Nejméně byli respondenti přesvědčeni o tom, že leták pro zaměstnavatele je motivující (průměrná známka 2,88) a zábavný (průměrná známka 3,29), ačkoli i z hlediska těchto charakteristik jej respondenti hodnotili opět spíše kladně. Celková známka byla 2,68, což se blíží horní hranici průměrnému hodnocení.

Graf 41: Charakteristika letáků

Zdroj: INESAN (2021, N=100)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1 = leták je ve všech případech hodnocen první vlastností (například užitečný); 4 = leták není hodnocen výrazněji ani první, ani druhou vlastností; 7 = leták je ve všech případech hodnocen druhou vlastností (například nepotřebný). Údaje se vztahují jen k respondentům, kteří leták viděli.

Letáky zaměřené na zaměstnavatele hodnotili respondenti dotazovaní v rozhovorech většinou jako přínosné. Na základě rozhovorů byly identifikovány následující přínosy letákové kampaně:

- zvýšení informovanosti zaměstnavatelů,
- oslovení a zainteresování zaměstnavatelů do projektu,
- získání informací o projektu,
- možnost získání informací, které by zaměstnavatele mohly podpořit v podnikatelské činnosti,
- informování o spolupráci s organizacemi jako je ChechInvest,
- představení oblasti rodinné politiky a sladování pracovního a rodinného života jako jednoho tématu,
- informování o pomoci s problematikou COVID-19,
- informování o tom, co rodiny a pečující nejvíce potřebují,
- poskytnutí informací, které zaměstnavatelé využijí i po skončení projektu (např. konkrétní možnosti sladování pracovního a soukromého života).

Koordinátorka plánování sociálních služeb a rodinné politiky Odboru sociálních věcí Oddělení sociální pomoci na MÚ města v Jihočeském kraji (ZS6) pochybovala o tom, že by letáky měly nějaký skutečný dopad na praxi zaměstnavatelů: *„Toť otázka, to je věc, kterou my tady řešíme, jak dalece jsou letáky efektivní a jaký vlastně zvolit nástroj pro jako cílovou skupinu. Moc si nedovedu představit, jako třeba ty letáky byly hezky udělané, byly tam dobré informace o tom žádná, ale - dovedete si představit, jak si podnikatel čte leták, jak bude zaměstnávat maminy po mateřské? Já teda moc ne.“* Daná respondentka nastínila také způsob, který se jí jeví efektivnější: *„Asi by bylo dobrý a myslím, že i ta komora to dělala, že potom když pro ty podnikatele komora udělá workshopy, semináře tak asi možná tudy vede cesta.“*

Videospoty

V rámci projektu byly vytvořeny čtyři videospoty:

- „Primární prevence v rámci rodinné politiky, prevence rozpadu rodin a manželství“ (1:57, Full HD (1920x1080i25) a SD (720x576i25), počet zhlédnutí na YouTube 248²⁶);
- „Hodnota, smysl a význam rodiny a její nezastupitelná funkce s celorepublikovým dosahem“ (3:08, Full HD (1920x1080i25) a SD (720x576i25), počet zhlédnutí na YouTube 188²⁷);
- „Zaměstnavatelé – sladování rodinného a pracovního života, podpora rodin ze strany zaměstnavatelů“ (3:07, Full HD (1920x1080i25) a SD (720x576i25), počet zhlédnutí na YouTube 462²⁸);

²⁶ K datu 3. 8. 2021.

²⁷ K datu 3. 8. 2021.

- „Význam podpory rodinné politiky ze strany samospráv (příklady dobré praxe)“ (2:53, Full HD (1920x1080i25) a SD (720x576i25), počet zhlédnutí na YouTube 171²⁹).

Obrázek 16: Screenshot z videospotu zaměřeného na zaměstnavatele

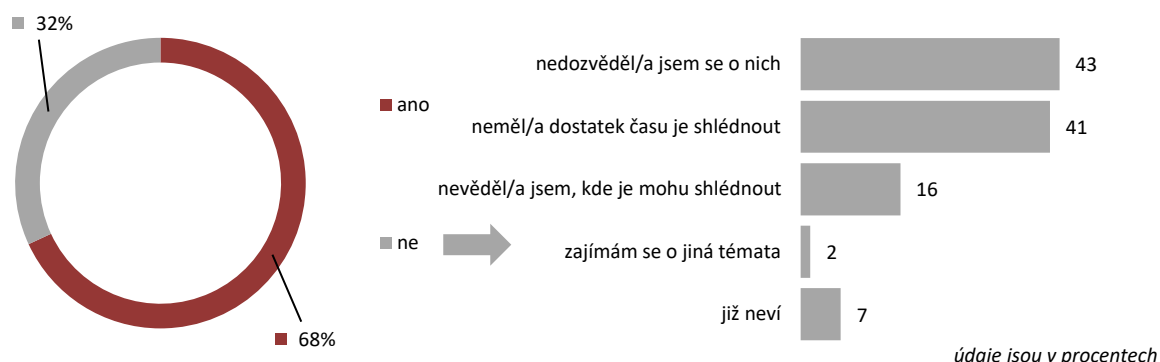
Zdroj: Webová stránka projektu: <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/>.

Podle dotazníkového šetření zhlédlo spoty 68 % dotázaných osob. Pokud respondent videospot nezhlédl (32 %), pak to bylo nejčastěji proto, že se o spotech nedověděl (43 % respondentů, kteří videospot nezhlédli). Celkem 41 % respondentů, kteří videospot nezhlédli, neměli na zhlédnutí čas.

²⁸ K datu 3. 8. 2021.

²⁹ K datu 3. 8. 2021.

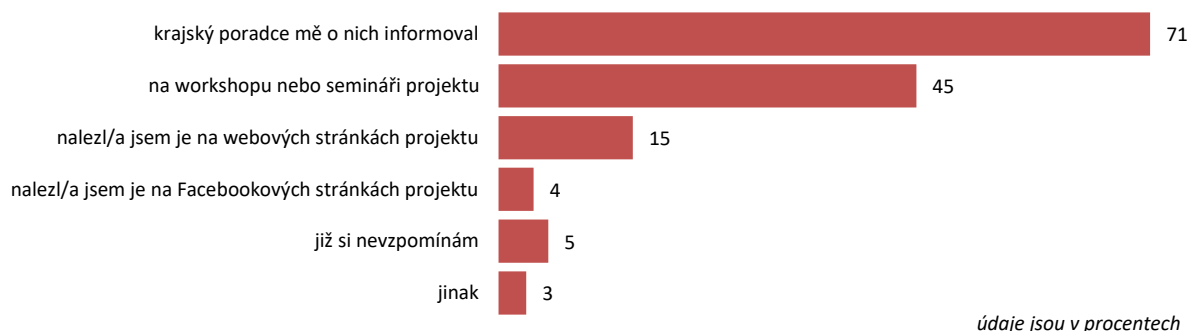
Graf 42: Zhlédl/a jste videospoty zaměřené na rozvoj rodinné politiky v kraji vytvořené v rámci projektu Krajská rodinná politika? / Z jakého důvodu jste tyto videospoty nezhlédl/a?

Zdroj: INESAN (2021, N=191/61)

Respondenti, kteří videospot zhlédli, se o videospotu nejčastěji dověděli od krajského poradce (71 %), celkem 45 % respondentů spot zhlédlo na workshopu nebo semináři realizovaném v rámci projektu, 15 % respondentů spot nalezlo na webových stránkách projektu.

Graf 43: Jak jste se o videospotech dozvěděl/a?

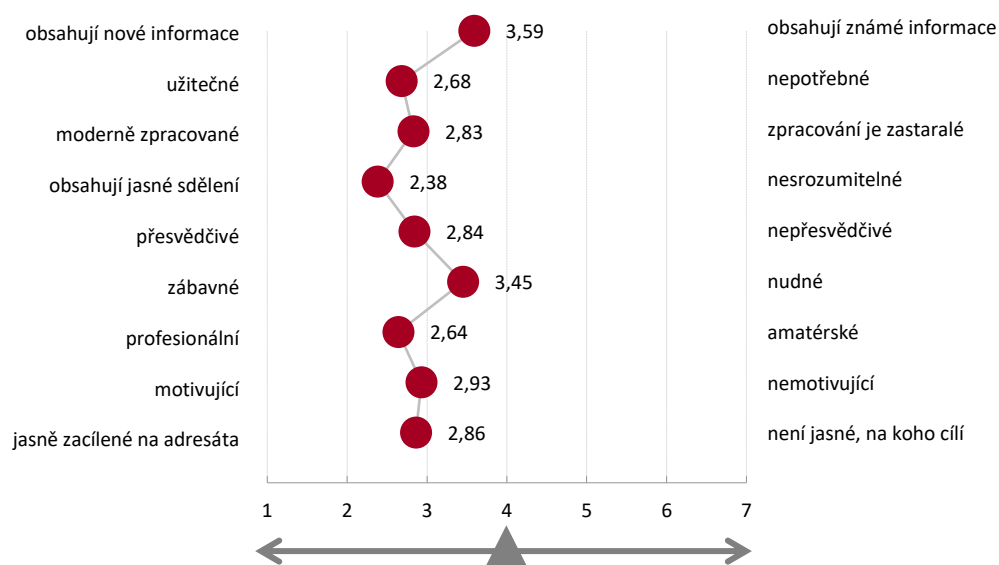

Zdroj: INESAN (2021, N=130)

Pozn.: Údaje se vztahují jen k respondentům, kteří videospoty viděli. Respondenti mohli vybírat z více odpovědí. Respondenti se o videospotech dozvěděli také jinak, než výslovně uvedenými způsoby, a to následovně: e-mail (1 odpověď), sledováním činnosti kraje (1 odpověď) a na setkání celostátní platformy (1 odpověď).

Videospoty byly respondenty hodnocené spíše jako obsahující jasné sdělení (průměrná známka 2,38) profesionální (průměrná známka 2,64), užitečné (průměrná známka 2,68), jasně zacílené na adresáta (průměrná známka 2,89), moderně zpracované (průměrná známka 2,83), přesvědčivé (průměrná známka 2,84) a motivující (průměrná známka 2,93). Nejméně byli respondenti přesvědčeni o tom, že spoty jsou zábavné (průměrná známka 3,45) a že obsahují nové informace (průměrná známka 3,59), ačkoli i z hlediska těchto charakteristik je respondenti hodnotili opět spíše kladně. Celková známka byla 2,9, což se blíží horní hranici průměrnému hodnocení.

Graf 44: Charakteristika videospotů

Zdroj: INESAN (2021, N=164)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1 = videospoty jsou ve všech případech hodnoceny první vlastností (například užitečné); 4 = videospoty nejsou hodnoceny výrazněji ani první, ani druhou vlastností; 7 = videospoty jsou ve všech případech hodnoceny druhou vlastností (například nepotřebné). Údaje se vztahují jen k respondentům, kteří videospoty viděli, popř. je zhlédli dodatečně v rámci výzkumu.

Videospoty hodnotili respondenti dotazovaní v rozhovorech většinou jako přínosné. Na základě rozhovorů byly identifikovány následující přínosy letákové kampaně:

- využití při propagaci projektu v různých aktivitách projektu,
- oslovení a zainteresování CS do projektu,
- rozšíření dobré praxe,
- motivování k zamyšlení ohledně sladování pracovního a rodinného života,
- možnost vidět přímo osoby, které dobrou praxi vykonávají a prezentují,
- atraktivní poskytování informací,
- zaujetí skupiny lidí, kteří nechťejí číst informace.

Podle krajské poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST) bylo přínosné, že myšlenky ve videospotech prezentovali lidé z praxe: „Přínos je v tom, že oni vidí lidi, kteří se tím zabývají, kteří už mají nějakou praxi za sebou. Takže řeknou, aha, výborně, to jsou lidé, kteří už něco umí, něco znají, to znamená, opět se na ně můžete obrátit. Není to virtuálně vytvořené, jsou tam reální lidé, reálné postavy a řeší reálné problémy.“ Krajská poradkyně pro Zlínský kraj (KP-ZL) kladně hodnotí zpracování i obsah spotů, který podle ní zaujal: „Ty byly báječné. Mně se hrozně líbí, jsou promyšlené, krásné. Jsou tam vybráni moc šikovní lidé, kteří to umí předat. Já jsem v rámci semináře zařadila všechny čtyři, aby se promítaly a vždy k tomu přiřadila nějaké příspěvky, všem se to líbilo.“ Radní Pardubického kraje zodpovědného za sociální péči a neziskový sektor a člen RP (ZS18), který pochyboval o přínosu letáků, hodnotil videospoty velmi

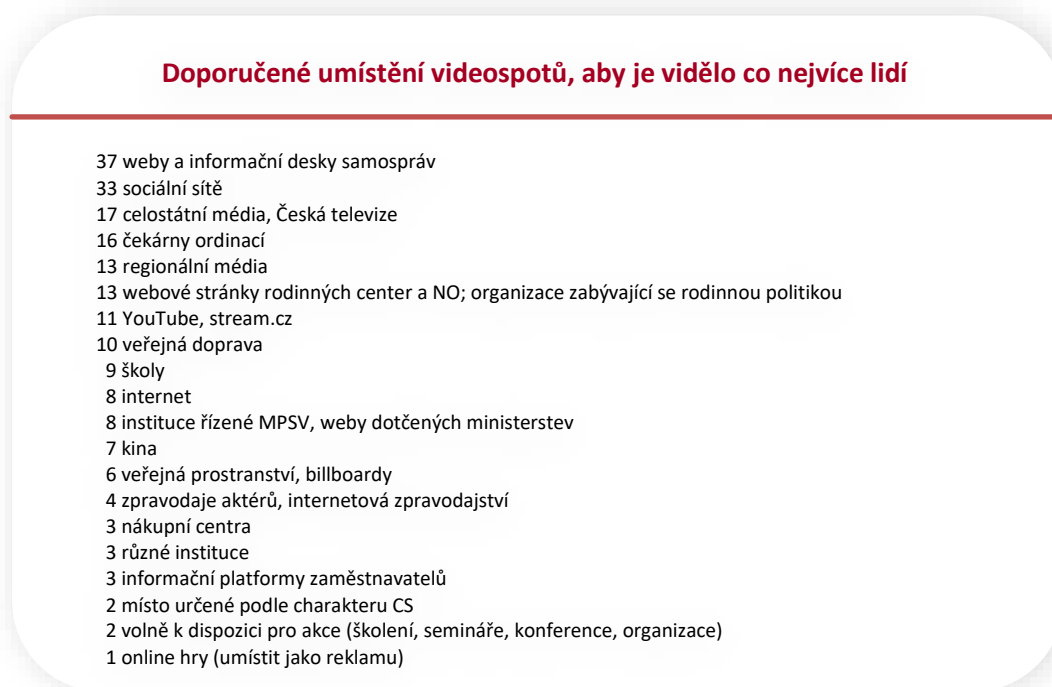
dobře: „Co se týká videospotů, myslím, že to byl dobrý nápad, když jsem slyšel o rodině a podpoře rodin hovoří, ti, co tam byli zastoupení, má to dobrou vypovídající schopnost.“

Respondenti by doporučili videospoty umístit nejčastěji na následující místa:

- weby a informační desky samospráv (37 odpovědí);
- sociální sítě (33 odpovědí);
- celostátní média, Česká televize (17 odpovědí);
- čekárny ordinací (16 odpovědí);
- regionální média (13 odpovědí);
- webové stránky rodinných center a neziskových organizací; organizace zabývající se rodinnou politikou (13 odpovědí).

Další místa doporučované respondenty jsou uvedena v následujících schématu.

Obrázek 17: Doporučené umístění videospotů

Zdroj: INESAN

Pozn.: Hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí.

Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích

Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích byl vytvořen jak v klasické tištěné formě (ke stažení také ve formátu PDF), tak v elektronické verzi dostupné na webu projektu.

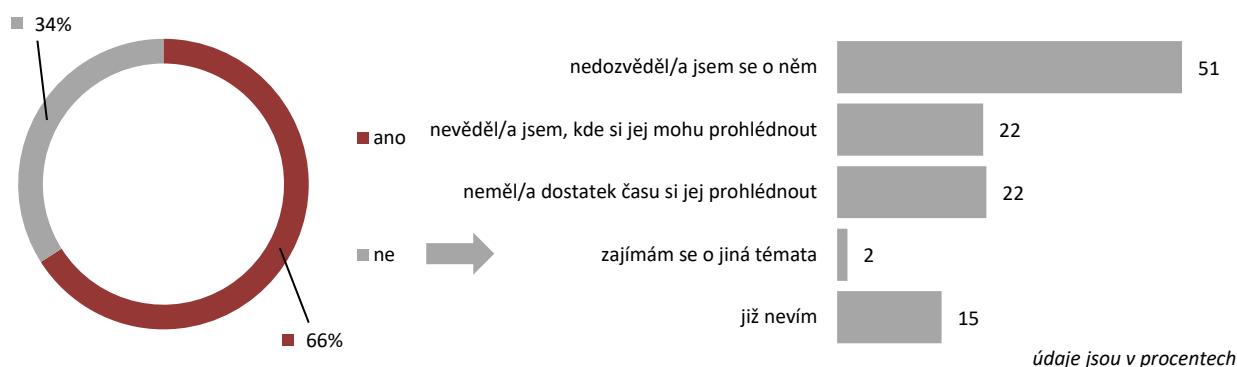
Obrázek 18: Obálka Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích

Zdroj: Webová stránka projektu: <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/>

Podle dotazníkového šetření vidělo Sborník 66 % dotázaných osob. Pokud respondent Sborník neviděl (34 %), pak to bylo nejčastěji proto, že se o Sborníku nedověděl (51 % respondentů, kteří Sborník neviděli). Celkem 22 % respondentů nevědělo, kde by si mohli Sborník prohlédnout, a 20 % respondentů nemělo na prohlédnutí Sborníku dostatek času.

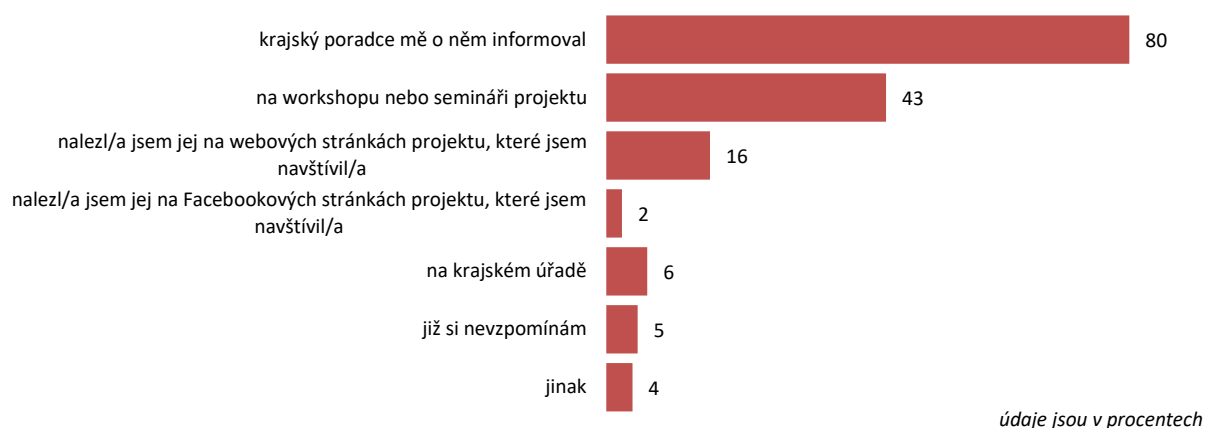
Graf 45: Viděl/a jste Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích? / Z jakého důvodu jste Sborník dobré praxe neviděl/a?

Zdroj: INESAN (2021, N=191/65)

Respondenti se o Sborníku nejčastěji dověděli od krajského poradce (80 %), celkem 43 % respondentů se o Sborníku dovědělo na workshopu nebo semináři realizovaném v rámci projektu a 16 % respondentů jej našlo na webových stránkách projektu.

Graf 46: Jak jste se o Sborníku dobré praxe dozvěděl/a?

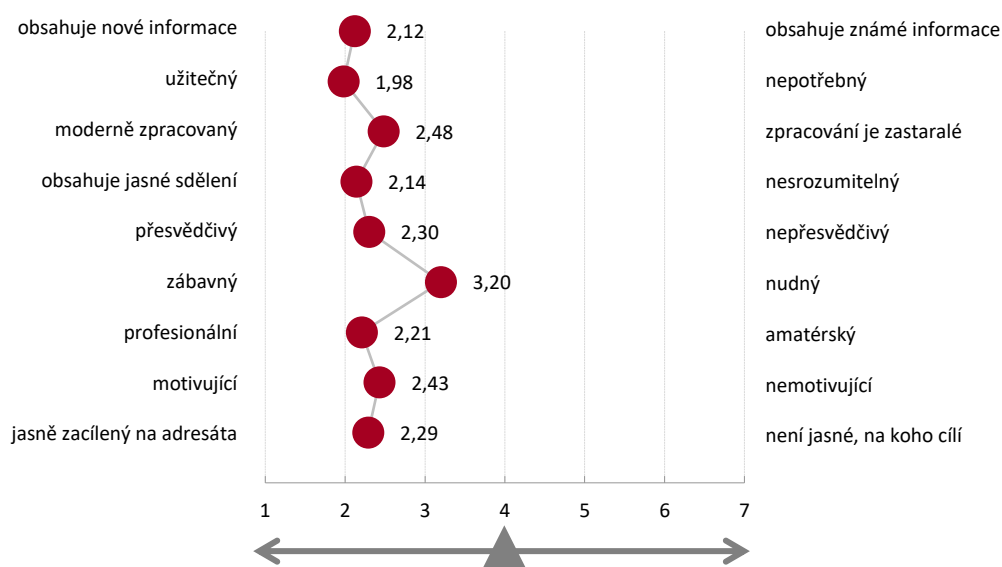

Zdroj: INESAN (2021, N=126)

Pozn.: Údaje se vztahují jen k respondentům, kteří Sborník viděli. Respondenti mohli vybírat z více odpovědí. Respondenti se o Sborníku dozvěděli také jinak, než výslovně uvedenými způsoby, a to následovně: respondent se aktivně na přípravě podílel (3 odpovědi) a e-mail (1 odpověď).

Sborník byl respondenty hodnocen jako užitečný (průměrná známka 1,98), obsahující nové informace (průměrná známka 2,12), obsahující jasné sdělení (průměrná známka 2,14), profesionální (průměrná známka 2,21), jasné zacílený na adresáta (průměrná známka 2,29), přesvědčivý (průměrná známka 2,30), motivující (průměrná známka 2,43) a moderně zpracovaný (průměrná známka 2,48). Nejméně byli respondenti přesvědčeni o tom, že Sborník je zábavný (průměrná známka 3,20), ačkoli i z hlediska těchto charakteristik hodnotili Sborník opět spíše kladně. Celková známka byla 2,24, což je nadprůměrné hodnocení a blíží se spodní hranici výborného hodnocení.

Graf 47: Charakteristika Sborníku dobré praxe

Zdroj: INESAN (2021, N=126)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1 = Sborník je ve všech případech hodnocen první vlastností (například užitečný); 4 = Sborník není hodnocen výrazněji ani první, ani druhou vlastností; 7 = Sborník je ve všech případech hodnocen druhou vlastností (například nepotřebný). Údaje se vztahují jen k respondentům, kteří Sborník viděli.

Sborník hodnotili respondenti dotazovaní v rozhovorech shodně jako velmi přínosný. Na základě rozhovorů byly identifikovány následující přínosy Sborníku:

- rozšíření dobré praxe,
- možnost pomocí odkazů vyhledat a kontaktovat zdroj dobré praxe,
- prezentace reálných případů,
- poskytnutí zajímavých a užitečných informací,
- možnost sebezprezentace organizací, které realizují dobrou praxi,
- poskytnutí komplexní informace o vybraných činnostech,
- možnost se inspirovat činností, která jinde dobře funguje,
- motivování k zavedení nové praxe do provozu organizace,
- doprovodná publicita projektu (papírová verze),
- snadná přístupnost tištěné formy pro starší generaci,
- možnost doplňovat příklady u elektronické verze,
- působení jako vzoru pro specializované krajské sborníky.

Referentka Oddělení sociální ochrany KÚ Moravskoslezského kraje (ZS11) vyzdvihla přínos Sborníku zvláště pro vybrané skupiny: *„Sborník dobré praxe je dobrý především pro obce, pro menší subjekty, které si mohou uvědomit, že to jde, mohou se inspirovat, mohou si z toho něco vzít.“* Krajská poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST) vyzdvihla přednosti Sborníku v papírové podobě, který je podle ní hmatatelným výstupem, snadno přístupným starší generaci: *„Je to hmatatelnější. Převážná část lidí jsou staršího věku. Já mám taky raději papír a tužku, takže se nedivím, protože všichni jsou elektrizovaní. A to když vidíte hmatatelně, tak kamkoliv jsme přišli anebo jsem přišla a řekla jsem, podívejte se, tady je leták, tady máte popsané výstupy, tady máte kontakt na mě, máte tam informace, máte tam webovou stránku, tento dokument nebo metodiku si můžete stáhnout, Sborník dobré praxe si můžete stáhnout. Veškeré výstupy na webových stránkách tam jsou. Oni potom už věděli, že toho máme málo vytištěného a potom už věděli, že mají jít na webové stránky.“*

Krajská poradkyně pro Jihočeský kraj (KP-JIČ) shrnula přínosy Sborníku a poukázala na snahu Jihočeského kraje o vytvoření vlastního speciálu: *„Kraje chtějí udělat svůj jihočeský speciál, tam je asi největší potenciál. Jsou tam konkrétní věci, co se kde osvědčilo, co kde funguje. Je tam kontakt, na koho se mohou obrátit, zeptat se. Příspěvky nejsou úplně obsáhlé, je tam kostra. Pomáhá to informovanosti, vytvoření sítě, kontaktů.“* Referentka rodinné politiky Odboru sociálních věcí na KÚ Jihomoravského kraje a členka RP a CP (ZS8) pak popisuje využívání příkladů dobré praxe pro vlastní praxi kraje: *„Například, když Moravskoslezský kraj říkal, že dělal příměstské tábory pro [děti zaměstnanců] kraje, řekli jsme si, nemáme, zařadili jsme to do našeho akčního plánu a udělali jsme také. (...) Takových příkladů je víc, ale teď mě přímo nenapadá.“*

EO 3.5.2 JAKÉ VÝSTUPY BYLY/JSOU Z POHLEDU VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ NEJVÍCE UŽITEČNÉ PRO ROZVOJ RODINNÉ POLITIKY NA KRAJSKÉ A MÍSTNÍ ÚROVNI?

Zjištění uvedená v odpovědi na tuto evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s vedením realizačního týmu, krajskými poradci a zástupci samospráv, a dále získaných dotazníkovým šetřením se zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací, resp. členů CP a RP. Vybrané výstupy hodnotily osoby, které měly povědomí o podobě těchto výstupů.

Podle respondentů dotazníkového šetření je nejvíce užitečný **Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích** (30 bodů ze 100), následují videospoty a letáky o projektu a rodinné politice (obě 25 bodů ze 100). Nejméně užitečný ze všech vybraných výstupů byl vnímán leták pro zaměstnavatele (20 bodů ze 100).

Graf 48: Který z výstupů je podle Vás pro rozvoj rodinné politiky na úrovni krajů nejvíce užitečný?

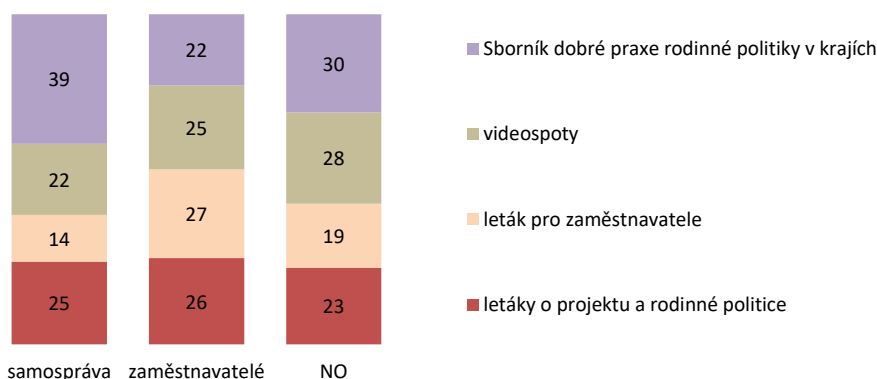

Zdroj: INESAN (2021, N=172)

Pozn.: Respondenti rozdělovali celkem 100 bodů mezi 4 výsledky podle jejich užitečnosti; čím vyššího skóre daný výsledek dosahuje, tím je považován za užitečnější ve srovnání s ostatními.

Zaměstnavatelé však považovali za nejdůležitější leták pro zaměstnavatele (27 bodů ze 100), následují videospoty (25 bodů ze 100) a dále letáky o projektu a rodinné politice (26 bodů ze 100). Nejméně užitečný ze všech vybraných výstupů považovali zaměstnavatelé Sborník (22 bodů ze 100).

Graf 49: Který z výstupů je podle Vás pro rozvoj rodinné politiky na úrovni krajů nejvíce užitečný? (podle typu respondenta)

Zdroj: INESAN (2021, N=172)

Pozn.: Respondenti rozdělovali celkem 100 bodů mezi 4 výsledky podle jejich užitečnosti; čím vyššího skóre daný výsledek dosahuje, tím je považován za užitečnější ve srovnání s ostatními.

Téměř všichni respondenti rozhovorů, kteří se cítili být kompetentní k tomu, aby posoudili všechny vybrané výstupy, vnímali **Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích** jako nejužitečnější pro rozvoj rodinné politiky na krajské a místní úrovni. Sborník byl hodnocen nejlépe také z hlediska jeho další využitelnosti. Podle krajského poradce pro Karlovarský kraj (KP-KA) je Sborník nejužitečnější, protože obsahuje konkrétní řešení: *„Nejužitečnější, co zasáhne nejvíc cílových skupin, bych viděl ten Sborník dobré praxe. Protože tam můžou neziskovky načerpat řešení (...) při realizaci nějakých dílčích věcí, které budou zapadat do rámce prorodinných záměrů.“*

Dalším výstupem, který byl také kladně hodnocen, byly **videospoty**. Mezi důvody tohoto hodnocení byla zmiňována zvláště atraktivní forma a větší přístupnost obrazové informace oproti textové, která zaujala CS, a dále sdílení příkladů dobré praxe přímo aktéry z praxe.

Přednosti videospotů oproti letákům zdůrazňuje místostarosta městského obvodu města Plzeň (ZS9): *„Já budu soudit jenom ze svého pohledu, jak funguji já, co se týče jakéhokoliv letáku. Mně přijde, že mnohem víc mě inspiruje, když mi někdo někde řekne v nějakém videu nebo osobně, hele, zaměstnal jsem tady maminku na částečný úvazek a nejenom se snaží, když mají nemocné ty děti, tak to udělá v nejbližší možné době, můžu se na ni spolehnout. (...) Pro mě je to mnohem větší inspirace, než když mi dá někdo letáček a v tom letáčku se dozvím, a teď nemyslím tyto konkrétní letáky, protože si je nevybavuji, nějakou úředničinou napsané, že tato možnost existuje.“*

Mezi členy realizačního týmu a často také mezi krajskými poradci objevoval názor, že je užitečné využívání všech typů výstupů, protože se funkčně doplňují. Podle věcné garantky projektu se nedá určit, který z výstupů byl užitečnější. Podle ní všechny svým způsobem, a přitom každý jinak, přispíval k realizaci projektových aktivit, které cílily na rozvoj rodinné politiky v krajích, a každý si našel svého adresáta, neboť každému vyhovuje jiná forma. Podle věcné garantky projektu nejsou dále k dispozici informace o tom, k jak velké části CS se letáky nebo videospoty dostaly, což má vliv na hodnocení užitečnosti těchto výstupů.

Podobně soudí i krajská poradkyně pro Zlínský kraj (KP-ZL), která však nakonec vyzdvihla videospoty a Sborník: *„Všechny mají svoji důležitost, záleží, jak se na to člověk podívá a z jaké úrovně, ale myslím si, že ty videospoty a ten Sborník dobré praxe v tištěné podobě a pak bych dala letáky. Má to všechno smysl.“*

Krajská poradkyně pro Středočeský kraj (KP-ST) pak zdůraznila především synergii všech výstupů projektu: *„Když se podíváte na videospoty, tak vidíte, že to je realita, která je reálná, někdo, kdo už dělá tu rodinnou politiku. Když se podíváte na Sborník, tak tam se můžete inspirovat, že řeknete aha, to můžeme udělat taky. Když se podíváte na leták, tak tam řeknete, toto je dobré, ty výstupy. Můžete se*

začít zajímat o tu rodinnou politiku. Když to vezmu dohromady, tak by bylo nejlepší, kdyby byl jeden ucelený balíček a tam bylo napsané rodinná politika, a když budete chtít, tak se podíváte na webu na Sborník dobré praxe. Pak když se budete chtít podívat hlouběji, tak si pustím tady video, můžete to sdílet s dětmi nebo když to budete sdílet s lidmi ve firmě, tak to může být součástí politik HR strategií ve firmách.“

Podle odborné poradkyně pro komunikaci s CS (OP) fungovaly všechny zvolené způsoby přenosu dobré praxe dobře dohromady: „*Sledovala jsem návštěvnost webových stránek. Tam bylo hodně vidět, že od té doby, co jsme publikovali příspěvky dobré praxe, tak se zvýšila návštěvnost webových stránek. Je vidět, že o to zájem je, že to funguje. I ta osobní komunikace krajských poradců a ty platformy, které to šíří dál, tak je hodně důležité. Všechno to dohromady, ať už to tištěné nebo v té elektronické formě nebo formou Facebooku, face to face komunikace, tak všechno to dohromady je důležité.*“

EO 3.6.1 JAKÁ JE MÍRA UDRŽITELNOSTI VYBRANÝCH AKTIVIT A VÝSTUPŮ PROJEKTU I PO JEHO SKONČENÍ?

Zjištění uvedená v odpovědi na tuto evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s vedením realizačního týmu, krajskými poradci a zástupci samospráv. Vybrané aktivity a výstupy hodnotily osoby, které měly povědomí o podobě těchto aktivit a výstupů. Udržitelnost CP byla hodnocena pouze vedením realizačního týmu a členy CP, neboť tyto osoby měly povědomí o případném zachování aktivit, realizovaných CP.

3.1.1 AKTIVITY

Evaluace se zaměřila na následující vybrané aktivity projektu:

- činnost krajských poradců,
- činnost regionálních platforem,
- činnost celorepublikové platformy.

Činnost krajských poradců

V rámci rozhovorů byly identifikovány následující podmínky pro udržení aktivit, které v projektu zajišťovali krajští poradci:

- ochota vedení kraje realizovat rodinnou politiku, resp. vnímání rodinné politiky ze strany vedení kraje jako priority;
- vnímání ze strany vedení kraje potřebnosti pozice krajského poradce, resp. specialisty pro rodinnou politiku;

- nastavení vhodných pracovních podmínek a realistické vytyčení pracovní náplně krajského poradce, resp. specialisty pro rodinnou politiku;
- zajištění finanční prostředků.

Pravděpodobnost udržení pozice krajského poradce, resp. specialisty pro rodinnou politiku, je sledována v rámci jednotlivých případových studií za každý kraj zvlášť.

Činnost regionálních platforem

V rámci rozhovorů byly identifikovány následující podmínky pro udržení aktivit, které v projektu zastávaly regionální platformy:

- ochota vedení kraje realizovat rodinnou politiku, resp. vnímání rodinné politiky ze strany vedení kraje jako priority;
- ochota vedení kraje udržet regionální platformu;
- vytvoření pozice krajského poradce krajskými úřady nebo MPSV;
- zajištění součinnosti různých odborů v rámci krajských úřadů zaměřených na školství, zdravotnictví, místní rozvoj, kulturu a dopravu;
- ochota aktérů působících v regionální platformě dále se podílet na spolupráci;
- zajištění finanční prostředků.

Podle odborné poradkyně pro komunikaci s CS spočívala spolupráce v nastavení aktivit tak, aby je samosprávy mohly i po skončení projektu dále realizovat samostatně: *„My jsme se snažili spolupráci nastavit tak, aby kraje a cílové skupiny měly podklady a možnosti rozvoje rodinné politiky. Ale potom už je to na nich, jestli si to vezmou za své, jestli to budou využívat, to už mi neovlivníme. Co se týká těch dalších cílových skupin, tak mají k dispozici samozřejmě spoustu materiálů. Snažili jsme se šířit hlavně dobrou praxi tam, kde to šlo. (...) Po konci projektu tady po nás zůstanou strategické dokumenty i dokumenty, které jsou zaměřeny na rodinu i na zaměstnavatele.“*

Udržitelnost regionálních platforem spočívá podle krajské poradkyně pro Jihočeský kraj (KP-JIČ) jak na kraji, tak na členech platformy: *„To se bude týkat aktérů, kteří měli uzavřené smlouvy, dohody. Nevím, zda budou ochotni dále spolupracovat nebo zda to kraj podpoří, ale KÚ nebo Jihočeský kraj má zájem o to, aby si platformy dále fungovaly, mají to i návrhu koncepce, mají napsáno, že se bude platforma scházet dále.“* Podle poradkyně pro Prahu (KP-PR) byla udržitelnost podpořena hlavně metodicky a nyní je na vedení magistrátu, jak bude dále jednat: *„Předali jsme řadu námětů, doporučení právě specificky i pro zaměstnavatele, ať už ve veřejné správě nebo i pro vedení magistrátu. Magistrát má od nás spoustu doporučení, kdy i v rámci výstupu, který už je za mě finalizovaný, byl schválen vedením oddělení. V rámci návrhu implementace opatření tam má magistrát doporučení rozpracovaná až do úrovně jednotlivých aktivit, kompetencí, zodpovědných osob, termínů a rozpočtů, takže magistrát může potom eventuálně*

*pokračovat v těchto aktivitách i v rámci oslovování zaměstnavatelů, (...) v usnesení magistrát uvádí, že mají v současné době obsazenou jednu pozici specialistiky rodinné politiky. Ta se aktuálně věnuje spíše těm grantovým projektům. A v tom usnesení z února magistrát deklaruje, že by eventuálně bylo zřejmě vhodné navýšit personální obsazení ještě o jeden úvazek. Ale zda to udělají, to my nevíme.*³⁰

Pravděpodobnost udržení regionálních platforem je sledována v rámci jednotlivých případových studií za každý kraj zvlášť.

Činnost celorepublikové platformy

Návrh na zachování celorepublikové platformy je podle realizátorů projektu obsažen v *Návruhu postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci*, který obsahuje návrh postupů při realizaci rodinné politiky i po ukončení projektu. V rámci rozhovorů s vedením realizačního týmu byly identifikovány následující podmínky pro udržení aktivit, které v projektu zajišťovala celorepubliková platforma:

- implementace *Návruhu postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky*,³¹
- zájem vedení MPSV na zajištění další spolupráce s kraji,
- zájem politické reprezentace na národní a krajské úrovni,
- zájem politické reprezentace na krajské úrovni.

Podle ředitelky odboru 25 MPSV neuvažuje ani o navazujícím projektu, ani o vytvoření speciální skupiny při MPSV zabývající se rodinnou politikou. Daná ředitelka (ŘO2) dále nastínila možné způsoby spolupráce s kraji: „U platformy si udržujeme kontakty s těmi hlavními aktéry. (...) Vyloženě mít platformu nebo nějakou mezioborovou pracovní skupinu v rodinné politice teď neplánujeme. Máme mezirezortní pracovní skupinu a v agendě sociálněprávní ochrany dětí a tam má jiný význam. (...) Ted' bylo usnesení na vládu, aby se vytvořila mezirezortní pracovní skupina předškolní péči a vzdělávání. Takže v tom třeba jsou takovéto nějaké linky.“ Pro možnou budoucí komunikaci se zástupci vedení krajů by bylo podle ředitelky odboru 25 potřeba, aby kraje zajistili pracovníka specializovaného na rodinnou politiku, což se aktuálně ve všech krajích neděje. Nevýhodou je podle ní také velký záběr tématu rodinné politiky, který znesnadňuje nastavení specializované skupiny.

Hlavní úlohu MPSV v udržitelnosti aktivit zajišťovaných CP zdůraznila také referentka rodinné politiky Odboru sociálních věcí na KÚ Jihomoravského kraje a členka RP a CP (ZS8), která dále potvrdila zájem krajů na další spolupráci: „Tak to nestojí na nás, to stojí na ministerstvu. Bude záležet na nich, jestli si

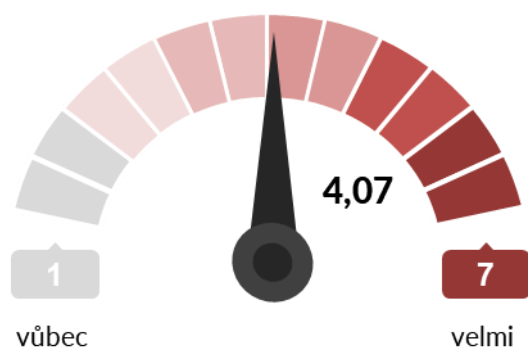
³⁰ K udržitelnosti aktivit v rámci jednotlivých krajů viz dále případové studie.

³¹ K 7. 8. nebyl schválen.

budou svolávat ty kraje a bude to probíhat. Za nás za všechny kraje tam v podstatě zaznělo, že by o to měly zájem.“ V rámci CP se podle dané respondentky vedla také diskuze o dalším fungování CP: „To bylo v rámci [návrhu] strategie (...). Tam zaznělo, že bychom nějaké porady uvítali dvakrát, třikrát do roka.“

Udržitelnost na druhé straně závisí také na ochotě aktérů v regionech dále spolupracovat na rozvoji rodinné politiky v kraji. Respondenti dotazníkového šetření spolupracovali v průběhu projektu na rozvoji rodinné politiky v kraji středně intenzivně. Míru intenzity spolupráce hodnotili v průměru známkou 4,07, což je průměrná hodnota pohybující se v polovině míry závažnosti.

Obrázek 19: V jaké míře jste spolupracovala na rozvoji rodinné politiky ve Vašem kraji v průběhu projektu?

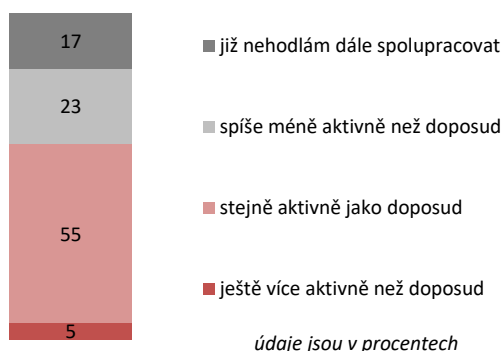

Zdroj: INESAN (2021, N=191)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1=vůbec, 7=velmi; medián=4,0.

Velká většina dotázaných respondentů (83 %) by spolupracovala na rozvoji rodinné politiky i po skončení projektu. Celkem 55 % oslovených by spolupracovalo stejně aktivně jako doposud, 23 % méně aktivně než doposud a 5 % respondentů by svoji aktivitu ještě zvýšilo. Celkem 17 % se již nehodlá aktivně spolupracovat.

Graf 50: Jak aktivně byste chtěl/a spolupracovat na rozvoji rodinné politiky i po skončení projektu?

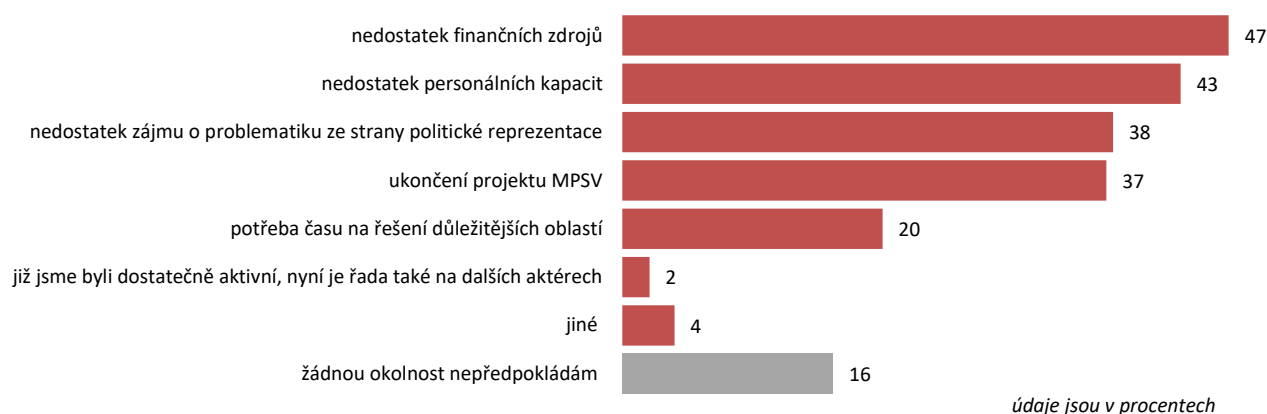

Zdroj: INESAN (2021, N=191)

Mezi faktory, které reálně mohou zeslabit spolupráci respondentů na rozvoji rodinné politiky v kraji, je na prvním místě nedostatek finančních zdrojů, který uvedla téměř polovina dotázaných. Dále je to také nedostatek personálních kapacit (43 %). Pro celkem 38 % respondentů je reálným rizikem nedostatek

zájmu o problematiku ze strany politické reprezentace a pro 37 % je to ukončení projektu MPSV. Potřeba času na řešení prioritních záležitostí je reálnou překážkou pro 20 % respondentů. Mezi další uvedená rizika patřilo ukončení pracovního poměru (3 odpovědi), pandemická situace (2 odpovědi) a nedostatek motivace (1 odpověď). Celkem 16 % respondentů žádné riziko nevnímalo.

Graf 51: Co v následujícím období může reálně zeslabit Vaši spolupráci na rozvoji rodinné politiky ve Vašem kraji?

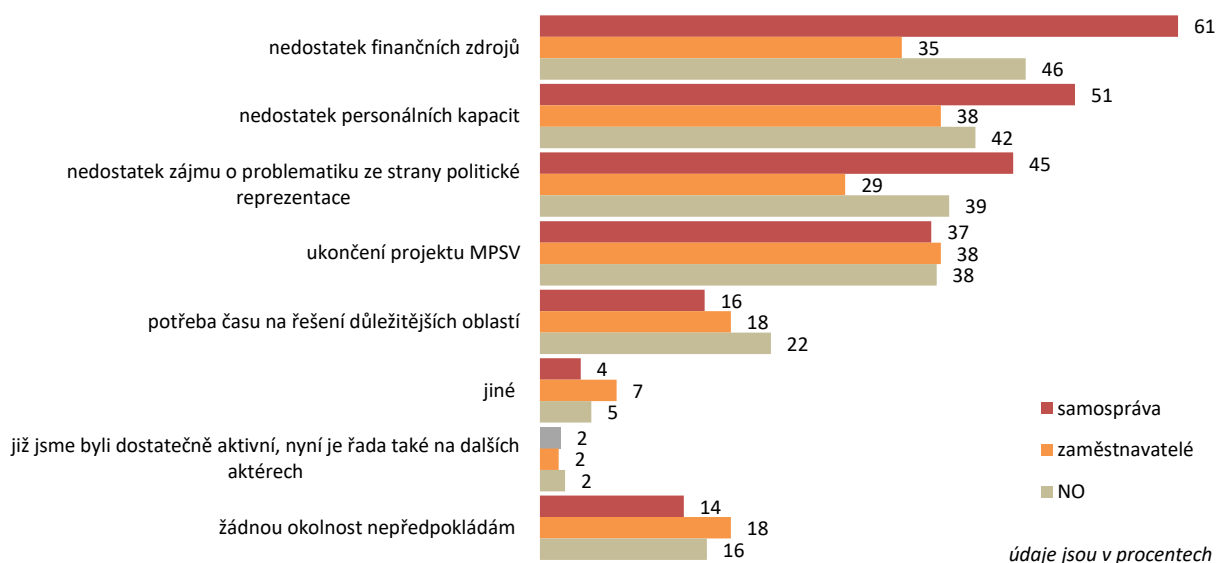

Zdroj: INESAN (2021, N=191)

Pozn.: Respondenti mohli vybrat z více odpovědí. Respondenti méně často uváděli také jiné než výslovně uvedené okolnosti, které by mohly mít vliv na jejich spolupráci na rozvoji rodinné politiky v jejich kraji, a to následující: ukončení pracovního poměru (3 odpovědi), pandemická situace (2 odpovědi) a nedostatek motivace (1 odpověď).

Nedostatek finančních zdrojů, stejně jako nedostatek personálních kapacit a nedostatek zájmu o problematiku ze strany politické reprezentace je nejzávažnější především pro samosprávy (61 %, 51 % a 45 %). Nedostatek času pak vnímají jako riziko více neziskové organizace (22 %).

Graf 52: Co v následujícím období může reálně zeslabit Vaši spolupráci na rozvoji rodinné politiky ve Vašem kraji? (podle typu respondenta)

Zdroj: INESAN (2021, N=191)

Pozn.: Respondenti mohli vybrat z více odpovědí.

3.1.2 VÝSTUPY

Evaluace se zaměřila na následující vybrané výstupy projektu:

- letáková kampaň zaměřená obecně na rozvoj rodinné politiky,
- leták pro zaměstnavatele,
- videospoty,
- *Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích.*

Vybrané výstupy hodnotily osoby (vybraní členové realizačního týmu, krajsí poradci, zástupci samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací), které měly povědomí o podobě těchto výstupů.

Letáková kampaň a leták pro zaměstnavatele

Propagace prostřednictvím letáků nebude podle vedení projektového týmu po ukončení projektu ze strany MPSV dále realizovaná. Letáky jsou podle věcné garantky projektu již rozdané a nové se nepřipravují. Přestože část respondentů se domnívá, že letáky je možné využívat i po skončení projektu, jiná část uváděla důvody, pro které se využívání po skončení projektu nepředpokládá. Mezi tyto důvody patří:

- letáková kampaň zaměřená obecně na rozvoj rodinné politiky byla realizovaná s cílem informovat o projektu; s ukončením projektu přestávají být letáky použitelné;
- informace obsažené v letácích se stávají neaktuální (kontakty na krajské poradce a nabídka poradenství atp.);
- letáky v papírové podobě již nejsou dostupné.

Podle krajského poradce pro Pardubický kraj (KP-KA) by letáky za podmínky aktualizace použitelné být mohly: *„Samozřejmě až projekt skončí, tak ty kontakty na letácích zbydou. Výhoda je, že jsou i v elektronické podobě, takže s jistou mírou očekávání lze předpokládat, že mohou být díky dílčí drobné aktualizaci elektronicky dál využívány pro tu oblast, pro kterou byly zaměřené.“* Tento krajský poradce (KP-KA) se dále domnívá, že stejně tomu je i s letáky pro zaměstnavatele: *„Myslím, že budou ty obsahy rámcově použitelné, protože jak jsem říkal, ta jejich část byla nadčasově postavená, že informovala konkrétně u těch zaměstnavatelů. (...) Pokud někdo vezme letáky a aktualizuje některé pasáže (...) tak po určitých těchto změnách určitě ano, protože jsou odborné, na vysoké úrovni.“* Letáky pro zaměstnavatele vnímá jako použitelné také krajská poradkyně pro Moravskoslezský kraj.

Videospoty

Videospoty jsou podle respondentů rozhovorů výstupy, které lze využívat opakovaně. Propagace prostřednictvím videospotů po ukončení projektu ze strany MPSV závisí podle vedení projektového týmu na tom, zda budou nadále ze strany MPSV podporované webové stránky, na kterých jsou

videospoty umístěny. Aktivní propagace se však dále nepředpokládá. Podle většiny respondentů (členů realizačního týmu, krajských poradců, zástupců samospráv) je však videospoty možné využívat i po skončení projektu. Videospoty neobsahují informace, které by se v následujícím období ukázaly jako neaktuální, a jsou v elektronické podobě, která se dobře sdílí v rámci internetu. Nicméně jejich další distribuce po ukončení projektu závisí na zájmu ostatních aktérů v kraji využívat tyto výstupy při propagaci rodinné politiky. Podle věcné garantky projektu mají všechny krajské úřady i zapojené neziskové organizace videospoty k dispozici a některé je i sdílejí.

Podle krajského poradce pro Karlovarský kraj (KP-KA) mají videospoty „univerzální rozměr“, přestože odkazují k době pandemie: *„Myslím si, že nebude problém, když tam takový univerzální odkaz na dobu, která byla tímto poznamenána, která přinesla nějaké problémy, že si to budou dobře pamatovat i jako memento.“*

Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích

Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích byl vytvořen jednak v papírové verzi (resp. formát „.pdf“) a dále také v elektronické otevřené verzi na webových stránkách projektu. Sborník je typ výstupu, který lze podle krajských poradců i zástupců samospráv využívat opakovaně, neboť obsahuje informace, které budou aktuální i v následujícím období. Sborník v papírové podobě nicméně již nadále nebude k dispozici a jeho dotištění se podle vedení projektu nepředpokládá. Elektronická forma se jednak dobře aktualizuje a jednak se také dobře sdílí pomocí internetu.

Krajský poradce pro Karlovarský kraj (KP-KA) souhlasí s další využitelností Sborníku i po skončení projektu, přičemž zvažil i rozdíly, které se mohou mezi aktéry vyskytnout na základě jejich situovanosti: *„Určitě ano, protože ta zkušenost jednou byla a byla pozitivní. Můžou se samozřejmě měnit nuance, na jiném místě se může odehrát něco podobného nebo typicky něco přiřaditelného nebo adekvátního k příkladu, který je v nějaké oblasti. Myslím si, že má smysl a lze použít v delším časovém kontextu, protože je to přenositelná zkušenost.“* V Jihočeském kraji se pak uvažuje o vytvoření vlastního speciálního sborníku, který by využil strukturu Sborníku vytvořeného v rámci projektu.

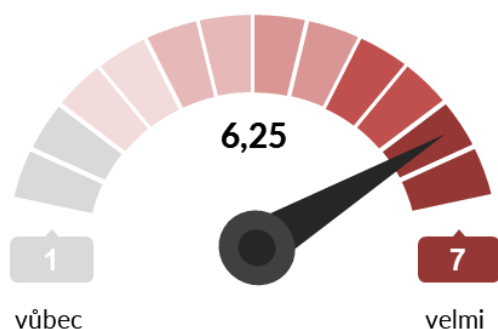
Krajská poradkyně pro Jihomoravský kraj (KP-JIM) upozorňuje na to, že pro využitelnost Sborníku je důležitý nejen zájem vedení krajů či obcí, ale také potřeba finančních prostředků: *„Je to přenos nějaké dobré praxe, která se někde realizuje a záleží na zvážení a samozřejmě finančních prostředcích těch dalších aktérů, ať už obcí, krajů nebo jestli se rozhodnou tu rodinnou politiku realizovat nějakou podobnou formou.“*

Celkově udržitelnost Sborníku, ale i dalších výstupů závisí na další podpoře webových stránek ze strany MPSV. Podle vedoucí oddělení 216 se předpokládá, že webové stránky projektu³² budou i nadále ze strany MPSV podporované, jako je tomu u jiných projektů realizovaných MPSV. V tomto ohledu referentka Oddělení sociální ochrany KÚ Moravskoslezského kraje (ZS11) zdůrazňuje, aby takový odkaz byl snadno dostupný a nebylo třeba složitě jej hledat na stránkách MPSV. Co se týče Sborníku, podle vedoucí oddělení 216 se uvažuje o zřízení pracovní skupiny v rámci Odboru rodinné politiky a ochrany práv dětí MPSV, která by měla na starost další sběr příkladů dobré praxe.

Potřeba propagace tématu rodinné politiky v krajích

Udržitelnost výstupů je dána také potřebou propagace tématu rodinné politiky v krajích. Podle respondentů dotazníkového šetření je potřeba propagace tématu rodinné politiky v jejich kraji nadále velmi vysoká. Míru potřeby respondenti v průměru hodnotili známkou 6,25, což je nadprůměrná hodnota pohybující se při horní hranici míry závažnosti.

Obrázek 20: Do jaké míry je podle Vás potřeba propagovat téma rodinné politiky ve Vašem kraji?

Zdroj: INESAN (2021, N=191)

Pozn.: Význam hodnot je následující: 1=vůbec, 7=velmi; medián=7,0.

Nejdůležitější témata v oblasti rodinné politiky uvedená respondenty jsou vyobrazena v následujících schématu.

³² <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/>

Obrázek 21: Co je podle Vás tím nejvíce důležitým tématem v oblasti rodinné politiky ve Vašem kraji?

Nejdůležitější témata v oblasti rodinné politiky v krajích

- 36 podpora rodiny a rodinných vztahů
- 24 sladování pracovního a rodinného života
- 15 podpora prarodinných aktivit, služeb a organizací
- 13 bydlení
- 10 rodinná politika, koncepce, odborné zajištění, síťování
- 11 prevence
- 11 podpora mladých rodin
- 9 školská zařízení, předškolní péče, dětské skupiny
- 8 podpora žen (pracovní pozice) a samoživitelek
- 8 podpora neformální péče / mezigenerační soužití / sendvičové generace
- 4 úzké propojení zaměstnance a zaměstnavatele
- 4 stárnutí populace a péče o seniory
- 3 podpora ze strany kraje a obcí
- 3 práva dětí, péče o ohrožené děti, náhradní rodinná péče
- 2 péče o zdraví
- 2 financování
- 1 doprava do školy
- 1 kyberšikana a sexualita
- 1 dopady pandemie na rodiny
- 1 perspektiva života v kraji
- 1 sociální citění
- 1 zapojení dlouhodobě nezaměstnaných na trh práce

Zdroj: INESAN (2021)

Pozn.: Hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí.

Ředitelka odboru 25 (ŘO2) k pokračování kampaně na podporu rodinné politiky uvedla, že v rámci MPSV jsou připravovány další akce: „Jako odbor organizujeme 1× ročně Fórum rodinné politiky, což je taková dvoudenní akce asi s 15 nebo 12 workshopy a politickým panelem. Obdobně se během roku snažíme dělat různé malé workshopy, semináře, ale teď jsme měli hodně zaměřené na změny, co se týče novely zákona o dětské skupině, obdobně u sociálněprávní ochrany dětí. Pokud se nám to podaří (...), tak bude víc prostoru dělat nějaké obecné akce např. na podporu sladování, zapojování otců, což je téma, kterým se chceme teď zabývat, dále stereotypy v péči v kontextu sladění práce a rodiny, pozice otců, nejenom v péči o děti, ale i o závislé členy rodiny atd.“ Co se týče informačního servisu, již vznikl a funguje elektronický zpravodaj *Rodina*, který třikrát do roka poskytuje informace samosprávám z oblasti rodinné politiky a který podle ředitelky odboru 25 bude fungovat i po skončení projektu.³³

EO 3.6.2 JAKÝM ZPŮSOBEM BUDE PERSONÁLNĚ ZAJIŠŤOVÁNA AGENDA RODINNÉ POLITIKY NA KRAJSKÉ ÚROVNI PO SKONČENÍ PROJEKTU?

³³ [Zpravodaj Rodina \(mpsv.cz\)](https://zpravodaj.rodina.mpsv.cz/)

Zjištění uvedená v odpovědi na tuto evaluační otázku vycházejí z dat získaných polostrukturovanými rozhovory s vedením realizačního týmu, krajskými poradci a zástupci samospráv, a dále získaných dotazníkovým šetřením se zástupci samospráv. Hodnocení prováděly osoby, které měly povědomí o předpokládaném personálním zajištění rodinné politiky v daném kraji.

Agenda rodinné politiky na krajské úrovni bude po skončení projektu zajišťována v jednotlivých krajích různým způsobem. Z Analýzy (2021) a rozhovorů s krajskými poradci a zástupci samospráv byl zjištěn stav personálního zajištění agendy rodinné politiky na krajské úrovni v jednotlivých krajích. Přehled stavu v jednotlivých krajích je uveden v následující tabulce.

Tabulka 9: Stav personálního zajištění agendy rodinné politiky na krajské úrovni v jednotlivých krajích

Kraj	Popis zapojení klíčového aktéra
Pozice zajišťující rodinnou politiku zřízena na KÚ před zapojením do projektu	
Hl. město Praha	specialista rodinné politiky, Oddělení ekonomické a metodické a Odbor sociálních věcí
Jihomoravský kraj	vedoucí oddělení, 2 x referent rodinné politiky, Odbor sociálních věcí, Oddělení sociální práce a rodinné politiky
Ústecký kraj	referent, pozice s agendou rodinné politiky, Sociální odbor
Liberecký kraj	koordinátor rodinné politiky,
Kraj Vysočina	2 pozice přímo řeší rodinnou politiku, Oddělení rodinné a seniorské politiky a rozvoje služeb, dalších 5 pozic kumuluje rodinnou politiku s dalšími činnostmi
Olomoucký kraj	2 pozice pro oblast rodinné politiky, Oddělení sociálně právní ochrany a odbor sociálních věcí, jedna na plný a jedna na částečný úvazek
Pozice zajišťující rodinnou politiku zřízena na KÚ v průběhu projektu	
Jihočeský kraj	referent pro rodinnou politiku a politiku stárnutí, Oddělení projektů a plánování sociálních služeb a odbor sociálních věcí; pozice byla k 1. lednu 2020 zrušena
Karlovarský kraj	referent pro oblast rodinné politiky, Odbor sociálních věcí
Královéhradecký kraj	koordinátor rodinné politiky
Pardubický kraj	koordinátor rodinné politiky, Odbor sociálních věcí
Zvažování zřízení pozice na KÚ zajišťující rodinnou politiku v následujícím období	
Jihočeský kraj	předpoklad vzniku oddělení či pozice zajišťující rodinnou politiku (viz koncepce rodinné politiky)
Královéhradecký kraj	předpoklad vzniku druhé pozice koordinátora rodinné politiky pro oblast terénní práce
Plzeňský kraj	předpoklad vzniku pozice koordinátora rodinné politiky (viz koncepce rodinné politiky)
Středočeský kraj	zájem ze strany vedení kraje zřídit pozici s výlučnou agendou rodinné politiky pravděpodobně v rámci sociálního odboru
Diskutabilní, nejasné nebo nepravděpodobné zřízení pozice na KÚ zajišťující rodinnou politiku	
Moravskoslezský kraj	
Zlínský kraj	předpoklad pro pozici je finanční zajištění pracovníka od MPSV

Zdroj: INESAN

Personální zajištění agendy rodinné politiky na krajské úrovni v jednotlivých krajích a další souvislosti jsou blíže popsány v následujících případových studiích.

4. PŘÍPADOVÉ STUDIE

Následující případové studie se v rámci jednotlivých krajů zaměřují na klíčové aktéry spolupráce,³⁴ dále na stav strategického řízení rodinné politiky na úrovni krajů, resp. Hlavního města Prahy před vstupem do projektu, na hlavní přínosy projektu ke strategickému řízení rodinné politiky na úrovni krajů,³⁵ resp. Hlavního města Prahy a na zhodnocení pravděpodobnosti udržení projektových aktivit vykonávaných v projektu regionální platformou a krajským poradcem i po ukončení realizace projektu. Na závěr je uvedeno srovnání a souhrnné vyhodnocení jednotlivých krajů.

4.1 HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Klíčoví aktéři spolupráce

Z hlediska spolupráce se samosprávami se do projektu podařilo zapojit metodičku sociálně právní ochrany dětí MHMP, se kterou byla jako s jedinou zástupkyní úřadu Hl. m. Prahy navázána úzká spolupráce. Ochotnější ke spolupráci byly podle poradkyně především jednotlivé městské části Prahy, které poradkyně osobně navštívila a u nichž zjišťovala potřeby v oblasti rodinné politiky. Úzká spolupráce se poradkyní podařila navázat také s ředitelkou Odboru sociální péče při Úřadu městské části Praha 13.

Dobře se podle poradkyně dařilo navazovat spolupráci s organizacemi z neziskového sektoru. Zvláště úzká spolupráce byla navázána s ředitelem Národní Sítě Zdravých měst ČR, s vedoucí pracoviště Pražského centra primární prevence a s ředitelkou Nadačního fondu pro podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Z neziskových organizací se dále zapojili zástupci dvou hlavních mateřských, resp. rodinných center, a zvláště příspěvková organizace Úřadu městské části Prahy 8 Osmička pro rodinu, která provozuje vlastní síť rodinných a komunitních center a jejíž ředitelka se stala členkou regionální platformy. Podle poradkyně klíčoví zástupci neziskového sektoru pomohli k určení prioritních témat pro rodinnou politiku, jímž se stalo téma neformálních pečujících.

Z hlediska navazování spolupráce byla podle poradkyně obecně problematická skupina zaměstnavatelů ze soukromého sektoru, kteří jsou podle ní méně motivovaní k zapojení do projektu a u nichž je potřeba více zdůrazňovat benefity, které jim mohou ze zavádění opatření na sladění pracovního a rodinného života plynout. Při tvorbě workshopu se poradkyně v Praze zaměřila na veřejnou správu jakožto na zaměstnavatele. Poradkyně usilovala také o zapojení zástupce odborů, což se jí však nepodařilo. Ze tří

³⁴ Vzhledem k širokému významu pojmu „spolupráce“, jsou v textu odlišováni aktéři, s nimiž byla navázána „úzká spolupráce“. Jedná se o aktéry, které krajské poradci sami označili jako aktéry, s nimiž měla spolupráce významnější charakter.

³⁵ Informace týkající se vytvoření koncepčních dokumentů v rámci jednotlivých krajů a jejich schválení viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

největších zaměstnavatelů hlavního města Prahy³⁶ se podařilo zapojit pouze jednoho, jednalo se o Dopravní podnik hl. m. Prahy. Z dalších významných zaměstnavatelů se jí podařilo zapojit např. UPC, resp. Vodafone, který také patří mezi větší zaměstnavatele v regionu. Poradkyně se snažila zaměstnavatele zapojit také prostřednictvím Hospodářské komory hlavního města Prahy, se kterou navázala úzkou spoluprací. Pro oslovování subjektů ze soukromého sektoru zde podle poradkyně stále zůstává velký potenciál.³⁷

Stav rodinné politiky na úrovni Hl. m. Prahy před vstupem do projektu

Na MHMP je podle Analýzy (2021) od roku 2008 zřízena v rámci Oddělení ekonomické a metodické a Odbor sociálních věcí pozice Specialista rodinné politiky. V kraji byla zpracována *Koncepce rodinné politiky hlavního města Prahy pro období 2009–2010*, která byla schválena usnesením č. 263 Rady hlavního města Prahy ze dne 10. 3. 2009.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na úrovni Hl. m. Prahy

Poradkyně pro Prahu vnímá jako největší přínos projektu nastavení systémové spolupráce mezi jednotlivými městskými částmi a dále vypracování návrhu na rozšíření a aktualizaci koncepce rodinné politiky, kterou Hl. m. Praha již v počátku realizace projektu KRP samostatně zpracovávalo. S vytvořeným výstupem se podle poradkyně aktivně pracuje.

Poradkyně se snažila o užší propojení mezi rodinnými politikami MHMP a městských částí. Jedno z prioritních témat proto bylo doporučení metodické podpory ze strany MHMP směrem k městským částem v oblasti tvorby vlastní rodinné politiky na úrovni městské části. V rámci projektu se tak podařilo nastavit spolupráci s městskými částmi a je zde podle poradkyně dobrý předpoklad, že se tato spolupráce a metodická podpora bude dále rozvíjet.

Podle metodičky sociálně právní ochrany dětí Oddělení rodiny a sociální práce na MHMP bylo stěžejní, že projekt měl návaznost na návrh rozšíření koncepce rodinné politiky hlavního města Prahy. Hlavním přínosem pak podle ní byla prioritizace témat v oblasti rodinné politiky a zařazení pro Prahu velmi aktuálního tématu podpory místních komunit. Důležitým přínosem pak podle respondentky bylo zjištění potřeb jednotlivých městských částí, což v budoucnu umožní pružněji reagovat při nastavování rodinné politiky v Praze, a dále zdůraznění nutnosti posílení metodické podpory a koordinace na úrovni hlavního města Prahy směrem k městským částím.

³⁶ Největšími zaměstnavateli v Praze jsou následující subjekty: Dopravní podnik města Prahy, Tesco Stores, a.s., Fakultní nemocnice v Motole.

³⁷ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Podle poradkyně pro Prahu byla v rámci návrhu implementace opatření předána řada námětů a doporučení i pro vedení MHMP, která byla rozpracovaná až do úrovně jednotlivých aktivit, kompetencí, zodpovědných osob, termínů a rozpočtů. Aktuálně poradkyně vnímá nedostatečné personální zajištění těchto aktivit, neboť specialistka rodinné politiky se věnuje především grantovým projektům. MHMP nicméně v únoru 2021 deklaroval, že by bylo vhodné navýšit personální obsazení ještě o jeden úvazek. Metodická sociálně právní ochrany dětí Oddělení rodiny a sociální práce na MHMP pak uvedla, že rozhodnutí je na úrovni ředitelů jednotlivých odborů, městských částí, starostů apod.

4.2 JIHOČESKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

Při navazování spolupráce s krajskou samosprávou se vyskytly určité limity. Pozice některých krajských zástupců k realizaci projektu byla podle poradkyně zprvu negativní, po změně ve vedení kraje byla spolupráce nastavena. V rámci projektu spolupracovala náměstkyně, hejtmanka a další členové odborů a oddělení KÚ. V rámci kraje byla hlavní kontaktní osobou referentka pro rodinnou politiku a politiku stárnutí. Přestože její pozice byla zrušena v rámci reorganizace v lednu 2020, tato referentka na projektu spolupracovala až do poloviny roku 2020. Ačkoli se podle krajské poradkyně pro Jihočeský kraj podařilo po volbách nové vedení kraje zapojit, při realizaci projektových aktivit došlo k situaci, kdy paralelně vznikaly dva koncepční dokumenty (jeden na kraji a jeden v rámci projektu KRP), což bylo některými aktéry hodnoceno negativně. Krajská poradkyně neoznačila ani jednoho zástupce kraje za aktéra, s nímž byla navázána úzká spolupráce.

Úzká spolupráce byla naopak navázána s pracovníky Magistrátu města České Budějovice (metodik plánování sociálních služeb, koordinátorka plánování sociálních služeb a rodinné politiky), které je díky své rozloze a působení v kraji klíčovým zástupcem obecních samospráv. Ochotně se podle krajské poradkyně zapojovala i další menší města v Jihočeském kraji. Úzká spolupráce byla navázána také s vedoucím Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství města Vodňany, sociální pracovnící a současně zastupitelkou Městyse Křemže a starostkou města Trhové Sviny.

Dobře se podle krajské poradkyně dařilo zapojit zvláště zástupce neziskového sektoru, kteří měli na spolupráci zájem. Mezi nejdůležitějšími organizacemi byla Síť pro rodinu, která se významně podílela na vytvoření první koncepce krajské rodinné politiky a která byla zároveň klíčovou organizací k zasíťování měst a obcí. Krajská poradkyně také navázala úzkou spolupráci s organizacemi Portus Prachatice o.p.s., Temperi o.p.s., Rodinným centrem Pomněnka, MAS Třeboňsko o.p.s. a Rodinným centrem Trhováček z.s.

Podle krajské poradkyně se dařilo zapojovat také zaměstnavatele, a to především přes organizace jako je Jihočeská hospodářská komora, se kterou byla navázána úzká spolupráce, dále také CzechInvest, Úřad práce ČR a odborový svaz. Větší zaměstnavatele se i přes snahu poradkyně nedařilo zapojit.³⁸ Největší zaměstnavatel v kraji nebyl podle poradkyně ochoten sdílet svoji firemní kulturu rodinné politiky. Ze skupiny zástupců zaměstnavatelů se dále podařilo navázat úzkou spoluprací s Jihočeskou společností pro rozvoj lidských zdrojů, s Dětskou skupinou Kvítek, se společností DFK Group, a.s. a Oblastním inspektorátem práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu. Aktivními členy platformy byly také zástupci z oblasti vzdělávání (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích a další školská zařízení).³⁹

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

V Jihočeském kraji byla podle Analýzy (2021) v kraji zpracována *Koncepce v oblasti rodinné politiky a sociálně právní ochrany dětí na území Jihočeského kraje na období 2010-2015*. V rámci úřadu byla v roce 2017 zřízena pozice referentky pro rodinnou politiku a politiku stárnutí, která byla zařazena pod Oddělení projektů a plánování sociálních služeb a Odbor sociálních věcí. Tato pozice vznikla v návaznosti na realizaci projektu, ale byla k lednu 2020 zrušena. Koncepce, která končila k roku 2015, byla podle krajské poradkyně pro Jihočeský kraj zastaralá, přičemž se o ni opíraly dotační programy.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na úrovni Jihočeského kraje

Podle krajské poradkyně pro Jihočeský kraj se platforma scházela častěji, než bylo stanoveno projektem. Platforma obsáhla všechny cílové skupiny, přičemž nejvíce obtížné bylo zapojit do platformy významné zaměstnavatele. Členové platformy síťovali další aktéry v rámci své cílové skupiny. Členové platformy sdíleli příklady dobré praxe a připravovali články do sborníku. Jihočeský kraj si nechal mimo projekt zpracovat analýzu potřeb rodin v Jihočeském kraji, protože *Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR* byla zpracovaná se zpožděním. Analýza potřeb byla v rámci projektu využita při návrhu koncepce rodinné politiky, který si kraj podle krajské poradkyně převzal a sloučil s koncepcí seniorské politiky do jednotného koncepčního dokumentu na období 2021-2025.

Vedoucí Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MÚ města v Jihočeském kraji, zastupitel města v Jihočeském kraji a člen RP považuje projekt za nesmyslný a neúměrně nákladný. Samotný kraj podle něho nereflektoval realizaci výstupů v rámci projektu a bral projekt jako konkurenci. Analýza realizovaná v rámci projektu, která měla být podkladem pro tvorbu koncepce, byla podle jeho názoru nákladná,

³⁸ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: Robert Bosch, s.r.o., Nemocnice České Budějovice, a.s., Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.

³⁹ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

provedená se zpožděním až po vytvoření koncepce a také vzhledem k potřebám nastavení koncepce málo obsažná. Také koordinátorka plánování sociálních služeb a rodinné politiky Odboru sociálních věcí Oddělení sociální pomoci MÚ města v Jihočeském kraji a členka skupiny pracující na koncepci rodinné politiky v rámci regionální platformy vnímala, že mezi realizací projektu a krajem dochází k rozkolu. Respondentka následně odložila připomínkování vytvářeného návrhu koncepce a již se k němu nevrátila. Situaci komentovala následujícím způsobem (ZS6): „*Tam potom nastaly nějaké problémy, ministerský projekt versus kraj, trochu tam došlo k nějakému skřípání, to asi ví všichni.*“ Nadále pak platforma a kraj pracovaly odděleně.

Podle krajské poradkyně pro Jihočeský kraj (KP-JIČ) však byla koncepce vypracovaná v rámci platformy krajem přijatá: „*Nakonec jsem byla ráda, že ten dokument byl převzatý, tak jak vznikl v rámci regionální platformy. Byla jsem ráda, že si to kraj vzal za své a dokument implementoval do svého návrhu koncepce rodinné politiky.*“ Rodinná politika v Jihočeském kraji na začátku projektu byla podle této poradkyně zaměřená na sociálně právní ochranu dětí, ale díky projektu se oblast rodinné politiky začala nějakým způsobem formulovat a uchopovat, k čemuž také přispělo zřízení specializované pozice KÚ, ačkoli byla posléze zrušena.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Podle krajské poradkyně pro Jihočeský kraj (KP-JIČ) má kraj zájem na udržení platformy a zřízení pozice koordinátora: „*Jihočeský kraj má zájem o to, aby platforma dále fungovala, mají to i v návrhu koncepce, mají napsáno, že se bude platforma scházet i nadále. Tím, že aktuálně tam nemají místo, paní náměstkyně mi sdělila, že vyberou konkrétního pracovníka, kterému to dají v rámci jeho náplně práce, takže věřím, že se spolupráce udrží.*“ V koncepci je zaneseno, že kraj do budoucna předpokládá, že bude zřízeno oddělení nebo alespoň specializovaná pozice pro řešení rodinné politiky.

4.3 JIHMORAVSKÝ KRAJ

Klíčové aktéři spolupráce

V Jihomoravském kraji byla navázána úzká spolupráce s významnými zástupci kraje, což se odrazilo také v celkově bezproblémové spolupráci. Jihomoravský kraj je specifický pro svou tradici rodinné politiky, kterou vybudoval. Kraj samosprávám v kraji pomohl zřídit místa koordinátorů rodinné politiky, místní aktéři byli již před projektem dobře zasíťovaní. Do projektu kraj vstupoval s tím, že bude vystupovat jako zdroj inspirace a příkladů dobré praxe pro další kraje. Co se týče KÚ Jihomoravského kraje, úzká spolupráce byla navázána s vedoucí Oddělení sociálně právní ochrany a rodinné politiky a referentkou rodinné politiky z téhož oddělení. Do spolupráce se podle krajské poradkyně podařilo zapojit i zástupce

dalších městských samospráv, s nimiž se spolupráce navazovala velmi dobře. V tomto směru byla do úzké spolupráce zapojena vedoucí odboru sociálních věcí a prevence MÚ v Kuřimi.

Dobře se podle krajské poradkyně dařilo zapojovat také neziskové organizace, které byly velmi aktivní. Úzká spolupráce byla nastavena s organizací Národní centrum pro rodinu, jejímž cílem je monitorovat společenské podmínky, které se vztahují k rodině, podporovat a iniciovat prorodinné aktivity v ČR, přinášet zahraniční zkušenosti v oblasti rodinné politiky i konkrétní nabídky pro rodiny, podporovat zdravé, fungující rodiny a pomáhat vytvářet prorodinné klima ve společnosti.⁴⁰ Dalšími aktéry, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, byla Modrá linka a Síť pro rodinu Jihomoravského kraje. Dále se poradkyni podařilo propojit se s koordinátory projektů *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň* a *Podpora implementace dětských skupin* realizovaných MPSV probíhajících na kraji a uskutečňovat společné aktivity.

Zaměstnavatele se krajská poradkyně rozhodla oslovovat výlučně přes CzechInvest, který navštěvoval obce s rozšířenou působností. Zde se potkával s jednotlivými zaměstnavateli a prezentoval aktivity projektu. Krajské poradkyni se nepodařilo zapojit ani jednoho z největších zaměstnavatelů v kraji.⁴¹ Podle poradkyně se v případě této skupiny podařilo zástupce zaměstnavatelů dobře zaangažovat na realizaci workshopů a také hojně sdílet příklady dobré praxe. Na workshopu se podílel Úřad práce ČR, který zúčastněné zaměstnavatele informoval, jaké mohou čerpat od státu benefity při zaměstnávání různých skupin obyvatel. Za zástupce zaměstnavatelů, s nimiž byla v projektu navázána úzká spolupráce, označila krajská poradkyně podnik TOS Kuřim, a.s., nábytkářskou firmu IKEA a společnost Kentico Software, s.r.o. Úzká spolupráce byla navázána také s odborovou organizací KOVO, působící v rámci společnosti Královopolská, a.s., a s pracovníky z akademického sektoru (Masarykova univerzita).⁴²

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle oficiálního webu Jihomoravského kraje⁴³ byla v roce 2008 přijata první koncepce rodinné politiky Jihomoravského kraje. V roce 2009 bylo při KÚ zřízeno pracovní místo referenta pro rodinnou politiku. V roce 2010 proběhly dílčí úpravy koncepce a byl schválen první akční plán prorodinných aktivit na rok 2010. Rodinné aktivity byly prioritní součástí strategického dokumentu *Program rozvoje Jihomoravského kraje na období 2010-2013*. V roce 2014 byla schválena druhá *Koncepce rodinné politiky Jihomoravského kraje na období 2015-2019*, ke které je každoročně schvalován prováděcí dokument s názvem *Akční plán*

⁴⁰ Národní centrum pro rodinu: www.rodiny.cz/narodni-centrum-pro-rodinu/

⁴¹ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: Masarykova univerzita v Brně, Fakultní nemocnice Brno, Nemocnice u Sv. Anny, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje.

⁴² Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

⁴³ <https://www.rodinnapolitika.cz>

rodinné politiky Jihomoravského kraje. V roce 2015 byla zahájena realizace Audit Family Friendly Community.⁴⁴ Podle krajské poradkyně pro Jihomoravský kraj (KP-JIM) jsou na KÚ v rámci Oddělení sociálně právní ochrany dětí Odboru sociálních věcí 2 referenti rodinné politiky a v kraji funguje při obcích 32 koordinátorů: „Rodinná politika na jižní Moravě má letitou tradici, byla už před projektem na vysoké úrovni a všechno pro to dělal kraj.“

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

Podle krajské poradkyně pro Jihomoravský kraj se v rámci projektu vytvářel návrh na rozšíření opatření aktivit do koncepce rodinné politiky a také se projednával návrh implementace opatření. Podle Analýzy (2021) byla v roce 2020 zastupitelstvem kraje schválena nová *Koncepce rodinné politiky pro všechny generace 2020-2030*, nelze ji ale přímo považovat za přínos projektu. Přínos Jihomoravského kraje pro projekt spočíval především zprostředkování vlastní praxe rodinné politiky ostatním krajům, neboť je jedinečným příkladem dobré krajské praxe v ČR.

Podle referentky rodinné politiky Odboru sociálních věcí na KÚ Jihomoravského kraje a členky RP a CP (ZS8) vypadala sice rodinná politika kraje po projektu stejně jako před projektem, ale dále se inspirovala aktivitami z jiných krajů: „Zpracovali jsme jen pár nových příkladů dobré praxe z jiných krajů, např. příměstské tábory pro zaměstnance kraje.“ (...) Říkali jsme, že koncepci máme a budeme si nějak dělat svoji aktualizaci, ale že z platformy můžeme přijmout nějaké podněty a v podstatě si to pojedeme v tom našem režimu. V té platformě byli vesměs lidé, se kterými spolupracujeme a známe se, takže to pro nás bylo takové přátelské posezení.“ Nejprínosnější byly podle této respondentky příklady dobré praxe z jiných krajů a setkávání s MPSV, kdy docházelo k nějakému předání informací. Podle respondentky si Jihomoravský kraj v rámci projektu vyzkoušel širší model platformy, který již dříve chtěl zorganizovat.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Podle referentky rodinné politiky Odboru sociálních věcí na KÚ Jihomoravského kraje a členky RP a CP (ZS8) má Jihomoravský kraj v úmyslu zachovat v nějaké formě regionální platformu, nicméně pravděpodobně s menším počtem členů: „Máme to v plánu delší dobu, ale pořád jsme se k tomu nedostali. Chceme mít nějakou pracovní skupinu ke všem aktivitám, co děláme, abychom měli nějakou zpětnou vazbu zvenčí a z nezávislých organizací. Myslím si akorát, že v menším počtu, že se ty věci snadněji komunikují, než když ta platforma je poměrně široká.“

⁴⁴ Audit je rozšířením podpory obcí ze strany Jihomoravského kraje a má pomoci v úsilí obcí o zlepšování podmínek života rodin. Významnou výhodou auditu je pomoc v realizaci těch opatření, která si obec na základě systematicky provedené analýzy sama zvolí a se souhlasem rady nebo zastupitelstva obce po dobu tří let realizuje a naplňuje. Audit Family Friendly Community je iniciativou společnosti Familié & Beruf Management GmbH, Rakousko. [Audit Family Friendly Community](#).

4.4 KARLOVARSKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

V rámci projektu se podle krajského poradce pro Karlovarský kraj podařilo navázat úzkou spoluprací s významnými zástupci Karlovarského kraje (vedoucí odboru Sociálních věcí a pracovník odboru sociálních věcí Oddělení sociálně právní ochrany dětí), kteří se podíleli na přípravě koncepce. Podle krajského poradce se dařilo zapojovat především menší obce, které aktivně projevovaly zájem o rodinnou politiku (např. se účastní soutěže Obec přátelská rodině) či přímo o tvorbu vlastního koncepčního dokumentu.

Dobře se dařilo zapojovat zástupce neziskového sektoru. Úzká spolupráce byla podle krajského poradce navázána zvláště s koordinátorkou Sítě pro rodinu nebo s vedoucí Oddělení informačních služeb krajské správy Českého statistického úřadu v Karlových Varech. Krajský poradce nezaznamenal téměř žádnou neziskovou organizaci, která by neměla zájem se o projektu informovat a dále více spolupracovat. Tyto organizace oceňovaly, že mohou dostat prostor pro sdílení příkladů vlastní dobré praxe, účastnit se workshopů se svým příspěvkem, vzájemně se více propojit nebo se setkat s experty z různých oblastí. Zapojené bylo široké spektrum organizací, a to mateřská, rodičovská a komunitní centra, komunitně zaměřené organizace a další organizace přímo pracující s rodiči a jejich dětmi. Ačkoli podle krajského poradce není v Karlovarském kraji mnoho neziskových organizací, ukázalo se, že jich zde působí více, než se předpokládalo. Pro ostatní neziskové organizace byla před vstupem do projektu neznámá např. organizace Mezinárodní cena vévody z Edinburghu věnující se mladým lidem do 24 let, kterou krajský poradce propojil s etablovanými neziskovými organizacemi.

Podle krajského poradce byli z hlediska zapojování do projektu nejvíce problematičtí zaměstnavatelé z komerčního sektoru, což mohlo být dále komplikováno tím, že hospodářský sektor se v době epidemie potýkal s dopady protipandemických opatření. Zvláště špatně šlo podle něho zapojovat velké zaměstnavatele, kteří však již na druhé straně měli vypracovaný systém benefitů pro zaměstnance. Krajský poradce tyto organizace informoval o projektu a mohly se v případě zájmu zapojit do projektových aktivit. Zástupce z řad zaměstnavatelů se dařilo oslovovat přes regionální platformu a karlovarskou agenturu rozvoje podnikání CzechInvest. Takto se podařilo získat několik firem patřících k největším firmám v regionu, jako např. EPT connector, s.r.o. nebo WITTE Nejdek, spol. s r.o., které mají firemní kulturu v oblasti sladování práce a soukromého života nastavenou na vysoké úrovni. Úzkou spoluprací s těmito aktéry, ani s dalšími firmami patřícím k největším v regionu,⁴⁵ se podle seznamu úzce spolupracujících aktérů vypracovaného krajským poradcem navázat nepodařilo. Na druhou stranu zde

⁴⁵ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s., Witte Nejdek, s. r. o., Karlovarská krajská nemocnice, a.s., Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje, Wieland Electric, s r.o.

nebyl problém zapojovat zaměstnavatele z veřejného nebo neziskového sektoru, kteří měli velký zájem na zapojení do projektu. Podle seznamu aktérů z řad zaměstnavatelů, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, bylo zapojeno Karlovarské sociální komunitní centrum o.p.s., Pedagogicko-psychologická poradna Karlovy Vary a obec Josefov. Z akademického sektoru spolupracovala Západočeská univerzita v Plzni. Krajský poradce dále poukázal na absenci zástupců osob vracejících se na trh práce a osob dlouhodobě nezaměstnaných, které by kvůli specifickým problémům kraje považoval za přínosné členy platformy.⁴⁶

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle Analýzy (2021) nebylo na KÚ Karlovarského kraje oddělení, které by se rodinnou politikou explicitně zabývalo. Problematika prorodinných aktivit byla součástí agendy jedné pozice zařazené pod Odbor sociálních věcí, avšak v kombinaci s jinou pracovní náplní. V kraji prozatím⁴⁷ nebyl přijat žádný koncepční dokument, který by se rodinné politice kompletně věnoval. Podle vedoucí Odboru sociálních věcí na KÚ Karlovarského kraje již před projektem na kraji probíhaly určité prorodinné aktivity, ale nebyly koordinovány z jednoho místa, probíhaly spíše na úrovni různých odborů jako součást jiné politiky.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

Podle krajského poradce pro Karlovarský kraj došlo v rámci projektu k aktivizaci tématu rodinné politiky v regionu. Podle pracovnice Oddělení sociálně právní ochrany dětí při Odboru sociálních věcí KÚ Karlovarského kraje byla účast v projektu zásadní. Znamenalo to, že se kraj začne rodinné politice věnovat a že se vytvoří koncepce, podle které kraj může dále postupovat. V rámci regionální platformy byl následně návrh koncepce zpracován a hodlá jej využít pro tvorbu rámce strategie v oblasti rodinné politiky. Podle dané pracovnice (ZS24) byl projekt pro jejich kraj přínosný, protože se naplnily všechny předem stanovené cíle: *„Zadání té platformy bylo vypracování té koncepce, se kterou by Karlovarský kraj pracoval a případně by ji upravil. Takže to proběhlo, tak to naplnilo ta očekávání jak mé, tak asi kraje.“* Nyní je podle pracovnice KÚ zásadní, aby byla vytvořená koncepce rodinné politiky schválená a dále, aby se přistoupilo k implementaci, což bylo aktuálně v procesu.⁴⁸

Kraj dále také podle této pracovnice zřídil v rámci sociálního odboru pozici, která se výlučně věnuje rodinné politice, a dále také chystá nový web zaměřený výlučně na rodinnou politiku.

⁴⁶ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

⁴⁷ K době konání rozhovoru 22. 7. 2021.

⁴⁸ K době konání rozhovoru 19. 7. 2021.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Podle krajského poradce se radní Karlovarského kraje vyjádřil, že je na kraji zájem vytvořit platformu menšího formátu a pozici pracovníka na částečný úvazek na Odboru sociálních věcí, který by se skupinou spolupracoval. Podle slov radního: „*rozhodně tahle oblast nezapadne.*“ Podle krajského poradce pro nové vedení kraje a hejtmána kraje patří oblast rodinné politiky mezi priority.

Podle vedoucí Odboru sociálních věcí na KÚ byla vytvořena pozice, do jejíž agendy spadá výlučně rodinná politika, osoba zastávající tuto pozici by měla na aktivity projektu po jeho ukončení navázat a rodinné politice se věnovat i nadále. Podle pracovnice Odboru sociálních věcí na Oddělení sociálně-právní ochrany dětí KÚ Karlovarského kraje a členky RP je pro udržení důležité především schválení Koncepce zastupitelstvem a navázání v jednotlivých krocích realizace a podpora od kraje.

4.5 KRAJ VYSOČINA

Klíčoví aktéři spolupráce

V Kraji Vysočina se podle krajské poradkyně podařilo nastavit úzkou a úspěšnou spolupráci s významnou zástupkyní KÚ Kraje Vysočina (pracovnice úseku rodinné a seniorské politiky Odboru sociálních věcí), která byla klíčová pro tvorbu koncepčních dokumentů krajské rodinné politiky. Úzká spolupráce byla dále navázána se zástupci některých obcí v kraji (sociální pracovník při MÚ Žďáru nad Sázavou a koordinátor komunitního plánování a rodinných služeb MÚ Třebíč). Se zástupci měst a obcí se dařilo lépe spojit díky spolupráci s projekty *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň* a *Podpora implementace dětských skupin realizovanými MPSV*. Zástupci těchto projektů byli společně se zástupci KÚ zváni na setkání zástupců samosprávných celků v rámci ORP a mikroregionů, kde měli možnost prezentovat své projekty a aktivity. Limitem zapojování obcí do projektu bylo podle krajské poradkyně především vnímání rodinné politiky jako priority ze strany lokální politické reprezentace.

Co se týče neziskového sektoru, krajská poradkyně spolupracovala s organizacemi, které se zabývají prevencí nebo se nějakým způsobem zabývají rodinnou politikou, pořádáním akcí pro rodiny, a dále s domy dětí a mládeže. Spolupráce s neziskovými organizacemi byla podle poradkyně intenzivnější než spolupráce se soukromými zaměstnavateli především z toho důvodu, že tyto organizace jsou obecně více aktivní ve vyhledávání informací a pořádání prarodinných akcí než zaměstnavatelé, kteří jsou primárně orientovaní na komerční cíl. Úzkou spolupráci navázala krajská poradkyně se Sítí pro rodinu Kraje Vysočina, Střediskem volného času Humpolec, Rodinným centrem Krteček Pelhřimov, Bílým kruhem bezpečí Jihlava a Hodinou H Pelhřimov.

Ačkoli se zaměstnavatele dařilo do projektu zapojovat hůře, podařilo se jich podle poradkyně zapojit řadu, především pak do realizace workshopu. U zaměstnavatelů se podle krajské poradkyně podařilo získat řadu kontaktů, členem platformy byla krajská hospodářská komora, která pomáhala především se síťováním. Krajská poradkyně se zaměřila také zvláště na zaměstnavatele, kteří se účastnili každoroční Ceny hejtmána pro zaměstnavatele. Tyto organizace se již zabývaly rodinnou politikou a byl zde předpoklad, že budou mít zájem sdílet příklady dobré praxe.

Krajská poradkyně navázala úzkou spolupráci s největším zaměstnavatelem v kraji, přímo s personálním manažerem společnosti Bosch Diesel, s.r.o.⁴⁹ Dále se podle krajské poradkyně podařila navázat úzká spolupráce (na workshopu) se zástupci Valeo Compressor Europe, s.r.o., Městského divadla a kina Ostrov Havlíčkův Brod, dále se zástupci Domova Kamélie Křížanov, MÚ Žďáru nad Sázavou a Věznice Světlá nad Sázavou. S krajskou poradkyní úzce spolupracovalo také rodinné centrum Krteček, Český statistický úřad ČR při Kraji Vysočina, Informační a poradenské centrum Vysočina o.p.s. a Oblastní Inspektorát práce pro Jihočeský kraj a Kraj Vysočina. Úzká spolupráce byla nastavena také s akademickou sférou (Vysoká škola polytechnická Jihlava).⁵⁰

Stav rodinné politiky na krajské úrovni na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle Analýzy (2021) funguje na KÚ kraje Vysočina od roku 2013 pod Odborem sociálních věcí Oddělení rodinné a seniorské politiky a rozvoje služeb. Toto oddělení má zřízených 7 pozic (včetně pozice vedoucího oddělení), z nichž 2 pozice řeší přímo rodinnou politiku a politiku stárnutí. Dalších 5 zaměstnanců má tuto agendu kumulovanou s jinými činnostmi (zabývají se především příspěvkovými organizacemi kraje v sociální oblasti). Kraj má vypracovanou a schválenou již druhou *Koncepci rodinné a seniorské politiky Kraje Vysočina na období 2017–2021*. Kraj má tedy rodinnou politiku zajištěnou institucionálně, personálně i koncepčně. Podle koordinátora komunitního plánování a rodinných služeb MÚ města v kraji Vysočina a člena RP je rodinná politika pro kraj prioritním tématem a byla aktivně rozvíjena již před projektem.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

Podle koordinátora komunitního plánování a rodinných služeb MÚ města v kraji Vysočina a člena RP je hlavním přínosem projektu návrh na rozšíření stávající koncepce krajské rodinné a seniorské politiky pro Kraj Vysočina, která má být krajem zapracována do nové koncepce, za druhý zásadní přínos považuje vytváření metodiky pro tvorbu koncepce.

⁴⁹ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: BOSCH DIESEL, s. r. o., Automotive Lighting, s. r. o., ŽĎAS, a. s.

⁵⁰ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Podle krajské poradkyně pro Kraj Vysočina se předpokládá následná spolupráce cílových skupin, zdůrazňuje navázání pevných kontaktů a předpokládá, že se bude ve spolupráci pokračovat. Přestože do budoucna není činnost navazující platformy zajištěna krajem, krajská poradkyně považuje za vysoce pravděpodobné, že bude platforma v rámci regionu pokračovat. Tuto pravděpodobnost podporuje aktivní přístup kraje k řešení rodinné politiky v kraji a existence pozic specializovaných na rodinnou a seniorskou politiku. Podle koordinátora komunitního plánování a rodinných služeb MÚ města v kraji Vysočina a člena RP byl kraj aktivní již před začátkem projektu (organizoval workshopy, konference a kulaté stoly) a předpokládá, že kraj zůstane nějakým způsobem aktivní i nadále. Respondent zároveň zdůraznil důležitost schválení nové koncepce krajským zastupitelstvem pro následování aktivit a myšlenek vzniklých v projektu.

4.6 KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

Do projektu se podařilo zapojit významného zástupce kraje. Úzká spolupráce byla navázána s referentem Oddělení sociální práce, prevence a registrace sociálních služeb a Odborem sociálních věcí KÚ Královéhradeckého kraje. Platforma se však významným způsobem nepodílela na přípravě koncepce. Kraj vypracovával vlastní koncepci a byl ji ochoten poskytnout k připomínkování v rámci platformy. Se zástupci měst a obcí se podařilo navázat spolupráci na základě domluvy s krajem, že oslovování jednotlivých obcí bude probíhat prostřednictvím KÚ, což zvyšovalo ochotu obcí ke spolupráci. Pomohlo také propojení s projekty *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň* a *Podpora implementace dětských skupin* realizovanými MPSV.

Neziskové organizace byly krajským poradcem považovány za velmi důležité aktéry, protože jsou rodinám nejbližší. Krajský poradce již pracoval s neziskovými organizacemi v jiném projektu a měl proto vytvořenou databázi kontaktů. V důsledku toho byla pro něho spolupráce s neziskovými organizacemi samozřejmá a bez problémů. Neziskové organizace měly velký zájem o spolupráci, kterou vnímaly jako možnost řešit konkrétní problémy, se kterými se setkávaly. Úzká spolupráce byla navázána s organizací Nízkoprahové centrum z Rychnova nad Kněžnou, Sítí pro rodinu a Diecézní charitou.

Spolupráce se zaměstnavateli byla podle poradce navázána a vzešel z ní zvláště velký počet příkladů dobré praxe. V regionální platformě však krajský poradce postrádal zástupce krajské hospodářské komory. Ten podle krajského poradce nepovažoval svou účast za důležitou, poskytl však alespoň možnost rozeslat zaměstnavatelům informace prostřednictvím databáze kontaktů. V kraji se podle seznamu aktérů krajského poradce nepodařilo navázat úzkou spolupráci jak s největšími

zaměstnavateli,⁵¹ tak ani s těmi menšími. Navázána byla spolupráce s akademickým sektorem (Univerzita Hradec Králové).⁵²

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle Analýzy (2021) Královéhradecký kraj schválil v lednu 2012 první koncepci rodinné politiky platnou pro období 2012 až 2016. Do roku 2020 byla v platnosti navazující *Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2017–2020*. Podle referentky Oddělení sociální práce, prevence a registrace sociálních služeb KÚ Královéhradeckého kraje nebyla zřízena pozice koordinátora rodinné politiky, na realizaci politiky se podíleli pracovníci Odboru sociálních věcí KÚ Královéhradeckého kraje.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

Podle referentky Oddělení sociální práce, prevence a registrace sociálních služeb KÚ Královéhradeckého kraje v důsledku realizace projektu KRP vznikla pozice koordinátora rodinné politiky, přestože stále není zřízena pozice výlučně specializovaná pouze na rodinnou politiku. Díky této pozici si kraj začal zpracovávat analýzy, které dříve zadával externímu zpracovateli. Kraj si podle respondentky nezávisle na realizaci projektu vytvářel koncepci rodinné politiky pro roky 2020-2023 a dále realizační plán, přičemž oba dokumenty byly prezentovány na platformě, jejíž členové mohli návrhy připomínkovat, což za přínos projektu považovala zastupitelka města a ředitelka kontaktního pracoviště Úřadu práce v Královéhradeckém kraji. Na základě připomínek došlo k dílčím úpravám.

Krajská poradkyně pro Královéhradecký kraj hodnotí pozitivně zapojení CS, zvláště pak neziskové organizace považuje za nejdůležitější zdroj informací. Dalším pozitivem je záměr vytvořit vlastní krajskou publikaci příkladů dobré praxe podobnou *Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích*, která vznikla v rámci projektu.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Referentka Oddělení sociální práce, prevence a registrace sociálních služeb KÚ Královéhradeckého kraje předpokládá, že plynule naváže na činnost krajského poradce, bude pokračovat s platformou v rámci kraje a bude tak dále koordinovat jak kolektivní setkání, tak osobní setkání. Podle respondentky nové vedení kraje činnosti v oblasti rodinné politiky podporuje, v budoucnosti by měly vzniknout dvě pracovní skupiny, v rámci nichž se bude úžeji spolupracovat s dalšími odbory. Vzniknout by měla také druhá

⁵¹ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: Škoda-Auto Kvasiny, Fakultní nemocnice Hradec Králové, ČD Cargo a.s. (Hradec Králové, Týniště nad Orlicí, Česká Třebová).

⁵² Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

pozice koordinátorky, která by měla na starosti především činnosti v terénu (obce). Tyto skupiny by tak měly také pomoci zajistit pokračování projektových aktivit.

4.7 LIBERECKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

V Libereckém kraji byly limity spolupráce především ve skupině zástupců samospráv. Co se týče spolupráce s vedením kraje, podle krajského poradce pro Liberecký kraj bylo vedení kraje z počátku velice rezervované a odmítavé. Se zástupcem kraje, konkrétně s koordinátorkou rodinné politiky při Odboru sociálních věcí KÚ Libereckého kraje, přesto byla nastavena úzká spolupráce. Nicméně po volbách a změně ve vedení kraje byla oblast rodinné politiky upozaděna.⁵³

Velmi omezeně byla navázána spolupráce s obcemi a městy. Komunikace probíhala podle krajského poradce především s těmi obcemi, na které získal kontakt přes členy regionální platformy, ostatní neměli zájem komunikovat. Krajský poradce vnímal jako vhodnější oslovovat obce prostřednictvím kraje, nicméně kraj v tomto směru nebyl ochoten poskytnout součinnost. Za hlavní problém považoval poradce skutečnost, že kraj zaujímal negativní postoj k MPSV a obce pak zaujímaly problematický vztah k Libereckému kraji. S několika zástupci samospráv se však podařilo navázat úzkou spoluprací, zvláště pak s krajským městem Liberec (vedoucí oddělení sociálně právní ochrany dětí Odboru sociální péče Statutárního města Liberec) a starostkou Města Hodkovic nad Mohelkou.

Neziskové organizace se podle poradce zapojovat dařilo. Úzká spolupráce byla navázána se spolkem Děčko Liberec z.s., Majákem o.p.s. a Sítí pro rodinu pro Liberecký kraj. Určitá spolupráce byla navázána také s organizacemi, jako byla mateřská centra, církevní spolky a organizace sdružující mateřské školy a centra. Krajský poradce však vnímal také obavy cílových skupin z nastolování progresivních přístupů k rodině ze strany MPSV, Liberecký kraj podle něho patří mezi ty více konzervativní.

Spoluprací se podle krajského poradce dařilo navázat také se zaměstnavateli. Méně se tak dařilo v případě velkých zaměstnavatelů,⁵⁴ z nichž se úzce nezapojil ani jeden. Podle krajského poradce zaměstnavatelé vnímali aktivity projektu jako přitěžující. Zaměstnavatele se poradce snažil oslovovat prostřednictvím krajské hospodářské komory, se kterou navázal spoluprací. Ta se však v důsledku pandemie COVID-19 přerušila, což negativně ovlivnilo navazování spolupráce s dalšími subjekty a celkově spoluprací se všemi aktéry. V dané době také zaměstnavatelé začali řešit jiné problémy, neboť

⁵³ Kraj v průběhu projektu KRP realizoval vlastní evropský projekt zaměřený na systémovou podporu rodin, v rámci kterého musel plnit dané indikátory. Z tohoto důvodu mohl mít nižší ochotu spolupracovat na dalším podobně zaměřeném projektu.

⁵⁴ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: Denso Manufacturing Czech, Magna Exteriors (Bohemia), s. r. o., Benteler.

obor automotive, ve kterém velké množství firem Libereckého kraje působí a pro který je velmi důležitý vývoz do Evropy, začal mít ekonomické problémy. Spolupráci se nadále dařilo udržovat pouze s těmi zaměstnavateli, se kterými byla již předtím navázaná v osobní rovině. Podle seznamu aktérů krajského poradce se ve skupině zaměstnavatelů podařilo navázat úzkou spoluprací s krajskou pobočkou Úřadu práce ČR, Oblastním inspektorátem práce pro Ústecký kraj a Liberecký kraj (sídlo Ústí nad Labem), s Gymnáziem F. X. Šaldy, firmou Manpowergroup s.r.o., Střediskem výchovné péče Frýdlant a nízkoprahovým klubem NZDM Zapes – Maják Plus z.ú. Úzká spolupráce byla nastavena také s akademickým sektorem (Technická univerzita v Liberci a další školská zařízení).⁵⁵

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle Analýzy (2021) byla v říjnu 2016 na KÚ Libereckého kraje zřízena pozice Koordinátor rodinné politiky, která je zařazena pod Oddělení sociální práce Odboru sociálních věcí. V kraji byl dále zpracován *Strategický plán rodinné politiky Libereckého kraje 2019-2023*.

Podle koordinátorky rodinné politiky při KÚ Libereckého kraje a členky CP byla zprvu rodinná politika řešena evropským projektem *Nastavení systémové podpory rodin s dětmi v Libereckém kraji*,⁵⁶ v jehož rámci vznikla pozice koordinátorky.⁵⁷ V rámci tohoto projektu vznikl ve spolupráci s dalšími odbory strategický plán a koncepční dokument, který platí od roku 2019 do 2023 a který nastavil základy rodinné politiky v kraji. Po skončení prvního projektu navázal od roku 2019 kraj v realizaci druhého evropského projektu *Systémová podpora práce s rodinou v Libereckém kraji*, který je zároveň navázán na implementaci strategického plánu a koncepce rodinné politiky.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

V rámci projektu se podle krajského poradce pro Liberecký kraj pracovalo na rozšíření stávajícího strategického dokumentu (např. o flexibilní formy práce), který v Libereckém kraji řeší rodinnou politiku. V rámci realizace projektu byly vytvořeny dokumenty (metodika, analýza), kterými se kraj může inspirovat a usnadnit si svoji koncepční činnost. Je však diskutabilní, jak budou vytvořené dokumenty použity. Přínosem platformy bylo podle poradce navázání spolupráce a zasíťování krajských subjektů především s neziskovými organizacemi či spolky pro rodinnou politiku (rodinná a mateřská centra, církevní spolky, spolky matek s dětmi); samosprávy se zapojovaly hůře.

⁵⁵ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

⁵⁶ Jedná se o projekt financovaný z OPZ, který realizuje Liberecký kraj. Projekt byl ukončen 30. 9. 2019.

⁵⁷ Do září 2019 bylo místo koordinátora rodinné politiky financováno z projektu *Nastavení systémové práce s rodinou v Libereckém kraji*, od října 2019 je pozice financována z projektu *Systémová podpora práce s rodinou v Libereckém kraji*. Hlavním cílem projektů je systémová podpora odborníků pracujících s rodinami s dětmi v Libereckém kraji.

Koordinátorka rodinné politiky při KÚ Libereckého kraje a členka CP⁵⁸ považuje za hlavní přínos projektu KRP propojení s centrální úrovní (MPSV), které prostřednictvím krajského poradce získala a mohla využít ve své práci v oblasti krajské rodinné politiky. Aktivita zaměřené na rozvoj rodinné politiky v kraji proběhly podle koordinátorky většinou v rámci již zmiňovaného evropského projektu realizovaného KÚ, což podle respondentky dále souviselo s omezením náplně její pozice, která byla nastavena a financována daným evropským projektem.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Podle krajského poradce je udržitelnost aktivit realizovaných radcem a regionální platformou reálná, protože jednak zde již existuje pozice koordinátora a jednak členové regionální platformy budou nadále pokračovat ve své odborné činnosti zaměřené na tematiku volného času; udržení aktivit bude tedy záviset na zájmu jednotlivých aktérů. Podle krajského poradce pro Liberecký kraj ani podle koordinátorky rodinné politiky při KÚ Libereckého kraje členky CP (dočasná pozice v rámci projektu Systémová podpora práce s rodinou v Libereckém kraji) se na kraji o udržení platformy nediskutovalo. Daná koordinátorka nemá informace o tom, zda bude platforma dále nějak zajišťovaná.

4.8 MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

Krajská koordinátorka pro Moravskoslezský kraj navázala úspěšnou spolupráci s krajem, který jí byl také partnerem pro oslovování členů platformy. Podle seznamu aktérů, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, byl zapojen náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pro sociální oblast, referentka pro sociální ochranu a referentka pro sociálně právní ochranu dětí Oddělení sociální ochrany na Krajské úřadu Moravskoslezském kraji.

V případě navazování spolupráce se zástupci měst a obcí vnímala krajská poradkyně jako hlavní limit získání kontaktu na osobu, která by byla přesvědčena o významu rodinné politiky a byla ochotna spolupracovat. Určité zlepšení podle krajské poradkyně přinesla realizace kulatých stolů a představování pojetí rodinné politiky, ale nadále to bylo velmi individuální. V rámci přípravy návrhu koncepce byly prostřednictvím dotazníkového šetření zapojeny ORP.

Spolupráce s neziskovými organizacemi byla podle krajské poradkyně zcela bezproblémová, a navíc se podle ní jedná o subjekty, které vědí, jaké problémy trápí pečující, rodiny a seniory, a co je potřeba v rámci systému řešit. Spolupráci s neziskovými organizacemi považuje krajská poradkyně za nejlepší ze

⁵⁸ Koordinátorka se do projektu KRP zapojila až na podzim roku 2020.

všech cílových skupin. Napříč Moravskoslezským krajem byla oslovena široká škála neziskových organizací a dařilo se s nimi velmi dobře spolupracovat. Úzká spolupráce pak byla navázána s organizacemi Kapa, o.p.s., s rodinným centrem Mozaika a organizací EUROTOPIA.CZ, o.p.s. která se zabývá zvyšováním profesionality a podporou síťování romských a proromských nestátních neziskových organizací a spolupracujících subjektů.

Na začátku byli oslovováni zaměstnavatelé napříč krajem, velmi přitom pomáhala krajská hospodářská komora, která disponovala databází kontaktů. Navazování spolupráce se zaměstnavateli bylo podle krajské poradkyně nejsložitější. Lépe se dařilo zapojovat firmy, které měly pro zaměstnance programy zaměřené na sladování pracovního a soukromého života a které v rámci projektu předávaly svoji dobrou praxi. Mezi tyto firmy patřila např. organizace ArcelorMittal Ostrava, která patří mezi největší zaměstnavatele v kraji. S dalšími firmami ze skupiny největších zaměstnavatelů v kraji se spolupráci nepodařilo navázat.⁵⁹ Jako zaměstnavatel uplatňující benefity v rámci sladování soukromého a pracovního života působil také sám kraj. Další firmy pak podle poradkyně žádná opatření nezaváděly a neměly ani zájem se zapojit. V rámci skupiny zaměstnavatelů se úzkou spoluprací podařilo navázat také s akademickým sektorem (Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava).⁶⁰

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle Analýzy (2021) nebyla na počátku projektu na KÚ Moravskoslezského kraje zřízená samostatná pozice ani oddělení pro oblast rodinné politiky. Neexistoval rovněž žádný strategický dokument, který by tuto oblast kompletně zastřešoval. Podle referentky Oddělení sociální ochrany KÚ Moravskoslezského kraje probíhaly prorodinné aktivity v rámci jiných odborů. Podle krajské poradkyně pro Moravskoslezský kraj nebyla rodinná politika na kraji příliš rozvinuta.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

V rámci projektu byl podle krajské poradkyně pro Moravskoslezský kraj vytvořen návrh koncepce, na kterém spolupracovaly také některé obce s rozšířenou působností (poskytnutí informací prostřednictvím dotazníků). Přestože při spolupráci s krajem panovaly neshody týkající se obsahu koncepce, její návrh nakonec vznikl. Koncepce zatím podle referentky Oddělení sociální ochrany KÚ Moravskoslezského kraje nebyla schválena, ani předložena ke schválení,⁶¹ k čemuž referentka (ZS11) dále uvedla: „*kraj chápal*

⁵⁹ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: OKD, a.s., Arcelor Mittal Ostrava, a.s., Vítkovice, a. s., Siemens, s.r.o., Odštepňý závod, Varroc Lighting Systems, Třinecké železářny, Veolia Energie ČR, a.s.

⁶⁰ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

⁶¹ K datu konání rozhovoru 26. 7. 2021.

svoji roli v projektu jako participativní bez dalších závazků“. Za velký přínos projektu pro Moravskoslezský kraj považuje krajská poradkyně především prosazení tématu rodinné politiky na kraji.

Podle referentky Oddělení sociální ochrany KÚ Moravskoslezského kraje (ZS11) bylo přínosem skutečnost, že si zástupci kraje uvědomili, co všechno již pro rodinnou politiku v kraji dělají. Podle respondentky se také realizace projektu promítla do voleb: *„Vzhledem k tomu, že vstup do projektu Krajská rodinná politika korespondoval s volbami, tak se objevil v koncepčních krajských materiálech větší důraz na rodinu, směrem k podpoře, v programovém vyhlášení vlády. Kromě toho kraj rozjel další své projekty směrem k rodinným pasům a organizování dnů rodin, což je vyloženě naše krajská aktivita, kterou chceme upozornit, že děti patří do rodin. Toto koresponduje i se vstupem do projektu Krajské rodinné politiky. Otázkou je, zda toto byl průběh a zda už kraj tuto politiku tímto směrem nesměřoval a přišel projekt MPSV a my jsme to uvítali, nebo zda bylo příčinou to, že jsme o tom vstupem do projektu začali více přemýšlet. Nejsem schopna říct, zda bylo dříve vejce nebo slepice. Osobně to vidím spíše na ten souběh.“* V návaznosti na projekt nevznikla žádná pozice nebo specializované oddělení věnované rodinné politice.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Krajská poradkyně pro Moravskoslezský kraj pak uvádí, že se bude snažit o to, aby pracovní skupina byly zachované i po skončení projektu, ale je otázkou, jak se k tomu kraj postaví. Podle referentky Oddělení sociální ochrany KÚ Moravskoslezského kraje kraj aktuální podobu platformy nepovažuje za efektivní, nicméně se hodlá inspirovat. Daná respondentka zároveň ale nevnímá na kraji potřebu pro takovou formu spolupráce, neboť probíhají další kampaně a projekty zaměřené na rodinnou politiku. Pokud se však potřeba podobné platformy objeví, bude podpořen její vznik. Jako smysluplnou by viděla platformu, která by byla zaměřena na přesně vytyčené užší úkoly, např. zaměstnanost či školský systém. Co se týče schválení návrhu koncepce, respondentka (ZS11) nebyla schopna odpovědět: *„Co bude s návrhem, na to nejsem schopna odpovědět, je to samosprávná věc, a to záleží na tom, jakým způsobem s tím budou chtít naložit volení zástupci. Kraj chápal svoji roli v projektu jako participativní bez dalších závazků a v tomto směru jsme tak k tomu přistupovali.“*

4.9 OLOMOUCKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

V Olomouckém kraji byla úspěšně navázána úzká spolupráce se zástupcem kraje, a to s pracovníkem Odboru sociálních věcí Krajské úřadu Olomouckého kraje. Dále byla podle krajského poradce navázána spolupráce s obcemi, které spolupracovaly na přípravě návrhu na rozšíření koncepce rodinné politiky,

dařilo se tak převádět informace od obcí a měst na vyšší úroveň kraje. Na základě seznamu aktérů úzké spolupráce byla užší spolupráce navázána pouze se starostou obce Veselíčko, který propojoval platformu s dalšími obcemi prostřednictvím Sdružení místních samospráv. V Olomouckém kraji během projektu došlo k vyššímu počtu obměn na pozici krajského poradce, což je obecně problematické z hlediska udržování spolupráce.

Z neziskového sektoru byla podle rozhovoru s krajským radcem navázána spolupráce se Sítí pro rodinu, dále pak mateřskými a rodinnými centry a dalšími organizacemi a spolky. Úzce však krajský poradce spolupracoval pouze s rodinnými centry Heřmánek a Koloušek. Podle krajského poradce byla předchozím radcem vytvořena pracovní skupina složená z neziskových organizací, se kterou však také v důsledku pandemie COVID-19 neměl současný poradce možnost pracovat tak, jak by bylo potřeba. Docházelo však stále alespoň k předávání informací, nicméně posléze byl krajský poradce informován o rozpuštění této skupiny.

Zaměstnavatelé se podle krajského poradce aktivně zapojovali především v době před pandemií COVID-19, kdy proběhly kulaté stoly. Aktuální krajský poradce další kontakty již nenavazoval, uspořádal workshop pro zaměstnavatele a rozeslal letáky pro zaměstnavatele. S kontaktováním zaměstnavatelů pomáhala krajská hospodářská komora a krajská pobočka Úřadu práce ČR Olomouckého kraje. Spolupráci se zaměstnavateli na workshopu negativně ovlivnila pandemická situace, kdy řada přednášejících podle krajského poradce odřekla účast. Aktivně se zapojil také zástupce akademické sféry, a to Univerzita Palackého v Olomouci, která patřila k jedinému úzce zapojenému velkému zaměstnavateli⁶² v kraji.⁶³

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle Analýzy (2021) se na KÚ Olomouckého kraje věnují oblasti rodinné politiky dvě pozice (jedna na plný a jedna na částečný úvazek). Jedná se však o pozice, které jsou zařazeny pod Oddělení sociálně právní ochrany Odboru sociálních věcí. V kraji dále byla zpracována *Koncepce rodinné politiky Olomouckého kraje na období 2019–2022* a *Akční plán koncepce rodinné politiky Olomouckého kraje na rok 2019*. Podle pracovnice mající na starost agendu rodinné politiky a seniorskou agendu v rámci Oddělení sociálně právní ochrany dětí Odboru sociálních věcí KÚ Olomouckého kraje měl kraj již před projektem od roku 2016 vytvořenou koncepci rodinné politiky, jejíž platnost vypršela 2018, v návaznosti na koncepci vznikaly akční plány rodinné politiky na jednotlivé roky.

⁶² Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: Fakultní nemocnice Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, HELLA AUTOTECHNIK NOVA, s. r. o., Meopta – optika spol. s r. o., Honeywell aerospace, s. r. o., Středomoravská nemocniční a. s.

⁶³ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

Hlavním přínosem projektu bylo vytvoření návrhu na rozšíření koncepce rodinné politiky. Za účelem zajištění podkladů pro zpracování návrhu krajský poradce navštěvoval, společně s pracovníci KÚ mající na starost agendu rodinné politiky a seniorskou agendu na KÚ, jednotlivé obce a zjišťoval jejich konkrétní potřeby, které v předchozí koncepci nebyly reflektovány. V současnosti se v rámci projektu pracuje na implementaci. V rámci platformy se krajský poradce zaměřil na novou oblast, která nebyla v předchozích koncepcích obsažena, a to na dobrovolnictví. Do koncepce by podle poradce mohla být začleněna od roku 2023.

Pro starostu obce v Olomouckém kraji a člena RP bylo hlavním přínosem projektu přenos požadavků menších obcí směrem nahoru ke kraji a zároveň předávání informací zpět z kraje obcím, a to především prostřednictvím krajského Sdružení místních samospráv.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Krajský poradce pro Olomoucký kraj se obává zániku platformy. Pro udržení by bylo potřeba zapotřebí zajistit koordinátora, který by ji řídil a kontroloval, k tomu však zatím na kraji nedošlo. Za optimální by poradce považoval prodloužení projektu a tím zachovat aktivity projektu. Hlavní aktéry platformy však považuje za zaneprázdněné. Podle pracovníce mající na starost agendu rodinné politiky a seniorskou agendu (Odbor sociálních věcí, Oddělení sociálně právní ochrany dětí) na KÚ Olomouckého kraje by bylo účelné pokračovat v aktualizovaných pracovních skupinách a udržovat kontakt s členy platformy pro případné zapojení do skupiny. Koncepční aktivity považuje respondentka za udržitelné, pokud tomu bude nakloněna politická reprezentace; zároveň by pokračovala v pořádání seminářů a workshopů, které považuje za velice efektivní aktivity.

4.10 PARDUBICKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

Pardubický kraj byl specifický svým nastartováním rodinné politiky v začátcích projektu a následnou velkou aktivitou v oblasti rodinné politiky. KÚ velmi intenzivně spolupracoval, členem platformy byl radní pro oblast sociální péče a neziskový sektor, který také úzce spolupracoval s krajským radcem. Oblast rodinné politiky měla významnou podporu kraje po celou dobu projektu, a to i během pandemie COVID-19. Podle seznamu aktérů vytvořeným krajským radcem se z obecních samospráv úzce zapojili do spolupráce radní města Litomyšle a starosta města Svitavy. Krajský poradce uvedl, že ze samosprávných celků byly hlavními partnery města Pardubice a Svitavy. U většiny aktérů došlo podle krajského poradce v důsledku pandemie COVID-19 k upozadění rodinné politiky.

Velmi dobře se podle krajského poradce dařilo spolupracovat s organizacemi z neziskového sektoru, s nimiž probíhala spolupráce po celou dobu realizace projektu. Podle poradce tomu bylo proto, že tyto organizace mají dobře nastavené vztahy s krajem, který jim zajišťuje stabilní financování. Do značné míry se podle krajského poradce podařilo zaktivovat řadu aktérů zaměřených na podporu rodin tak, aby pracovali společně, a dále je také zaangažovat na koncepční činnosti kraje. Z organizací zapojených do projektu se zapojila např. Koalice nevládek Pardubicka, což je sdružení neziskových organizací v Pardubickém kraji. Podle seznamu aktérů krajského poradce nebyla s žádnou z neziskových organizací nastavena úzká spolupráce.

Méně ochotní zapojovat se do projektu byli podle krajského poradce zaměstnavatelé, a to také v návaznosti na pandemii COVID-19. Žádný z největších zaměstnavatelů v kraji⁶⁴ do spolupráce zapojen nebyl. Spolupráci se zaměstnavateli se přesto podařilo navázat, a to především díky zapojení krajské hospodářské komory a CzechInvestu. Podařilo se také změnit zprvu skeptický postoj ředitele Úřadu práce ČR v Pardubickém kraji a aktivně ho zapojit do platformy. Ze zaměstnavatelů se podařilo navázat úzkou spolupráci s Krajskou správou Českého statistického úřadu v Pardubicích, se společností Medea s.r.o. a s KÚ Pardubického kraje jakožto zaměstnavatelem. Dále byla navázána úzká spolupráce se zástupci akademického sektoru (Univerzita Pardubice) a dále organizace z oblasti zdravotnictví a školní psychologie.⁶⁵

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle Analýzy (2021) na počátku projektu neexistovalo oddělení, které by se explicitně rodinnou politikou zabývalo, nicméně na Koncepčním oddělení Odboru sociálních věcí KÚ Pardubického kraje existovala pozice, jejíž náplň práce obsahovala oblast rodinné politiky. Podle radního Pardubického kraje zodpovědného za sociální péči a neziskový sektor a člena RP Pardubický kraj nikdy nedisponoval koncepcí rodinné politiky. Ačkoliv v Pardubickém kraji nebyla rodinná politika systémově řešena, byla zde realizována řada aktivit na její podporu. Tyto aktivity však byly velmi roztržité a neohraničené, proto bylo cílem koncepce je upřesnit a přesně ohraničit.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

Podle radního Pardubického kraje zodpovědného za sociální péči a neziskový sektor a člena RP došlo k vytvoření a schválení koncepce a následně se pokračovalo tvorbou akčního plánu. Ten pomohl specifikovat jednotlivé oblasti koncepce, ke kterým se definují různé druhy podpůrných aktivit (dotační

⁶⁴ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: FOXCONN CZ s.r.o., Nemocnice Pardubického kraje, a. s., Krajské ředitelství policie Pardubického kraje, Iveco Czech Republic a.s., Synthesia, a. s., AVX Czech Republic s.r.o.

⁶⁵ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

politika či podpora rodinného života v kraji). Podle krajského poradce je pro Pardubický kraj jednoznačně největším přínosem projektu návrh implementačního plánu koncepce, což dále umožní vypsát dotační titul, kterým kraj disponuje. Návrh implementace byl v rámci projektu KRP již zpracován. Kraj dále zřídil pozici Koordinátora krajské rodinné politiky v rámci Odboru sociálních věcí KÚ Pardubického kraje, který má zodpovědnost za naplňování implementace.

Podle krajského poradce se prostřednictvím spolupráce v rámci platformy podařilo změnit přístup zúčastněných aktérů k rodinné politice a zvýšit zájem o rodinnou politiku v kraji. V Pardubickém kraji byla dále v rámci projektu sestavena matice příkladů dobré praxe zaznamenaných v kraji (celkem bylo zahrnuto 170 aktivit, včetně grantů a aktérů rodinné politiky). Z toho vyplynuly nejen příklady dobré praxe, ale také návrhy na implementaci.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Krajský poradce pro Pardubický kraj (KP-PA) předpokládá, že pracovní skupina, která při platformě vznikla a v současnosti rozpracovává návrh implementace, bude pokračovat i po skončení projektu, nicméně bude záviset na kraji: *„Udržitelnost aktivit jsme diskutovali a myslím si, že to bude téma především pro kraj, zda platformu udrží sám nebo ne.“*

Podle radního Pardubického kraje zodpovědného za sociální péči a neziskový sektor a člena RP je kraj nakloněn rodinné politice a je připraven plnit cíle vytyčené koncepcí a akčním plánem. Není stanovené, že by se v platformě po skončení projektu pokračovalo, ale pracovní skupina by mohla udržet své složení a pokračovat v koncepčních aktivitách.

4.11 PLZEŇSKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

Podle krajského poradce pro Plzeňský kraj byla komunikace s krajem při jeho příchodu v roce 2018 uspokojivě nastavená a panovala vzájemná důvěra. Ačkoli kraj měl podle krajského poradce zájem o návrh na rozšíření koncepce rodinné politiky, krajský poradce v seznamu aktérů úzké spolupráce zástupce kraje neuvedl. Co se týče spolupráce s obcemi a městy, podle krajského poradce se dařilo navázat spolupráci s těmi obcemi či městy, kde se vyskytovala osoba z vedení, která zároveň měla v gesci sociálních věcí. Tito aktéři však na druhou stranu byli často časově vytížení. Krajský poradce působil zároveň jako obecní zastupitel, což mu pomáhalo navazovat spolupráci. Za aktéra úzké spolupráce uvedl radní města Litomyšl a místostarostu městského obvodu Plzeň 3. Krajský poradce hodnotí spolupráci se samosprávami celkově jako dobrou.

Ještě lepší spolupráci se podle krajského poradce podařilo navázat s neziskovými organizacemi. Podle poradce tomu bylo proto, že s neziskovými organizacemi lze dobře komunikovat, oproti samosprávám jsou více otevřené, mají upřímný zájem a většinou také kapacity na to, aby se účastnily projektových aktivit. Zapojena byla řada mateřských a rodičovských center a organizací zajišťujících volnočasové aktivity, resp. domy dětí a mládeže. V seznamu aktérů úzké spolupráce uvedl krajský poradce Diakonii Západ, Síť pro rodinu při Plzeňském kraji a s Info Kariérou, což je informačně vzdělávací středisko Plzeňského kraje.

Zapojování zaměstnavatelů bylo podle krajského poradce poměrně složité. Spolupráci se dařilo navazovat se zaměstnavateli z oblasti veřejné správy, kteří jsou napojeni na veřejné rozpočty. Co se týká spolupráce se soukromým sektorem a s velkými zaměstnavateli, tam krajský poradce komunikoval přes členy regionální hospodářské komory a posléze Paktu zaměstnanosti Plzeňského kraje, který spolupráci podle krajského poradce velmi vítal. Jedním ze zřizovatelů paktu je také Plzeňský kraj, který tak má dobře nastavenou spolupráci se zaměstnavateli. Tímto způsobem se dařilo zapojovat motivované zaměstnavatele, nicméně v seznamu aktérů úzce zapojených do projektu uvedl krajský poradce pouze jednoho zástupce zaměstnavatelů, a to Regionální rozvojovou agenturu Plzeňského kraje, Pakt zaměstnanosti. Co se týče největších zaměstnavatelů,⁶⁶ podařilo se navázat úzkou spoluprací se Západočeskou univerzitou v Plzni, která byla také vybrána jako zpracovatel nové koncepce rodinné politiky.⁶⁷

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle Analýzy (2021) nebyla na počátku projektu rodinná politika zajištěna institucionálně ani personálně a existující koncepce neodpovídala předpokladům rodinné politiky, jak je v projektu nahlížena. Podle krajského poradce měl Plzeňský kraj již před projektem zpracovanou koncepci rodinné politiky pro rok 2015, ale ta byla především z pohledu sociálních věcí a nehleděla na funkční rodiny, sladování rodinného a pracovního života a na zlepšení podmínek pro běžné rodiny.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

Podle krajského poradce pro Plzeňský kraj byl zpracován návrh na rozšíření koncepce rodinné politiky, který byl krajem přijat velmi pozitivně. Podle referentky Odboru sociálních věcí KÚ Plzeňského kraje a členky regionální platformy bylo v rámci regionální platformy zřízeno několik odborných skupin, kdy každá zpracovávala různé tematické oblasti, ze kterých bylo při zpracovávání koncepce čerpáno. Podle

⁶⁶ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: Fakultní nemocnice Plzeň, MD ELEKTRONIK, a.s., BORGERS CS spol. s r.o., Západočeská univerzita v Plzni.

⁶⁷ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

respondentky kraj díky projektu změnil svůj postoj k rodinné politice zaměřené nikoli pouze na pomoc rodině v krizi ale především na pomoc funkční rodině.

Podle referentky Odboru sociálních věcí KÚ Plzeňského kraje není v rámci úřadu žádný pracovník, který by se věnoval výlučně rodinné politice. Ta je řešena pouze v rámci Odboru sociálních věcí, kde se pracovníci věnují rodinné politice nad rámec svých hlavních pracovních aktivit. Přínosem projektu bylo podle krajského poradce to, že se podařilo do projektu zapojit samosprávy a subjekty z okrajové části regionu.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Podle referentky Odboru sociálních věcí KÚ Plzeňského kraje se v rámci vypracovaného návrhu koncepce rodinné politiky počítá s vytvořením pozice koordinátora, zaměstnance kraje. Podle krajského poradce bude návrh rozšíření koncepce využit, neboť náklady na realizaci navržených aktivit byly již zanesené do rozpočtu Plzeňského kraje. Jelikož se v koncepci počítá s pozicí koordinátora, tak poradce předpokládá, že pokud se pozice zřídí, bude pro koordinátora logické a jednodušší navázat na vzniklou platformu: *„Myslím si, že ty kontakty, které oni ty členky a členové (platformy) mezi sebou vytvořili, tak že zůstanou zachovány.“* Podle referentky Odboru sociálních věcí KÚ Plzeňského kraje se koncepce v roce 2021 dokončí a bude pravděpodobně schválena krajským zastupitelstvem.

4.12 STŘEDOČESKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

Ve středočeském kraji došlo během projektu k vyššímu počtu obměn na pozici krajského poradce, což je problematické z hlediska udržování spolupráce. Role krajské poradkyně pro Středočeský kraj tak byla vzhledem k častým personálním změnám na pozici krajského poradce poměrně složitá. Před nástupem aktuální krajské poradkyně (2019), bylo podle krajské poradkyně problematické období, kdy se platforma scházela, ale nevznikaly žádné výstupy. Středočeský kraj se zapojil v rámci platformy do návrhu koncepčního dokumentu, nicméně v průběhu řešení docházelo k problematické domluvě týkající se podoby dokumentu a chyběla tak i úzká spolupráce mezi krajem a krajským radcem. V rámci regionální platformy a na kraji pak souběžně vznikaly dva koncepční dokumenty. Dobře se podle krajské poradkyně dařilo zapojovat města a obce, úzká spolupráce na koncepčním dokumentu byla navázána s městem Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (zastupitelka a vedoucí Odboru školství) a zastupitelem města Velké Popovice.

Středočeský kraj je specifický silným neziskovým sektorem. To se projevilo i preferencí tématu volného času v návrhu koncepce. Úzká spolupráce byla nastavena s organizacemi Regionální Muzeum Mělník, Síť

pro rodinu a Aperio - Společnost pro zdravé rodičovství, z.s. K větší spolupráci pak podle rozhovoru s krajskou poradkyní docházelo také s Centrem psychologicko-sociálního poradenství. V případě některých neziskových organizací narážela krajská poradkyně na počáteční rezistenci danou tím, že neziskové organizace realizovaly vlastní projekty a aktivity a byly méně ochotné účastnit se projektových aktivit.

Zaměstnavatelé se zapojovali především do dílčích aktivit projektu, nebyli zpravidla členy platformy. Podle krajské poradkyně se dařilo zapojovat velké i malé firmy. Krajská poradkyně usilovala také o zapojení firmy PPL, která patří mezi velké zaměstnavatele ve Středočeském kraji, to se jí nicméně nepodařilo z důvodu nedostatečných kapacit firmy. Workshop pak krajská poradkyně koncipovala tak, aby byl inspirativní jak pro velké, tak i malé firmy. Podle seznamu aktérů krajské poradkyně se s žádným ze zaměstnavatelů, a to ani těch největších,⁶⁸ nepodařilo navázat úzkou spoluprací.⁶⁹

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle Analýzy (2021) nebyla rodinná politika ve Středočeském kraji institucionálně ani personálně zajištěna. Řešení rodinné politiky bylo součástí širší agendy zajišťované jednou pozicí v rámci Odboru sociálních věcí KÚ Středočeského kraje. Kraj prozatím nemá vlastní koncepci rodinné politiky. Částečně se rodinnou politikou ve sledovaném období zabýval *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na období 2015–2019* a navazující *Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Středočeském kraji na období 2020–2022*.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

Na základě analýzy potřeb kraje a aktérů a s využitím výsledků dotazníkového šetření byl vypracován návrh koncepce rodinné politiky, resp. *Návrh cílového opatření připravovaného dokumentu Program podpory rodinné politiky pro Středočeský kraj 2021-2023*. Podle zastupitelky města ve Středočeském kraji členky RP (ZS3) byl návrh koncepce vypracovaný v rámci projektu velice propracovaný: „víme, jak ho implementovat (...) a trochu i evaluovat.“ Podle krajské poradkyně se pak podařilo otevřít dialog se Středočeským krajem, který vypracoval svůj koncepční dokument navazující na návrh vypracovaný v rámci KRP. Dokument byl podle výše uvedené zastupitelky vypracován pro období 2021-2023 a v dubnu 2021 byl schválen zastupitelstvem.⁷⁰ Podle této respondentky byl sice dokument vytvořen na popud projektu KRP, je však podle jejího názoru neúplný a není jasné, zda kraj bude schopen tyto dva

⁶⁸ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: ŠKODA AUTO a.s., Amazon s.r.o., LEGO Production s.r.o.

⁶⁹ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

⁷⁰ Dokument nese název *Program podpory rodinné politiky Středočeského kraje 2021-2023*, přičemž se v něm uvádí, že reflektuje požadavky hlavního partnera Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (<https://www.kr-stredocesky.cz>).

dokumenty prolnout: „Teprve na podnět mravenčí práce platformy, právě díky tomu projektu MPSV se někteří trošičku rozhoupali ve Středočeském kraji a teprve letošní jaro schválili takový první nástřel krajské rodinné politiky. Já jsem opravdu přesvědčená, že nebýt toho projektu MPSV, tak se k tomu vůbec ten Středočeský kraj vlastně nikdy neodhodlal.“

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Zastupitelka města ve Středočeském kraji členka RP (ZS3) již během projektu viděla cíl udržet platformu i po jeho skončení a s některými členy platformy se shodla, že je základním cílem přesvědčit vedení kraje o potřebě (dle příkladu dobré praxe v ostatních krajích) zavést alespoň pozici či malé oddělení, které bude vyčleněné pro koordinování rodinné politiky: „Čím déle jsme spolu spolupracovali, tím víc jsme si uvědomovali, jak by bylo důležité, aby ta platforma v dynamické formě zůstala. To není něco, co by mělo nějaké finanční nároky, ale abychom zůstali v kontaktu. Ty výzvy jsou nové. Když my jsme začali, tak jsme nic nevěděli o nějakém COVIDu a distanční výuce a o problémech s tím spojených. My vlastně netušíme, jaké výzvy nás mohou čekat, proto je důležité, aby nějakým způsobem v nějaké formě trvala ta skupina lidí, která se může obměňovat a takových připravených se vůbec nad tím zamýšlet. (...) Snažili jsme se snést to nejlepší ze svých zkušeností a teď budeme smutně koukat, že si to nikdo vůbec ani nepřečte.“

Podle krajské poradkyně pro Středočeský kraj se v současnosti vytváří na Středočeském kraji pozice (pravděpodobně v rámci sociálního odboru), která by se měla zabývat rodinnou politikou. Pokud bude vytvořena pozice koordinátora, udržitelnost aktivit na kraji by tak mohla být jistě vyšší.

4.13 ÚSTECKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

Z hlediska spolupráce se samosprávami se podařilo dobře nastavit spolupráci s Ústeckým krajem, který již sám vyvíjel iniciativu v oblasti rodinné politiky, včetně koncepční činnosti. Spolupráce na projektu KRP tak doplnila jejich vlastní aktivitu. S krajem byla podle krajské poradkyně pro Ústecký kraj navázána funkční spolupráce, která měla i dobré načasování, neboť v době počátku projektu byl na vedení kraje vyvíjen tlak od místních neziskových organizací, aby se začal rodinnou politikou více zabývat. Během povolební obměny vedení kraje byla spolupráce na menší úrovni, ale nakonec se oblast rodinné politiky znovu ukotvila. Krajská poradkyně úzce spolupracovala se zástupkyní agendy rodinné politiky KÚ Ústeckého kraje. V případě místních samospráv se dařilo zapojovat především obce, které měly rodinnou politiku jako prioritu. U ostatních obcí bylo často potřeba prosadit koncept rodinné politiky, která se zabývá obecně podporu rodiny. Úzká spolupráce byla podle seznamu krajské poradkyně navázána se Odborem sociálních věcí Magistrátu města Chomutova.

Neziskové organizace měly podle krajské poradkyně obecně větší zájem zapojit se do projektu než zaměstnavatelé. Často také samy navazovaly komunikaci, když se od projektu dozvěděly z jiného zdroje, než od poradkyně. Spolupráce s neziskovými organizacemi byla podle poradkyně v porovnání s dalšími cílovými skupinami celkově jednodušší a výrazně ji dále ulehčovala také spolupráce se Sítí pro rodinu, která v kraji zaštiťuje velké množství neziskových organizací. Úzkou spoluprací krajská poradkyně navázala s ředitelkou Dobrovolnického centra, s Centrem pro celou rodinu Teplice a organizací Mámy s ručením omezeným.

Z hlediska zapojování zaměstnavatelů byla velice dobrá spolupráce navázána s největším zaměstnavatelem v kraji, jehož zástupce byl zapojen také do regionální platformy.⁷¹ Daná pracovnice však ukončila pracovní poměr a úzká spolupráce tak byla přerušena. Další z největších zaměstnavatelů se do projektu nezapojili. Dále byly zapojeny různé firmy, a to od větších a výrobních firem po menší firmy i živnostníky. Podle seznamu aktérů byla úzká spolupráce navázána s Úřadem práce Ústí nad Labem, Krajskou správou Českého statistického úřadu v Ústí nad Labem, společností pme Familienservice, Místní akční skupinou Podřipsko a firmou VIVAjump. Podařilo se také navázat úzkou spoluprací s akademickým sektorem (Katedra sociální práce Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem). Dále by krajská poradkyně ráda zapojila zástupce z oblasti dopravní obslužnosti, který by podle krajské poradkyně dobře doplňoval problematiku rodinné politiky, což se však nepodařilo.⁷²

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle pracovnice mající na starost agendu rodinné politiky na KÚ Ústeckého kraje a členky RP a CP existuje rodinná politika na kraji od roku 2018 až 2019, kdy kraj podepsal memorandum o spolupráci s organizací Síť pro rodinu. V letech 2016-2017 se díky iniciativě dané organizace a dalším organizacím vytvořila na kraji pracovní skupina, které měla zpracovat koncepci rodinné politiky. V této situaci začala realizace projektu KRP. Podle Analýzy (2021) byla pro agendu zahrnující rodinnou politiku v Ústeckém kraji vyčleněna pozice na Odboru sociálních věcí, která byla zároveň součástí dalších odborů. Podle pracovnice mající na starost agendu rodinné politiky na KÚ Ústeckého kraje a členky RP a CP se tyto pozice nazývají „referent“, přičemž respondentka s částečným úvazkem má v gesci rodinnou politiku.

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

Činnosti v rámci projektu byly realizovány v souladu s činností kraje a napomohly tvorbě nové koncepce rodinné politiky. Podle pracovnice mající na starost agendu rodinné politiky na KÚ Ústeckého kraje a

⁷¹ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: Krajská zdravotní, a.s., Krajské ředitelství Policie ČR, AGC Automotive Czech, a.s.

⁷² Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

členky RP a CP se užší skupina pracující při kraji na koncepci propojila s regionální platformou, díky čemuž získala nové informace a kontakty. Podle respondentky je však otázkou, nakolik byl projekt potřeba, zda by kraj v rámci své pracovní skupiny také nezasíťoval všechny aktéry i bez projektu. Navíc byla před návrhem vlastní koncepce realizována analýza potřeb v kraji společně s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně. Byla tak vytvořena koncepce pro roky 2019-2021 a díky prodloužení projektu KRP byla navržena také implementace. V současnosti se začíná pracovat na nové koncepci a podle respondentky je v plánu do ní zapracovat i další aspekty, které vyplynuly během spolupráce na projektu.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Podle pracovnice mající na starost agendu rodinné politiky na KÚ Ústeckého kraje a členky RP a CP se předpokládá, že tak jak jsou aktivity nyní nastavené, mohou podobně pokračovat i nadále i bez podpory MPSV. Pracovnice Odboru sociálních věcí MÚ města v Ústeckém kraji a host RP by pokračování aktivit nastavených projektem podpořila. Krajská poradkyně pro Ústecký kraj uvádí, že podle většiny členů platformy by bylo dobré, aby projekt nějakým způsobem pokračoval dál. Přesto se domnívá, že návaznost zde bude i v případě, pokud projekt skončí, neboť většina členů platformy se schází i v jiných skupinách, které se zabývají rodinnou politikou.

4.14 ZLÍNSKÝ KRAJ

Klíčoví aktéři spolupráce

Ve Zlínském kraji se podařilo úspěšně navázat spolupráci s krajem, a to v rámci jejich preference propojit rodinnou politiku se seniorskou. Od počátku krajská poradkyně proto navázala spolupráci s koordinátorkou projektu *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň* realizovaného MPSV. Kraj byl při spolupráci velmi aktivní a adekvátně zastoupen také v platformě, jejíž členkou byla radní pro oblast sociálních záležitostí, která úzce spolupracovala s krajskou poradkyní. Místní samosprávy se účastnily především dílčích aktivit projektu a nebyly členy platformy. Ochotnější komunikovat byly podle krajské poradkyně zvláště ty obce, které vnímaly přínos rozvoje rodinné politiky pro jejich obec. Úzká spolupráce byla nastavena s místostarostkou Valašského Meziříčí.

Neziskový sektor se již před začátkem projektu ukázal jako hlavní aktér rodinné politiky, nebyl proto podle poradkyně problém v jeho zapojení. Jednalo se především o rodinná, mateřská a komunitní centra a další organizace. Ochotnější byly podle krajské poradkyně organizace, které viděly v zapojení do projektu smysl. V některých případech však spíše očekávaly finanční podporu pro svoji aktivitu. Podle seznamu aktérů krajské poradkyně se úzce zapojily organizace Naděje Nedašov a NA DLANI o.p.s.

Zaměstnavatelé nebyli podle krajské poradkyně příliš ochotní se do projektu zapojovat. I tak se však krajské poradkyni podařilo navázat spolupráci se třemi největšími zaměstnavateli v kraji⁷³ (podle vyjádření v rozhovoru), nicméně ani jeden z nich není uveden v seznamu úzce zapojených aktérů, který krajská poradkyně sestavila. Právě velké firmy bylo problematické zapojovat, a to také proto, že pojem „ministerstvo“ firmám podle krajské poradkyně evokuje kontrolu. V privátním sektoru bylo podle krajské poradkyně velmi důležité osobní doporučení jednoho zaměstnavatele druhému zaměstnavateli. V navazování spolupráce pomáhala krajská hospodářská komora a Úřad práce ČR. Úzce zapojení aktéři, především v rámci workshopu pro zaměstnavatele, byli Krajská hospodářská komora a Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.⁷⁴

Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu

Podle Analýzy (2021) nebylo na KÚ Zlínského kraje zavedeno ani samostatné oddělení, tak ani samostatná pracovní pozice, která by se rodinné politice explicitně věnovala, chyběla také koncepce rodinné politiky. Podle zastupitelky Zlínského kraje, která působila v době projektu jako radní pro oblast sociálních záležitostí, neziskového sektoru a rodinnou politiku a členky RP (ZS27), nebyla rodinná politika ve Zlínském kraji před projektem řešena, kraj nicméně plánoval začít se dané politice věnovat: *„Cítili jsme, že se nechceme věnovat rodinné politice jako pouhé sociální oblasti. Na krajské úrovni jsme měli jasno v tom, že nechceme rozdělovat rodinnou a seniorskou politiku, takže jsme ty projekty od začátku hodně propojovali.“*

Hlavní přínosy projektu k rozvoji rodinné politiky na krajské úrovni

Podle krajské poradkyně pro Zlínský kraj došlo především ke změně postojů Zlínského kraje týkajících se obsahu rodinné politiky směrem k zahrnutí funkčních rodin v širším slova smyslu. Na kraji panovala od počátku shoda, že neoddělitelnou součástí rodinné politiky jsou senioři, od začátku tak byly činnosti v rámci Krajské rodinné politiky propojeny s druhým projektem realizovaným MPSV *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň*. Vznikl tak *Návrh koncepce rodinné a seniorské politiky Zlínského kraje pro období 2020-2022*, který byl následně schválen. V rámci kraje bylo vytvořeno více pracovních skupin, jedna je např. zaměřena pouze na zaměstnavatele a působí v ní také členové platformy. Podle zastupitelky Zlínského kraje a členky RP byl také na kraji vytvořen program na podporu prorodinných aktivit, v jehož rámci vznikly různé menší aktivity jako např. anketa zaměřená na ocenění pečující osoby

⁷³ Největšími zaměstnavateli v kraji jsou následující subjekty: Continental Barum, s. r. o., Krajská nemocnice T. Bati, a. s., HP TRONIC Zlín, spol. s r. o.

⁷⁴ Další informace o aktérech, s nimiž byla navázána úzká spolupráce, viz Technická příloha Závěrečné evaluační zprávy.

atd. Nyní je řešena implementace opatření ve Zlínském kraji. V současnosti není zavedena pozice, která by se věnovala rodinné politice.

Pravděpodobnost zachování vybraných projektových aktivit i po ukončení realizace projektu

Podle zastupitelky Zlínského kraje členky RP (ZS27) je udržení aktivit jako je platforma nebo kulaté stoly a pozice krajského poradce podmíněno poskytnutím finančních prostředků ze strany státu: „*Pokud by tato pozice měla být zachována (...), tak za předpokladu, že přijdou i zdroje na toho pracovníka, to opravdu není jen o tom, že sice tady vidíme dobrou praxi, my jsme tu praxi dobrou shrnuli v té koncepci a věnovali se tomu pracovníci, kteří mají jinou roli než, že mají název na kraji koordinátor krajské rodinné politiky, je to určitě bonus, když by se tomu věnoval, ale těch povinností se nemůže příliš přenášet na ten kraj a vytvářet tam nové pracovní místa, bez toho aniž by tam šly zdroje.*“ Vzhledem k tomu, že se nepředpokládá finanční pomoc ze strany státu, lze usuzovat na nižší pravděpodobnost zachování daných aktivit.

4.15 SROVNÁNÍ KRAJŮ

Následující srovnání poskytuje shrnutí výsledků spolupráce jednotlivých skupin aktérů v jednotlivých krajích, resp. v Praze. Nejprve je zaměřeno na spolupráci pracovníků projektu s krajskou samosprávou, kde je také diskutována otázka dis/kontinuity této spolupráce vzhledem k výsledkům voleb do krajských zastupitelstev, resp. zastupitelstva Hlavního města Prahy. Stabilita politické reprezentace samosprávy je jedním z faktorů, který mohl ovlivňovat kvalitu spolupráce s kraji, resp. hlavním městem. Dále jsou zdůrazněna specifika některých krajů, která ovlivnila realizaci projektu v těchto krajích. V dalším ohledu je souhrnně zhodnoceno zapojování organizací z neziskového sektoru a zaměstnavatelů, dále pak na vliv kontinuity krajských poradců.

Na závěr bylo evaluátory provedeno třídění krajů podle 1) identifikovaných přínosů projektu ke stavu strategického řízení rodinné politiky na krajské úrovni, kde byla kritériem ochota kraje použít koncepční dokumenty vytvářené v rámci projektu, a podle 2) pravděpodobnosti udržitelnosti vybraných aktivit po ukončení projektu, kde bylo kritériem postoj kraje k zachování aktivit realizovaných regionální platformou a krajským poradcem.

Spolupráce se samosprávami

Podle seznamů aktérů, s nimiž byla navázána úzká spolupráce a které poskytli jednotliví krajští poradci, nebyli mezi aktivními aktéry zástupci krajů v Jihočeském, Olomouckém, Plzeňském a Středočeském kraji. I přesto se v Olomouckém a Plzeňském kraji podle rozhovorů s krajskými poradci podařilo navázat uspokojivou spoluprací. Méně úspěšná byla v případě **Libereckého kraje** spolupráce projektového týmu

s vedením kraje, kde postoj kraje k realizaci projektu KRP zůstával více méně rezervovaný, což se po volbách, kdy se částečně změnilo vedení kraje, dále prohloubilo. Kraj však samotné téma rodinné politiky kraj neopomíjí, v dané době realizoval již druhý vlastní projekt zaměřený na rodinnou politiku, a proto mohl být více angažován v jeho plnění.

V Libereckém kraji se také hůře, než v ostatních krajích dařilo zapojovat další samosprávy. Krajský poradce zároveň vnímal obavy samospráv z nastolování progresivních přístupů k rodině ze strany MPSV, podle něho Liberecký kraj patří mezi více konzervativní.

Problematická byla také spolupráce projektového týmu s vedením **Jihočeského** a **Středočeského** kraje, ve kterých docházelo k paralelnímu vytváření dvou koncepčních materiálů, jeden na platformě a druhý na kraji, přičemž chyběla spolupráce a jednota ve vytváření těchto aktivit.

Volby do zastupitelstev krajů v roce 2020⁷⁵ sehrály určitou roli kromě Libereckého také v jiných krajích, a to v **Jihočeském** a **Moravskoslezském**. Zatímco v **Jihočeském kraji** došlo po volbách ke zrušení pracovní pozice věnované rodinné politice, v **Moravskoslezském kraji** se po volbách objevil v koncepčních krajských materiálech naopak větší důraz na podporu rodin. Moravskoslezský kraj také započal své další projekty zaměřené na rodinné pasy a organizování dnů rodin.

Kontinuita politické reprezentace byla po krajských volbách zachována v těchto krajích:⁷⁶

- Pardubický kraj,
- Moravskoslezský kraj.

K částečné kontinuitě politické reprezentace došlo po volbách v těchto krajích:

- Kraj Vysočina,
- Královéhradecký kraj,
- Liberecký kraj,
- Plzeňský kraj,
- Středočeský kraj,
- Zlínský kraj.

Ke změně politické reprezentace v průběhu realizace projektu došlo po volbách v těchto krajích:

- Jihočeský kraj,
- Jihomoravský kraj,
- Karlovarský kraj,

⁷⁵ Volby do zastupitelstva hl. m. Prahy probíhaly v roce 2018 v rámci voleb do zastupitelstev obcí.

⁷⁶ Bližší informace o vývoji politického vedení v jednotlivých krajích viz technická příloha závěrečné evaluační zprávy.

- Olomoucký kraj,
- Ústecký kraj.

Kontinuita politické reprezentace může přispívat ke kontinuitě projektových činností, vždy však závisí na prioritách konkrétního vedení kraje, které není jednoznačně možné přiřadit jejich umístěním na politickém spektru. Kontinuita projektových činností byla narušována také střídáním pracovníků na pozici krajského poradce. V případě Olomouckého se vystřídali celkem tři krajští poradci a u Středočeského kraje celkem pět poradců, což mohlo mít negativní vliv na kontinuitu projektových aktivit. Především ve **Středočeském kraji** také v souvislosti s menší ochotou kraje na spolupráci byla situace velmi komplikovaná.

Spolupráce s neziskovými organizacemi

Co se týče zapojování dalších cílových skupin, nejlépe se krajským poradcům dařilo angažovat **neziskový sektor**, který o zapojení do projektu velmi stál a který byl také celkově více aktivní při realizaci projektových činností. Zvláště významný byl např. ve Středočeském kraji, spolupráce se dařila také v Plzeňském, Pardubickém, Karlovarském, Královéhradeckém, Moravskoslezském, Olomouckém nebo Ústeckém kraji. Neziskové organizace ve spolupráci viděly možnost řešit problémy rodin a seniorů, s nimiž se v praxi setkávají, a získat větší napojení na kraj.

Spolupráce se zaměstnavateli a ostatními subjekty

Hůře se pak dařilo zapojovat **zaměstnavatele ze soukromého sektoru**, a zvláště pak velké firmy. Velký zaměstnavatel byl zaangažován v Kraji Vysočina a částečně v několika dalších krajích. Snadněji byli zapojováni zaměstnavatelé z veřejného sektoru (Hlavní město Praha, Karlovarský a Plzeňský kraj). V Hlavním městě Praze představovala veřejná správa hlavní skupinu zaměstnavatelů, na kterou se krajská poradkyně zaměřila. V rámci většiny krajů docházelo ke spolupráci s krajskými hospodářskými komorami, které zprostředkovávaly přístup k zaměstnavatelům. K užší spolupráci docházelo v Hlavním městě Praze a v kraji Vysočina, kde se hospodářské komory podílely na realizaci seminářů nebo workshopů pro zaměstnavatele, a v Jihočeském kraji a Zlínském kraji, kde se hospodářská komora podílela mimo pořádání workshopu také na přípravě návrhu koncepce rodinné politiky, případně na *Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích*.

V jiných případech byly angažovány organizace CzechInvest (Jihomoravský, Karlovarský a Pardubický kraj), a Úřad práce ČR (Jihomoravský, Královéhradecký, Olomoucký, Pardubický a Zlínský kraj). Z analýzy rozhovorů a poskytnutých seznamů aktivních aktérů vyplývá, že téměř ve všech krajích byla navázána spolupráce s akademickým sektorem, až na Středočeský kraj.

Zhodnocení přínosů projektu k rozvoji strategického řízení rodinné politiky a pravděpodobnosti udržitelnosti

Na základě dostupných dat získaných z rozhovorů s krajskými poradci a s vybranými zástupci samospráv navrhl evaluační tým zhodnocení přínosů projektu k rozvoji strategického řízení rodinné politiky na krajské úrovni v jednotlivých krajích a dále zhodnocení pravděpodobnosti udržitelnosti vybraných aktivit vykonávaných v projektu regionální platformou a krajským poradcem i po ukončení projektu v daném kraji.

Mezi kraje, kde měl projekt **vyšší přínos projektu i pravděpodobnost udržitelnosti aktivit**, patřilo 9 krajů:

- Hl. m. Praha,
- Jihočeský kraj,
- Karlovarský kraj,
- Kraj Vysočina,
- Královéhradecký kraj,
- Olomoucký kraj,
- Pardubický kraj,
- Plzeňský kraj,
- Ústecký kraj.

Mezi kraje, kde měl projekt **vyšší přínos projektu, nebo pravděpodobnost udržitelnosti aktivit**, patřily 3 kraje:

- Jihomoravský kraj (vyšší pravděpodobnost udržitelnosti aktivit),
- Středočeský kraj (vyšší přínos projektu),
- Zlínský kraj (vyšší přínos projektu).

Mezi kraje, kde měl projekt **nižší přínos projektu i pravděpodobnost udržitelnosti aktivit**, patřil 1 kraj:

- Moravskoslezský kraj.

V případě Libereckého kraje byl přínos projektu nižší a pravděpodobnost udržitelnosti aktivit diskutabilní.

Z analýzy vyplývá, že přínos projektu v jednotlivých regionech je ovlivněn zvláště nastavením rodinné politiky v kraji a ochotou kraje k užší spolupráci.

Celkově se pak realizace projektových aktivit lišila podle **dílčích charakteristik krajů**. Ve specifické pozici byl **Jihomoravský kraj**, který do projektu vstupoval s tím, že bude šířit dobrou praxi mezi ostatní kraje. Kraj rodinnou politiku vybudoval, prosazoval a v praxi implementoval dlouho před realizací projektu KRP

a samosprávám v kraji pomohl zřídit místa koordinátorů rodinné politiky. Kraj tak v rámci projektu vystupoval spíše jako zdroj inspirace a příkladů dobré praxe pro ostatní, a proto evaluační tým vyhodnotil přínos projektu pro Jihomoravský kraj jako nižší.⁷⁷

Specifickým regionem bylo **Hlavní město Praha**, kde se lépe než s vedením města dařilo projektovému týmu navázat spolupráci s městskými částmi, které více propojil s vedením města z hlediska jejich potřeb v oblasti rodinné politiky i vlastní tvorby rodinné politiky.

Největší přínos projektu lze spatřovat u krajů s původně koncepčně nerozvinutou rodinnou politikou, kde byl identifikován vyšší jak přínos projektu k nastavení strategického řízení rodinné politiky, tak i pravděpodobnost udržení aktivit vykonávaných krajskými poradci a regionální platformou ze strany kraje. Podle zjištění evaluačního týmu se jedná o 2 následující kraje:

- Karlovarský kraj,
- Pardubický kraj.

Následující tabulka ukazuje srovnání jednotlivých krajů z hlediska stavu strategického řízení rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu, přínosu projektu ke stavu strategického řízení rodinné politiky na krajské úrovni v daném kraji a pravděpodobnosti udržitelnosti vybraných aktivit po ukončení projektu v daném kraji.

⁷⁷ Role Jihomoravského kraje byla však pro projekt důležitá, neboť daný kraj se rozvoji rodinné politiky na svém území věnuje dlouhodobě a v rámci projektu proto působil jako příklad dobré praxe.

Tabulka 10: Hodnocení přínosu projektu a udržitelnosti aktivit v krajích

	Kraj	Přínos projektu ke strategickému řízení rodinné politiky na krajské úrovni	Pravděpodobnost udržitelnosti vybraných aktivit po ukončení projektu ⁷⁸	Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu
1	Hl. m. Praha	Vyšší	Vyšší	Trochu rozvinutá
2	Jihočeský kraj	Vyšší	Vyšší	Trochu rozvinutá
3	Jihomoravský kraj	Nižší	Vyšší	Zcela rozvinutá
4	Karlovarský kraj	Vyšší	Vyšší	Nerozvinutá
5	Kraj Vysočina	Vyšší	Vyšší	Zcela rozvinutá
6	Královéhradecký kraj	Vyšší	Vyšší	Zcela rozvinutá
7	Liberecký kraj	Nižší	Diskutabilní ⁷⁹	Trochu rozvinutá
8	Moravskoslezský kraj	Nižší	Nižší	Nerozvinutá
9	Olomoucký kraj	Vyšší	Vyšší	Více rozvinutá
10	Pardubický kraj	Vyšší	Vyšší	Nerozvinutá
11	Plzeňský kraj	Vyšší	Vyšší	Trochu rozvinutá
12	Středočeský kraj	Vyšší	Diskutabilní	Trochu rozvinutá
13	Ústecký kraj	Vyšší	Vyšší	Trochu rozvinutá
14	Zlínský kraj	Vyšší	Nižší	Nerozvinutá

Zdroj: Vlastní zpracování.

Pozn.: Tabulku a hodnoty uvedené v ní lze vnímat spíše jako orientační. Omezením zjištění je skutečnost, že vycházejí z dat získaných z rozhovorů s krajskými poradci a zástupci samospráv. Takto získaná data jsou poskytována z perspektivy respondenta, přičemž může docházet ke zkreslení v důsledku efektu sociální desirability, nároků na paměť informanta atp. Míra přínosu projektu pak závisí na řadě faktorů, jako je ochota politické reprezentace, úroveň rozvoje rodinné politiky v kraji, pandemická situace atp., a nelze na jejím základě vyvozovat kvalitu práce krajských poradců.

Vysvětlivky: **Stav rodinné politiky na krajské úrovni před vstupem do projektu:** **Nerozvinutá:** Kraj nepřijal žádnou koncepci, která by se explicitně zabývala rodinnou politikou. **Trochu rozvinutá:** Kraj měl alespoň jednu koncepci, která se explicitně zabývala rodinnou politikou, nicméně již nebyla aktuální, nebo již realizoval kroky směřující k návrhu koncepčního dokumentu explicitně zaměřeného na rodinnou politiku. **Více rozvinutá:** Kraj měl alespoň jednu koncepci, která se explicitně zabývala rodinnou politikou a byla aktuální. **Zcela rozvinutá:** Kraj kontinuálně disponuje koncepcí, které se explicitně zabývají rodinnou politikou.

Přínos projektu ke strategickému řízení rodinné politiky na krajské úrovni: **Nižší:** V rámci projektu vznikl návrh koncepčního dokumentu zaměřeného explicitně na rodinnou politiku, ale je zde menší pravděpodobnost, že bude schválen krajem. **Vyšší:** V rámci projektu vznikl návrh koncepčního dokumentu zaměřeného explicitně na rodinnou politiku, který je buď již schválen zastupitelstvem, nebo je zde vyšší pravděpodobnost, že bude schválen. Pokud zde nebyla pozice, která by se věnovala výlučně rodinné politice, tak zde během projektu alespoň jedna taková pozice vznikla a dodnes je stabilní. **Diskutabilní:** Z jednání kraje není jasné, do jaké míry projekt přispěl k akceptovanému návrhu koncepce rodinné politiky.

Pravděpodobnost udržitelnosti vybraných aktivit po ukončení projektu: **Nižší:** V rámci koncepce není navrženo, jak bude kraj pokračovat v dílčích aktivitách projektu; na platformě nebyla diskutována návaznost projektu; není zde znatelná výrazná aktivita kraje směrem k udržení aktivit. **Vyšší:** V rámci koncepce je navrženo, jak bude kraj pokračovat v dílčích aktivitách projektu, nebo je zde znatelně výrazná aktivita kraje směrem k udržení aktivit. **Diskutabilní:** Záměry vedení kraje jsou nejasné či matoucí a nelze učinit odhad pravděpodobnosti udržitelnosti aktivit.

Barevné označení: **Červená:** Přínos projektu a pravděpodobnost udržení aktivit je nižší, případně je jedna z charakteristik diskutabilní. **Oranžová:** Přínos projektu nebo pravděpodobnost udržení aktivit je nižší. **Zelená:** Přínos projektu a pravděpodobnost udržení aktivit je vyšší.

⁷⁸ Jedná se o aktivity vykonávané v projektu regionální platformou a krajským poradcem.

⁷⁹ Z dostupných dat získaných z rozhovorů není možné určit. Respondenti se neshodují v odpovědích, pracovnice kraje uvedla, že nemá informace o pokračování aktivit po skončení projektu.

5. ZÁVĚRY

Podle vedení realizačního týmu a krajských poradců byly na počátku realizace projektu **cíle projektu srozumitelně a dostatečně definovány**. S cíli projektu byli seznámeni všichni dotazovaní a všem byly cíle projektu srozumitelné. Evaluační tým na základě rešerše projektové dokumentace a rozhovorů s realizačním týmem vyhodnotil jako méně specifikovaný cíl zvyšování informovanosti cílových skupin, jehož splnění lze pak jen těžko vyhodnotit. Celkově pak byla v projektu méně jasná provázanost mezi cílovými skupinami, aktivitami a cíli, a to především z důvodu široké definice cílových skupin, což mělo dopad zvláště na zacílení osvětové kampaně.

Pravidla spolupráce a komunikace s krajskými poradci byla dle vybraných klíčových aktérů srozumitelně a dostatečně stanovena. Krajští poradci navazovali v rámci daného kraje spolupráci s cílovými skupinami zapojováním zástupců cílových skupin do platforem, které vytvořili a odborně vedli, tak kontaktováním dalších aktérů v kraji z řad zástupců cílových skupin, kterým poskytovali poradenství v oblasti rodinné politiky a sladování rodinného a pracovního života. Podle vedení projektového týmu, krajských poradců i zástupců samospráv dotazovaných v rozhovorech byla komunikace a spolupráce nastavena jasně a srozumitelně. Určitou výjimku tvořila poradenská činnost krajských poradců, která původně byla nastavena jako odborně poradenská, což však v rámci projektu nemohlo být podle zákona o sociálních službách realizováno.

Parametry spolupráce a poradenské činnosti krajských poradců s dalšími zástupci cílových skupin byly ustavovány až v průběhu navazování spolupráce a individuálně. Dotazovaní zástupci samospráv shodně uváděli, že způsob spolupráce i komunikace jim byl srozumitelný a vnímali jej jako dostatečný. Respondenti, kteří spolupracovali s krajským poradcem, byli s jeho činností celkově spokojeni, 72 % respondentů bylo dokonce velmi spokojeno. Se všemi sledovanými aspekty činnosti krajského poradce (informování e-mailem, srozumitelnost komunikace, aktivní přístup, včasnost komunikace, poskytování odborného poradenství, poskytování kontaktů) byli respondenti spokojeni. Velká většina respondentů činnost krajského poradce hodnotí jako flexibilní (97 %), srozumitelnou (96 %), účinnou (95 %), kontinuální (95 %), včasnou (93 %) a operativní (93 %).

Pravidla spolupráce a komunikace v rámci regionálních platforem byla dle vybraných klíčových aktérů srozumitelně a dostatečně stanovena. V počátku projektu bylo v každé regionální platformě 6 členů, aktuálně je v jednotlivých regionálních platformách 6 až 12 členů. Složení platform podle krajských poradců vždy pokrývalo všechny cílové skupiny projektu, hůře se dařilo zapojovat zaměstnavatele ze soukromého sektoru. Naprostá většina respondentů účastnících se regionální platformy byla s činností platformy spokojena (95 %). Velká většina respondentů spolupráci v rámci regionální platformy hodnotí

jako kontinuální (94 %), flexibilní (94 %), účinnou (92 %), včasnou (91 %), operativní (89 %) a srozumitelnou (88 %).

Pravidla spolupráce a komunikace v rámci celorepublikové platformy byla dle vybraných klíčových aktérů srozumitelně a dostatečně stanovena. Celorepubliková platforma byla tvořena 14 zástupci jednotlivých krajů a byla koordinovaná členy realizačního týmu projektu. Zástupce krajů určovaly samy kraje. V projektové dokumentaci byl specifikován obsah činnosti platformy a bylo stanoveno, že platforma se bude setkávat třikrát ročně. Naprostá většina respondentů účastníků se celorepublikové platformy byla s činností platformy spokojena (11 respondentů z 12). Většinou však byli účastníci spíše spokojeni (9 respondentů z 12). Velká většina respondentů spolupráci v rámci celorepublikové platformy hodnotí jako včasnou (11 respondentů z 12), účinnou (11 respondentů z 12) a kontinuální (11 respondentů z 12). O něco méně respondentů ji hodnotí také jako flexibilní (10 respondentů z 12), operativní (10 respondentů z 12) a srozumitelnou (10 respondentů z 12).

Respondenti z řad zástupců **samosprávy očekávali od zapojení do projektu** především informace, přenos zkušeností, získávání podnětů pro zlepšení a metodickou podporu, resp. metodickou podporu při zpracování koncepce rodinné politiky. Respondenti z řad zástupců **zaměstnavatelů** očekávali od zapojení do projektu především informace o rodinné politice, podílení se na nastavování rodinné politiky v kraji (diskuze s politickou reprezentací, propojení politiky a podnikatelského sektoru) a sdílení informací, zkušeností a dobré praxe. Respondenti z řad zástupců **neziskových organizací** očekávali od zapojení do projektu především spolupráci aktérů a informace o rodinné politice. Očekávání, která měli respondenti od projektu, byla u většiny respondentů splněna (85 %). V největší míře byla splněna očekávání zaměstnavatelů (94 % respondentů).

Co se týče **očekávání aktérů od krajských poradců**, celkem 80 % zástupců samospráv, 78 % zástupců zaměstnavatelů a 78 % zástupců neziskových organizací očekávalo, že je krajský poradce bude informovat o výstupech a akcích realizovaných v projektu. Propojení s dalšími aktéry v regionu očekávali především zástupci neziskových organizací (76 %) a zástupci samospráv (71 %), méně pak zástupci zaměstnavatelů (58 %). Poradenství při návrhu koncepce rodinné politiky očekávali především zástupci samospráv (65 %). Kolem poloviny respondentů z řad samospráv, zaměstnavatelů a neziskových organizací očekávalo také poskytování informací o zkušenostech a aktivitách týkajících se rodinné politiky v kraji. Celkem 40 % zástupců neziskových organizací, 35 % zástupců samospráv a 27 % zástupců zaměstnavatelů očekávalo navázání spolupráce s MPSV. Žádná očekávání nemělo 10 % zástupců neziskových organizací, 7 % zástupců zaměstnavatelů a 4 % zástupců samospráv. Očekávání týkající se činnosti krajského poradce většiny respondentů byla určitě nebo spíše splněna (91 %).

Jako největší **přínos činnosti krajského poradce** vnímali zástupci samospráv především spolupráci s dalšími aktéry a propojování a poskytování informací. Pro zástupce zaměstnavatelů byl největší přínos především poskytování informací a komunikace a pro zástupce neziskových organizací propojování a spolupráce s dalšími aktéry a osobní přístup. Jako **největší slabinu činnosti krajského poradce** zástupci samospráv vnímali především omezené možnosti a pravomoci (nemožnost ovlivnit politiky nebo financování), dále omezenou kapacitu krajského poradce, příliš široké zaměření krajského poradce a neudržitelnost či problematickou udržitelnost pozice krajského poradce po ukončení projektu. Zástupci zaměstnavatelů jako slabinu vnímali především omezenou kapacitu poradce, ukončení činnosti s koncem realizace projektu a personální změny na pozici krajského poradce. Pro zástupce neziskových organizací byla slabina krajského poradce především v omezených možnostech, pravomocích a rozhodování, v samostatném prosazování změn a dále v personálních změnách na pozici krajského poradce.

Mezi **faktory, které negativně ovlivnily spolupráci** mezi vybranými klíčovými aktéry, patřily personální změny na samosprávách v důsledku politické změny, personální změny na pozici krajského poradce, nedostatek finančních a personálních zdrojů samospráv a jejich zaměření na aktuální problémy, nedostatečný zájem důležitých aktérů kraje na spolupráci v rámci projektu, pozdní zpracování *Analýzy úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR*, samostatnost měst a obcí v rozhodování, obavy samospráv ze zasahování státu do věcí samosprávy, obavy samospráv z nastavování norem týkající se podoby rodiny ze strany státu, odlišné priority samospráv, pandemická situace a velké množství subjektů v cílové skupině samospráv.

K **faktorům, které naopak spolupráci mezi vybranými klíčovými aktéry ovlivnily pozitivně**, patřilo memorandum o spolupráci podepsané kraji na počátku projektu, aktivní a informovaný přístup krajského poradce, zájem důležitých zástupců samospráv o rodinnou politiku, stabilní financování neziskových organizací krajem, propojení projektu KRP s dalšími projekty realizovanými MPSV, prezentace příkladů dobré praxe, oslovování samospráv prostřednictvím kraje, oslovování zaměstnavatelů přes organizace zastřešující zaměstnavatele, možnost využívat při navazování spolupráce výstupy projektu a osobní kontakty krajských poradců.⁸⁰

Co se týče **vlivu regionální platformy** na navazování a rozvoj spolupráce mezi klíčovými aktéry v jednotlivých krajích, podle zástupců samospráv a neziskového sektoru měla regionální platforma pro rozvoj spolupráce mezi klíčovými aktéry v jednotlivých krajích spíše větší význam. Podle krajských

⁸⁰ Přehledová tabulka obsahující faktory ovlivňující spolupráci mezi vybranými klíčovými aktéry je uvedena v technické příloze závěrečné evaluační zprávy.

poradců hrála platforma významnou roli při poskytování kontaktů na aktéry nebo přímo při jejich kontaktování členy regionální platformy s cílem navázat spolupráci nebo zvýšit informovanost cílové skupiny. Regionální platformy fungovaly také jako styčné body pro přenos důležitých informací týkajících se rodinné politiky v regionu, zvláště pak při přenosu dobré praxe.

Podle zástupců samospráv díky platformě docházelo k propojení aktérů z různých oblastí a odborností, kdy platformy umožňovaly propojit různá hlediska, najít efektivní řešení nových výzev v oblasti rodinné politiky, pojmenovávat problémy, s nimiž se samosprávy v krajích potýkají, zvyšovat informovanost o potřebách městské samosprávy směrem k vyšší úrovni reprezentované KÚ, reflektovat původní omezení koncepce rodinné politiky a rozšířit záběr krajské rodinné politiky, nastavit spolupráci s aktéry z různých odborných oblastí na tvorbě nové koncepce, navázat spolupráci s vysokými školami, potkávat se s řadou dalších aktérů přinášejících zajímavé způsoby řešení a nastavit úzkou spolupráci v rámci týmu, která může pokračovat již bez podpory projektu.

Podle respondentů **měla celorepubliková platforma velký význam pro rozvoj spolupráce mezi MPSV a zástupci krajů**. Respondenti význam v průměru hodnotili známkou 5,25, což je nadprůměrná hodnota. Celorepubliková platforma umožnila podle respondentů nastavit a zlepšit spolupráci MPSV s kraji a dalšími aktéry v regionu, dále získat MPSV zpětnou vazbu od krajů, předávat informace od MPSV směrem ke krajům, např. informace týkající se dalšího rozvoje rodinné politiky. Možnost pravidelného setkávání aktérů s MPSV a se zástupci ostatních krajů patřila mezi hlavní přínosy celorepublikové platformy, mezi další přínosy patřilo předávání informací o rodinné politice na centrální úrovni. V rámci celorepublikové platformy vznikl také dokument *Návrh postupů pro systémovou komunikaci a spolupráci mezi orgány státní správy a kraji či obcemi v oblasti rodinné politiky*, který obsahuje různé možnosti další spolupráce MPSV a krajů a jehož cílem je řešení problémů rodinné politiky jak na regionální, tak celostátní úrovni.

Během realizace projektu se vyskytly **problémy, s nimiž se museli aktéři potýkat**. Patřilo mezi ně omezení v důsledku pandemie COVID-19, různé chápání rodinné politiky zástupci samospráv, personální změny na pozicích krajských poradců, potřeba zapojit cílovou skupinu zaměstnavatelé, zpoždění projektových činností, vymezení poradenské činnosti krajských poradců a nejasnosti ohledně role krajských poradců ze strany krajů.

Spolupráce krajských poradců se zástupci samospráv byla velmi individuální, proto se také velmi lišil obsah jednotlivých činností. Spolupráce se samosprávami měla podle rozhovorů s krajskými poradci a zástupci samospráv následující aspekty: spolupráce na koncepčních dokumentech, spolupráce na ostatních výstupech projektu (např. videospoty, další dokumenty), spolupráce na akcích (workshopy, kulaté stoly, semináře), pasivní účast na akcích (workshopy, kulaté stoly, semináře) a informování o

výstupech a akcích projektu. Největší počet respondentů (43 %) spolupracoval s krajským poradcem méně než jednou za měsíc. Respondenti z řad samospráv spolupracovali s krajským poradcem středně intenzivně. Respondenti míru intenzity spolupráce v průměru hodnotili známkou 4,15, což je průměrná hodnota hodnocené míry intenzity. S činností krajského poradce byli aktéři celkově spokojeni (96 %), 64 % respondentů bylo dokonce velmi spokojeno.

Činnost regionální platformy pro rozvoj rodinné politiky v kraji hodnotí jako přínosnou jak členové regionálních platforem, tak členové celorepublikové platformy. Mezi největší přínosy platformy respondenti řadí spolupráci různých aktérů a organizačních struktur a organizací, propojení a spolupráci napříč oblastmi nebo sektory, dále přípravu, vytvoření či rozšíření koncepce, propojování aktérů, získávání kontaktů, artikulaci strategie rodinné politiky, stanovení cílů a priorit, a zmapování situace v kraji a informování.

Činnost celorepublikové platformy pro rozvoj rodinné politiky v kraji hodnotí jako spíše přínosnou jak členové regionálních platforem (80 %), tak členové celorepublikové platformy (9 z 10 respondentů). Mezi největší přínosy podle nich patří především sdílení příkladů dobré praxe z jednotlivých krajů na celorepublikové úrovni a sdílení zkušeností mezi kraji, dále koordinace platformy, nastavení agendy, aktivita MPSV, zvýšení informovanosti a předávání informací a identifikaci priorit rodinné politiky v krajích a stanovení cílů a priorit rodinné politiky pro návrh krajských koncepcí.

Určení, která z výše uvedených činností je pro rozvoj rodinné politiky nevíce užitečná, bylo pro respondenty vzhledem k jejich různým zkušenostem a odlišnému funkčnímu zaměření jednotlivých aktivit obtížné. Jako nejvíce užitečné pro rozvoj rodinné politiky na krajské a místní úrovni byly vnímány regionální platformy, které propojovaly klíčové aktéry v regionu a vytvářely podmínky pro jejich užší spolupráci při nastavování krajské rodinné politiky.

Udržení aktivit, které byly zajištěny pozicí krajského poradce a regionální platformou, závisí podle respondentů především na ochotě jednotlivých samospráv, která je na různé úrovni. Celkem 72 % respondentů by se rádo dále aktivně zapojovalo do činnosti platformy, pokud by pokračovala i po skončení projektu. V případě celorepublikové platformy by to záviselo na zájmu MPSV, avšak podle ředitelky odboru 25 se nepředpokládá vytvoření speciální skupiny, která by pracovala při MPSV, navazovala by na činnost celorepublikové platformy a zabývala se rodinnou politikou.

Letákovou kampaň zaměřenou obecně na rozvoj rodinné politiky v kraji hodnotila většina respondentů jako přínosnou. Letáky zhlédlo 71 % dotázaných osob, přičemž nejčastěji se o letácích dozvěděli od krajského poradce (70 % z nich). Letáky byly respondenty hodnoceny spíše jako obsahující jasné sdělení, profesionální, jasně zacílené na adresáta, moderně zpracované, užitečné, přesvědčivé a

obsahující nové informace. Nejméně byli respondenti přesvědčeni o tom, že letáky jsou motivující a zábavné, ačkoli i z hlediska těchto charakteristik respondenti hodnotili letáky opět spíše kladně. Celková známka byla 2,84, což se blíží horní hranici průměrnému hodnocení.

Leták zaměřený na zaměstnavatele hodnotila většina respondentů jako přínosný. Leták pro zaměstnavatele zhlédlo 52 % dotázaných osob, přičemž nejčastěji se o letáku dozvěděli od krajského poradce (80 % z nich). Leták pro zaměstnavatele byl respondenty hodnocen spíše jako profesionální, jasně zacílený na adresáta, obsahující jasné sdělení, užitečný, moderně zpracovaný, obsahující nové informace a přesvědčivý. Nejméně byli respondenti přesvědčeni o tom, že leták pro zaměstnavatele je motivující a zábavný, ačkoli jej i z hlediska těchto charakteristik respondenti hodnotili leták opět spíše kladně. Celková známka byla 2,68, což se blíží horní hranici průměrnému hodnocení.

Videospoty hodnotila většina respondentů jako přínosné. Spoty zhlédlo 68 % dotázaných osob, přičemž nejčastěji se o nich dozvěděli od krajského poradce. Videospoty byly respondenty hodnocené spíše jako obsahující jasné sdělení, profesionální, užitečné, jasně zacílené na adresáta (průměrná známka 2,89), moderně zpracované, přesvědčivé a motivující. Nejméně byli respondenti přesvědčeni o tom, že spoty jsou zábavné a že obsahují nové informace, ačkoli je i z hlediska těchto charakteristik respondenti hodnotili videospoty opět spíše kladně. Celková známka byla 2,9, což se blíží horní hranici průměrnému hodnocení.

Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích hodnotili respondenti shodně jako velmi přínosný. Sborník vidělo 66 % dotázaných osob, přičemž nejčastěji se o něm dozvěděli od krajského poradce (80 % z nich). Sborník byl respondenty hodnocen jako užitečný, obsahující nové informace, obsahující jasné sdělení, profesionální, jasně zacílené na adresáta, přesvědčivý, motivující a moderně zpracovaný. Nejméně byli respondenti přesvědčeni o tom, že Sborník je zábavný, ačkoli i z hlediska těchto charakteristik hodnotili respondenti Sborník opět spíše kladně. Celková známka byla 2,24, což je nadprůměrné hodnocení a blíží se spodní hranici výborného hodnocení.

Ze všech výstupů byl nejlépe hodnocen Sborník, který byl hodnocen nejlépe také z hlediska jeho další využitelnosti. V hodnocení užitečnosti následují videospoty a letáky o projektu a rodinné politice. Nejméně užitečný ze všech vybraných výstupů byl vnímán leták pro zaměstnavatele.

Z hlediska **udržitelnosti výstupů**, propagace prostřednictvím letáků nebude podle vedení projektového týmu po ukončení projektu ze strany MPSV dále realizovaná. Videospoty a sborník budou i nadále dostupné a jejich využití bude záviset na zájmu jednotlivých aktérů. Tyto výstupy jsou umístěné na informačním webu projektu KRP, který bude provozován i po skončení projektu. Podle respondentů je potřeba propagace tématu rodinné politiky v jejich kraji nadále velmi vysoká.

Mezi kraje, v rámci kterých měl projekt **vyšší přínos projektu ke strategickému řízení rodinné politiky v kraji i pravděpodobnost udržitelnosti aktivit**, patřily Hl. m. Praha, Jihočeský kraj, Karlovarský kraj, Kraj Vysočina, Královéhradecký kraj, Olomoucký kraj, Pardubický kraj, Plzeňský kraj a Ústecký kraj. Mezi kraje, v rámci kterých měl projekt **vyšší přínos projektu ke strategickému řízení rodinné politiky v kraji nebo pravděpodobnost udržitelnosti aktivit**, patřily Jihomoravský kraj, Středočeský kraj a Zlínský kraj. Mezi kraje, v rámci kterých měl projekt **nižší přínos projektu ke strategickému řízení rodinné politiky v kraji i pravděpodobnost udržitelnosti aktivit**, patřil Moravskoslezský kraj. V případě Libereckého kraje byl přínos projektu nižší a pravděpodobnost udržitelnosti aktivit vyhodnocen jako diskutabilní.

Z analýzy vyplývá, že **přínos projektu v jednotlivých regionech** byl ovlivněn dosavadním nastavením strategického řízení rodinné politiky v kraji, ochotou dalších subjektů ke spolupráci (např. soukromý sektor), a zvláště pak ochotou kraje k užší spolupráci s MPSV. Na základě srovnání lze **největší přínos** projektu spatřovat u následujících krajů, kde bylo strategické řízení rodinné politiky před realizací projektu nerozvinuté, ale přínos projektu ke strategickému řízení rodinné politiky v kraji a pravděpodobnost udržitelnosti aktivit byla hodnocena jako vyšší. Jedná se o Karlovarský kraj a Pardubický kraj.

Zjištění v této zprávě vycházejí z desk research, polostrukturovaných rozhovorů a z dotazníkového šetření. Limitem desk research je omezený rozsah pramenů a v nich obsažených informací. Omezením dat získaných polostrukturovaným rozhovorem a dotazníkovým šetřením je, že se jedná o nepřímé informace, které jsou filtrované respondentem. Je potřeba brát v úvahu, že informace jsou podávány ze subjektivní perspektivy a mohou být dále zkreslené v důsledku nároku na paměť nebo aktuálního nastavení a situace respondenta.

V případě polostrukturovaných rozhovorů může ke zkreslení dále vést přítomnost výzkumníka, což je spojeno také s problémem sociální desirability spočívající v tom, že respondenti odpovídají tak, aby byli pozitivně vnímáni. To může být problém zvláště v případě rozhovorů s krajskými poradci, kteří mohli evaluaci vnímat jako hodnocení jejich práce. V důsledku toho pak mohli některé skutečnosti uvádět zkresleně, případně některé zcela vynechat. V případě dotazníkového šetření pak může negativní roli hrát také nižší pozornost respondentů při odpovídání na otázky dotazníku a nižší ochota odpovídat na otázky. Data z polostrukturovaných rozhovorů jsou kvalitativní povahy a nelze na jejich základě činit zobecnění.

V případě dotazníkové šetření pak byli dotazováni pouze ti aktéři, kteří projevovali konstantní zájem o rodinnou politiku a projekt samotný a aktivně se účastnili aktivit projektu, jimiž jsou např. krajské regionální platformy, workshopy a semináře. Zúžení vzorku respondentů představuje omezení evaluace, která se zaměřuje pouze na aktivní členy zapojené do projektu a ponechává stranou aktéry, kteří nebyli z

různých důvodů ochotni se zapojit do spolupráce v rámci projektu. Výsledky šetření se proto vztahují pouze na skupinu respondentů, která byla v rámci projektu více aktivní a která zároveň byla ochotná zúčastnit se dotazníkového šetření.

6. DOPORUČENÍ

Doporučení 1: Přesnější specifikování cílových skupin a jejich návaznosti na aktivity a cíle projektu

Do projektu bylo zařazeno velké množství cílových skupin, na které pak směřovaly různé aktivity projektu. V projektové dokumentaci byl často používán pojem „cílová skupina“, což bylo problematické především z hlediska návaznosti na jednotlivé aktivity projektu. Problematické bylo použití pojmu cílová skupina zvláště v případě cíle „zvýšení informovanosti“. Doporučujeme explicitně popsat jednotlivé cílové skupiny a vždy používat konkrétní označení užší cílové skupiny, které se daná aktivita či cíl týká. Zvláště pak rozlišovat mezi kraji a ostatními samosprávami. Při realizaci projektu se také ukazovalo, že subjektů je v dané cílové skupině velké množství a je problematické se zaměřit na všechny subjekty. Doporučujeme proto také vhodně zúžit cílové skupiny, zvláště pak zástupce samospráv, kde doporučujeme zacílit především na vybrané aktéry (např. podle vlivu na podobu politik, velikosti nebo z hlediska řešeného problému v oblasti rodinné politiky). Zpřesnění a zúžení cílových skupin podpoří zacílení, realizaci a dopad projektových aktivit.

Doporučení 2: Zaměření na specifické potřeby v oblasti rodinné politiky v kraji a ochotu aktérů spolupracovat

Projekt cílil na navázání spolupráce ve všech krajích, v některých případech však byla ze strany krajů nižší ochota spolupracovat, docházelo k problematické spolupráci či souběžné aktivitě projektu a kraje na koncepčních dokumentech. Z analýzy vyplývá, že nastavení rodinné politiky v kraji, a zvláště pak ochota kraje k užší spolupráci s MPSV významně ovlivňuje přínosy projektu pro daný kraj. Doporučujeme již při návrhu projektu přistupovat ke každému z krajů individuálně a na základě analýzy situace v daném kraji; dílčí aktivity pak realizovat pouze tam, kde je možné zajistit větší ochotu aktérů spolupracovat, tj. za podmínky aktivní účasti významných představitelů kraje (nikoli pouze úředníků). Doporučujeme také navrhnout pro každý kraj specifické složení aktivit, které bude vycházet z potřeb daného kraje v oblasti rodinné politiky a její rozvinutosti.

Doporučení 3: Přesnější specifikování cíle zaměřeného na zvýšení informovanosti a nastavení způsobu ověření dosažení cíle

Cíl na zvýšení informovanosti byl definován příliš obecně. V projektové dokumentaci v popisu cílů nebylo zcela jasně stanoveno, u kterých cílových skupin (vyjma zaměstnavatelů) a v kterých oblastech rodinné politiky má dojít ke zvýšení informovanosti. Doporučujeme lépe strukturovat daný cíl jak z hlediska cílové skupiny, tzn. konkretizovat jasně, o které aktéry se jedná, tak z hlediska obsahu, tzn. k čemu konkrétně má v rámci zvýšení informovanosti dojít. Konkrétně a měřitelně nastavené cíle jsou předpokladem pro jejich hodnocení. Doporučujeme dále pro daný cíl nastavit měřitelné ukazatele.

Hodnocení zvýšení informovanosti může být např. buď přímé (např. dotazování aktérů zaměřené na zvýšení jejich informovanosti nebo pozorování využívání nově získaných informací) nebo nepřímé (např. sledování návštěvnosti webových stránek, sociálních sítí, zhlédnutí video výstupů atp.).

Doporučení 4: Přesnější specifikování poradenské činnosti krajských poradců

V případě pozic krajských poradců se v průběhu realizace projektu ukázalo, že je potřeba nově vymezit, resp. zúžit množství činností poradců a přizpůsobit je jejich pracovní kapacitě. V průběhu realizace projektu se nově specifikovala povaha poradenství, neboť se zjistilo, že krajští poradci nemohou poskytovat odborné poradenství. Doporučujeme lépe specifikovat činnost krajských poradců tak, aby byla realizovatelná, a také zvážit, zda poradenskou činnost neomezit pouze na instituce, tzn. vyjmout z ní cílovou skupinu pečujících, také vzhledem k tomu, že hlavním cílem projektu bylo institucionální nastavení rodinné politiky v krajích. Viz dále výše uvedené zpřesnění cílových skupin.

Doporučení 5: Posílení organizace při předávání agendy krajských poradců

Při výměnách na pozicích krajských poradců se vyskytly problémy při předávání podkladů, dokumentů, kontaktů a dalších souborů, které byly součástí agendy krajského poradce v daném kraji. Doporučujeme nastavit explicitně daný proces předávání agendy tak, aby probíhal podle určitého standardu (specifikovat, jaké podklady jsou v rámci dané agendy vytvářeny, jakým způsobem a v jaké formě jsou uchovávány a zálohovány, jakým způsobem má dojít k předání podkladů a informací a jaké jsou povinnosti krajského poradce při předávání agendy). Dále doporučujeme, aby se celého procesu účastnila pověřená osoba z užšího projektového týmu, která bude celý proces a komunikaci facilitovat.

Doporučení 6: Zařazení expertního panelu do platformy

Platformy měly být konstruovány s ohledem na zastoupení cílových skupin (samosprávy, neziskový sektor, zaměstnavatelé a pečující), ukázalo se však, že je potřeba zapojit celou řadu expertů z různých oblastí. Zapojení některých aktérů, jako např. aktérů z akademického sektoru, Českého statistického úřadu a dalších institucí, bylo často odborného charakteru a tak to vnímali i samotní zapojení aktéři, ale v rámci projektu je bylo potřeba vnímat jako „zaměstnavatele“, aby je bylo možné zařadit do některé z cílových skupin projektu a odůvodnit tak jejich zapojení. V důsledku toho pak docházelo k potížím také při evaluaci, kdy bylo potřeba aktérům z řad expertů vysvětlit, že jsou vnímáni jako „zaměstnavatelé“. Vzhledem k průřezovému charakteru problematiky rodinné politiky doporučujeme zařadit do platformy expertní panel, který nebude konstruován na základě cílových skupin projektu, nýbrž na základě odborných potřeb souvisejících s řešením problému nastavení politiky v kraji (školství, doprava, sociální systém atp.). Tímto způsobem lze dobře odlišit odbornou část realizace projektu a dále praktickou, resp. implementační část projektu, což v rámci nastavení projektu nebylo zcela zřetelné a přispívalo

k nejasnostem v provázání cílových skupin, cílů a aktivit projektu. Odborný panel by byl vhodnou součástí jak regionálních platforem, tak celorepublikové platformy.

Doporučení 7: Lepší načasování tvorby klíčových dokumentů

V průběhu řešení projektu se vyskytl problém s pozdní tvorbou *Analýzy úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v jednotlivých krajích*, která měla přispět k tvorbě koncepčních dokumentů. Práce na koncepčních dokumentech v rámci regionálních platforem byla zahájena dříve, než byla zveřejněna daná analýza, což snížilo přínos projektové aktivity zaměřené na návrh koncepčních dokumentů. Doporučujeme, aby tvorba dokumentů, které jsou důležité z hlediska další návaznosti zásadních činností v projektu (např. tvorba koncepcí byla v rámci projektu velmi významným cílem), byla dobře načasována, včetně úvahy nad riziky možného zpoždění dokumentů (jako např. problematické zadávání zakázky), aby nedocházelo ke snižování přínosu projektu ve významných oblastech jeho realizace.

7. POUŽITÁ LITERATURA

- Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR.* [Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí]: 2021, 165 s. (dále jen Analýza)
- Babbie, E. R. (1995). *The practice of social research*. London: Wadsworth Cengage Learning.
- Birn, R. J. (2008). *The international handbook of market research techniques*. 2nd ed. London: Kogan Page Limited. s. 18.
- Donaldson, S. I., Christie, Ch. A., Mark, M. M. (eds.). (2009). *What Counts as Credible Evidence in Applied Research and Evaluation Practice?* London, SAGE Publishing. ISBN 978-1-4129-5707-6.
- Ferjenčík, J. (2000). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha: Portál.
- Gyray, J. (2016) Metody identifikace zainteresovaných stran, *Evaluační teorie a praxe* 4(1): 45–68.
- Hendl, J. (2012). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (3. vyd). Praha: Portál.
- Hendl, J., Remr, J. (2017). *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1192-1.
- Kerlinger, F. N. a Lee, H. B. (2000). *Foundations of behavioral research*. Fourth edition. Australia: Cengage Learning. ISBN 0-15-507897-6.
- Machková, H. (2009). *Mezinárodní marketing: nové trendy a reflexe změn ve světě*. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada, Expert.
- Neuendorf, K. A. (2002). *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks: SAGE Publications. ISBN 0-7619-1978-3.
- Pawson, R. (1989). *A measure for measures: a manifesto for empirical sociology*. London: Routledge. International library of sociology. ISBN 0-415-02659-8.
- Průcha, J., Veteška, J. (2012). *Andragogický slovník*. Praha: Grada.
- Wildemuth, B. M. (2009). *Applications of social research methods to questions in information and library science*. Westport, CT: Libraries Unlimited, 222 - 231. ISBN 9781591585039.

8. PŘÍLOHY

8.1 TECHNICKÁ PŘÍLOHA ZÁVĚREČNÉ EVALUAČNÍ ZPRÁVY

O INSTITUTU

INESAN (Institut evaluací a sociálních analýz) je první soukromý vědecko-výzkumný institut v oboru společenských věd založený v Česku. Jde o nezávislý subjekt, který byl založen podle pravidel stanovených Evropskou unií (Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací, 2014/C/198/01). Institut je výzkumnou organizací dle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a je zapsán na Seznamu výzkumných organizací vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Cílem INESANu je provádět základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šířit jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií, přičemž veškerý zisk je zpětně investován do těchto činností.

Hlavními činnostmi, kterými se INESAN zabývá, jsou evaluace a sociální analýzy. Evaluace jsou v INESANu chápány jako proces systematického sběru, zpracování a uspořádání informací, jehož cílem je racionální stanovení a objektivní měření hodnoty. Evaluace prováděné INESANem mají formu kontrolovaného šetření věcného základu (Merit) a přínosu (Worth) předmětu evaluace. Evaluace mohou zlepšit kvalitu a zvýšit účinnost prováděných programů či projektů, mohou optimalizovat proces jejich realizace a mohou přinést adekvátní a využitelnou zpětnou vazbu. V oblasti evaluací se INESAN specializuje na:

- metaevaluace (evaluace již provedených evaluací),
- evaluace intervenčních programů (hodnocení souboru opatření, jejichž cílem je změna či formování chování jednotlivců, společenských skupin či organizací).

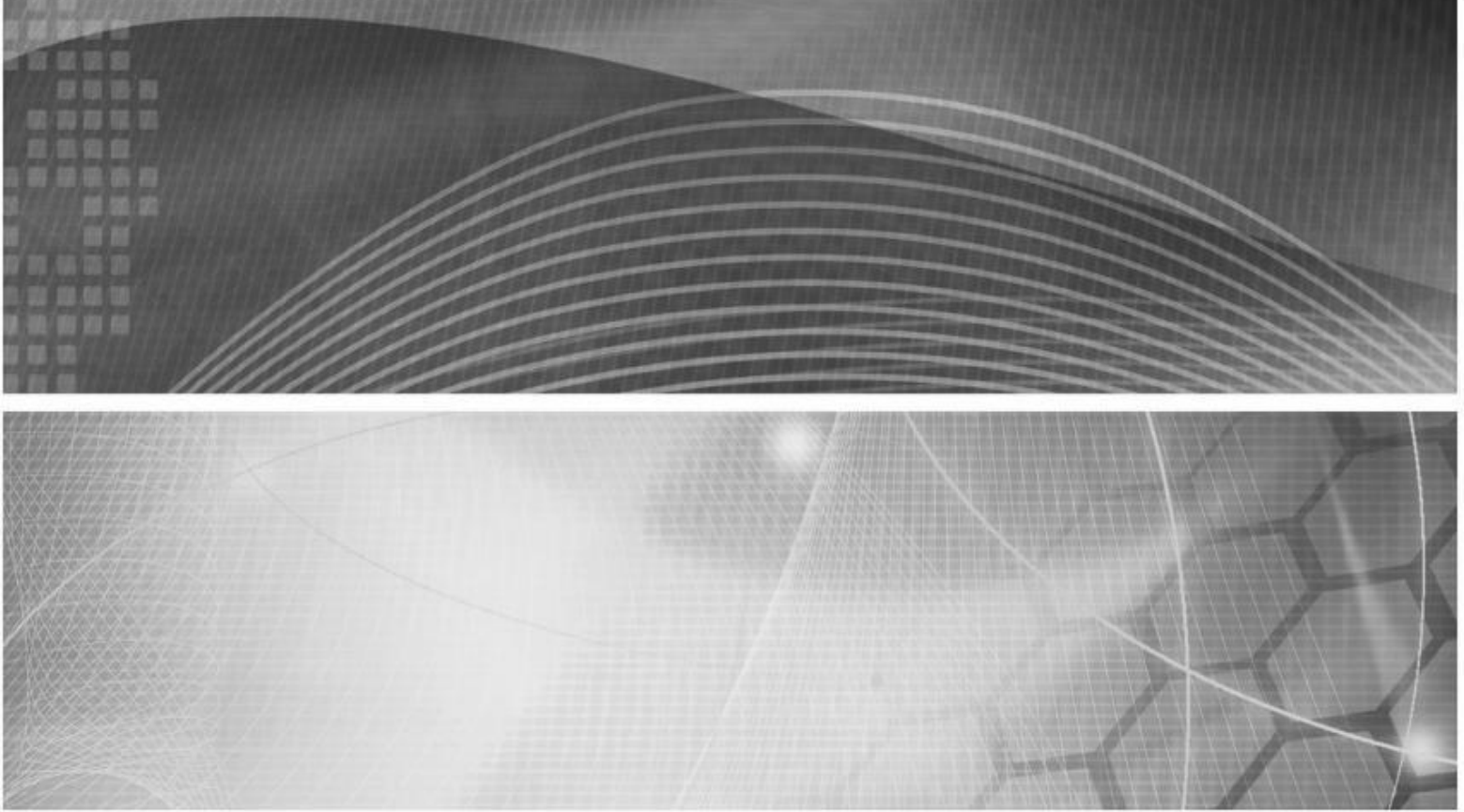
Sociální analýzy jsou cílené na společenské problémy v rámci vytyčených prioritních tematických oblastí. INESANem prováděné analýzy obvykle zahrnují celý soubor vzájemně provázaných výzkumných aktivit; tím se sociální analýzy odlišují od běžných výzkumů. V rámci realizace sociálních analýz se pracovníci INESANu zaměřují na zkoumání vzájemné interakce vybraného problému a jeho společenského kontextu, což umožňuje analyzované problémy detailně popsat a vyhodnotit. V oblasti sociálních analýz je realizován zejména:

- primární a sekundární výzkum,
- syntetizující, komparativní a analytické studie,
- případové studie.

Mezi tematické okruhy, jejichž výzkumem se INESAN zabývá, patří eticky odpovědné chování, manažerská studia, ICT, životní prostředí a sociální témata.

Díky svému zázemí v oblasti metodologie aplikovaného společenskovědního výzkumu INESAN poskytuje také zpracování výzkumných šetření a metodologických analýz. INESAN rovněž poskytuje odborné služby při tvorbě metodických nástrojů pro evaluaci, realizuje samotná evaluační šetření, podílí se na přípravě zadávací dokumentace, poskytuje peer-review jednotlivých dokumentů vztahujících se k evaluaci a k metodologii společenskovědního výzkumu.

Publikace, expertízy, odborná stanoviska a posudky, které INESAN vydává, nejsou ovlivněny postoji donorů a Zadavatelů, nýbrž obsahují nezávislý pohled expertů INESAN.

EVALUACE PROJEKTU KRAJSKÁ RODINNÁ POLITIKA

ZÁVĚREČNÁ EVALUAČNÍ ZPRÁVA

ŘÍJEN 2021

INESAN (Institut evaluací a sociálních analýz)
Sokolovská 351/25, 186 00 Praha 8
Tel: +420 220 190 597
E-mail: info@inesan.eu
Web: www.inesan.eu

